

För publikationstryck beräknar jag enligt ämbetets förslag ett med 1 100 kronor förhöjt belopp.

Anslaget torde alltså böra ökas med (1 000 — 22 000 + 631 500 + 1 100) 611 600 kronor till (505 400 + 611 600) 1 117 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Överståthållarämbetet: Omkostnader* för budget-
året 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 117 000 kronor.

[139] **3. Länsstyrelserna: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	45 965 000	47 553 303
1958/59 (statsliggaren s. 1102)	53 615 000	
1959/60 (förslag)	55 565 000	

Länsstyrelsernas yrkanden

Länsstyrelsernas framställningar med förslag till beräkning av utgifterna för nästa budgetår under förevarande anslag innefattar åtskilliga yrkanden om inrättande av nya tjänster eller höjd lönegradsplacering av befintliga tjänster. Under återopande av den fortgående arbetsansvällningen, främst å bilregistren, begär flertalet länsstyrelser förstärkning av den icke-ordinarie biträdespersonalen. Utökning jämväl av landskanslistpersonalen samt ytterligare expeditionsvaktjänster påyrkas från flera håll. Andra äskanden avser uppflyttning av landskanslisttjänster från 13 till 15 lönegraden, av förste expeditionsvaktjänster från Ao 8 till Ao 9 och av vissa telefonisttjänster från Ao 5 till Ao 7 samt överförande till länsstyrelsernas personalplan av den tillfälligt anställda personalen vid folkbokföringsdetaljerna. Vidare har några länsstyrelser föreslagit fortsatt utbyggnad av taxeringsassistentorganisationen. I vad angår personalplanen innebär de särskilda yrkandena i övrigt följande.

Envar av *länsstyrelserna i Östergötlands och Värmlands län* begär en ny länsassessorstjänst i Ao 25 varjämte *länsstyrelsen i Kopparbergs län* föreslår en sådan tjänst i utbyte mot en länsnotarietjänst i befodringsgången. Härvid återopas bl. a., att antalet kvalificerade socialärenden, i första hand nykterhetsvårdsärenden, ständigt ökar och att handläggningen av dylika ärenden ställer allt större krav på personal i föredragandeställning.

Med hänsyn till föreliggande kvalificerade arbetsuppgifter på landskanslierna har vidare föreslagits av *länsstyrelsen i Västernorrlands län* en länsassessorstjänst i Ao 24, alternativt i utbyte mot en länsnotarietjänst i reglerad befodringsgång, av *länsstyrelsen i Uppsala län* en tjänst som förste länsnotarie i Ao 21 samt av envar av *länsstyrelserna i Kristianstads, Hallands och Gävleborgs län* en länsnotarietjänst i befodringsgången.

Länsstyrelsen i Gotlands län föreslår, att länsassessorstjänsten å landskansliet omändras till förste länsassessorstjänst i Bo 1. Länsassessorn är landssekreterarens ställföreträdare och har även i övrigt arbetsuppgifter, som kvalitativt är jämnställda med dem, som i andra län åvilar förste länsassessorn. Tjänsten bör därför och för att dugande arbetskraft skall kunna erhållas och behållas vara likställd med motsvarande tjänst i övriga län. Av sistnämnda skäl föreslås därjämte, att förste länsnotarietjänsten å landskansliet uppflyttas från Ao 21 till Ao 23.

Länsstyrelsen i Stockholms län förordar — med hänsyn till ändrade arbetsuppgifter och ökad ansvarsställning för vederbörande tjänstemän — att förste länsnotarietjänsterna i Ao 21 å planerings- och socialsektionerna uppflyttas till Ao 23 samt att länsnotarietjänsten i Ao 19 å planeringssektionen ändras till förste länsnotarietjänst i Ao 21.

Av *länsstyrelsen i Blekinge län* föreslås, att länsnotarietjänsten i reglerad befordringsgång å landskansliet ändras till länsnotarietjänst i Ao 19. Länsstyrelsen framhåller, att dylik rekryteringstjänst icke bör finnas inrättad vid en så liten länsstyrelse.

Med hänvisning till arbetsbelastningen å taxeringssektionen i vederbörande län har dels *länsstyrelsen i Jönköpings län* hemställt om en tjänst som biträdande taxeringsintendent i Ao 26, varvid medel till en extra förste taxeringsinspektör i Ag 23 skulle kunna indragas, dels ock envar av *länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus* samt *Göteborgs och Bohus län* begärt ytterligare en sådan tjänst, beträffande Malmöhus län i utbyte mot en tjänst som förste taxeringsinspektör i Ao 21. På liknande skäl har *länsstyrelsen i Västmanlands län* föreslagit inrättande av en taxeringsinspektörstjänst i befordringsgången. Därjämte har *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* föreslagit uppflyttning av taxeringsintendenttjänsten från Bo 1 till Bo 3.

Till förstärkning av den kvalificerade personalen på provningsnämndens kansli har *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* begärt en länsassessorstjänst i Ao 24 samt envar av *länsstyrelserna i Älvsborgs* och *Västernorrlands län* hemställt om en tjänst som förste länsnotarie i Ao 21.

Länsstyrelsen i Malmöhus län föreslår, att till provningsnämndens kansli överflyttas en icke-ordinarie länsnotarietjänst från kameralsektionen och en förste taxeringsinspektörtjänst i Ao 21 från taxeringssektionen, vilken sistnämnda tjänst i samband därmed bör ändras till förste länsnotarietjänst i samma lönegrad, samt att från provningsnämndens kansli överflyttas två landskanslistjänster, varav en till kameralsektionen och en till taxeringssektionen. Härigenom skulle det bli möjligt att förse provningsnämndens kansli med erforderlig kvalificerad arbetskraft utan att nu begära personalförstärkning. Provningsnämndens kansli anses böra utbrytas ur kameralsektionen och inrättas som en särskild sektion.

Länsstyrelsen i Södermanlands län framhåller, att arbetsförhållandena

å landskontoret är sådana, att ytterligare en juristtjänst krävs, varför länsstyrelsen föreslår inrättande av en länsnotariatjänst i Ao 19.

Utbyte av en icke-ordinarie länsnotariatjänst å landskontoret mot en förste länsnotariatjänst i Ao 21 påyrkas av *länsstyrelsen i Skaraborgs län*, som erinrar om, att länsstyrelsen f. n. i detta hänseende är missgynnad i förhållande till andra jämnstora länsstyrelser, vilket försvårar rekryteringsmöjligheterna.

Av *länsstyrelserna i Stockholms och Västernorrlands län* har framförts förslag om en tjänst som förste landskanslist i Ao 21 å såväl landskansliet som landskontoret i resp. län, i Stockholms län för landskontorets del i utbyte mot en länsnotariatjänst i reglerad befordringsgång och i Västernorrlands län i utbyte mot en förste landskanslisttjänst i Ao 19 å vardera avdelningen. Som motivering har bl. a. åberopats nu föreliggande rekryteringssvårigheter samt framhållits, att föreslagna åtgärder skulle vara ägnade att härutinnan medföra en förbättring. Nämda länsstyrelser har vidare föreslagit omändring av en landskanslisttjänst i Ao 15 å vardera landskansliet till förste landskanslisttjänst i Ao 19.

Envar av *länsstyrelserna i Hallands och Norrbottens län* föreslår, att den kanslibiträdestjänst i Ao 7 å landskansliet, som disponeras för biträdet å landsfogdeexpeditionen, utbytes mot kontoristtjänst i Ao 9. De med tjänsten förenade arbetsuppgifterna motiverar enligt länsstyrelsernas uppfattning en sådan löneställning. Av samma skäl föreslår *länsstyrelsen i Stockholms län* utbyte av en kontoristtjänst i Ao 9 mot en kansliskrivartjänst i Ao 10.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län begär en ny kontoristtjänst i Ao 9 under åberopande av föreliggande kvalificerade arbetsuppgifter å taxeringssektionen.

En ny kanslibiträdestjänst i Ao 7 har begärts av var och en av *länsstyrelserna i Uppsala län* — å landskansliet — *Blekinge län* — å landskontoret — och *Kopparbergs län* — likaledes å landskontoret.

Länsstyrelsen i Kalmar län föreslår, att en expeditionsvakttjänst i Ae 7 överföres på ordinarie stat. Vederbörande tjänsteman anställdes vid länsstyrelsen 1948 och antogs som extra ordinarie tjänsteman fr. o. m. den 1 januari 1950.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län hemställer, att även under budgetåret 1959/60 få ha anställd en extra jurist för arbetsuppgifter i samband med vattenregleringar. Länsstyrelsen framhåller, att en stor del av kraftverken i länet visserligen är färdigställda men att vissa utbyggnader alltså pågår eller planeras samt att länsstyrelsens arbete med fördelning av nedsatta medel fortsätter flera år efter det ett kraftverk färdigställts.

Slutligen har *länsstyrelsen i Norrbottens län* anhållit om att liksom under budgetåren 1957/58 och 1958/59 måtte anvisas 15 000 kronor under anslagsposten till sakkunniga för biträde vid utredningar m. m. för fullföl-

jande av vissa för länet viktiga utredningar och initiativ. Länsstyrelsen framhåller vikten av att påbörjade utredningar om länets näringsliv slutföres och att länsstyrelsen får möjlighet att taga nya initiativ i för länet vitala frågor. Särskilt erinras därvid om det skärpta arbetsmarknads-läget inom länet.

Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången bör antalet telefonisttjänster i Ao 5 ökas med en.

Departementschefen

Under senare år har på ett flertal områden en påtaglig stegring inträtt i länsstyrelsernas arbetsuppgifter. Förutom att antalet ärenden inom vissa grupper fortgående ökat har en del nya åligganden av icke oväsentlig omfattning tillkommit. Den fr. o. m. den 1 januari 1953 genomförda omorganisationen av länsstyrelserna har visserligen gjort dessa bättre rustade att möta kraven på ökade arbetsinsatser i olika avseenden men det oaktat har på flera håll svårigheter att medhinna göromålen kunnat förmärkas. Bl. a. av denna anledning har ytterligare åtgärder vidtagits i syfte att effektivisera arbetssättet och underlätta ärendenas handläggning. Jag vill i detta sammanhang erinra om den i 1957 års statsverksproposition (XI ht, s. 414) redovisade organisationsundersökningen vid länsstyrelsernas landskanslier och de rationaliseringsåtgärder, som till följd därav genomförts. I samband med att ny länsstyrelseinstruktion utfärdats under år 1958 har vidare utarbetats och till länsstyrelserna överlämnats exempel på arbetsordning för länsstyrelse, vari torde ha tillvaratagits alla de möjligheter till ytterligare decentralisering av handläggningen, som med hänsyn till ärendenas art och beskaffenhet f. n. kan ifrågakomma. Trots dessa åtgärder i arbetskraftsbesparande syfte synes arbetsbelastningen vara sådan, att personalförstärkning i vissa fall måste anses synnerligen motiverad. Jag förordar därför att en tjänst som e. o. länsassessor i Ae 24 inrättas å landskansliet i ettvarv av Värmlands och Kopparbergs län, i sistnämnda län i utbyte mot en länsnotariatjänst i reglerad befordringsgång. I dessa län, där särskild socialsektion ej finnes inrättad, har framför allt ärenden om nykterhetsvård och andra svårbemästrade socialvårdsärenden visat en påfallande stark ökning. Tjänsterna är avsedda för allmänna sektionen och på tjänsteinnehavarna bör ankomma, att med eget ansvar handlägga vissa ärendesgrupper i sektionsschefens ställe. Vidare föreslår jag, att en tjänst som länsnotarie i reglerad befordringsgång t. v. inrättas å landskansliet i Kristianstads län, där behov av arbetskraftsförstärkning föreligger speciellt å planeringssektionen. Med hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslår jag även, att förste länsnotariatjänsten å landskansliet i Gotlands län uppflyttas från

Ao 21 till Ao 23. Kostnaderna för vad jag sålunda föreslagit beräknas till i runt tal 49 000 kronor.

Med hänsyn till å landskansliet i Västernorrlands län föreliggande arbetsuppgifter med ärenden rörande vattenregleringar m. m. tillstyrker jag, att en där anställd extra länsnotarie får behållas även under nästa budgetår.

För fullföljande av vissa för Norrbottens län viktiga initiativ och utredningar torde jämväl för nästa budgetår under sakkunnigposten böra anvisas 15 000 kronor för ersättning till särskild sakkunnig. Liksom för innevarande budgetår torde eventuella merkostnader få bestridas från vederbörligt kommittéanslag.

Beträffande landskontoren synes personalbehovet f. n. svårbedömbart. De fr. o. m. år 1958 genomförda ändringarna av taxeringsorganisationen har ännu icke tillämpats under så lång tid, att några säkra erfarenheter rörande verkningarna därav i personalhänseende kan anses föreligga. Vidare måste beaktas, att de nyinrättade länsskolnämnderna övertagit vissa arbetsuppgifter från kameralsektionerna i fråga om statsbidragsgivningen till skolväsendet. Beräkningen av personalbehovet torde även kunna komma att påverkas av bl. a. de organisationsundersökningar statens organisationsnämnd nu påbörjat vid landskontoren i likhet med vad tidigare skett vid landskanslierna. På grund av dessa förhållanden anser jag mig icke kunna biträda framställda yrkanden om nya tjänster å landskontor.

Emellertid torde den ökade utbildningsverksamheten under senare år för landskanslister å landskontor samt avgången av landskanslister till taxeringsassistenttjänster på en del håll ha medfört särskilda svårigheter. På grund härav och med hänsyn till andra speciella förhållanden tillstyrker jag, att möjlighet beredes att i vissa län tillfälligt anställa landskanslistpersonal samt upptager medel motsvarande avlöning till fem landskanslister. Vidare torde anställande av ytterligare extra personal i lägre biträdesgrad vara erforderligt med hänsyn till den fortgående ökningen av arbetsuppgifterna bl. a. å bilregistren. Härför torde böra upptagas medel motsvarande avlöning till ett 30-tal kontorsbiträden. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för omändring av en kontorsbiträdestjänst å landskontoret i Jämtlands län till e. o. kanslibiträdestjänst i Ae 7. Kostnaderna i anledning av dessa förslag utgör i runt tal 308 000 kronor.

I enlighet med länsstyrelsernas yrkanden bör enligt grunderna för den reglerade befordringsgången antalet ordinarie telefonisttjänster i Ao 5 ökas med en till 30.

Övriga framställda särskilda yrkanden är jag icke beredd att biträda.

I anslutning till de av 1956 års riksdag godkända riktlinjerna för en ändrad taxeringsorganisation har till utbyggnad av taxeringsassistentorganisa-

tionen inrättats 50 sådana tjänster under såväl föregående som innevarande budgetår. Fullt utbyggd har organisationen beräknats komma att omfatta minst 275 tjänster.

Ehuru vissa personalsvårigheter kan uppkomma vid en del länsstyrelser i samband med fortsatt utbyggnad av taxeringsorganisationen måste dock effektiviseringen av taxeringsväsendet i första instans anses vara av så väsentlig betydelse att jag förordar att ytterligare 50 taxeringsassistent-tjänster i Ao 17 inrättas fr. o. m. den 1 januari 1960. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, var dessa tjänster skall placeras. Kostnadsökningen för nästa budgetår för tjänsterna utgör i runt tal 430 000 kronor.

Under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, torde få upptagas 15 000 kronor för arvoden till civilbefälhavarerna. Civilbefälhavarinstitutionen infördes år 1951 och uppdraget har hittills varit oavlönat. Erfarenheten har visat, att uppdraget är mer krävande än från början kunde förutses.

De av mig framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen med (49 000 + 308 000 + 430 000 + 15 000) 802 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för uppflyttningar i löneklass och reglerad befordringsgång m. m. med 824 000 kronor och till kompensation för höjda folkpensionsavgifter med 324 000 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med (802 000 + 824 000 + 324 000) 1 950 000 kronor till (53 615 000 + 1 950 000) 55 565 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med vad som framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som påkallas av vad jag i det föregående anfört och föreslagit.

Under återopändande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för länsstyrelserna, vilka erfordras i anledning av de av mig framlagda förslagen;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsstyrelserna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till landshövdingarna, <i>förslagsvis</i>	1 025 000
2. Avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	29 005 000
3. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	219 000

4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a. Ersättning till sakkunniga för biträde vid utredningar m. m., <i>förslagsvis</i>	61 000	
b. Ersättning till militärassistenter, <i>förslagsvis</i>	210 000	
c. Ersättning till inkvarteringschefer, <i>förslagsvis</i>	17 000	
d. Ersättning till vägtrafikombud, <i>förslagsvis</i>	107 000	
e. Arvode till civilbefälhavare, <i>förslagsvis</i>	15 000	410 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>		17 025 000
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän (representationsbidrag till landshövdingarna), <i>förslagsvis</i>		438 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		7 114 000
8. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>		329 000
		Summa kronor 55 565 000;

c) till *Länsstyrelserna*: *Avlöningar för budgetåret 1959/60* anvisa ett förslagsanslag av 55 565 000 kronor.

[140] 4. *Länsstyrelserna*: *Sjukvård m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	150 000	152 829
1958/59 (statsliggaren s. 1112)	150 000	
1959/60 (förslag)	155 000	

Medelsbehovet för nästa budgetår har av *länsstyrelserna* beräknats till 160 300 kronor.

Departementschefen

Med hänsyn till medelsåtgången under sistförflutet budgetår föreslår jag, att anslaget uppräknas med 5 000 kronor, och hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna*: *Sjukvård m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 155 000 kronor.

[141] 5. Länsstyrelserna: Reseersättningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	1 260 000	1 323 048
1958/59 (statsliggaren s. 1112)	1 335 000	
1959/60 (förslag)	1 575 000	

De sammanlagda utgifterna för nästa budgetår har av *länsstyrelserna* beräknats till 1 307 000 kronor. Härtill kommer flyttningersättningar och tjänstgöringstraktamenten, beräknade till cirka 300 000 kronor.

Departementschefen

Med hänsyn till länsstyrelsernas beräkningar samt medelsförbrukningen under föregående budgetår för flyttningersättningar och tjänstgöringstraktamenten synes anslaget böra uppräknas med 240 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Reseersättningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 575 000 kronor.

[142] 6. Länsstyrelserna: Expenser

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	7 605 000	7 557 593
1958/59 (statsliggaren s. 1114)	7 735 000	
1959/60 (förslag)	7 782 000	

Yrkanden

1) Enligt *länsstyrelsernas* yrkanden bör medelsbehovet för budgetåret 1959/60 beräknas till 7 477 000 kronor, varav för bränsle, lyse och vatten 1 325 000 kronor, för övriga expenser för eget behov 5 814 000 kronor och för expenser för annat än eget behov 338 000 kronor. I beloppet för övriga expenser för eget behov ingår engångskostnader å tillhoppa 531 000 kronor för nya och ökade televäxlar samt anskaffning av möbler, inventarier m. m. till ny landsstatsbyggnad i Kristianstads län och förhyrda lokaler i Östergötlands län.

2) *Byggnadsstyrelsen* beräknar medelsbehovet för renovering och underhåll av möbler och textilier i residensen till 50 000 kronor.

3) *Länsstyrelsernas utbildningsnämnd* (skr. 22/9 1958) hemställer, att för nästa budgetår måtte anvisas 67 200 kronor till kurser för utbildning av landskanslist, 4 000 kronor till arvoden åt nämndens ledamöter, 1 500 kronor till studiekonferenser för landstats tjänstemän samt 20 000 kronor till utbildningskurser för biträdespersonal vid länsstyrelserna samt å landsfiskalskontor och häradsskrivarkontor, tillhoppa 92 700 kronor.

4) *Länsstyrelsernas antagningsnämnd* (skr. 16/10 1958) beräknar medelsbehovet för sin verksamhet till 9 600 kronor. Ökningen i förhållande till

det f. n. anvisade beloppet, 6 200 kronor, hänför sig främst till stegrade annonskostnader. Dessa uppgick för budgetåret 1957/58 till cirka 4 000 kronor och förorsakas av de allt kännbarare svårigheterna att anskaffa aspiranter till länsstyrelserna.

Motiv

3) En kurs för utbildning av landskanslister å landskontor samt aspiranter å häradsskrivar- och kronokamrerartjänster har börjat hösten 1958 och skall avslutas med kursens speciella del hösten 1959. Jämväl den extra utbildningskurs, för vilken medel anslagits innevarande budgetår och som tager sin början under våren 1959 med kursens allmänna del, skall avslutas med den speciella kursdelen hösten 1959. Kostnaden för var och en av ifrågavarande kursdelar beräknas till 19 000 kronor. Härvid har beloppet för expenser uppräknats med 1 400 kronor med hänsyn till stegrade kostnader för läroböcker.

Enär antalet befattningshavare, vilka väntar på att få genomgå ifrågavarande utbildning, fortfarande är stort, anser nämnden erforderligt att anordna dels en ny kurs med början hösten 1959 och dels — i likhet med vad som varit fallet 1957 och 1958 samt avses skola ske våren 1959 — en extra kurs. Den senare bör börja våren 1960. Kostnaden beräknas för kursdelen hösten 1959 till 14 000 kronor och för kursdelen våren 1960 till 15 200 kronor, varvid beloppet för expenser uppräknats med 200 resp. 1 400 kronor i förhållande till anvisningen för innevarande budgetår.

Någon kurs för utbildning av landskanslister å landskansli avser nämnden icke att anordna under nästkommande budgetår.

Sammanlagda medelsbehovet för nämndens kursverksamhet för landskanslister m. fl. skulle alltså uppgå till (19 000 + 19 000 + 14 000 + 15 200) 67 200 kronor.

Kostnaden för arvoden till nämndens ledamöter har med hänsyn till medelsåtgången under sistförflutet budgetår uppräknats med 500 kronor.

Enligt nämndens uppfattning bör till utbildningskurser för biträdespersonal anvisas ett i förhållande till innevarande budgetår med 10 000 kronor förhöjt belopp.

Departementschefen

Länsstyrelsernas del av anslaget är för innevarande budgetår fastställd till 7 076 000 kronor, varav 1 194 000 kronor för bränsle, lyse och vatten, 5 585 000 kronor för övriga expenser för eget behov och 297 000 kronor för expenser för annat än eget behov. I beloppet till övriga expenser för eget behov ingår 510 000 kronor för vissa engångsutgifter med anledning av nybyggda tjänstelokaler i Hallands och Kopparbergs län, därav 200 000 kronor för teleanläggningar och 310 000 kronor för möbler och andra inventarier samt flyttningskostnader. För nästa budgetår torde posten till bränsle, lyse

och vatten med hänsyn till vissa inträdda kostnadsstegringar och ytterligare lokalutrymmen böra beräknas till 1 300 000 (+ 106 000) kronor. Under posten till övriga expenser för eget behov kan ökade kostnader förväntas uppkomma för bl. a. städningslöner och telefonavgifter. Vidare torde ett belopp om 130 000 kronor böra upptagas för vissa kostnader, vilka hittills förskottats av medel från anslag under fjärde huvudtiteln. Då emellertid utgifterna av engångskaraktär kan antagas bli mindre än de för innevarande budgetår beräknade, synes dock beloppet till övriga expenser för eget behov kunna nedräknas med 25 000 kronor till 5 560 000 kronor. Häri ingår preliminärt beräknade utgifter å 120 000 kronor för nya eller utökade teleanläggningar i Östergötlands, Kalmar och Örebro län samt å 50 000 kronor för möbler och andra inventarier till förhyrda lokaler i Östergötlands län. Däremot ingår icke dylika kostnader för Kristianstads län, enär det nya landsstatshuset i detta län enligt vad jag inhämtat icke kan antagas bli färdigställt under budgetåret 1959/60. Med hänsyn till av televerket tillämpade leveranstider för nya växelanläggningar synes dock länsstyrelsen böra erhålla bemyndigande att beställa en sådan anläggning för en kostnad intill av länsstyrelsen äskat belopp, 83 000 kronor. I posten ingår vidare medel för utbyte av tjänstebilarna i fem län. Till expenser för annat än eget behov beräknar jag 300 000 (+ 3 000) kronor. Länsstyrelsernas del av anslaget skulle således belöpa sig till (1 300 000 + 5 560 000 + 300 000) 7 160 000 (+ 84 000) kronor.

Till anskaffande av s. k. fönsterkuvert för försändande till skattskyldiga av debetsedlar samt tryckning genom postverkets försorg av anställningskort, uppbördskort och debetsedlar upptager jag 475 000 (+ 75 000) kronor. Till vissa kostnader för landshövdingarnas tjänstebostäder beräknas i enlighet med byggnadsstyrelsens uppskattning 50 000 (— 120 000) kronor.

Mot länsstyrelsernas utbildningsnämnds förslag till kursverksamhet för landskanslister har jag ingen erinran. Med hänsyn till den fortsatta utbyggnaden av taxeringsorganisationen synes sålunda även för nästa budgetår en dubblering av kurserna för landskanslister å landskontor m. fl. vara oundgängligen erforderlig. Nämndens medelsberäkning i denna del liksom i fråga om kostnader för arvoden till nämndens ledamöter och för studiekonferenser för landsstatstjänstemän anser jag mig kunna godtaga. Däremot är jag icke beredd att till verksamhet med utbildningskurser för biträdespersonal tillstyrka högre belopp än det för innevarande år anvisade, 10 000 kronor. Beloppet för de ändamål, för vilka utbildningsnämnden äskat medel, beräknas sålunda till (67 200 + 4 000 + 1 500 + 10 000) 82 700 (+ 4 900) kronor.

Medelsbehovet för länsstyrelsernas antagningsnämnds verksamhet torde böra beräknas till 9 300 (+ 3 100) kronor.

För sammanträden och kurser med personal, som utsetts att tillhöra länsstyrelsernas sektioner för psykologiskt försvar, har för innevarande budget-

år anvisats 5 000 kronor. Beloppet är beräknat med hänsynstagande till att det f. n. icke kan anses påkallat, att sådan verksamhet varje år bedrivs i samtliga län. Verksamheten synes böra fortgå i ungefär samma omfattning jämväl under nästkommande budgetår och kostnaden härför upptager jag till oförändrat belopp, 5 000 kronor.

Anslaget uppföres sålunda med (7 160 000 + 475 000 + 50 000 + 82 700 + 9 300 + 5 000) 7 782 000 (+ 47 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Expenser* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 7 782 000 kronor.

[143] 7. *Länsstyrelserna: Publikationstryck*

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	185 000	200 088
1958/59 (statsliggaren s. 1118)	200 000	
1959/60 (förslag)	225 000	

Länsstyrelserna har beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 223 100 kronor.

Departementschefen

Myndigheternas beräkning av medelsbehovet föranleder ingen annan erinran från min sida än att uppräknningen av anslaget synes böra avrundas till 25 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Publikationstryck* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 225 000 kronor.

[144] 8. *Landsfogdarna m. fl.: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	1 692 000	1 731 063
1958/59 (statsliggaren s. 1119)	2 193 000	
1959/60 (förslag)	2 318 000	

I. *Utredning rörande behovet av kvalificerad biträdeshjälp åt landsfogdarna i vissa län*

Efter framställning av länsstyrelsen i Hallands län om inrättande av en landsfogdeassistenttjänst i länet uppdrog Kungl. Maj:t den 27 juni 1957 åt föreståndaren för statens kriminaltekniska anstalt, överdirektören G. von Sydow och landsfogden i Örebro län H. Enhörning att utreda frågan om behovet av kvalificerad biträdeshjälp åt landsfogdarna i de län, där tjänst som biträdande landsfogde eller landsfogdeassistent icke inrättats.

Med skrivelse den 26 juni 1958 har utredningsmännen inkommit med förslag i ämnet. Förslaget har varit föremål för remissbehandling.

Jag anholder nu att få upptaga ifrågavarande spörsmål till behandling.

Nuvarande organisation

Efter omorganisationen av landsfogdetjänsterna år 1936 har frågan om landsfogdarnas behov av kvalificerad biträdeshjälp varit föremål för utredning vid två olika tillfällen och utredningsresultaten redovisats i särskilda promemorior den 24 januari 1946 och den 1 december 1954 (stencilerade). Den sistnämnda utredningen anmälades i proposition nr 106 till 1955 års riksdag. Kungl. Maj:t föreslog därvid bl. a. viss personalförstärkning av landsfogdeorganisationen fr. o. m. den 1 juli 1955, vilket förslag godkändes av riksdagen (SU 91; Rskr. 235).

F. n. finns inrättade 8 tjänster som biträdande landsfogde, vilka är placerade i Stockholms, Malmöhus, Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län. Detta antal har varit oförändrat sedan den 1 juli 1955. Vidare finns tillhoppa 14 tjänster som fast landsfogdeassistent, nämligen en vid envar av länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Örebro, Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens län. Av dessa tjänster är 3 inrättade fr. o. m. den 1 juli 1956 och 3 fr. o. m. den 1 juli 1957. Slutligen finns 7 ambulerande landsfogdeassistenter, varjämte Kungl. Maj:t — med stöd av beslut av 1958 års riksdag — förklarat sig vilja framdeles, efter framställning av riksåklagarämbetet, till prövning upptaga frågan om anställande av ytterligare högst 3 ambulerande landsfogdeassistenter. Antalet ambulerande assistenter har minskats i samband med att nya fasta assistenttjänster inrättats. Antalet var 13 under budgetåret 1955/56, 10 under budgetåret 1956/57 och 7 under budgetåret 1957/58.

De län, i vilka landsfogdeorganisationen alltjämt saknar fast kvalificerad biträdeshjälp, är sålunda sex, nämligen Uppsala, Södermanlands, Kronobergs, Gotlands, Hallands och Jämtlands län.

De sakkunnigas förslag

De sakkunniga framhåller, att landsfogdarnas arbetsuppgifter undergått vissa förändringar sedan år 1954, då närmast föregående utredning i frågan verkställdes. Särskilt har den kraftigt stegrade brottsligheten inneburit ökade arbetsuppgifter. Vidare har ett betydande merarbete pålagts landsfogdarna genom att de enligt härom utfärdade anvisningar skall delta i rekryteringen av polispersonal. Den sedan år 1954 genomförda väsentliga ökningen av statspolisen har likaså medfört ökad arbetsbelastning. Andra nytillkomna uppgifter är de göromål, som sammanhänger med tillämpningen av 1954 års polislönereglemente jämte följdförfattningar och däri sedermera gjorda ändringar.

Beträffande de sex län, som hittills icke tilldelats fast kvalificerad biträdeshjälp har de sakkunniga efter verkställda undersökningar funnit Södermanlands och Hallands län ur arbetssynpunkt böra placeras i första rummet. Därefter synes komma Jämtlands län och Uppsala län, följda av

Kronobergs län och sist Gotlands län. Särskild hänsyn har därvid tagits till att landsfogdarna i Hallands och Jämtlands län anförtrotts föredragning hos länsstyrelsen av ärenden rörande polisväsendet samt allmän ordning och säkerhet. Ett bibehållande av denna föredragning anser länsstyrelserna vara av stort värde och de sakkunniga delar denna uppfattning.

De sakkunniga föreslår, att två fasta landsfogdeassistenttjänster nyinrättas varav den ena placeras i Södermanlands län och den andra i Hallands län. Beträffande sistnämnda län påpekas dock, att förslag väckts om förstärkning av åklagarorganisationen i Halmstads stad och att, om detta förslag genomföres, det möjligen kan bli aktuellt att på åklagarmyndigheten i staden överflytta en del av de åklagarärenden från staden, som f. n. handlägges av landsfogden. Vidare har nyligen föreslagits, att Hallands flygflottilj (F 14) skall förflyttas från länet och ersättas av en militär skola, vilket kan komma att medföra en minskning av antalet militära brottmål. Om nämnda förändringar vidtages och landsfogdens arbetsuppgifter härigenom skulle visa en väsentlig minskning, torde frågan om bibehållandet av den fasta assistenttjänsten kunna bli föremål för förnyat övervägande.

De sakkunniga föreslår vidare, att den särskilda förstärknings- och vikarieorganisationen skall omfatta 12 ambulerande assistenter. Av dessa bör 4 avses för tillfälliga behov av arbetskraftsförstärkning i länen eller för längre vikariat för befattningshavare inom organisationen samt återstående 8 stationeras med en assistent i vart och ett av Stockholms, Uppsala, Malmöhus, Värmlands, Kopparbergs, Västernorrlands, Jämtlands och Norrbottens län. Den i Jämtlands län stationerade assistenten bör kunna anlitas vid behov av tillfällig hjälp i Västerbottens län. Vidare bör assistenten i Uppsala län avses för tjänstgöring även inom andra län, i främsta rummet Gävleborgs län. Kronobergs län synes böra förses med vikarie- och förstärkningshjälp från den övriga personal, som står till riksåklagarämbetets förfogande. Detsamma synes böra gälla Gotlands län, i den mån icke stadsfiskalen i Visby kan förordnas att jämte egen tjänst uppehålla landsfogdetjänsten i länet.

De sakkunniga, som vid fullgörande av sitt uppdrag haft att pröva en av länsstyrelsen i Älvsborgs län gjord framställning om inrättande av en tjänst såsom biträdande landsfogde i länet, erinrar om, att arbetsbördan för landsfogden i detta län fått en avsevärt större omfattning sedan den tidpunkt, då föregående utredning i denna fråga verkställdes (1954). Folkmängd och arbetsmängd inom ett län synes tämligen väl följas åt. Vad angår områdena för landsfogdarnas polisverksamhet, i vilket hänseende folkmängden i Göteborgs, Malmö, Norrköpings och Hälsingborgs städer bör frånräknas folkmängden i resp. län, kommer Älvsborgs län med avseende på folkmängden på andra plats näst efter Stockholms län. Åtskilligt talar därför för ett bifall till framställningen. Å andra sidan kan enligt de sakkunnigas mening icke av inhämtade arbetsstatistiska uppgifter

klart utläsas, att Älvsborgs län nu står först i tur att erhålla biträdande landsfogde. Av nämnda uppgifter att döma synes kunna ifrågasättas, om icke arbetsmängden har samma och i vissa hänseenden större omfattning i en del andra län. Frågan om inrättande av en tjänst såsom biträdande landsfogde i Älvsborgs län synes därför svårigen kunna lösas fristående för sig. Den torde i stället böra upptagas till bedömande i ett större sammanhang.

De sakkunniga framhåller slutligen, att en förutsättning för att den föreslagna organisationen skall visa sig hållbar är, att hos landsfogdarna därutöver finns anställda väl kvalificerade kvinnliga biträden. Starka skäl talar för att möjlighet bör beredas, att till samtliga landsfogdeexpeditioner knyta befattningshavare i kontorists ställning, som är lämpade för självständiga arbetsuppgifter och som även besitter skicklighet i stenografi.

Den utbyggda organisationen föreslås träda i tillämpning den 1 juli 1959.

Kostnadsökningen beräknas uppgå till omkring 89 300 kronor, därav för grundlöner 77 000 kronor och för rörligt tillägg 12 300 kronor.

Yttranden

Över de sakkunnigas förslag har yttranden avgivits av *riksåklagarämbetet, statskontoret, länsstyrelserna i Uppsala, Södermanlands, Kronobergs, Gotlands, Hallands, Älvsborgs och Jämtlands län*, efter hörande av landsfogdarna i länen, *föreningen Sveriges landsfogdar* samt *Sveriges juristförbund*.

Allmänna synpunkter. I flertalet yttranden har understrukits, att en väsentlig ökning inträtt i landsfogdarnas arbetsbörda samt framhållits, att tillgången på kvalificerad biträdeshjälp f. n. är otillräcklig. De sakkunnigas förslag har i allmänhet godtagits. De erinringar, som framställts, innefattar — med ett undantag — förslag till ytterligare förstärkning av organisationen. Endast *statskontoret* har uttalat sig för mera begränsade åtgärder än vad de sakkunniga föreslagit, dock utan att helt motsätta sig viss personalökning. Ämbetsverket har därvid bl. a. anfört:

Det är självfallet angeläget att de uppgifter, som åvilar landsfogdarna, icke blir eftersatta. I första hand torde dock böra tillvaratagas möjligheterna att å den växande åklagarkåren i städerna överlåta vissa på landsfogdarna eljest ankommande göromål. Med hänsyn till kompetensen för städernas åklagare torde dessa nämligen kunna handha även mycket kvalificerade arbetsuppgifter.

Sveriges juristförbund anser upprustningen inom den högre åklagarbanan böra göras mera genomgripande än vad de sakkunniga tänkt sig. Systemet med ambulerande landsfogdeassistenter medför enligt förbundets uppfattning nackdelar ur såväl samhällsekonomisk som personalvårdande synpunkt och därmed också ur rekryteringssynpunkt. I princip bör enligt förbundets åsikt endast fasta tjänster finnas. I det fall en sådan fast tjänst

ger full sysselsättning med kvalificerade arbetsuppgifter bör den inrättas som biträdande landsfogdetjänst.

Landsfogdeassistenter. Förslaget om inrättande av fasta landsfogdeassistenttjänster i Södermanlands och Hallands län har avstyrkts av *statskontoret*. Beträffande Hallands län anser sig ämbetsverket icke kunna tillstyrka förslaget redan av den anledningen, att landsfogdens biträdesbehov där synes kunna lösas enligt de linjer, som angivits angående möjligheten att delegera vissa åklagaruppgifter till städernas åklagare. Vidare har 1957 års polisutredning enligt givna direktiv att till prövning upptaga frågan om landsfogdarnas ställning och arbetsuppgifter samt att därvid förutställningslöst pröva olika vägar, som kan befinnas ägnade att på ett tillfredsställande sätt tillgodose såväl polisväsendets som åklagarverksamhetens intressen. Med hänsyn till denna utredning anser ämbetsverket det böra anstå tills vidare med inrättande av fasta landsfogdeassistentbefattningar. Därest ytterligare förstärkning av landsfogdeorganisationen anses böra ifrågakomma, torde ökningen böra begränsas till högst två ambulerande assistenter.

Övriga remissinstanser har i huvudsak tillstyrkt de sakkunnigas förslag beträffande såväl fasta som ambulerande landsfogdeassistenter. *Riksåklagarämbetet* har dock uttalat, att antalet ambulerande assistenter får anses lågt beräknat. *Länsstyrelsen i Uppsala län* har förklarat sig icke ha något att erinra mot att en ambulerande assistent placeras i länet, därest det av statsfinansiella skäl icke är möjligt att inrätta en fast landsfogdeassistenttjänst. *Länsstyrelsen i Gotlands län* har framhållit, att beräkningen av antalet ambulerande assistenter måste göras med hänsyn till att förordnande för stadsfiskalen i Visby att uppehålla landsfogdetjänsten bör ifrågakomma endast undantagsvis vid kortare ledigheter. *Länsstyrelsen i Hallands län* har hävdad, att behov av fast landsfogdeassistent i länet kommer att förefinnas även om åklagarorganisationen i Halmstads stad förstärkes och att behovet ej heller torde komma att nämnvärt påverkas av föreslagna förändringar rörande de militära förband, som skall vara förlagda i Halmstad. *Sveriges juristförbund* har biträtt förslagen men framhållit, dels att i vissa andra län behovet av förstärkning synes förbundet lika angeläget, dels ock att behov kvarstår av att utreda frågan om de föreslagna tjänsternas förändring i enlighet med det principuttalande av förbundet, för vilket redogjorts i det föregående.

Biträdande landsfogdetjänst. De sakkunnigas uppfattning, att frågan om utbyte av den fasta landsfogdeassistenttjänsten i Älvsborgs län mot en tjänst som biträdande landsfogde bör upptagas i samband med utredning framdeles om behovet av ytterligare tjänster som biträdande landsfogde delas av *riksåklagarämbetet*. *Länsstyrelsen i Älvsborgs län* har ansett, att de skäl utredningsmännen anfört för sin ståndpunkt icke kan vederläggas, men har understrukit angelägenheten av att för länets vidkommande så-

dana arbetsförhållanden skapas, att landsfogden eller landsfogdeassistent i regel själv kan utföra åtal i s. k. landsfogdemål. *Sveriges juristförbund* har däremot uttalat, att behovet av en biträdande landsfogdetjänst i Älvsborgs län är så klart dokumenterat, att tjänsten redan nu bör inrättas.

De sakkunnigas uttalande angående behovet av ett kvalificerade icke rättsbildade biträden tillföres landsfogdeexpeditionerna har kraftigt understrukits av *flertalet länsstyrelser*.

II. Yrkanden

1) *Länsstyrelsernas* anslagsäskanden upptager för den under länsstyrelserna sorterande personalen ett belopp av i runt tal 1 555 000 kronor.

Länsstyrelsen i Västerbottens län har föreslagit, att särskilda biträdestjänster inrättas för landsfogdeorganisationen samt för länets vidkommande angivit behovet till en kontorist- eller kansliskrivartjänst samt en kontorsbiträdestjänst.

2) *Riksåklagarämbetet* (skr. 29/8 1958) äskar 665 000 kronor jämte rörligt tillägg för avlöningar till den ämbetet underställda åklagaraspirantorganisationen (ambulerande landsfogdeassistenter och aspiranter) och 20 000 kronor jämte rörligt tillägg för vikariatsersättningar till befattningshavare inom denna organisation.

Ämbetet har vidare föreslagit, att tjänsterna som biträdande landsfogde överföres till ordinarie stat.

Motiv

2) Utbyggandet av åklagarorganisationen i anledning av processreformens genomförande pågår allttjämt. Inom stadsfiskalsorganisationen beräknas under tiden fram till utgången av budgetåret 1959/60 femton tjänster bli att besätta på grund av organisationens utbyggnad och en på grund av uppkommen vakans. Därjämte erfordras ytterligare ett antal landsfogdeassistenter för tjänstgöring som biträdande åklagare och som vikarier för stadsfiskalerna. Denna förstärknings- och vikariatsorganisation bör omfatta mer än 30 — ämbetet räknar f. n. med 35 — landsfogdeassistenter. Att behov föreligger av ett så stort antal sammanhänger med städernas tillväxt och den ökade brottsligheten. Härtill kommer det ytterligare behov av åklagare, som uppstår i de största städerna genom de ändrade regler om rådhusrätts domförhet vid handläggning av brottmål, som träder i kraft den 1 januari 1959, och de möjligheter för rådhusrätterna att arbeta på ett större antal avdelningar, som därigenom öppnas. Stadsfiskalsorganisationen skulle alltså behöva förstärkas med 51 (16 + 35) befattningshavare.

Under tiden fram till utgången av budgetåret 1959/60 erfordras 3 befattningshavare för att återbesätta landsfogdetjänster. Härjämte föreligger, oaktat landsfogdeorganisationen numera utbyggt med åtta biträdande landsfogdar och 14 fasta landsfogdeassistenter, allttjämt behov av ytterligare assistenthjälp, kanske främst beroende på att landsfogdarnas polisiära verksamhet så ökat, att de måst i allt större utsträckning överlämna åklagargöromålen till assistenterna. I enlighet med förslag av de sakkun-

niga för utredning av behovet av kvalificerad biträdeshjälp åt landsfogdarna i vissa län, bör beräknas 2 befattningshavare för besättande av tjänster såsom fast placerad landsfogdeassistent samt 12 ambulerande landsfogdeassistenter. Inom landsfogdeorganisationen skulle alltså under en nära framtid behövas 17 ($3 + 2 + 12$) befattningshavare.

Förutom det personalbehov som sålunda föreligger inom stadsfiskals- och landsfogdeorganisationerna, erfordras för tjänstgöring hos statspolisintendenten och för särskilda utredningsuppdrag fem landsfogdeassistenter.

Enligt dessa beräkningar skulle omkring 73 ($51 + 17 + 5$) befattningshavare erfordras inom den närmaste framtiden. För tillgodoseende av detta personalbehov finns att tillgå 56 nu i tjänst varande aspiranter och assistenter, som icke innehar eller varaktigt uppehåller fast tjänst inom åklagarväsendet. Tillgänglig personal förslår alltså icke för personalbehovet under budgetåret 1959/60 inom den utbyggda organisationen. För att täcka denna brist och för att tillgodose det ytterligare personalbehov, som uppkommer genom åklagares pensionsavgång under tiden närmast efter den 1 juli 1960 eller åklagaraspiranternas avgång från banan m. m., erfordras antagning och utbildning av ytterligare ett antal åklagaraspiranter. Ämbetet räknar med att för sådant ändamål tio aspiranter bör anställas under ett-
vart av budgetåren 1958/59 och 1959/60, vilket med hänsyn till oberäknelig avgång från banan och andra omständigheter är att anse som ett minimum.

Av de 56 aspiranter och ambulerande landsfogdeassistenter, som nu tjänstgör inom aspirantorganisationen, beräknas ett 20-tal ha tagits i anspråk för tjänster inom åklagar- och polisväsendet före ingången av budgetåret 1959/60. Tolv beräknas komma att tjänstgöra inom landsfogdeorganisationen, fem fullgöra sådan tjänstgöring, för vilken ersättning utgår av andra statliga anslag än nu ifrågavarande, och övriga 18 erfordras för tjänstgöring inom stadsfiskalsorganisationen. Endast 12 befattningshavare tillhörande aspirantorganisationen skulle alltså avlönas av statsmedel under budgetåret 1959/60. Emellertid har ämbetet till följd av den alltmera ökande arbetsbelastningen för åklagarna i städerna nödgats att i icke obetydlig utsträckning anlita icke färdigutbildade aspiranter och assistenter för åklagartjänstgöring i städerna. I den mån omständigheterna medgiver bör dessa icke färdigutbildade aspiranter och assistenter fullgöra sin utbildning. Särskilt angeläget är att ett så stort antal som möjligt av de äldre åklagaraspiranterna beredes tillfälle att under nästa budgetår genomgå den teoretiska polisutbildningen. Ämbetet räknar med att 10—15 aspiranter under budgetåret 1959/60 bör undergå utbildning. Under utbildningstiden åtnjuter de lön av statsmedel.

Medelsbehovet av grundlöner för aspirantorganisationen utgör enligt ämbetets beräkningar, för 12 ambulerande assistenter 213 552 kronor, för utbildning av ett 15-tal i tjänst varande aspiranter 150 000 kronor, för 10 aspiranter, som beräknas bli antagna fr. o. m. den 1 oktober 1958, 156 480 kronor samt för 10 aspiranter, som förutsättes komma att antagas den 1 juli 1959, 144 600 kronor, tillhoppa 664 532 kronor eller i runt tal 665 000 kronor.

På grund av landsfogdarnas stora arbetsbörda har det, när vidlyftiga åtalsärenden ankommit å deras handläggning, i åtskilliga fall visat sig nödvändigt att bereda dem partiell tjänstledighet. Detta har medfört, att vikariatsersättningar till landsfogdeassistenter för vikariat å landsfogde-

biträdande landsfogde- eller fast landsfogdeassistenttjänst kommit att belasta anslagsmedlen till åklagaraspirantorganisationen. Då det måste förutses, att dylika partiella tjänstledigheter blir nödvändiga även framdeles i ej obetydlig omfattning, är det påkallat att upptaga ett belopp för härav föranledda vikariatersättningar med förslagsvis 20 000 kronor i grundlön.

Enär stadigvarande behov otvivelaktigt föreligger av de i åtta län inrättade tjänsterna som biträdande landsfogde och då det måste anses önskvärt, att den trygghet i anställningen, som åtföljer ordinarie tjänst, beredes de biträdande landsfogdarna, bör tjänsterna överföras å ordinarie stat.

Departementschefen

Vid min anmälan i föregående års statsverksproposition av förevarande anslag uttalade jag som min uppfattning, att arbetsläget inom landsfogdeorganisationen var bekymmersamt. Jag upptog därför medel för utökning av antalet ambulerande landsfogdeassistenter från sju till tio. Den i det föregående redovisade utredningen angående behovet av kvalificerad biträdeshjälp åt landsfogdarna i vissa län synes bekräfta, att starka skäl kan åberopas för ytterligare personalförstärkning. Jag är dock icke beredd att nu tillstyrka annan åtgärd än anvisande av medel till anställande av ytterligare en ambulerande landsfogdeassistent.

Till följd av detta mitt ställningstagande gör jag den ändring i förhållande till riksåklagarämbetets äskanden, att jag upptager medel för anställande av ytterligare allenast en ambulerande landsfogdeassistent så att antalet sådana assistenter uppgår till sammanlagt elva. Merkostnaderna härför utgör i runt tal 21 000 kronor. Mot ämbetets beräkning i övrigt av medelsbehovet för den ämbetet underställda organisationen har jag ingen erinran. I enlighet härmed upptager jag för grundlöner jämte rörligt tillägg till aspiranter, som genomgår utbildning, en merkostnad av 58 000 kronor.

Förslagen om ordinariesättning av biträdande landsfogdetjänsterna och om inrättande av särskilda biträdestjänster för landsfogdeorganisationen är jag icke beredd att tillstyrka.

De av mig framlagda förslagen föranleder en ökning av medelsanvisningen med (21 000 + 58 000) 79 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar m. m. med 32 000 kronor. Vidare upptager jag 14 000 kronor för kompensation för höjda folkpensionsavgifter. Anslaget bör alltså höjas med (79 000 + 32 000 + 14 000) 125 000 kronor till (2 193 000 + 125 000) 2 318 000 kronor och fördelas på olika poster i enlighet med vad som framgår av följande avlöningsstat.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för landsfogdarna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	754 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 235 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	315 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	14 000
Summa kronor 2 318 000;	

b) till *Landsfogdarna m. fl.*: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 2 318 000 kronor.

[145] 9. *Landsfogdarna m. fl.*: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	357 000	385 255
1958/59 (statsliggaren s. 1120)	390 000	
1959/60 (förslag)	395 000	

Medelsbehovet för nästa budgetår har av *länsstyrelserna* uppskattats till 423 600 kronor.

Departementschefen

Anslagsposten till sjukvård m. m. beräknar jag med hänsyn till belastningen under sistförflutet budgetår till 2 000 (+ 500) kronor.

För reseersättningar upptager jag oförändrat belopp, 230 000 kronor.

Till expenser har för innevarande budgetår anvisats 158 500 kronor, varav 33 500 kronor till expenser för annat än eget behov. Med hänsyn till att medelsåtgången under denna delpost för budgetåret 1957/58 uppgått till cirka 40 000 kronor, anser jag anslagsposten till expenser böra uppräknas med 4 500 kronor till 163 000 kronor.

Anslaget torde alltså böra uppföras med (2 000 + 230 000 + 163 000) 395 000 (+ 5 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsfogdarna m. fl.*: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 395 000 kronor.

[146] 10. *Häradsskrivarna m. fl.*: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	15 263 000	16 076 150
1958/59 (statsliggaren s. 1121) ..	18 020 000	
1959/60 (förslag)	18 500 000	

Enligt *länsstyrelsernas* beräkningar utgör medelsbehovet för nästa budgetår i runt tal 18 346 000 kronor.

Departementschefen

Under anslaget till länsstyrelsernas avlöningar har jag för fortsatt utbyggnad av taxeringsorganisationen i första instans förordat inrättande av ytterligare 50 taxeringsassistenttjänster fr. o. m. den 1 januari 1960. Taxeringsassistent skall lokalt vara knuten till den lokala skattemyndigheten, som har att tillhandahålla honom erforderlig biträdespersonal. Jag erinrar om att det vid 1956 års beslut om förstärkning av taxeringsorganisationen förutsattes, att en ny biträdestjänst skall inrättas för varje taxeringsassistenttjänst. Det övervägande antalet av de nu föreslagna taxeringsassistenttjänsterna torde böra placeras i fogderierna, där det största behovet ur taxeringssynpunkt av sådana tjänster f. n. får anses föreligga. Jag beräknar därför att endast ca fem tjänster kommer att placeras i städer med egen uppbördsförvaltning, i vilket fall biträdet skall vara kommunalt avlönat, samt upptager under detta anslag det belopp, som erfordras för att fr. o. m. den 1 januari 1960 inrätta ytterligare 45 tjänster som biträde i reglerad befordringsgång, eller i runt tal 190 000 kronor.

De automatiska utgiftsstegringarna för uppflyttningar i löneklass och reglerad befordringsgång m. m. uppgår till 178 000 kronor. Vidare beräknar jag till kompensation för höjda folkpensionsavgifter ett belopp av 112 000 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med (190 000 + 178 000 + 112 000) 480 000 kronor till (18 020 000 + 480 000) 18 500 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med vad som framgår av följande avlöningsstat.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för häradsskrivarna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	6 035 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis	9 955 000
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	2 398 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	112 000
Summa kronor	18 500 000;

- b) till *Häradsskrivarna m. fl.*: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 18 500 000 kronor.

[147] 11. *Häradsskrivarna m. fl.: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	1 882 000	1 792 184
1958/59 (statsliggaren s. 1123)	1 963 000	
1959/60 (förslag)	1 950 000	

Medelsbehovet för nästa budgetår har av *länsstyrelserna* beräknats till i runt tal 1 855 500 kronor.

Departementschefen

Anslagsposten till sjukvård m.m. torde med hänsyn till belastningen under sistförflutet budgetår böra uppräknas med 10 000 kronor till 60 000 kronor.

För reseersättningar upptages 380 000 (+ 5 000) kronor.

Till expenser har för innevarande budgetår — fränsett kostnader i anledning av nya taxeringsassistent- och biträdestjänster — anvisats 1 283 000 kronor. Med hänsyn till medelsåtgången under sistförflutet budgetår synes beloppet för nästa budgetår kunna bestämmas till 1 255 000 (— 28 000) kronor. Härjämte bör för merkostnader i fögderierna på grund av de till inrättande fr. o. m. den 1 januari 1960 föreslagna taxeringsassistent- och biträdestjänsterna beräknas samma belopp som anvisats för innevarande budgetår eller 255 000 kronor, varav i runt tal 210 000 kronor avser engångskostnader för anskaffning av möbler och kontorsmaskiner. Jag beräknar således anslagsposten till (1 255 000 + 255 000) 1 510 000 kronor.

Anslaget torde alltså böra uppföras med (60 000 + 380 000 + 1 510 000) 1 950 000 (— 13 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Häradsskrivarna m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 950 000 kronor.

[148] 12. *Landsfiskalerna m. fl.: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	22 310 000	22 783 584
1958/59 (statsliggaren s. 1125)	25 613 000	
1959/60 (förslag)	26 720 000	

Länsstyrelsernas förslag rörande beräkningen av anslaget för nästa budgetår innehåller — förutom framställningar om uppflyttning i lönegrad av vissa landsfiskalstjänster samt om inrättande av ytterligare icke-ordinarie biträdestjänster — följande yrkanden, vilka synes böra särskilt redovisas.

Under hänvisning till arbetsbördan i resp. distrikt har tjänst som e. o. landsfiskal i utbyte mot biträdande landsfiskalstjänst begärts av *länsstyrelserna i Stockholms län* — hos polischefen-åklagaren i Sollentuna distrikt

— i *Kopparbergs län* — hos polischefen-åklagaren i Borlänge distrikt — samt i *Gävleborgs län* — hos landsfiskalerna i Bollnäs och Sandvikens distrikt.

Länsstyrelsen i Örebro län föreslår inrättande av en ny biträdande landsfiskalstjänst i Lekebergs distrikt. Motsvarande yrkande framföres av *länsstyrelsen i Norrbottens län* beträffande Kiruna distrikt (polischefen-åklagaren).

Av *länsstyrelsen i Östergötlands län* begäres en landskanslisttjänst i reglerad befordringsgång i Ödeshögs distrikt. Länsstyrelsen åberopar, att 1956 års landsfiskalsbiträdesutredning föreslagit en sådan tjänst i distriktet.

En ny kontoristtjänst i Ao 9 hos polischefen-åklagaren i Svartlösa distrikt föreslås av *länsstyrelsen i Stockholms län*. *Länsstyrelsen i Örebro län* hemställer om en sådan tjänst i utbyte mot en kanslibiträdestjänst i Ao 7 i Fellingsbro distrikt.

Enligt länsstyrelsernas förslag skulle jämlikt grunderna för reglerad befordringsgång antalet kontorsbiträdestjänster i Ao 5 kunna minskas med en.

Departementschefen

Den av riksdagen i enlighet med förslag i 1958 års statsverksproposition beslutade förstärkningen av landsfiskalernas biträdesorganisation har medfört, att personaluppsättningen i distrikten fr. o. m. innevarande budgetår antalsmässigt i stort sett överensstämmer med det av 1956 års landsfiskalsbiträdesutredning uppskattade behovet. Jag vill dock erinra om att utredningen föreslog, att sammanlagt 31 kanslisttjänster skulle inrättas inom organisationen men att beslutet i detta avseende innefattade, att, med hänsyn till rekryteringsmöjligheterna och till att det här rörde sig om en helt ny anordning, rörande vars verkningar erfarenheter saknades, medel för budgetåret 1958/59 anvisades till endast 21 tjänster, inrättade som icke-ordinarie landskanslisttjänster. Vidare föreslog utredningen, att främsta biträdestjänsten å landsfiskalskontor normalt skulle vara kontoristtjänst och göras ordinarie samt att i enlighet härmed 180 nya kontoristtjänster skulle inrättas och samtliga sådana tjänster ordinariesättas. Härutinnan innebar beslutet, att utredningens förslag i princip godtogs men att organisationen i denna del skulle successivt utbyggas. Fr. o. m. innevarande budgetår har sålunda 60 nya kontoristtjänster inrättats och samma antal sådana tjänster ordinariesatts medan — inom den antalsmässiga ramen för utredningens förslag — medel anvisats för 120 kanslibiträden utöver det av utredningen föreslagna antalet.

För fullföljande av omorganisationen av biträdespersonalen i enlighet med sålunda godtagna principer upptager jag medel för omändring av 60 kanslibiträdestjänster till kontoristtjänster samt föreslår, att antalet ordinarie kontoristtjänster i Ao 9 likaledes utökas med 60. Däremot är jag icke beredd att nu förorda inrättande av någon ytterligare landskanslist-

tjänst. Kostnaden för detta mitt förslag kan beräknas till i runt tal 65 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma placeringen av de nya ordinarie tjänsterna.

Med hänsyn till föreliggande arbetsuppgifter i distrikten föreslår jag, att en i Jokkmokks distrikt inrättad e. o. landsfiskalstjänst, vilken f. n. är vakant, fr. o. m. nästa budgetår överflyttas till Borlänge distrikt (polischefen-åklagaren). Jag förutsätter därvid, att biträdande landsfiskalstjänsten i Borlänge distrikt i stället överflyttas till Jokkmokks distrikt. Vidare förordar jag, att en tjänst som e. o. landsfiskal i Ae 21 inrättas i vart och ett av Sollentuna (hos polischefen-åklagaren) och Bollnäs distrikt i utbyte mot där förefintliga biträdande landsfiskalstjänster. Härjämte upptager jag för påvisade behov av arbetskraftsförstärkning i vissa distrikt medel till avlönande av ytterligare fyra icke-ordinarie kontorsbiträden. Vad jag här föreslagit medför en kostnadsökning med i runt tal 41 000 kronor.

I enlighet med länsstyrelsernas framställningar torde antalet ordinarie kontorsbiträdestjänster jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången böra minskas med en. Antalet sådana tjänster skulle därefter uppgå till 179.

Genom beslut den 10 januari och 28 november 1958 har Kungl. Maj:t förordnat, att en landsfiskal i Ao 21 till följd av sjukdom skall ha annan tjänstgöring inom landsstaten. Då ifrågavarande tjänsteman är varaktigt oförmögen att uppehålla landsfiskalstjänst, torde han fr. o. m. nästa budgetår föras å övergångsstat. Det förutsättes därvid, att en tjänst vid den förvaltning, där han tjänstgör, skall hållas vakant.

På grund av viss ändring i distriktsorganisationen i Stockholms län bör slutligen en landsfiskalstjänst i Ao 21 utbytas mot tjänst som e. o. landsfiskal i Ae 21.

De av mig framlagda förslagen föranleder en ökning av medelsanvisningen med (65 000 + 41 000) 106 000 kronor. Härtill kommer automatiska utgiftsstegringar för löneklassuppflyttningar m. m. med 846 000 kronor. Till kompenstation för höjda folkpensionsavgifter upptager jag 155 000 kronor. Anslaget bör alltså höjas med (106 000 + 846 000 + 155 000) 1 107 000 kronor och bestämmas till (25 613 000 + 1 107 000) 26 720 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med vad som framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som påkallas av vad jag i det föregående anført och föreslagit.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för landsfiskalerna m. fl., som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för landsfiskalerna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	12 965 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis	9 265 000
3. Arvoden till landsfiskalselever m. fl., förslagsvis	850 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	3 485 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	155 000
Summa kronor	26 720 000;

c) till *Landsfiskalerna m. fl.*: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 26 720 000 kronor.

[149] 13. Landsfiskalerna m. fl.: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	3 725 000	3 708 800
1958/59 (statsliggaren s. 1128)	3 738 000	
1959/60 (förslag)	3 895 000	

Länsstyrelserna har uppskattat medelsbehovet för sina egna behov för nästa budgetår till i runt tal 4 056 000 kronor.

Departementschefen

Anslagsposten till sjukvård m. m. upptager jag till oförändrat belopp, 55 000 kronor.

För reseersättningar beräknar jag ett med 125 000 kronor förhöjt belopp eller 1 500 000 kronor.

Till expenser har för innevarande budgetår anvisats 2 265 000 kronor. Med hänsyn till ökade kostnader för bl. a. belysning, städning och telefon föreslår jag, att detta belopp uppräknas med 45 000 kronor till 2 310 000 kronor.

Beträffande anslagsposten till övriga utgifter, vilken för innevarande budgetår upptagits med 43 000 kronor, torde beloppet för tjänstedräkt med hänsyn till medelsåtgången under sistförflutet budgetår kunna nedräknas med 13 000 kronor till 9 000 kronor. För övriga utgifter beräknar jag därför totalt 30 000 (— 13 000) kronor.

Anslaget torde alltså böra uppföras med (55 000 + 1 500 000 + 2 310 000 + 30 000) 3 895 000 (+ 157 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsfiskalerna m. fl.*: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 895 000 kronor.

D. Polisväsendet**[150] 1. Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	964 000	1 031 365
1958/59 (statsliggaren s. 1131)	1 256 000	
1959/60 (förslag)	1 370 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 450 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande

Statspolisintendenten (skr. 30/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 374 300 kronor.

	Ökn. el. minskn.
1. Nya tjänster	
a) En garageförman Ae 9 vid envar av avdelningarna i Linköping, Jönköping, Karlstad, Örebro, Falun och Sundsvall	+ 66 398
b) Ett garagebiträde Ag 7 vid envar av avdelningarna i Stockholm, Malmö och Göteborg	+ 31 501
c) Ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång vid statspolisintendentens kansli	+ 10 008
d) Femton kontorsbiträden i reglerad befordringsgång, varav två vid ordningsavdelningen i Stockholm samt ett vid envar av ordningssektionerna i Uppsala, Jönköping, Växjö, Kristianstad, Malmö, Hälsingborg, Halmstad, Göteborg, Skövde, Västerås, Sundsvall, Östersund och Umeå	+ 138 562
e) Elva kontorsbiträden i reglerad befordringsgång, varav ett vid kriminalavdelningen i Stockholm samt ett vid envar av kriminalsektionerna i Nyköping, Västervik, Karlskrona, Kristianstad, Malmö, Uddevalla, Örebro, Gävle, Umeå och Luleå	+ 91 830
f) Två tekniska biträden Ae 5, varav ett vid kriminalavdelningen i Stockholm och ett vid kriminalsektionen i Göteborg	+ 19 460
g) Avgår enligt f) arvode till ett fotobiträde	— 6 000
h) Kompensationstillägg	+ 2 159
2. Löneregleringar	
a) Ordinariesättning av en förste byråsekreterartjänst Ae 21	—
b) Extraordinariesättning av en polisnotarietjänst Ag 21	—
c) En kontorist Ae 9 i st. f. ett kanslibiträde Ae 7 vid statspolisintendentens kamerala avdelning i Stockholm	+ 1 211
d) En kontorist Ae 9 i st. f. ett kanslibiträde Ae 7 vid kriminalavdelningen i Stockholm	+ 1 211
e) Ett kanslibiträde Ae 7 i st. f. ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång vid statspolisintendentens kansli	+ 1 100
f) Tio kanslibitraden Ae 7 i st. f. tio kontorsbiträden i reglerad befordringsgång vid ordningssektionerna i Nyköping, Växjö, Kalmar, Karlskrona, Kristianstad, Halmstad, Skövde, Västerås, Östersund och Umeå	+ 9 950
g) Ordinariesättning av två kontorsbiträdestjänster i reglerad befordringsgång	—
h) Kompensationstillägg	+ 813
i) Kallortstillägg	+ 612
3. Omräkning	+ 5 492
4. Avrundning	— 7
	+ 374 300

Motiv

1 a) Motorfordonsbeståndet uppgår f. n. till, vid avdelningen i Linköping 11 bilar och 7 motorcyklar, vid avdelningen i Jönköping 13 bilar och 8 motorcyklar, vid avdelningen i Karlstad 11 bilar och 4 motorcyklar, vid avdelningen i Örebro 12 bilar och 7 motorcyklar, vid avdelningen i Falun 13 bilar och 5 motorcyklar samt vid avdelningen i Sundsvall 13 bilar och 3 motorcyklar.

1 b) Vid ifrågavarande avdelningar är antalet motorfordon så stort, att skötseln av fordonen icke kan medhinnas av en garageförman. Det torde därför vara rationellt att anställa särskild biträdespersonal för utförande av mera okvalificerat arbete.

1 c) Beträffande motiven i denna del hänvisas till 1958 års statsverksproposition (XI ht, p. 154).

1 d) Vid ifrågavarande avdelningar är biträdespersonalen f. n. uppenbart underdimensionerad i förhållande till antalet polismän. Detta medför, att polispersonal fortfarande måste anlitas för rent utskriftsarbete, vilket ur ekonomisk och rationell synpunkt är otillfredsställande.

1 e) I regel erfordras ett biträde per 4 å 5 kriminalpolismän för att eftersläpningar icke skall uppstå i arbetet. En sådan proportion har icke uppnåtts vid flertalet avdelningar. Detta medför att biträden i onormal omfattning får arbeta på övertid och att polismännen tvingas utföra skrivarbete till förfång för kriminalarbetet.

1 f)—g) Beträffande motiven i dessa delar hänvisas till 1958 års statsverksproposition (XI ht, p. 154).

2 a) Beträffande motiven i denna del hänvisas till 1957 och 1958 års statsverkspropositioner (XI ht, p. 158 resp. 154).

2 b) Ifrågavarande tjänst är avsedd att rekryteras från landsfogdeassistentorganisationen. Då landsfogdeassistenterna även i lägre lönegrader än A 21 är uppförda å extra-ordinarie stat, är det olägligt att ifrågavarande tjänst är extra.

2 c) Beträffande motiven i denna del hänvisas till 1957 och 1958 års statsverkspropositioner (XI ht, p. 158 resp. 154).

2 d) Ifrågavarande befattningshavare har till uppgift att vara sekreterare åt rotelchefen, vari bl. a. ingår att självständigt upprätta enklare skrivelser och att ombesörja diarieföring och registrering av ärenden.

2 e) På den expedition, som är gemensam för statspolisintendenten och en av polisintendenterna, tjänstgör förutom ett kanslibiträde även ett kontorsbiträde. I dessa befattningshavares uppgifter ingår upptagande av stenogram, mottagande av telefonsamtal och besökande, ordnande av tid och plats för sammanträden samt upprättande av korrespondens m. m.

2 f) Vid en del sektioner omhänderhar f. n. kontorsbiträden självständigt vissa administrativa och kamerala göromål.

Departementschefen

Med hänsyn till storleken av motorfordonsbeståndet vid avdelningen i Stockholm föreslår jag, att 11 000 kronor ställes till statspolisintendentens förfogande för att möjliggöra anställande av ett garagebiträde.

I fråga om övriga av statspolisintendenten begärda personalförstärkningar tillstyrker jag inrättande av tio kontorsbiträdestjänster i reglerad befordringsgång, av vilka sex är avsedda för ordningspolissektioner och fyra för kriminalpolissektioner.

Statspolisintendentens förslag om ordinariesättning av tjänsten som förste byråsekreterare samt lönereglering för två kanslibiträden kan jag icke tillstyrka. Däremot anser jag mig böra föreslå, att tjänsten som polisnotarie extraordinariesättes.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslår jag, att en kontorsbiträdestjänst i reglerad befordringsgång vid statspolisintendentens kansli uppflyttas till kanslibiträdestjänst i Ae 7.

Jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången bör ett kontorsbiträde uppföras på ordinarie stat.

De av mig framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar och ändrade lönegradsplaceringar m. m. med 107 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar, compensation för höjda folkpensionsavgifter för nu befintlig personal m. m. med 7 000 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med (107 000 + 7 000) 114 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknar jag till (1 256 000 + 114 000) 1 370 000 kronor. Härav torde ett belopp av 503 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som påkallas av vad jag i det föregående anfört och föreslagit.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statspolisintendenten m. fl., som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statspolisintendenten m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöning till statspolisintendenten samt kostnader för hans pensionering, <i>förslagsvis</i>	49 200
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	280 600

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	857 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	175 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	8 200

Summa kronor 1 370 000;

c) till *Stattpolisintendenten m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 370 000 kronor, därav 503 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[151] 2. Stattpolisorganisationen: Inköp av motorfordon m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	908 500	682 578
1957/58	840 000	934 239
1958/59 (statsliggaren s. 1132)	893 000	
1959/60 (förslag)	1 311 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 716 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Vid utgången av budgetåret 1957/58 fanns på anslaget en reservation av 157 194 kronor. Av reservationen hänförde sig 140 807 kronor till inköp av motorfordon.

Yrkande

Stattpolisintendenten (skr. 30/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 1 568 000 kronor. Højningen hänför sig till anslagsposten till inköp av motorfordon, vilken föreslås uppräknad från 869 000 till 2 437 000 kronor.

Motiv

Vid anslagsberäkningen för budgetåret 1959/60 har hänsyn icke tagits till reservationen beträffande inköp av motorfordon, enär de balanserade medlen praktiskt taget i sin helhet torde åtgå till betalning av under budgetåret 1957/58 gjorda beställningar.

För att *ordningsstattpolisen* skall kunna utnyttjas på ett effektivt sätt erfordras en bil för 3 polismän. En sådan proportion har ännu icke uppnåtts vid ett flertal avdelningar. Detta medför understundom att polispersonalen icke kan utsändas i patrulltjänst eller att patrullerna måste sammansättas av onödigt många polismän. Tillgången på motorfordon begränsas också av att samtliga bilar icke ständigt kan disponeras på grund av reparationer eller service. För att erhålla en tillfredsställande proportion mellan antalet bilar och polismän föreligger ett behov av ytterligare 48 bilar. Av dessa bör 16 vara av större och 32 av medelstor typ. Inköpskostnaden beräknas till $(16 \times 20\,000 + 32 \times 16\,000)$ 832 000 kronor.

Sedan hösten 1957 har på försök inom Stockholmsområdet använts en öppen mindre bil för trafikövervakning på de mest trafikbelastade vägarna. Fördelen med en dylik bil är att polismännen är väl synliga och lätt kan överblicka trafiken. På grund härav föreslås inköp av 3 öppna bilar av mindre typ vid envar av avdelningarna i Stockholm, Malmö och Göteborg. Inköpskostnaden beräknas till $(3 \times 12\,100)$ 36 300 kronor.

För befattningshavarna vid statspolisintendentens kansli i Stockholm föreligger behov av en tjänstebil. Kostnaden beräknas till 14 000 kronor.

F. n. är 12 statspolisavdelningar tilldelade släpkärror för transport av bilvågar. För täckande av återstående behov erfordras 14 kärror för en kostnad av $(14 \times 1\,200)$ 16 800 kronor.

Sammanlagt bör sålunda för inköp av bilar till ordningsstatspolisen beräknas en kostnad av $(832\,000 + 36\,300 + 14\,000 + 16\,800)$ 899 100 kronor.

Statspolisens *motorcykelbestånd* uppgår f. n. till sammanlagt 132 motorcyklar, vartill kommer 20 övnings- och reservmotorcyklar. Under nästa budgetår beräknas antalet inom statspolisorganisationen utbildade motorcykelförare uppgå till omkring 225. Behov föreligger av ytterligare 60 motorcyklar. Kostnaden för inköp av dessa beräknas till $(60 \times 5\,575)$ 334 500 kronor.

Härutöver erfordras ytterligare 10 motorcyklar för övningsändamål. Kostnaden härför beräknas till $(10 \times 4\,825)$ 48 250 kronor.

Sammanlagt erfordras sålunda för inköp av motorcyklar $(334\,500 + 48\,250)$ 382 750 kronor.

I fråga om *kriminalstatspolisen* är bilantalet vid ett flertal avdelningar underdimensionerat. Som regel fordras minst två bilar för varje antal fem kriminalpolismän. Nämda proportion har endast kunnat uppnås vid ungefär hälften av kriminalpolissektionerna. För nästa budgetår föreslås utökning av kriminalstatspolisens bilpark med tre bilar vid avdelningen i Stockholm samt med en bil vid envar av sektionerna i Nyköping, Jönköping, Karlskrona, Malmö, Vänersborg, Karlstad, Örebro, Falun, Hudiksvall, Sundsvall och Luleå eller med sammanlagt 14 bilar. Varje bil beräknas kosta 12 100 kronor i inköp. Sammanlagt skulle således för inköp av bilar till kriminalpolissektionerna erfordras $(14 \times 12\,100)$ 169 400 kronor.

Under nästa budgetår torde *utbyte* böra ske av 57 bilar för ordningsstatspolisen och 14 bilar för kriminalstatspolisen. Nettoutgiften för inköp av dessa bilar — 25 av större, 32 av medelstor och 14 av mindre typ — beräknas till 839 000 kronor. Av motorcyklarna beräknas 35 stycken behöva utbytas, däribland ett visst antal övningsmotorcyklar. Nettoutgiften beräknas till 147 000 kronor.

För inköp av motorfordon — utökning och förnyelse — skulle sålunda erfordras $(899\,100 + 382\,750 + 169\,400 + 839\,000 + 147\,000)$ i runt tal 2 437 000 kronor.

Yttrande

Statskontoret anför i huvudsak.

Under förutsättning av personalförstärkning i enlighet med statskontorets förslag synes en nyanskaffning av 10 bilar vara erforderlig. Enär antalet bilar f. n. icke står i önskvärd proportion till polisnumerären, torde en viss förstärkning även av denna anledning vara nödvändig. Ämbetsverket förordar därför en utökning av antalet bilar vid de sämst tillgodosedda avdelningarna. Härvid synas främst Växjö, Malmö, Göteborg och Sundsvall böra ifrågakomma. Statskontoret föreslår en medelsanvisning till anskaffande av sammanlagt 14 bilar. Ämbetsverket anser sig icke kunna tillstyrka, att medel beräknas för inköp av ett större antal motorcyklar än 18, eller samma antal som under innevarande budgetår. Statskontoret har slutligen med hänsyn till vad statspolisintendenten anfört icke något att erinra mot en successiv utökning av antalet släpkärror för vägtransporter. För nästkommande budgetår torde medgivande böra lämnas till inköp av högst 7 kärror.

Departementschefen

Med utgångspunkt från vad jag i det följande förordar i fråga om ytterligare utbyggnad av ordningsstatspolisen tillstyrker jag att för utökning av ordningsstatspolisens motorfordonspark beräknas ett belopp av 260 000 kronor, motsvarande inköpskostnaden för 5 större och 10 medelstora bilar.

För fortsatt anskaffning av släpkärror för transport av bilvagnar beräknar jag 8 400 kronor.

Vidare föreslår jag, att för nästa budgetår medel beräknas för anskaffande av 30 motorcyklar till en kostnad av 167 300 kronor.

Vad angår kriminalstatspolisens fordonsbestånd föreslår jag inköp av 3 mindre bilar. Kostnaden härför uppskattar jag till 36 300 kronor.

För förnyelse av bilar och motorcyklar beräknar jag ett belopp av 815 000 kronor.

I enlighet med det anförda skulle för inköp av motorfordon åtgå (260 000 + 8 400 + 167 300 + 36 300 + 815 000) 1 287 000 (+ 418 000) kronor.

För inköp av ridhästar m. m. upptager jag oförändrat belopp, 24 000 kronor.

Vid bifall till nu framlagda förslag skulle anslaget för nästa budgetår upptagas till (1 287 000 + 24 000) 1 311 000 (+ 418 000) kronor. Härav torde 1 170 000 kronor böra avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Inköp av motorfordon m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 1 311 000 kronor, därav 1 170 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[152] 3. Statspolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expeditionskostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	2 378 000	2 832 477
1958/59 (statsliggaren s. 1132)	2 735 000	
1959/60 (förslag)	3 306 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 1 820 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande

Statspolisintendenten (skr. 30/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 1 524 200 kronor.

	Utgifter 1957/58	Anslag 1958/59	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Underhåll och vård av vissa av statspolisens hästar m. m.	28 004	30 000	35 000 +	5 000
2. Polishundorganisationen	23 724	28 200	26 700 —	1 500
3. Underhåll och drift av motorfordon m. m.	1 795 926	2 124 000	2 725 000 +	601 000
4. Underhåll och vård av statspolisens rörliga radioanläggningar	—	—	85 000 +	85 000
5. Statspolismännens utbildning i motorfordonskunskap	27 691	30 000	35 000 +	5 000
6. Expeditionskostnader, inköp av diverse materiel och löpande utgifter i övrigt.	656 412	517 800	1 347 500 +	829 700
				+ 1 524 200

Motiv

1) Anslagsposten föreslås uppräknad på grund av inträdda kostnadsstegringar.

2) Då någon kurs för hundförare icke planeras för nästa budgetår, bör anslagsposten nedräknas med 4 000 kronor. Å andra sidan erfordras en uppräknings med 2 500 kronor med hänsyn till att arvoden till hundförarna fr. o. m. den 1 juli 1958 höjts.

3) Medelsbehovet under denna anslagspost är synnerligen svårberäknat då prislehöjningar i hög grad inverkar på omkostnaderna och det icke är möjligt att exakt beräkna den väglängd, som kan bli körd under nästa budgetår. Under kalenderåret 1957 uppgick genomsnittskostnaden för bensin, olja, reparationer m. m. samt skatt och försäkring till 7 100 kronor per bil och till 1 400 kronor för motorcykel. Med utgångspunkt härifrån torde för nästa budgetår böra beräknas för bilar ($7\,100 \times 340$) 2 414 000 kronor och för motorcyklar ($1\,400 \times 222$) 310 800 kronor. Sammanlagt bör för nästa budgetår beräknas i runt tal 2 725 000 kronor för underhåll och drift av motorfordon.

4) För innevarande budgetår har under anslaget D 5 anvisats 60 200 kronor för underhåll och vård av statspolisens rörliga radioanläggningar. Med nuvarande antal radiostationer uppgår belastningen till i runt tal 65 000 kronor. Med hänsyn till under anslaget D 5 föreslagen utökning av

antalet radiostationer bör för ifrågavarande ändamål anvisas 85 000 kronor, vilka medel bör upptagas under en särskild anslagspost under förevarande anslag.

5) Denna anslagspost föreslås uppräknad på grund av inträdda kostnadsstegringar.

6) För budgetåret 1958/59 har för löpande utgifter beräknats 265 000 kronor. Med hänsyn till den föreslagna utökningen av statspolispersonalen torde för nästa budgetår under löpande utgifter böra upptagas 290 000 kronor.

För nyanskaffning och utbyte av kontorsmaskiner jämte ljudupptagningsapparater föreslås en medelsanvisning av 102 900 kronor.

För fortsatt anskaffning av registermateriel avses 12 500 kronor.

I anledning av bl. a. föreslagna personalökningar torde erfordras möbler och annan utrustning för tillhopa 123 660 kronor. I övrigt beräknas under nästa budgetår åtgå omkring 20 700 kronor för komplettering och renovering av gamla möbler. Sammanlagt skulle sålunda för nu nämnda ändamål åtgå 144 360 kronor.

Kostnaderna under nästa budgetår för komplettering av statspolisens fotografiska utrustning uppskattas till 92 020 kronor, varav i runt tal 58 000 kronor för inköp av robotkameror.

För anskaffning av diverse materiel i samband med den fortsatta upprustningen av ordnings- och kriminalstatspolisen beräknas utgifterna för nästa budgetår till i runt tal 678 000 kronor, varav 310 400 kronor för trafikövervakningsmateriel, 170 500 kronor för utrustning av motorfordon och garage, 175 000 kronor för personlig utrustning, 12 000 kronor för kriminalteknisk utrustning, 2 000 kronor för skottsäkra västar och 8 000 kronor för handbojor.

Kostnaderna för trafikövervakning och trafikreglering från flygplan uppskattas till 21 500 kronor.

För underhåll och besiktning av statspolisens vapen torde för nästa budgetår med hänsyn till föreslagna personalutökningar böra beräknas 4 000 kronor.

För provande av nya uppslag och utexperimenterande av förbättringar inom statspolisens verksamhetsområde beräknas ett belopp av 2 000 kronor.

Sammanlagt skulle, enligt statspolisintendenten, för expeditionskostnader, inköp av diverse materiel och löpande utgifter i övrigt erfordras (290 000 + 102 900 + 12 500 + 144 360 + 92 020 + 678 000 + 21 500 + 4 000 + 2 000) i runt tal 1 347 500 kronor.

Departementschefen

Anslagsposten till underhåll och vård av vissa av statspolisens hästar m. m. bör med hänsyn till ökade kostnader för foder m. m. uppräknas till 35 000 (+ 5 000) kronor.

Anslagsposten till polishundorganisationen upptager jag till 27 000 (— 1 200) kronor.

Till underhåll och drift av motorfordon m. m. beräknar jag 2 600 000 (+ 476 000) kronor.

Såsom jag anförte vid anmälan av motsvarande anslag för budgetåret 1958/59 kan jag icke tillstyrka, att medel för underhåll och vård av polisens rörliga radioanläggningar anvisas under förevarande anslag utan kommer liksom hittills att beräkna medel för detta ändamål under anslaget D 5.

Till statspolismännens utbildning i motorfordonskunskap beräknar jag i likhet med statspolisintendenten 35 000 (+ 5 000) kronor.

Under anslagsposten till expeditionskostnader m. m. upptager jag för löpande utgifter 274 000 kronor. I detta belopp har jag medräknat vissa kostnader för underhåll och vård av apparatur m. m. Vidare beräknar jag för kontorsmaskiner och registermateriel 46 000 kronor, för möbler 67 000 kronor, för fotografisk utrustning 20 000 kronor, för kriminalteknisk utrustning 10 000 kronor, för skottsäkra västar 1 000 kronor, för handbojor 2 000 kronor, för underhåll av vapen 4 000 kronor samt för provande av nya uppslag och trafikövervakning från flygplan 8 000 kronor. Vad angår statspolisintendentens hemställan om medel för inköp av övrig materiel till ordnings- och kriminalstatspolisen, vill jag framhålla, att jag tidigare förordat en i förhållande till statspolisintendentens förslag något begränsad utökning av antalet motorfordon. Med hänsyn härtill torde medelsanvisningen för ändamålet kunna reduceras till 172 000 kronor.

Anslagsposten till expeditionskostnader skulle i enlighet med det anförda uppföras med (274 000 + 46 000 + 67 000 + 20 000 + 10 000 + 1 000 + 2 000 + 4 000 + 8 000 + 172 000) 604 000 (+ 86 200) kronor.

Vid bifall till mina förslag bör anslaget bestämmas till (35 000 + 27 000 + 2 600 000 + 35 000 + 3 000 + 604 000 + 2 000) 3 306 000 (+ 571 000) kronor. Härav torde 2 258 000 kronor böra avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expeditionskostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 306 000 kronor, därav 2 258 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[153] 4. Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	17 757 000	20 370 014
1958/59 (statsliggaren s. 1132)	20 187 000	
1959/60 (förslag)	21 237 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 12 860 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande

Stattpolisintendenten (skr. 30/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 2 399 000 kronor. Därjämte föreslås, att principbeslut fattas om utökning av ordningsstatspolisen under en femårsperiod.

	Ökn. el. minskn.
1. Ordningsstatspolisen	
a) 1 poliskommissarie, 8 förste polisassistenter, 44 förste poliskonstaplar samt 37 poliskonstaplar.....	+ 1 221 174
b) Särskilda ersättningar och tillägg för personer under a).....	+ 122 117
c) Ökade pensionskostnader.....	+ 368 396
d) Två förste polisassistenttjänster Ao 17 i st. f. Ao 15.....	+ 5 404
e) Omräkning.....	+ 77 810
2. Kriminalstatspolisen	
a) 6 förste kriminalassistenter och 3 kriminalassistenter.....	+ 143 501
b) Särskilda ersättningar och tillägg för personer under a).....	+ 14 350
c) Ökade pensionskostnader.....	+ 45 868
d) En förste kriminalassistent Ao 15 i st. f. en kriminalassistent Ao 13.....	+ 2 450
e) Omräkning.....	+ 164 978
3. Hyra för stall och garage.....	+ 38 400
4. Kostnader för underhåll och vård av statspolisens hästar.....	+ 50 500
5. Expeditionslokaler, telefon, diverse kostnader	
a) Ökade kostnader i anledning av beviljade och föreslagna personalutökningar	+ 70 200
b) Omräkning.....	+ 74 400
6. Avrundning.....	— 548
	+ 2 399 000

Motiv

Fr. o. m. den 1 juli 1958 består ordningsstatspolisen av 1 biträdande polisintendent, 23 poliskommissarier, 72 förste polisassistenter, 348 förste poliskonstaplar och 254 poliskonstaplar eller tillhopa 698 man. Av kommissarierna är 18 gemensamma för ordnings- och kriminalstatspolisen. Från samma tidpunkt består kriminalstatspolisen av 6 kommissarier, 137 förste kriminalassistenter och 93 kriminalassistenter, d. v. s. sammanlagt 236 man.

1 a) Den kraftiga ökning av fordonsbeståndet, som ägt rum efter det andra världskrigets slut, har medfört en däremot svarande intensifiering av trafiken på rikets vägar. Enligt tillgänglig statistik synes trafikolyckorna öka ungefär i takt med den växande trafiken. En viss relativ minskning av olyckornas svårighetsgrad har visserligen kunnat förmärkas under senare år men situationen ger ändå anledning till stor oro. Vid tiden för framläggandet av trafiksäkerhetsutredningens förslag till förstärkt trafikövervakning förelåg ett flertal prognoser angående den framtida utvecklingen av motorfordonsbeståndet i landet. De vid denna tidpunkt mest aktuella beräkningarna antydde att bilbeståndet mot slutet av 1950-talet kunde komma att uppgå till mellan 700 000 å 900 000 fordon. Sistnämnda siffra överträffades redan under första halvåret 1957. Den 31 december 1957 uppgick antalet bilar till 986 952, varav 862 992 personbilar.

Vad angår trafikutvecklingen för de närmaste åren har delegationen för

översiktlig vägplanering beräknat att bilbeståndet 1965 kommer att uppgå till mellan 1,6 och 1,8 miljoner fordon, vilket skulle innebära en fördubbling av 1956 års bilbestånd. En så kraftig ökning av motorfordonsbeståndet måste antagas medföra en lika stor ökning av trafikintensiteten. En oundviklig konsekvens härav måste bli att polisens resurser för trafikövervakning, vilka redan nu är notoriskt otillräckliga måste kraftigt förstärkas.

En mera väsentlig utökning av ordningsstatspolisen måste planläggas på längre sikt med hänsyn till att detta påverkar ett flertal viktiga faktorer, t. ex. rekryteringen, utbildningen och materielanskaffningen. Av denna anledning föreslås att utbyggnaden sker under budgetåren 1959/60—1963/64 och att en plan härför fastställs. Önskvärt vore att till grund för en sådan planläggning lägga en bedömning av vad som kan anses utgöra en tillfredsställande trafikövervakning. Att objektivt fastställa detta kan emellertid knappast ske. I trafiksäkerhetsutredningens betänkande med förslag till förstärkt trafikövervakning uppställde utredningen såsom ett minimikrav en övervakning per dygn med i medeltal två 2-manspatruller för var 25 mil rikshuvudväg, en 2-manspatrull för var 50 mil länshuvudväg och en 2-manspatrull för var 100 mil övriga vägar. Denna övervakning avsåg ett bilbestånd och en trafikintensitet, som endast utgjorde hälften av det bestånd och den intensitet, som delegationen för översiktlig vägplanering räknar med för år 1965. Med hänsyn till att det av utredningen uppställda kravet på trafikövervakningens omfattning var att anse såsom ett minimum i dåvarande läge synes det ofrånkomligt att före år 1965 en fördubbling äger rum av den övervakning, som möjliggjordes genom trafiksäkerhetsutredningens förslag. För en övervakning av angiven omfattning åtgår utöver vid budgetåret 1956/57 för trafikövervakning tillgänglig personal ytterligare 450 polismän. Enär ordningsstatspolisen under budgetåren 1957/58 och 1958/59 redan tilldelats 46 förste poliskonstaplar eller poliskonstaplar med däremot svarande befäl erfordras för att en fördubbling av den övervakning, som var möjlig under budgetåret 1956/57, skall vara genomförd senast budgetåret 1963/64 en förstärkning av ordningsstatspolisen med 404 förste poliskonstaplar eller poliskonstaplar. Härtill kommer mot utökningen svarande antal befäl, 42 man. För nästa budgetår erfordras en utökning med sammanlagt 90 man.

Samtliga kostnader (avlönings- och pensionskostnader, kostnader för biträden, motorfordon m. m.) för den föreslagna utökningen av ordningsstatspolisen under ifrågavarande femårsperiod torde uppgå till i runt tal följande belopp i miljoner kronor: för budgetåret 1959/60 3,7, för budgetåret 1960/61 5,4, för budgetåret 1961/62 7,6, för budgetåret 1962/63 9,9 och för budgetåret 1963/64 12,1.

1 b) Ifrågavarande ersättningar och tillägg har beräknats till 10 procent av lönekostnaderna.

1 c) Kostnaderna för polismännens pensionering har uträknats i enlighet med grunderna i normalpensionsreglementet för arbetstagare hos kommuner anslutna till Svenska stadsförbundet.

1 d) Vid vardera av statspolisavdelningarna i Jönköping och Sundsvall fungerar en poliskommissarie som föreståndare. Såsom ställföreträdare för denne finns vid vardera avdelningen en förste polisassistent i lönegrad Ao 15. Då det är av stor betydelse att ställföreträdaren är ett befäl med goda kvalifikationer bör tjänsterna uppflyttas till lönegrad Ao 17.

1 e) Kostnaden för en oförändrad numerär med nuvarande tjänster bör beräknas till 13 705 710 kronor. För innevarande budgetår har anvisats allenast 13 627 900 kronor. Med hänsyn härtill bör anslaget ökas med 77 810 kronor. Beloppets storlek torde huvudsakligen sammanhänga med att polismännen genom tjänsteförteckningsrevisionen erhållit högre lönegradsplaceringar.

För hållande av ordningspolispersonal bör för budgetåret 1959/60 beräknas (1 221 174 + 122 117 + 368 396 + 5 404 + 77 810 + 13 627 900) avrundat 15 422 800 (+ 1 794 900) kronor.

2 a) I anslagsframställningen för innevarande budgetår hemställdes, att en kriminalassistenttjänst skulle inrättas vid avdelningen i Stockholm för utredning av poststöld, att två tjänster som förste kriminalassistent eller kriminalassistent måtte inrättas vid envar av avdelningarna i Nyköping, Jönköping och Gävle samt att en sådan tjänst måtte inrättas vid envar av avdelningarna i Växjö, Kristianstad, Vänersborg, Örebro, Östersund, Hudiksvall och Örnsköldsvik. Äskandet bifölls beträffande 6 tjänster, vilka placerades vid envar av avdelningarna i Nyköping, Jönköping, Växjö, Kristianstad, Hudiksvall och Örnsköldsvik. Behovet av 6 av de tjänster, som icke beviljades, kvarstår oförändrat. Dessa bör placeras vid avdelningarna i Stockholm, Nyköping, Jönköping, Vänersborg, Örebro och Gävle. Tjänsten i Vänersborg bör därvid placeras i lönegrad Ao 17. På grund av redovisade förhållanden beträffande arbetsbalans m. m. föreslås därutöver inrättande av en tjänst vid avdelningen i Karlskrona samt två tjänster vid avdelningen i Malmö.

2 b)—c) Se ovan under 1 b)—c).

2 d) Därest förslaget om inrättande av en tjänst i lönegrad Ao 17 vid avdelningen i Vänersborg bifalles medför detta att en kriminalassistenttjänst i lönegrad Ao 13 bör utbytas mot en förste kriminalassistenttjänst i lönegrad Ao 15.

2 e) Kostnaden vid oförändrad numerär med nuvarande tjänster beräknas till 5 524 874 kronor. För innevarande år har emellertid anvisats allenast 5 359 896 kronor. Med hänsyn härtill bör genom omräkning anslaget ökas med 164 978 kronor. Ökningen torde huvudsakligen hänföra sig till att kriminalpolismännen erhållit högre lönegradsplaceringar genom tjänsteförteckningsrevision.

För hållande av kriminalstatspolispersonal under budgetåret 1959/60 bör beräknas en kostnad av (5 359 896 + 143 501 + 14 350 + 45 868 + 2 450 + 164 978) i runt tal 5 731 000 (+ 371 100) kronor.

3) Med hänsyn till föreslagen utökning av statspolisens fordonspark torde man för nästa budgetår böra räkna med en merkostnad av i runt tal 38 400 kronor.

4) För innevarande budgetår har härför anvisats 206 000 kronor. Då statsbidragsrekvisitionerna för år 1957 uppgår till i runt tal 256 500 kronor, bör anslagsposten uppräknas med 50 500 kronor.

5 a) Den ökade kostnaden sammanhänger med den föreslagna fortsatta utökningen av statspolisens.

Yttranden

Statens trafiksäkerhetsråd anför.

Den fortsatta snabba utvecklingen av motortrafiken i vårt land medför ett ständigt ökande antal trafikolyckor. Den förödelse som åstadkommes vid dessa olyckor genom skador på människor och egendom kostar samhället ena enorma summor varje år. Trafiksäkerhetsrådet har låtit utföra en undersökning rörande vägtrafikolyckornas kostnader i Sverige, vilken ger vid handen, att trafikolyckornas totala kostnader för 1958 kan beräknas uppgå till 1 miljard kronor. Även om trafikolyckornas konsekvenser icke skulle förvärras, kommer enligt undersökningen deras samhällsekonomiska kostnad att stiga i takt med ökningen av nationalinkomsten. De resurser, som f. n. står till buds för att sänka olycksantalet och därmed åstadkomma besparingar åt samhället, står i orimlig proportion till trafikolyckornas belastning på vår samhällsekonomi.

Enligt rådets bestämda mening kan trafikolyckornas antal och därmed kostnaderna för dem väsentligt reduceras, om statsmakterna ville förse de trafiksäkerhetsvårdande organen med resurser, som är avvägda i förhållande till vad den aktuella trafiksäkerhetssituationen verkligen kräver.

En av de väsentligaste uppgifterna för trafiksäkerhetsrådet är att söka skaffa vederhäftiga mått på den effekt olika trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder kan ha på trafikolyckorna. Främsta syftet med en sådan verksamhet är att få till stånd en optimal användning av redan befintliga resurser men också att söka få fram de vinster ur säkerhetssynpunkt som kan åstadkommas, om de aktuella resurserna ökas. Man vill således ge myndigheterna upplysningar om, vilka trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder eller vilka kombinationer av sådana åtgärder, som är ägnade att leda till bästa möjliga effekt med minsta möjliga insats, d. v. s. som är mest lönsamma.

Rent erfarenhetsmässigt har man varit på det klara med att polisens övervakning av trafiken ökar trafikanternas laglydnad och att framför allt motorfordonsförarna, då de upplever trafikpolis i verksamhet, på ett förträffligt sätt blir påmind om skyldigheten att iakttaga gällande regler i trafiken, att visa ansvar, omdöme och hänsyn i trafiken. Vi har emellertid hittills icke haft besked om i vilken grad polisövervakningen ökar säkerheten eller om sambandet mellan graden av trafiksäkerhet och övervakningsintensiteten. I syfte att erhålla sådana besked utförde trafiksäkerhetsrådets arbetsgrupp och statspolisens under förhösten 1957 ett trafikexperiment på riksväg 1 mellan Stockholm och Nyköping. Experimentet av-

såg närmast att söka skapa ett första underlag för en bestämning av sambandet mellan graden av trafiksäkerhet och övervakningsintensiteten. På ifrågavarande sträcka förstärktes under månaderna augusti—oktober polisens övervakningsresurser så, att övervakningsfrekvensen under dessa månader var något mer än 4 gånger större än normalt. En fyrdubblad övervakningsstyrka på ifrågavarande vägsträcka kan icke anses stå i något orimligt förhållande till på sträckan rådande trafikmängd och övriga trafikförhållanden. Resultaten av experimentet har varit genomgående positiva. Såväl antalet olyckor som antalet farliga beteenden i trafiken (utan samband med olycka) minskade betydligt under tiden för experimentet jämfört med motsvarande tidsperioder närmast före och efter detsamma. Även på hetsen i trafiken hade den skärpta övervakningen en gynnsamt dämpande verkan.

Den förstärkta övervakning som insattes visade sig nedbringa olycksantalet med ungefär $\frac{1}{3}$. Som exempel på övervakningens effekt på trafikanternas beteenden kan nämnas, att andelen observerade riskabla omkörningar på experimentsträckan var 12,1 procent innan övervakningen förstärktes, men sjönk under tiden för denna förstärkning till 5,5 procent.

Den utförda undersökningen har icke haft en sådan omfattning, att den tillåter några slutsatser av generell giltighet i fråga om sambandet mellan trafiksäkerhet och övervakningsintensitet. Den kan emellertid sägas utgöra ett starkt belägg för att trafikövervakning är ett synnerligen effektivt vapen i kampen mot trafikolyckorna.

Trafiksäkerhetsrådet anser, att trafikövervakningsapparaten fortfarande är starkt underdimensionerad i vårt land. En ändring i detta förhållande måste komma till stånd med minsta möjliga tidsutdräkt. Statspolisintendentens föreliggande förslag till förstärkning av ordningsstatspolisen är enligt trafiksäkerhetsrådets uppfattning väl motiverat. Rådet tillstyrker det därför till alla delar.

Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF) uttalar bl. a.

Ordningsstatspolisen bedriver f. n. systematiskt i hela riket samordnad kontrollverksamhet, som ofta inriktas mot vissa trafikfel och förlägges till kortare tidrymder under årets olika delar. Den polisiära trafikövervakningen har effektiviserats något under de senaste åren, sedan statspolisorganisationen i någon mån upprustats. Men enligt NTF:s uppfattning synes icke ordningsstatspolisens vägpatrullerande verksamhet på långt när ha nått den omfattning den bör ha med hänsyn till motortrafikens snabba utveckling. En motorförare kan fortfarande köra långa vägsträckor utan att se en polispatrull. Orsaken är, att ordningsstatspolisavdelningarna, trots att deras möjligheter säkerligen utnyttjas ändamålsenligt, fortfarande har otillräcklig personal för att åstadkomma övervakning i nödvändig omfattning.

Den viktiga del av trafiksäkerhetsarbetet, som statspolisen svarar för, är således alltjämt underdimensionerad. En fortsatt utökning av ordningsstatspolisen är därför av största betydelse. Icke minst NTF, som verkar på upplysningsområdet, känner starkt behovet av effektivare trafikkontroll. Resultatet av denna skulle helt visst bli ökad respekt och allmännare efterlevnad av trafikens regler, kring vilka numera en omfattande upplysningsverksamhet bedrivs genom NTF, skolorna, polisen, pressen, motororganisationerna och lokala trafiksäkerhetsorgan. Hur trafikanterna tillämpar dessa regler ger ordningsstatspolisens återkommande kontrollrapporter en

uppfattning om. Genom sådana rapporter har visats, att vid stickprov under några få dagar på relativt få kontrollpunkter tusentals personer överträtt för säkerheten elementära regler. Trafikanterna känner till trafikreglerna men vid vetskap om otillräcklig kontroll underlåter många av dem att efterleva dessa regler.

Frekvensen av överträdelse mot gällande trafikbestämmelser är i och för sig en stark motivering för en fortsatt utbyggnad av övervakningen genom statspolisen. Den höga trafikolycksfrekvensen är ett annat väsentligt skäl. Ökad övervakning skulle medföra en lugnande inverkan på trafiken och därmed säkerligen också en nedgång av olycksfrekvensen. NTF vill starkt betona, att en upprustning under de närmaste åren av ordningsstatspolisen synes vara i hög grad angelägen.

Med hänvisning till det sagda får NTF tillstyrka att statspolisintendentens förslag rörande utökning av ordningsstatspolisen under budgetåret 1959/60 måtte beaktas och tillgodoses i full utsträckning.

Statskontoret anför bl. a.

Trots den under senare år genomförda utbyggnaden är, såvitt statskontoret kunnat finna, nuvarande resurser klart otillräckliga. Då en mera betydande utökning av ordningsstatspolisen påverkar ett flertal viktiga faktorer såsom rekryteringen, utbildningen och materielanskaffningen finner statskontoret värdefullt, att upprustningen planlagts på längre sikt. En förstärkning av organisationen i den omfattning som föreslagits torde emellertid möta svårigheter. Statskontoret vill i detta sammanhang peka på den för polisväsendet besvärliga personalsituationen, som bl. a. medfört att åt polisverksamhetsutredningen uppdragits att utreda vilka åtgärder, som bör vidtagas för att ernå en förbättring av rekryteringen. Ett bifall till statspolisintendentens förslag i nu berörda hänseende skulle otvivelaktigt i dagens läge leda till en kraftig åderlätning av polisdistrikten på skolad personal. Med hänsyn härtill torde en begränsning av utbyggnaden bli nödvändig. Det kan därför enligt ämbetsverkets mening icke vara lämpligt att genom ett principbeslut nu binda statsmakterna för ett avsevärt antal år, helst som därtill kommer, att utvecklingen av vägtrafiken under de närmaste åren icke f. n. torde med säkerhet kunna överblickas. Femårsplanen synes emellertid lämpligen böra tjäna som utgångspunkt för den årligen återkommande prövningen av ordningsstatspolisorganisationen. För nästkommande budgetår kan statskontoret tillstyrka, att medel anvisas för inrättande av 30 tjänster.

Departementschefen

Trots den betydande utökning av ordningsstatspolisen, som skett sedan 1954, uppvisar det totala antalet trafikolyckor alltjämt en stegring. De årliga kostnaderna för trafikolyckorna, vilka år 1957 uppskattats till över en halv miljard kronor, beräknas nu till bortåt 1 miljard kronor. De prognoser rörande det framtida bilbeståndet, som delegationen för översiktlig vägplanering redovisat, tyder också på att trafikintensiteten kommer att ytterligare öka.

Som de trafiksakkunniga remissinstanserna anför saknar ordningsstatspolisen alltjämt tillräckliga resurser för en effektiv övervakning av den ständigt växande trafiken. I enlighet med vad 1958 års riksdag uttalade vid

behandlingen av propositionen nr 69 med förslag till ändringar i vägtrafikförordningen m. m. bör målet vara att bygga ut övervakningsapparaten så att den som begår en överträdelse måste som en praktisk realitet räkna med att bli ertappad. Det är enligt min mening uppenbart att en skärpt polisövervakning i hög grad ökar säkerheten på vägarna och medför en avsevärd och direkt påvisbar minskning av antalet trafikolyckor. Detta framgår bl. a. av de undersökningar och experiment, som trafiksäkerhetsrådet och statspolisen låtit utföra under hösten 1957.

På grund av det anförda anser jag att en ytterligare utbyggnad av ordningsstatspolisen bör ske. Jag anser mig emellertid icke kunna tillstyrka att principbeslut nu fattas om en utökning av ordningsstatspolisen i enlighet med statspolisintendentens förslag. Det statsfinansiella läget måste här liksom på andra områden bli avgörande för den takt med vilken en utbyggnad kan äga rum. Vad angår ställningstagande till frågan om en förstärkning för nästa budgetår bör hänsyn tagas till i vad mån de under innevarande budgetår inrättade tjänsterna, till antalet 18, kunnat rekryteras. Enligt vad jag inhämtat hade vid utgången av november 1958 samtliga ifrågavarande tjänster tillsatts. Rekryteringen har sålunda varit tillfredsställande. Jag föreslår, att utökningen för nästa budgetår bestämmes till 30 man, varav 1 poliskommissarie, 2 förste polisassistenter samt 27 förste poliskonstaplar och konstaplar. Jag förordar, att de föreslagna tjänsterna fördelas på ordningssektionerna i Uppsala, Nyköping, Linköping, Norrköping, Jönköping, Växjö, Kristianstad, Malmö, Halmstad och Göteborg. Det bör emellertid vara möjligt att, för den händelse den fortsatta utvecklingen ger anledning härtil, lägga förstärkningen även på annan förläggningsstad eller göra ett utbyte av städer. Det definitiva beslutet torde få ankomma på Kungl. Maj:t.

Utgiftsökningen under nästa budgetår i anledning av denna förstärkning beräknar jag till i runt tal 575 000 kronor.

Statspolisintendentens förslag om uppflyttning av två förste polisassistenttjänster i lönegrad Ao 15 till Ao 17 kan jag icke biträda.

I fråga om kriminalstatspolisen tillstyrker jag 3 nya förste kriminalassistenttjänster, vilket föranleder en ökad medelsanvisning med i runt tal 71 000 kronor.

Vidare föreslår jag, att en kriminalassistenttjänst i lönegrad Ao 13 vid avdelningen i Vänersborg omändras till en förste kriminalassistenttjänst i lönegrad Ao 15.

Den totala utgiftsökningen för hyra för stall och garage samt för expeditiionslokaler m. m. uppskattar jag till 13 200 resp. 21 000 kronor.

Emot statspolisintendentens beräkning av kostnader för underhåll och vård av statspolisens hästar har jag intet att erinra.

Såsom en automatisk ökning på anslaget tillkommer enligt statspolisintendentens beräkning ett belopp av i runt tal 317 000 kronor.

Jag förordar slutligen, att nu gällande bestämmelser för beräkning av ersättning för pensioneringskostnad åt stad, som har att tillhandahålla statspolis, förlänges att gälla även för år 1960.

Hela medelsbehovet för nästa budgetår skulle i enlighet med det anförda uppgå till (20 187 000 + 575 000 + 71 000 + 2 450 + 13 200 + 21 000 + 50 500 + 317 000) avrundat 21 237 000 (+ 1 050 000) kronor. Härav torde 13 202 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 21 237 000 kronor, därav 13 202 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[154] 5. *Statspolisorganisationen: Polisradioväsendet*

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	227 000	280 245
1957/58	178 000	202 201
1958/59 (statsliggaren s. 1136)	213 000	
1959/60 (förslag)	282 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 180 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande

Statspolisintendenten (skr. 30/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 308 100 kronor.

	Anslag 1958/59	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Inköp av rörliga polisradioanläggningar m. m.	135 000	465 800	+ 330 800
2. Underhåll och vård av statspolisens rörliga radioanläggningar.	60 200	—	— 60 200
3. Modernisering av äldre motorcykelradiostationer.	15 000	27 500	+ 12 500
4. Uppförande av fast radiostation i Storlien.	—	25 000	+ 25 000
			+ 308 100

Motiv

Från föregående budgetår har överförts en reservation på 18 747 kronor, som i huvudsak hänförde sig till inköp av rörliga polisradioanläggningar. De balanserade medlen torde till största delen åtgå till betalning av materiel, vilken beställts under tidigare budgetår.

1) Under nästa budgetår bör 48 bilradio- och 60 mc-radioanläggningar inköpas till de bilar och motorcyklar, varmed statspolisens fordonspark föreslagits skola utökas. Härtill kommer utbyte av 17 äldre radioanläggningar för ordningsstatspolisens bilar samt nyanskaffning av dels 5 radioanläggningar till kriminalstatspolisens bilar, dels ock 8 bärbara radioan-

läggningar. En bilradioanläggning kostar 3 500 kronor, en mc-anläggning 3 000 kronor och en bärbar anläggning 2 350 kronor.

För effektivt utnyttjande av flygplan för trafikövervakning bör finnas en radiostation med större kapacitet än de vanliga bilradiostationerna. En sådan station kostar omkring 5 500 kronor.

Några statspolisavdelningar har särskilda radiostationer, vilka är monterade i lättmetallväskor. Dessa stationer är på grund av sin stora räckvidd särskilt användbara, då en tillfällig radiostation måste upprättas på en ort, där fast radiostation saknas, t. ex. i samband med större kommanderingar, spaningsföretag och naturkatastrofer. Ytterligare fem dylika anläggningar bör anskaffas. Kostnaden för en sådan anläggning beräknas till 3 300 kronor.

För inköp av rörliga polisradioanläggningar beräknas sålunda sammanlagt $(70 \times 3\,500 + 60 \times 3\,000 + 8 \times 2\,350 + 5\,500 + 5 \times 3\,300)$ 465 800 kronor.

2) Anslagsposten har i det föregående föreslagits överförd till anslaget D 3.

3) F. n. finns inom statspolisorganisationen omkring 100 motorcykelradiostationer av äldre modell. Dessa fyller numera icke alla anspråk på en modern radioanläggning. Under nästa budgetår bör åtminstone 25 av dessa stationer byggas om. Kostnaden härför beräknas till 27 500 kronor.

4) Beträffande motiven i denna del hänvisas till 1958 års statsverksproposition (XI ht, p. 158).

Departementschefen

Under anslagsposten till inköp av rörliga polisradioanläggningar m. m. upptager jag medel dels för inköp av 15 bilradio- och 30 mc-radioanläggningar till de fordon, vilka jag tidigare föreslagit skall anskaffas under nästa budgetår, dels för inköp av 5 radioanläggningar till bilar tilldelade kriminalstatspolisen och utbyte av 5 äldre bilradioanläggningar dels ock för inköp av 5 bärbara radioanläggningar. På grundval av i anslagsframställningen angivna inköpspriser uppskattar jag medelsbehovet under anslagsposten till $(142\,500 + 35\,000 + 11\,750)$ 189 250 (+ 54 250) kronor.

I enlighet med vad jag anfört under anslaget till Statspolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expeditionskostnader anser jag anslagsposten till underhåll och vård av rörliga radioanläggningar böra bibehållas under förevarande anslag. Posten bör dock uppräknas med 14 800 kronor till 75 000 kronor.

För ombyggnad av äldre mc-radiostationer föreslår jag en medelsanvisning av 15 000 kronor eller samma belopp, som för innevarande budgetår beräknats för ombyggnad av äldre bilradiostationer.

Den nya mellanriksvägen till Norge över Storlien öppnades enligt uppgift för allmän trafik den 1 oktober 1958. Då sålunda alltjämt närmare erfarenheter av trafikens omfattning m. m. saknas, anser jag med ett ställnings-

tagande till frågan om upprättandet av den föreslagna radiostationen böra ytterligare anstå.

Vid bifall till vad jag sålunda anfört skulle anslaget beräknas till (213 000 + 54 250 + 14 800) avrundat 282 000 (+ 69 000) kronor. Härav torde ett belopp av 246 000 kronor böra avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Polisradioväsendet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 282 000 kronor, därav 246 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[155] 6. Norrbottens statliga poliskår: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	564 000	930 445
1958/59 (statsliggaren s. 1136)	644 000	
1959/60 (förslag)	649 000	

Yrkande

Polischefen i Boden (skr. 25/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 87 500 kronor.

	Ökn. el minskn.
1. <i>Personalförstärkningar</i>	
a) Fyra rekryteringstjänster Af 7—Ae 9/10	+ 53 478
b) Tre extra polismän Ag 9 under 3 månader	+ 9 537
c) Obevämhettstillägg, ekiperingshjälp och ekiperingsbidrag till befattningshavare under a)—b)	+ 10 380
2. <i>Omräkning</i>	+ 36 405
3. <i>Minskat medelsbehov på grund av avtal med Bodens stad</i>	— 22 300
	+ 87 500

Motiv

1 a) Till stöd för äskandet åberopas Kungl. Maj:ts den 25 augusti 1955 fastställda anvisningar angående rekrytering och grundläggande utbildning av polispersonal, vari bl. a. erinras om lämpligheten av att i medelstora och större polisdistrikt omvandla anslag för bestridande av kostnader för vikariats- och förstärkningstjänstgöring till egentliga, lönegradsplacerade rekryteringstjänster.

1 b) I kungörelsen den 6 juni 1957 om Norrbottens statliga poliskår stadgas att inom landsfiskalsdistrikt, där arbetsgrupp ur den statliga poliskåren är stationerad, skall tjänstgöringen för personalen i arbetsgrupperna och vederbörande polisdistrikts egen polispersonal ordnas på sådant sätt, att polismännen vid semester och annan kortare ledighet i största möjliga utsträckning kan utnyttjas såsom vikarier för varandra. Vid sådan ledighet för polisman tillhörande tjänstegrad VIII inom arbetsgrupperna må rekvi-

sition från poliskårens huvudstyrka av vikarie med ordinarie anställning i regel icke förekomma. Med hänsyn härtill synes det lämpligt att vissa medel beräknas för vikariepersonal.

Departementschefen

Poliskåren har f. n. 4 rekryteringstjänster. Med hänsyn till kårens storlek föreslår jag, att ytterligare 4 rekryteringstjänster inrättas för vikariats- och förstärkningstjänstgöring. Under senare budgetår har erforderliga medel för avlöning av tillfälliga vikarier anvisats genom särskilda Kungl. Maj:ts beslut om medgivande att överskrida anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal. Därvid har emellertid stora besparingar gjorts å anslagsposten till avlöningar till ordinarie personal. Med hänsyn härtill anser jag ytterligare medelsanvisning ej erforderlig utan förordar, att kostnaderna för grundlöner till nu föreslagna rekryteringstjänster, i runt tal 43 000 kronor, ondisponeras från sistnämnda anslagspost till anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal.

Behovet av vikarier vid semester och annan kortare ledighet vid arbetsgrupperna torde endast i undantagsfall böra tillgodoses genom anställande av särskild vikariepersonal. Därest gruppen av statligt anställda polismän icke är så stor att den inom sig kan sörja för erforderlig avlösning vid kortare ledigheter, anser jag emellertid möjlighet böra föreligga för vederbörande polischef att anställa särskilda vikarier. För detta ändamål beräknar jag 5 000 kronor.

För vissa tillägg och bidrag åt den nya rekryteringspersonalen beräknar jag 3 000 kronor.

Med hänsyn till att den tullpersonal, som biträder med fartygskontrollen i Luleå, numera icke är att hänföra till polischefens i Boden ansvarsområde föreslår jag, att kostnaderna för arvoden åt ifrågavarande personal, 2 900 kronor, överföres till anslaget till Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.

Vissa medel till obekvämhettstillägg, ekiperingsbidrag, beredskapsersättning och övertidsersättning, vilka f. n. bestrides från anslagsposten till avlöningar till ordinarie personal, torde överföras till anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal.

De av mig framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkning m. m. med 5 100 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftstegringen för löneklassuppflyttningar m. m., som jag beräknar till 22 200 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med (5 100 + 22 200) 27 300 kronor.

Såsom ersättning från Bodens stad räknar jag med ett belopp av 354 300 kronor, vilket medför ett minskat medelsbehov för nästa budgetår av 22 300 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknar jag till (644 000 + 27 300 —

22 300) 649 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för Norrbottens statliga poliskår, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	643 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	229 000
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	125 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	6 300
Summa kronor	1 003 300

Särskilda uppbördsmedel

Ersättning från Bodens stad	354 300
Summa kronor	649 000;

b) till *Norrbottens statliga poliskår*: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 649 000 kronor.

[156] 7. Norrbottens statliga poliskår: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	180 000	176 500
1958/59 (statsliggaren s. 1138)	192 000	
1959/60 (förslag)	204 000	

Yrkande

Polischefen i Boden (skr. 25/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 32 900 kronor.

	Anslag 1958/59	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Sjukvård m. m.	5 000	2 000	— 3 000
2. Resersättningar.	10 000	14 000	+ 4 000
3. <i>Expenser</i>			
a) Övriga expenser.	86 000	92 390	+ 6 390
4. <i>Övriga utgifter</i>			
a) Inköp av bilar och cyklar.	21 000	20 550	— 450
b) Underhåll av och drivmedel för motorfordon.	54 000	59 000	+ 5 000
c) Ombyggnad och underhåll av polisradioanläggning	5 000	7 600	+ 2 600
d) Inköp av viss utrustning för trafikövervakning	—	9 750	+ 9 750
e) Inköp av tjänstehundar.	—	1 000	+ 1 000
f) Inköp av kriminalutrustning.	—	7 610	+ 7 610
			+ 32 900

Motiv

2) Resekostnaderna har ökats på grund av bl. a. omfattande resor för övervakning inom skyddsområdena och större antal förpassningsresor vid straffverkställighet.

3 a) I samband med avsedd ombyggnad av tingshuset till polishus uppkommer kostnader för flyttning till andra lokaler under ombyggnadstiden samt för återinflyttning. Dessa kostnader uppskattas till 700 kronor, varmed posten bör ökas. Vidare erfordras 2 500 kronor för anskaffande av viss personlig utrustning. För lokalhyra beräknas ytterligare 22 740 kronor, vilket belopp utgör årshyran för i tingshuset inrymda lokaler. Delposten torde slutligen kunna minskas med sammanlagt 19 550 kronor, vilket belopp upptagits i gällande stat såsom engångsbelopp.

4 a) Under nästa budgetår bör ytbyte ske av två personbilar, vilka disponeras av arbetsgrupperna i Gammelstad och Morjärv. Nettoutgiften uppskattas till sammanlagt 19 550 kronor. För inköp av cyklar beräknas 1 000 kronor.

4 b) De omfattande övervakningsresorna inom skyddsområdena samt de klimatiska förhållandena medför att bilarna drager större kostnader än som beräknats.

4 c) För byggande av radiostation i de nya polislokalerna beräknas 3 000 kronor. Vidare erfordras 2 600 kronor för inköp av en bärbar radioapparat. Till underhåll av polisradioanläggningarna bör liksom innevarande budgetår utgå 2 000 kronor.

4 d) Av det begärda beloppet belöper 9 150 kronor på inköp av radarhastighetsmätare med tillbehör samt 600 kronor på anskaffande av en robotkamera.

4 e) En av poliskårens två tjänstehundar har avlivats på grund av sjukdom. Den andra fyller på grund av sin ålder icke måttet som tjänstehund.

4 f) Av det begärda beloppet belöper cirka 2 300 kronor på inköp av en förstoringsapparat, cirka 3 300 kronor på inköp av kamera med tillbehör, 1 000 kronor på inköp av bandinspelare samt cirka 1 000 kronor på anskaffande av mörkrumbelysning, handstrålkastare m. m.

Departementschefen

Delposten till övriga expenser upptager jag till 89 700 (+ 3 700) kronor.

För utbyte av två personbilar jämte montering av radioapparat och specialutrustning samt inköp av fem cyklar beräknar jag 20 000 (— 1 000) kronor.

Medelsanvisningen till underhåll av och drivmedel för motorfordon torde för nästa budgetår böra höjas med 1 000 kronor.

För inköp och underhåll av polisradio upptager jag 7 300 (+ 2 300) kronor.

Anslagsposten till inköp och underhåll av uniformer, som för innevarande budgetår upptagits med 8 000 kronor, bör med hänsyn till den

låga belastningen under det senast förflutna budgetåret nedräknas med 1 000 kronor.

För inköp av kriminalutrustning beräknar jag 5 000 kronor. Däremot anser jag mig icke kunna tillstyrka någon medelsanvisning för inköp av utrustning för trafikövervakning.

I övrigt har jag icke något att erinra mot den av polischefen gjorda anslagsberäkningen.

På grund av det anförda bör anslaget bestämmas till (192 000 — 3 000 + 4 000 + 3 700 — 1 000 + 1 000 + 2 300 — 1 000 + 1 000 + 5 000) 204 000 (+ 12 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Norrbottens statliga poliskår: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 204 000 kronor.

[157] 8. Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	1 100 000	1 275 935
1958/59 (statsliggaren s. 1138) ..	1 200 000	
1959/60 (förslag)	1 400 000	

Yrkande

Statspolisintendenten (skr. 30/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 200 000 kronor.

Motiv

De faktiska kostnaderna för reservpolisorganisationen under kalenderåret 1957 utgjorde i runt tal 1 255 800 kronor. Vid oförändrad numerär torde ersättningsbeloppet för kalenderåret 1958 komma att uppgå till i runt tal 1 130 000 kronor. Härtill kommer kostnaderna för ytterligare reservpolismän till följd av ökat invånarantal i vissa städer. Sammanlagt uppkommer härigenom en kostnadsökning av i runt tal 4 000 kronor. Ersättning för tjänstgöringskostnad samt för hållande av reservpolishästar torde med hänsyn till inträdda löneökningar böra uppskattas till i runt tal 266 000 kronor.

De sammanlagda kostnaderna beräknas alltså till (1 130 000 + 4 000 + 266 000) 1 400 000 kronor.

Departementschefen

Anslaget torde i enlighet med statspolisintendentens förslag böra bestämmas till 1 400 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor.

[158] 9. Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	16 000 000	21 149 128
1958/59 (statsliggaren s. 1140)	19 000 000	
1959/60 (förslag)	24 000 000	

Höjningen av lönerna samt ökning av antalet polismanstjänster på landsbygden medför ett stegrat medelsbehov under detta anslag. Från polisväsendets organisationsnämnd har jag under hand erhållit en kostnadsberäkning för nästa budgetår. Beräkningen, vilken upptager 3 118 polismanstjänster i de statsbidragsberättigade polisdistrikten och samtliga ifrågakommande förmåner, slutar på en summa av 24 000 000 kronor.

I detta sammanhang vill jag även anmäla, att polisväsendets organisationsnämnd i en den 11 oktober 1957 dagtecknad promemoria föreslagit, att statsbidrag i likhet med vad som gäller beträffande statsbidrag till kostnaderna för ordinarie polismansbefattning, måtte utgå jämväl till kostnaderna för avlöning av den, som i sådant i 1 § 1 mom. tredje stycket polislagen avsett polisdistrikt, i vilket finnes inrättade minst tre ordinarie polismanstjänster, därav minst en befälstjänst, innehar eller uppehåller för skriv- och kontorsgöromål avsedd heltidsbefattning av stadigvarande karaktär, med vilken förenats uteslutande arbetsuppgifter hänförliga till polisverksamheten inom polisdistriktet. Ett genomförande av förslaget har beräknats föranleda en kostnadsökning för statsverket med högst 500 000 kronor per år. Över promemorian har yttranden avgivits av statskontoret, polisverksamhetsutredningen, länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Västernorrlands län ävensom av svenska stadsförbundet, svenska landskommunernas förbund, svenska polisförbundet och föreningen Sveriges landsfiskaler. Statskontoret avstyrker förslaget under erinran om bl. a. att utredning f. n. pågår om polisväsendets organisationsproblem. Övriga remissinstanser tillstyrker i princip organisationsnämndens förslag.

För egen del anser jag mig i likhet med statskontoret med hänsyn till pågående utredning om huvudmannaskapet för polisväsendet och om kostnadsfördelningen mellan stat och kommun icke f. n. kunna tillstyrka en utökning av statsbidragsgivningen på sätt organisationsnämnden föreslagit.

Med beaktande av vad jag sålunda anfört beräknar jag medelsbehovet under anslaget till 24 000 000 (+ 5 000 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 24 000 000 kronor.

[159] 10. Statens polisskola: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	786 000	924 813
1958/59 (statsliggaren s. 1140)	1 062 000	
1959/60 (förslag)	1 052 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 138 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande

Styrelsen för statens polisskola (skr. 28/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 74 600 kronor.

	Ökn. el. minskn.
1. a) En institutionsvaktmästare Ao 9 i st. f. Ae 9	—
b) En lektor Ao 26 i st. f. Ao 24 och två lektorer Ae 26 i st. f. Ae 24	+ 7 234
c) Fyra lärare i polisiära ämnen Ag 23	+ 101 504
d) Avgår enligt c) nuvarande arvoden till fyra heltidsanställda lärare i polisiära ämnen	— 74 900
e) En kontorist Ae 9 i st. f. ett kanslibitråde Ag 7	+ 626
2. a) Arvoden till timlärare i konstupels- och assistentklasserna	— 29 400
b) Arvoden till timlärare för övertagande av viss undervisningsskyldighet för de heltidsanställda lärarna	+ 24 600
c) Arvoden till timlärare i fortbildnings- och specialkurser	+ 30 600
d) Arvoden till extra skrivhjälp	+ 10 000
3. Omräkning	+ 4 336
	+ 74 600

Motiv

Vid huvudskolan i Stockholm finns under skolans rektor följande lönegradsplacerade befattningshavare: 1 lektor i Ao 24, 2 lektorer i Ae 24, 1 lärare i Ae 21, 1 förste kansliskrivare i Ao 12, 1 kontorist i Ae 9, 2 kanslibiträden i Ag 7, 1 kontorsbiträde i Ao 5, 2 skrivbiträden i Ag 3 resp. Ag 1, 1 institutionsvaktmästare i Ae 9 och 1 expeditionsvakt i Ae 7. Härjämte finns vid huvudskolan fyra mot arvode heltidsanställda lärare i polisiära ämnen samt timlärare till växlande antal (i allmänhet omkring 170).

1 a) Innehavaren av ifrågavarande tjänst har innehaft tjänst som vaktmästare sedan 1944.

1 b)—d) Lektorstjänsterna bör betraktas som sluttjänster. Åtskilliga av de jurister, som varit heltidslärare vid skolan, har efter relativt kort tjänstgöring övergått till annan verksamhet. Detta har varit till stort men för skolverksamheten. Det kommer att bli svårt att i rådande konkurrens om välkvalificerade krafter erhålla verkligt dugande lärare, därest icke en förmanligare lönesättning fastställs.

Arbetsuppgifterna för de heltidsanställda lärarna i polisiära ämnen har i hög grad påverkats av utvecklingen inom polisverksamheten. Huvuddelen av deras undervisning är förlagd till assistent-, kommissarie- och polischefsklasserna.

Styrelsen föreslår därjämte att vissa jämkningar genomföres i heltidslärarnas åligganden.

1 e) Beträffande motiven i denna del hänvisas till 1958 års statsverksproposition (XI ht, p. 163).

2 a) Antalet avdelningar i assistentklassen torde under nästa budgetår kunna minskas från 12 till 10.

2 b) Åskandet sammanhänger med förslaget i det föregående om vissa jämkningar i heltidslärarnas åligganden.

2 c) Styrelsen föreslår att 4 fortbildningskurser i polistjänst anordnas under nästa budgetår. Timlärararvoden beräknas till $(4 \times 4\,500)$ 18 000 kronor. 3 kurser i brottsplatsundersökning bör anordnas för en kostnad av $(3 \times 6\,300)$ 18 900 kronor. I utredning av gäldenärsbrott m. m. bör 2 kurser anordnas. Kostnaderna härför beräknas till $(2 \times 6\,000)$ 12 000 kronor. Som påbyggnad på sistnämnda kurser föreslår styrelsen anordnande av en kurs i utredning av kvalificerade förmögenhetsbrott, deklarationsbrott m. m. Kostnaden härför beräknas till 6 000 kronor. Styrelsen anser 2 kurser i färgfotografering böra anordnas nästa budgetår (7 500 kronor). Vidare föreslås att specialkurser i trafiksäkerhet och trafikövervakning anordnas i 4 avdelningar, omfattande 120 man, för en kostnad av sammanlagt 18 000 kronor. För utbildning av motorecykelförare vid de kommunala poliskårerna föreslår styrelsen 2 kurser med 12 polismän i varje kurs. Arvodena beräknas till $(2 \times 6\,500)$ 13 000 kronor. En kurs i brandorsaksutredning bör även anordnas nästa budgetår. Kostnaden för arvoden beräknas till 5 000 kronor.

Styrelsen erinrar om att för budgetåren 1957/58 och 1958/59 medel använts för anordnande av s. k. 3-dagarskurser i trafikövervakning för vissa polischefer och polismän. Då dessa kurser ur angelägenhetssynpunkt bör sättas efter de ovan föreslagna specialkurserna har styrelsen icke beräknat medel härför för nästa budgetår.

2 d) Anordnandet av olika specialkurser ställer stora krav på ytterligare arbetskraft. Även det ökade arbete, som tillkommit på grund av Kungl. Maj:ts anvisningar angående rekrytering och utbildning av polispersonal, kan icke tillfredsställande utföras, därest icke skolan erhåller tillfällig arbetskraft å kansliet.

Departementschefen

Förslaget om ordinariesättning av tjänsten som institutionsvaktmästare anser jag mig kunna biträda.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslår jag, att en kanslibiträdes tjänst i Ag 7 uppflyttas till kontoristtjänst och därvid extraordinariesättes.

Mot styrelsens beräkning av arvoden till timlärare i assistentklasserna

innebärande en anslagsminskning med 29 400 kronor har jag intet att erinra.

För anordnande av fortbildnings- och specialkurser beräknar jag ett med 2 000 kronor förhöjt belopp. Jag beräknar därvid även medel för anordnande av s. k. 3-dagarskurser i trafikövervakning, men förutsätter, att dessa medel vid behov må om disponeras för annat utbildningsändamål. Det torde även i övrigt få ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra, vilka kurser som skall förekomma.

För att möjliggöra tillhandahållande av tillfällig biträdespersonal bör 5 000 kronor anvisas.

Övriga förslag till löne- och arvodesregleringar finner jag mig icke kunna biträda.

De av mig framlagda förslagen medför ett minskat medelsbehov med i runt tal 22 000 kronor. Den automatiska utgiftstegringen för löneklassuppflyttningar m. m. medför en ökning med 12 000 kronor. På grund härav bör anslaget nedräknas med (— 22 000 + 12 000) 10 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknar jag till (1 062 000 — 10 000) 1 052 000 kronor. Härav torde ett belopp av 137 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen bör vidtagas den ändring, som påkallas av vad jag i det föregående anfört och föreslagit.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens polisskola, som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens polisskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	95 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	774 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	143 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	37 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 200

Summa kronor 1 052 000;

c) till *Statens polisskola: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 052 000 kronor, därav 137 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[160] 11. Statens polisskola: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	288 000	278 881
1958/59 (statsliggaren s. 1142)	295 000	
1959/60 (förslag)	304 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 39 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande

Styrelsen för statens polisskola (skr. 28/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 82 700 kronor.

	Utgifter 1957/58	Anslag 1958/59	Förslag	Ökning
1. Reseersättningar.....	1 932	6 000	19 000	13 000
2. Övriga expenser.....	34 200	40 500	46 500	6 000
3. Övriga utgifter.....	202 588	244 500	308 200	63 700
				82 700

Motiv

1) Från avdelningsföreståndare och rekryteringsmyndigheter har framförts önskemål om anordnande av sammanträden för behandling av utbildningsfrågor, riktlinjer för rekrytering m. m. Styrelsen hemställer att för resekostnadsersättningar och traktamenten till deltagare i ett sådant årligt sammanträde måtte anvisas 10 000 kronor. Anslagsposten har vid flera tillfällen oförutsett måst tagas i anspråk för ersättningar till lärare och instruktörer. På grund härav bör posten uppräknas med 3 000 kronor.

2) Med hänsyn till den vid avdelningsskolorna utökade kursverksamheten bör medelsanvisningen för telefonkostnader uppräknas med 1 000 kronor. Kostnaderna för anskaffande av papper, betygblanketter, kursmateriel m. m. beräknas stiga. En uppräkning bör därför ske med 5 000 kronor.

3) Med hänsyn till föreslagna fortbildnings- och specialkurser bör medelsanvisningen för undervisningsmateriel ökas med 33 000 kronor. För inspelning av undervisningsfilm beräknas 40 000 kronor, innebärande en ökning med 30 000 kronor. För elevkåren vid huvudskolan i Stockholm finns ett elevråd, som enligt antagna stadgar bl. a. har att söka hjälpa eleverna tillrätta under deras vistelse vid skolan. Styrelsen hemställer om ett anslag av 700 kronor såsom bidrag till elevrådets verksamhet.

Departementschefen

Anslagsposten till reseersättningar upptager jag för nästa budgetår till 9 000 (+ 3 000) kronor.

Delposten till övriga expenser bör uppräknas med 3 500 kronor.

Medelsanvisningen för undervisningsmateriel torde böra höjas med 2 500

kronor. För inspelning av undervisningsfilm beräknar jag oförändrat belopp. Styrelsens förslag om bidrag till elevrådets verksamhet anser jag mig icke kunna biträda.

I enlighet härmed bör omkostnadsanslaget uppföras med (295 000 + 3 000 + 3 500 + 2 500) 304 000 kronor. Av anslaget bör 40 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens polisskola: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 304 000 kronor, därav 40 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[161] **12. Statens polisskola: Utbildningsarvoden m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	400 000	251 468
1958/59 (statsliggaren s. 1142)	400 000	
1959/60 (förslag)	400 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 44 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande

Styrelsen för statens polisskola (skr. 28/8 1958) hemställer, att anslaget måtte upptagas till oförändrat belopp.

Departementschefen

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Av anslaget torde ett belopp av 44 000 kronor böra avräknas mot automobilskattemedlen. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens polisskola: Utbildningsarvoden m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor, därav 44 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[162] **13. Statens kriminaltekniska anstalt: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	870 000	908 130
1958/59 (statsliggaren s. 1143)	1 073 000	
1959/60 (förslag)	1 124 000	

Yrkande

Styrelsen för statens kriminaltekniska anstalt (skr. 31/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 84 855 kronor.

	Ökn. el. minskn.
A. Nya tjänster	
1. <i>Laboratorieavdelningen</i>	
a) 1 förste byråingenjör Ae 23 (kemisk-biologiska laboratoriet)	+ 25 272
b) 1 laboratoriebiträde Ae 9 (kemisk-biologiska laboratoriet)	+ 12 264
2. <i>Registraturavdelningen</i>	
a) 1 förste assistent Ae 21 (fingeravtrycksregistret)	+ 22 788
b) 1 kontorsbiträde (personregistret)	+ 8 124
B. Löneregleringar	
1. <i>Laboratorieavdelningen</i>	
1 förste assistent Ae 19 i st. f. 1 assistent Ae 17 (skrifttekniska laboratoriet)	+ 2 028
2. <i>Registraturavdelningen</i>	
a) 1 förste assistent Ao 19 i st. f. 1 assistent Ao 17 (spaningsregistret)	+ 1 044
b) 1 kansliskrivare Ae 10 i st. f. 1 kontorist Ae 9 (avdelningsexpeditionen) .	+ 660
C. Omräkning	
Reglerad befordringsgång för biträdespersonal	+ 7 125
Löneklassuppflyttningar	+ 8 409
Besparing	— 9 769
Kompensationstillägg för höjda folkpensionsavgifter	+ 6 910
	+ 84 855

Motiv

A. Nya tjänster

1 a)—b) och 2 a)—b) Beträffande motiven i dessa delar hänvisas till 1957 och 1958 års statsverkspropositioner (XI ht, p. 170 resp. 166). Arbetsbelastningen å kemisk-biologiska laboratoriet har under de senaste åren ökat. En balans på 75 ärenden förelåg den 1 juli 1958. Med hänsyn till det allmänna löneläget för naturvetenskapligt och tekniskt utbildad arbetskraft torde förste byråingenjörstjänsten placeras i 23 lönegraden. Innehavaren av tjänsten skall även vara ställföreträdare för avdelningsföreståndaren. Vid fingeravtrycksregistraturen tjänstgör å enfingerregistraturen en förste assistent, en assistent och ett kanslibiträde samt å tiofingerregistraturen en förste assistent, en kontorist och ett kontorsbiträde. På grund av arbetsbelastningen uppstår betydande balanser å dessa registraturer och något verkligt samarbete medhinnas icke. Detta är otillfredsställande, då härigenom identifieringsmöjligheterna försämras. För erhållande av gemensam ledning för båda registraturerna bör en tjänst som föreståndare inrättas. Å personregistret förelåg den 30 maj 1958 en balans på cirka 38 000 ärenden, vilket innebär en ökning från den 30 maj 1957 med cirka 16 000 ärenden.

B. Löneregleringar

1) Arbetsuppgifterna är av sådan särart att härför fordras specialutbildning.

2 a) Vid registret utföres betydelsefullt arbete. Föreståndarna för övriga register är placerade i lönegrad 19.

2 b) Beträffande motiven i denna del hänvisas till 1957 och 1958 års statsverkspropositioner (XI ht, p. 170 resp. 166).

Departementschefen

Av föreslagna nya tjänster förordar jag inrättande av en befattning som förste assistent i Ae 21 vid fingeravtrycksregistret. För att nedbringa balansen vid personregistret tillstyrker jag därjämte att — utöver tidigare använt medel — ett belopp av 8 000 kronor ställes till anstaltens förfogande för anställande av tillfällig biträdeshjälp.

Under återopande av vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslår jag, att en assistent i Ao 17 vid spaningsregistret uppflyttas till förste assistent i Ao 19. Övriga förslag till löneregleringar finner jag mig icke kunna biträda.

Anslagsposten till ersättningar till experter, som för innevarande budgetår upptagits med 8 000 kronor, bör med hänsyn till den låga belastningen under det senast förflutna budgetåret nedräknas med 3 000 kronor.

De av mig framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar m. m. med 29 000 kronor. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar, kompensation för höjda folkpensionsavgifter m. m. med 22 000 kronor. På grund härav bör anslaget uppräknas med (29 000 + 22 000) 51 000 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknar jag till (1 073 000 + 51 000) 1 124 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat. I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som påkallas av vad jag i det föregående anfört och föreslagit.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens kriminaltekniska anstalt, som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens kriminaltekniska anstalt att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	300 000
2. Arvoden till styrelsens ledamöter, <i>förslagsvis</i>	700
3. Ersättningar till experter, <i>förslagsvis</i>	5 000
4. Avlöningar till icke-ordinarie personal	661 600
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	150 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	6 700

Summa kronor 1 124 000;

c) till *Statens kriminaltekniska anstalt*: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 124 000 kronor.

[163] 14. Statens kriminaltekniska anstalt: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	552 000	623 980
1958/59 (statsliggaren s. 1144)	543 000	
1959/60 (förslag)	688 000	

Yrkande

Styrelsen för statens kriminaltekniska anstalt (skr. 31/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 223 700 kronor.

	Utgifter 1957/58	Anslag 1958/59	Förslag	Ökning
1. <i>Expenser</i>				
a) Övriga <i>expenser</i> för eget behov.....	133 595	176 500	300 300	123 800
b) <i>Expenser</i> för annat än eget behov....	260 912	150 000	190 000	40 000
2. Publikationstryck.....	193 692	181 000	220 900	39 900
3. Övriga utgifter.....	12 249	40 000	60 000	20 000
				223 700

Motiv

1 a) Styrelsen beräknar 1 000 kronor i ökade kostnader för städningsarbete men anser att medelsanvisningen för inköp av skrivmateriel m. m. kan nedräknas med samma belopp. För upprätthållande av anstaltens trafik med utlandet anlitas f. n. radioförbindelser via en militärmyndighet tillhörig radiostation. Dessa förbindelser är icke tillfredsställande ordnade, då stationen endast har begränsad passningstid. En förbättring av förhållandena är nödvändig speciellt för förbindelsen med internationella kriminalpolisorganisationen i Paris. Enligt styrelsen kan härvid tre alternativ ifrågakomma: anskaffande av egen sändare och mottagare med betjäning från anstalten, kontrakt med telestyrelsen om mottagning och sändning genom televerkets radiotjänst eller utbyggnad av nuvarande station med dygnspassning. Kostnaderna för anskaffande av egen sändare och mottagare beräknas för nästa budgetår uppgå till cirka 132 000 kronor medan kostnaderna för de övriga alternativen uppskattas till 45 000 resp. 40 000 kronor. En utbyggnad av nuvarande station är mindre lämplig, då garanti icke kan erhållas att den ständigt får brukas. Styrelsen föreslår därför, att överenskommelse träffas med telestyrelsen om utnyttjande av televerkets radiotjänst. Kostnaden för styrelsens telegramtrafik beräknas alltså till 45 000 kronor. För fortsatt utbyggnad av fjärrskriftnätet med 25 anläggningar avses ytterligare 62 700 kronor. Styrelsen beräknar för telefonkostnader ett belopp av 25 000 kronor, vilket innebär en ökning med 12 500 kronor. Häri ingår även kostnader för telefonanslutning till 6 befattningshavares bostäder. Medelsanvisningen för inköp och underhåll av möbler m. m. bör uppräknas med 3 600 kronor. Delposten beräknas sålunda till (176 500 + 1 000 — 1 000 + 45 000 + 62 700 + 12 500 + 3 600) 300 300 kronor.

1 b) Årsomsättningen av pass under år 1957 utgjorde 174 000 mot

158 000 föregående år. Framställningskostnaden uppgår till 1 krona per pass. Med hänsyn till den stegrade omsättningen samt till behovet av viss reserv beräknar styrelsen delposten till 190 000 kronor.

2) Publikationernas omfattning har under senaste året ökat med cirka 13 procent. Kostnaderna för boktrycket och för papper, tryckplåtar, färg m. m. har ökat med 8 procent. Med utgångspunkt från under föregående år gjord beräkning kan kostnaden uppskattas till 220 900 kronor.

3) Beträffande motiven i denna del hänvisas till 1957 och 1958 års statsverkspropositioner (XI ht, p. 171 resp. 167).

Yttrande

Chefen för försvarsstaben framhåller, att åtagandet att ombesörja anstaltens radiotrafik med utlandet ur försvarsstabens synvinkel varit av värde främst genom den övning i upprätthållande av radiosamband över stora avstånd, som personalen härigenom erhållit. Det är därför lämpligt, att radiostationen även framdeles ombesörjer anstaltens radiotrafik med utlandet. Därest medel ställes till förfogande — cirka 20 000 kronor per år — kan stationens passning utsträckas vardagar utom lördagar från klockan 16.30 till klockan 21 eller 22 och lördagar från klockan 12.30 till klockan 20. Flertalet av de till internationella polisradionätet anslutna stationerna torde hålla öppet till klockan 21 eller 22. Även viss begränsad passning under söndagar skulle kunna anordnas. Någon inskränkning av passningen skulle under normala fredsförhållanden icke behöva riskeras.

Departementschefen

Med hänsyn till vad chefen för försvarsstaben anfört anser jag mig icke kunna tillstyrka något av de av styrelsen föreslagna alternativen för utbyggnad av anstaltens radiotrafik med utlandet utan förordar, att 20 000 kronor anvisas för att möjliggöra ett genomförande av det förslag som framlagts av chefen för försvarsstaben. För nästa budgetår föreslår jag vidare en fortsatt utbyggnad av fjärrskriftnätet med 10 anläggningar. Då inträdes- och abonnemangsavgifter — i enlighet med vad jag därom anfört vid anmälan av motsvarande anslag i föregående års statsverksproposition — bör bestridas av statsmedel, beräknar jag för den föreslagna fortsatta utbyggnaden en ytterligare medelsanvisning med 18 500 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma de orter, i vilka utbyggnaden av fjärrskriftnätet bör ske. För inköp och underhåll av möbler m. m. beräknar jag oförändrat belopp. Övriga under delposten till övriga expenser för eget behov gjorda yrkanden föranleder icke någon erinran från min sida. Ifrågavarande delpost bör således ökas med (1 000 — 1 000 + 20 000 + 18 500 + 12 500) 51 000 kronor.

Delposten till expenser för annat än eget behov bör uppräknas med 50 000 kronor.

Anslagsposten till publikationstryck upptager jag till 220 000 (+ 39 000) kronor.

För upprustning av anstaltens laboratorieutrustning beräknar jag under anslagsposten till övriga utgifter 35 000 kronor för anskaffande av viss nödvändig apparatur samt oförändrat 10 000 kronor för förbrukningsmateriel. Anslagsposten bör med hänsyn härtill uppföras med 45 000 (+ 5 000) kronor.

De särskilda uppbördsmedel, som inflyter under anslaget och som för innevarande budgetår beräknats till 15 000 kronor, uppskattar jag till oförändrat belopp.

I enlighet med det anförda bör anslaget i dess helhet uppföras med (543 000 + 51 000 + 50 000 + 39 000 + 5 000) 688 000 (+ 145 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens kriminaltekniska anstalt: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 688 000 kronor.

[164] 15. **Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	850 000	1 345 454
1958/59 (statsliggaren s. 1145)	850 000	
1959/60 (förslag)	900 000	

Vid anmälan av motsvarande anslag för innevarande budgetår beräknade jag, att medelsbehovet skulle minska på grund av slopandet av passkontrollen vid gränserna mellan de nordiska länderna men förordade med hänsyn till den höga belastningen, att anslaget skulle uppföras med oförändrat belopp. Även för nästa budgetår kan medelsanvisningen beräknas från dessa utgångspunkter. Emellertid bör för nästa budgetår medel beräknas även för gottgörelse till Haparanda, Övertorneå och Pajala polisdistrikt för inköp av tre bilar till de polismän, som fr. o. m. budgetåret 1957/58 anställdes för hela rikets behov jämlikt 4 § polislagen. Kostnaden för inköp av ifrågavarande bilar jämte utrustning beräknar jag till 35 000 kronor.

Utgifterna under anslaget för nästa budgetår uppskattar jag till i runt tal 900 000 (+ 50 000) kronor.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 900 000 kronor.

[165] 16. Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	550 000	827 845
1958/59 (statsliggaren s. 1146)	550 000	
1959/60 (förslag)	550 000	

Under hänvisning till vad jag anfört vid anmälan av motsvarande anslag för innevarande budgetår förordar jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Därvid har jag för inköp av pistolammunition för polisväsendets behov beräknat ett med 8 000 kronor förhöjt belopp. I enlighet med vad jag tidigare anfört under anslaget till Norrbottens statliga poliskår: Avlöningar torde kostnaderna för arvoden till den tullpersonal, som biträder med fartygskontrollen i Luleå böra överföras till förevarande anslag. Ifrågasvarande arvoden uppgår till 2 900 kronor.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

[166] 17. Polisväsendets organisationsnämnd

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	170 000	187 534
1958/59 (statsliggaren s. 1150)	200 000	
1959/60 (förslag)	242 000	

Yrkande

Polisväsendets organisationsnämnd (skr. 25/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 45 000 kronor.

		Ökning
<i>A. Avlöningar</i>		
1. Arvoden till nämndens ledamöter för handläggning av ärenden, som avses i kungörelsen om arbetstiden för viss polispersonal m. m.	+ 6 000	
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal		
a) Ny förste byråsekreterare	+ 21 876	
b) Nytt kontorsbiträde	+ 7 020	
c) Löneklassuppflyttningar	+ 2 232	
3. Rörligt tillägg	+ 4 980	
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 1 163	
5. Avrundning	— 271	43 000
<i>B. Omkostnader</i>		
Expenser	+ 2 000	2 000
		45 000

Motiv

A 1) Genom kungörelser den 28 juli 1958 har åt organisationsnämnden uppdragits att handlägga vissa ärenden angående polispersonalens arbetstidsförhållanden. Därvid har föreskrivits, att nämnden vid behandling av dylika ärenden skall hava viss sammansättning. Nämnden räknar med en genomsnittlig sammanträdesfrekvens av två sammanträden per månad samt i genomsnitt $1\frac{1}{2}$ hemarbetsdag per sammanträde.

A 2 a)—b) Den stora arbetsbördan hos nämnden fortsätter alltjämt att öka. Till nämndens huvuduppgifter kommer i tilltagande utsträckning mera arbetstidskrävande utredningsuppdrag. Till följd härav och på grund av att nämndens sakkunskap i mycket stor omfattning tagits i anspråk enligt 4 § verkstadgan har ytterligare eftersläpning uppstått i arbetet med organisationsundersökningar inom polisdistrikten. Antalet ännu icke slutförda uppdrag att verkställa sådana organisationsundersökningar utgör 28, av vilka 16 påbörjats. Då nämnden icke ser några möjligheter att med nuvarande personalstyrka utan ytterligare eftersläpning fullgöra sina åligganden erfordras medel för ytterligare en arbetskraft för kvalificerat utredningsarbete och för ett kontorsbiträde.

B) Medelsanvisningen har visat sig vara otillräcklig, då vissa utredningsuppdrag krävt omfattande statistiska bearbetningar, visst blankettryck m. m. Av det äskade beloppet avser 1 000 kronor anskaffande av utrustning åt ny personal.

Departementschefen

Med hänsyn till den stora arbetsbördan hos nämnden anser jag mig i så måtto kunna biträda yrkandet om anställande av ytterligare en förste byråsekreterare, att jag beräknar medel för anställande av en sekreterare med arvode motsvarande högst lönegrad 23.

Jag föreslår vidare, att 4 000 kronor beräknas för anställande av ytterligare biträdespersonal.

För kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknar jag 1 000 kronor.

Vad nämnden i övrigt föreslagit föranleder icke någon erinran från min sida.

Av mig förordade förslag föranleder en ökning av medelsbehovet för nämnden med i runt tal 42 000 kronor.

Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande stat. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande stat för polisväsendets organisationsnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Stat

Avlöningar

1. Arvoden till nämndens ledamöter, <i>förslagsvis</i>	21 000	
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	163 000	
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	27 000	
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 000	212 000

Omkostnader

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	500	
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	16 500	
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	13 000	30 000

Summa kronor 242 000;

b) till *Polisväsendets organisationsnämnd* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 242 000 kronor.

[167] 18. Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	5 200 000	6 050 826
1957/58	5 800 000	6 445 028
1958/59 (statsliggaren s. 1150)	6 500 000	
1959/60 (förslag)	7 500 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 1 274 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

De kostnader, vilka f. n. belastar förslagsanslagen till poliskollegierna, ersättning vid förhör i polisiära disciplinärenden, ersättning vid biträde åt ordningsmakten m. m. samt ersättningar åt befattningshavare på avgångsstat vid polis- och åklagarväsendet torde fr. o. m. nästa budgetår få bestridas från förevarande anslag. Anslaget torde med hänsyn till den i det föregående föreslagna fortsatta utbyggnaden av ordningsstatspolisen samt med hänsyn till belastningen böra uppräknas till 7 500 000 (+ 1 000 000) kronor. Härav torde 1 384 000 kronor böra avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 7 500 000 kronor, därav 1 384 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[168] 19. Kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande och upp-
dagande av spioneri m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	7 700 000	8 084 883
1958/59 (statsliggaren s. 1152)	8 975 000	
1959/60 (förslag)	9 140 000	

Yrkande

Statspolisintendenten (skr. 15/6 och 10/7 1958) hemställer, att anslaget höjes med 411 000 kronor.

En redogörelse för innebörden av statspolisintendentens förslag bör med hänsyn till ärendets natur icke lämnas i statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar bör i stället meddelas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med 9 140 000 (+ 165 000) kronor. På Kungl. Maj:t torde böra ankomma att vidtaga sådana jämkningar i den avsedda organisationen, som må finnas påkallade.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen

att till *Kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande och uppdagande av spioneri m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 9 140 000 kronor.

[169] 20. Bidrag till främjande av rekryteringen i vissa polisdistrikt

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	390 000	18 748
1957/58	300 000	48 524
1958/59 (statsliggaren s. 1152)	50 000	
1959/60 (förslag)	50 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 37 500 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till främjande av rekryteringen i vissa polisdistrikt* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor, därav 37 500 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[170] 21. Länsstyrelsernas kostnader för fängstransport

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	525 000	654 481
1958/59 (statsliggaren s. 1153)	625 000	
1959/60 (förslag)	625 000	

Efter uttalande av 1956 års riksdag (statsutskottets utlåtande nr 2, riksdagens skrivelse nr 2) om önskvärdheten av att nedbringa kostnaderna för ifrågavarande fångtransporter uppdrog Kungl. Maj:t den 21 december 1956 åt polisväsendets organisationsnämnd att utreda vilka åtgärder, som kunde vidtagas för att förbilliga förpassningsresorna, och till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. Enligt vad jag inhämtat torde organisationsnämndens förslag komma att avgivas under innevarande budgetår. Då detta väntas komma att medföra vissa rationaliseringsåtgärder och därmed även vissa kostnadsbesparingar, anser jag anslaget — trots belastningen under föregående budgetår — böra för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 625 000 kronor.

E. Civilförsvaret

[171] 1. Civilförsvarsstyrelsen: Avlöningar. För civilförsvaret har å riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisats följande anslag:

Anslag	Anvisat belopp
Civilförsvarsstyrelsen:	
Avlöningar.....	2 132 000
Omkostnader.....	405 000
Civilförsvarsområdenas administration:	
Avlöningar.....	5 720 000
Omkostnader.....	867 000
Utbildnings- och övningsverksamhet.....	5 904 000
Inspelning av instruktionsfilm.....	40 000
Bidrag till vissa frivilliga organisationer.....	322 000
Försöksverksamhet.....	250 000
Engångsanskaffning av materiel.....	100
Anskaffning av viss förbrukningsmateriel.....	100
Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.	4 135 000
Vissa löpande kostnader för civilförsvarets verksamhet inom civilförsvarsområdena	690 000
Bidrag till kommuner för anordnande av branddammur för civilförsvarsändamål....	500 000
Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.....	4 300 000
Bidrag till kommuner för anordnande av vissa trafik- och skolskyddsrum.....	1 500 000
Besiktning av motorfordon.....	10 000
Inköp av verkskyddsmateriel för statliga myndigheter m. m.....	100

Sedan 1953 års civilförvarsutredning den 22 februari 1958 och 1953 års utredning om civilförvarsutbildning den 24 mars 1958 avgivit förslag om civilförsvarets organisation (SOU 1958: 13) resp. civilförvarsutbildningen (SOU 1958: 12), har ifrågavarande betänkanden varit föremål för remissbehandling i sedvanlig ordning. Då beredningen inom departementet av dessa reformförslag ännu icke är avslutad, torde anslagen i riksstatsförslaget för nästa budgetår böra uppföras med endast preliminärt beräknade belopp. Jag uppskattar härvid medelsbehovet under elfte huvudtiteln berörda anslag till sammanlagt 29 047 100 kronor. Härvid har dock förutsetts, att anslagen till Besiktning av motorfordon och Inköp av verkskyddsmateriel för statliga myndigheter m. m. skall utgå ur riksstaten.

I detta sammanhang får jag vidare föreslå, att ett nytt anslag, benämnt Viss sambandsverksamhet, uppföres på riksstaten. Även detta anslag torde böra uppföras med preliminärt beräknat belopp. Jag uppskattar medelsbehovet härför till 823 000 kronor.

Under förevarande punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Civilförsvarsstyrelsen: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 beräkna ett förslagsanslag av 2 900 000 kronor.

[172] 2. **Civildéforsvarsstyrelsen: Omkostnader.** Under áberopande av vad jag under föregående punkt anfört, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidaan på särskild proposition i ämnet, till *Civildéforsvarsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 beräkna ett förslagsanslag av 715 000 kronor.

[173] 3. **Civildéforsvarsområdenas administration: Avlöningar.** Under áberopande av vad jag anfört under punkten 171, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidaan på särskild proposition i ämnet, till *Civildéforsvarsområdenas administration: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 beräkna ett förslagsanslag av 5 770 000 kronor.

[174] 4. **Civildéforsvarsområdenas administration: Omkostnader.** Under áberopande av vad jag anfört under punkten 171, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidaan på särskild proposition i ämnet, till *Civildéforsvarsområdenas administration: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 beräkna ett förslagsanslag av 1 420 000 kronor.

[175] 5. **Utbildnings- och övningsverksamhet.** Under áberopande av vad jag anfört under punkten 171, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidaan på särskild proposition i ämnet, till *Utbildnings- och övningsverksamhet* för budgetåret 1959/60 beräkna ett förslagsanslag av 5 760 000 kronor.

[176] 6. **Inspelning av instruktionsfilm.** Under áberopande av vad jag anfört under punkten 171, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidaan på särskild proposition i ämnet, till *Inspelning av instruktionsfilm* för budgetåret 1959/60 beräkna ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

[177] 7. **Bidrag till vissa frivilliga organisationer.** Under áberopande av vad jag anfört under punkten 171, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidaan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till vissa frivilliga organisationer* för budgetåret 1959/60 beräkna ett anslag av 322 000 kronor.

[178] 8. **Försöksverksamhet.** Under återopande av vad jag anfört under punkten 171, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Försöksverksamhet* för budgetåret 1959/60 beräkna ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

[179] 9. **Engångsanskaffning av materiel.** Under återopande av vad jag anfört under punkten 171, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Engångsanskaffning av materiel* för budgetåret 1959/60 beräkna ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

[180] 10. **Anskaffning av viss förbrukningsmateriel.** Under återopande av vad jag anfört under punkten 171, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Anskaffning av viss förbrukningsmateriel* för budgetåret 1959/60 beräkna ett reservationsanslag av 100 kronor.

[181] 11. **Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.** Under återopande av vad jag anfört under punkten 171, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.* för budgetåret 1959/60 beräkna ett förslagsanslag av 4 500 000 kronor.

[182] 12. **Vissa löpande kostnader för civilförsvarets verksamhet inom civilförsvarsområdena.** Under återopande av vad jag anfört under punkten 171, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Vissa löpande kostnader för civilförsvarets verksamhet inom civilförsvarsområdena* för budgetåret 1959/60 beräkna ett förslagsanslag av 620 000 kronor.

[183] 13. **Bidrag till kommuner för anordnande av branddammar för civilförsvarsändamål.** Under återopande av vad jag anfört under punkten 171, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till kommuner för anordnande av branddammar för civilförsvarsändamål* för budgetåret 1959/60 beräkna ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

[184] 14. **Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.** Under åberopande av vad jag anfört under punkten 171, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.* för budgetåret 1959/60 beräkna ett reservationsanslag av 3 100 000 kronor.

[185] 15. **Bidrag till kommuner för anordnande av vissa trafik- och skolskyddsrum.** Under åberopande av vad jag anfört under punkten 171, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till kommuner för anordnande av vissa trafik- och skolskyddsrum* för budgetåret 1959/60 beräkna ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

[186] 16. **Viss sambandsverksamhet.** Under åberopande av vad jag anfört under punkten 171, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Viss sambandsverksamhet* för budgetåret 1959/60 beräkna ett förslagsanslag av 823 000 kronor.

F. Brandväsendet

[187] 1. Statens brandinspektion: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	187 900	180 157
1958/59 (statsliggaren s. 1170)	194 100	
1959/60 (förslag)	189 300	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 5/9 1958) föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp och med enahanda fördelning på de olika anslagsposterna.

Departementschefen

Anslagsposten till vissa pensionskostnader för sakkunniga — i gällande avlöningsstat uppförd med 10 000 kronor — synes mig med hänsyn till belastningen kunna minskas med 5 000 kronor. Riksbrandinspektören under nästa budgetår tillkommande kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknar jag till i runt tal 200 kronor. Med hänsyn till det anförda beräknar jag anslaget i dess helhet till (194 100 — 5 000 + 200) 189 300 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens brandinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

A. Riksbrandinspektören

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	31 400
2. Arvoden åt sakkunniga	32 700
3. Vissa pensionskostnader för sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	5 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	5 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	200

B. Länsbrandinspektörerna, länsskogsbrandinspektörerna och biträden åt länsskogsbrandinspektörerna

Arvoden 115 000

Summa kronor 189 300;

b) till *Statens brandinspektion: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 189 300 kronor.

[188] 2. Statens brandinspektion: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	70 000	60 359
1958/59 (statsliggaren s. 1171)	73 500	
1959/60 (förslag)	75 500	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 5/9 1958) hemställer, att anslaget uppräknas med 10 200 kronor.

	Ökning
<i>Riksbrandinspektören</i>	
1. Tryckningskostnader m. m.	5 000
<i>Länsbrandinspektörerna, länsskogsbrandinspektörerna och biträden åt länsskogsbrandinspektörerna</i>	
2. Reseersättningar	5 200
	10 200

Motiv

1) Antalet av brandinspektionen utgivna trycksaker kan förutsättas komma att ytterligare öka under budgetåret 1959/60. Åtskilliga betydelsefulla cirkulär och meddelanden, som hittills måst läggas åt sidan av brist på medel, bör snarast möjligt distribueras och ett flertal planeras för utgivande under budgetåret 1958/59. Det är av mycket stor vikt, att denna form av kontakt och upplysning icke hindras av brist på medel.

2) Med hänsyn till en förutsedd intensifiering av reseverksamheten bör anslagsposten uppräknas.

Departementschefen

Jag förordar, att anslagsposten till tryckningskostnader m. m. uppräknas med 2 000 kronor. Anslaget bör i enlighet härmed bestämmas till (73 500 + 2 000) 75 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens brandinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 75 500 kronor.

[189] 3. Statens brandskola: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	169 300	165 522
1958/59 (statsliggaren s. 1172)	193 400	
1959/60 (förslag)	189 000	

Yrkande

Styrelsen för statens brandskola (skr. 10/7 1958) hemställer, att anslaget ökas med 600 kronor.

1. Arvoden till timlärare vid följande kurser	Ökn. el. minskn.
<i>Kat. I.</i>	
Brandchefskurs 4. perioden	— 21 600
Brandmästarekurs	+ 300
Brandförmanskurser	+ 8 900
<i>Kat. II.</i>	
Brandchefskurser	+ 700
Repetitionskurs för brandchefer	+ 1 350
Brandmästare- och brandförmanskurser	+ 2 450
<i>Övriga kurser</i>	
Kurser för skorstensfejare	+ 1 200
2. Övriga arvoden m. m.	
a) Expeditionshjälp vid brandskolans kansli samt arvode till kompendieförfattare	+ 2 000
b) Expeditionellt biträde åt kursledare vid landsortskurserna	+ 1 900
3. Lönereglering	
Kanslibiträde Ae 7 i st. f. kontorsbiträde Ae 5.	+ 627
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 600
5. Omräkning	+ 2 100
6. Avrundning	+ 73
	+ 600

Motiv

1) Under budgetåret 1959/60 anordnas ej brandchefskurs kat. I men däremot två brandförmanskurser kat. I och två brandmästare- och brandförmanskurser kat. II i stället för vardera en under innevarande budgetår. Vidare anordnas en repetitionskurs för brandchefer kat. II. Sådan kurs har icke varit anordnad sedan budgetåret 1954/55. — Med hänsyn till förändringar inom timlärarkadern föreslås smärre justeringar av posterna för arvoden åt timlärarna i brandmästarekurs kat. I, brandförmanskurs kat. I samt brandchefs- resp. brandmästare- och brandförmanskurs kat. II.

2 a) Ökningen motiveras av ökat behov av skrivhjälp för omarbetning och nyproduktion av kompendier för undervisningen.

2 b) Kursledarna vid de kurser, som genomföres i landsorten, måste använda sig av expeditionshjälp för utskrivning av kursbevis och stenciler, för duplicering, medelsredovisning o. dyl., varför medel härför bör ställas till förfogande.

3) Kontorsbiträdet har ansvaret för undervisningsmaterielen och dess distribution. I bitrådets uppgifter ingår därjämte utskrivning av stenciler

— även illustrerade sådana — och duplicering samt att för uttagning av elever göra en överskådlig sammanställning av de sökandes kvalifikationer ävensom att föra kartotek och betygsliggare.

Departementschefen

Jag förordar, att undervisningen under nästa budgetår erhåller den omfattning styrelsen föreslagit, vilket innebär ett minskat medelsbehov för avlöning av timlärare med 6 700 kronor. Övriga av styrelsen framlagda förslag är jag icke beredd att biträda.

Med hänsyn härtill och med beaktande av det ökade medelsbehovet på grund av vidtagen lönereglering samt kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknar jag anslaget till (193 400 — 6 700 + 1 800 + 500) 189 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av följande avlöningsstat.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens brandskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	31 400
2. Arvoden till styrelsens ledamöter och suppleanter, <i>förslagsvis</i>	1 900
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	144 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	11 200
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	500

Summa kronor 189 000;

b) till *Statens brandskola: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 189 000 kronor.

[190] 4. Statens brandskola: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	83 000	78 677
1958/59 (statsliggaren s. 1172)	83 200	
1959/60 (förslag)	91 900	

Yrkande

Styrelsen för statens brandskola (skr. 10/7 1958) hemställer, att anslaget höjes med 22 100 kronor.

	Utgifter 1957/58	Anslag 1958/59	Förslag	Ökning
1. Övriga expenser	62 467	60 000	72 100	12 100
2. Diverse utgifter	6 881	8 300	18 300	10 000
				22 100

Motiv

1) Kostnaderna för läroböcker har på grund av prisstegringar samt av utvecklingen betingat behov av ytterligare kurslitteratur ökat starkt. Posten har emellertid icke blivit föremål för någon av prisstegringar föranledd uppräknings sedan budgetåret 1954/55. Till följd härav och med hänsyn till kursprogrammets utformning torde posten böra uppräknas med — utöver 400 kronor för bestridande av vissa kostnader av automatisk natur — 11 700 kronor.

2) Den materiel för åskådningsundervisning, som brandskolan disponerar, är av synnerligen blygsam omfattning. Med hänsyn till de ökade krav på utbildningen, som utvecklingen medför, är det angeläget, att skolan förses med modern utrustning för utökad åskådnings- och laborationsundervisning.

Departementschefen

Delposten till övriga expenser torde böra uppräknas med 7 000 kronor. För diverse utgifter beräknar jag ett medelsbehov av 10 000 (+ 1 700) kronor. Anslaget torde i enlighet härmed böra bestämmas till (83 200 + 7 000 + 1 700) 91 900 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens brandskola: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 91 900 kronor.

[191] 5. Bidrag till förebyggande och släckning av brand

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	665 000	724 765
1958/59 (statsliggaren s. 1173)	665 000	
1959/60 (förslag)	775 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 5/9 1958) hemställer, att anslaget höjes med 135 000 kronor.

	Utgifter 1957/58	Anslag 1958/59	Förslag	Ökning
Ersättning för verksamhet vid brandsläckning m. m.	433 941	300 000	435 000	135 000

Motiv

Anslagsbelastningen under budgetåret 1957/58 motiverar föreslagen ökning.

Departementschefen

Enligt 4 § kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 343) om ersättning för verksamhet vid brandsläckning m. m. må ersättning av statsmedel utgå till ägare av för brandsläckning ianspråktagen häst, fordon eller båt för kostnader, som ägaren fått vidkännas i anledning av transportmedlets brukande. I skrivelse den 10 oktober 1958 har riksbrandinspektören hemställt om sådan ändring av sagda stadgande, att ersättning må under vissa närmare angivna förutsättningar och villkor utgå jämväl vid ianspråktagande av flygklubb tillhörigt flygplan för ledning av brandsläckning och därmed sammanhängande rekognosceringar. Kostnaderna härför beräknas till omkring 3 000 kronor för budgetår. Riksbrandinspektören framhåller, att flygklubbarna icke äger rätt debitera utgifter för t. ex. för-lorad arbetsförtjänst, varigenom kostnaderna kan hållas på en väsentligt lägre nivå än vad eljest skulle bli fallet om flygplan utnyttjades i före-varande sammanhang.

Statskontoret, som avgivit yttrande i ärendet, har tillstyrkt riksbrand-inspektörens förslag, och därvid erinrat om att medgivanden under senare år lämnats vissa länsstyrelser att försöksvis anordna skogsbrandbevakning från flygplan.

Genom förslagens realiserande skulle otvivelaktigt ett effektivt hjälp-medel vid bekämpande av skogsbränder komma att ställas till brandled-ningens förfogande. På grund härav och med hänsyn till de jämförelsevis obetydliga kostnaderna är jag beredd att i sak biträda förslaget. Jag förut-sätter dock, att flygplan endast tages i anspråk, då behov därav uppen-barligen föreligger. I likhet med vad statskontoret föreslagit anser jag den under förevarande anslag upptagna anslagsposten till ersättning för verk-samhet vid brandsläckning m. m. böra anlitas för ändamålet. Någon upp-räkning av anslaget på grund härav synes dock icke vara erforderlig. Under förutsättning av riksdagens bifall till vad jag nu förordat torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser i ämnet.

I likhet med civilförsvarsstyrelsen anser jag anslagsposten till ersättning för verksamhet vid brandsläckning m. m. böra uppräknas med 135 000 kronor till 435 000 kronor. För nybyggnad och underhåll av brandtorn m. m. föreslår jag för nästa budgetår en anslagstilldelning av 75 000 (— 25 000) kronor. Anslaget torde i enlighet härmed böra bestämmas till (665 000 + 135 000 — 25 000) 775 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till förebyggande och släckning av brand*
för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 775 000
kronor.

[192] 6. Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	350 000	334 020
1958/59 (statsliggaren s. 1174)	300 000	
1959/60 (förslag)	200 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 5/9 1958) föreslår, att anslaget uppräknas med 100 000 kronor.

Motiv

På grund av brist på medel hade den 30 juni 1958 ansökningar om statsbidrag till 704 branddammar med en beräknad anläggningskostnad av sammanlagt 4 170 625 kronor måst bordläggas. Bristen på medel för ifrågavarande ändamål utgör, sedan för innevarande budgetår anvisade medel förbrukats, i runt tal 1 600 000 kronor. Då det måste anses otillfredsställande med hittillsvarande långa dröjsmål med statsbidragsbeloppens fastställande i anledning av föreliggande ansökningar, är det angeläget, att en måttlig ökning av anslaget sker.

Departementschefen

I rådande läge finner jag mig böra föreslå, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 200 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

[193] 7. Bidrag till kommuner för uppförande av brandstationer

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	125 000	181 539
1958/59 (statsliggaren s. 1174)	100	
1959/60 (förslag)	100	

I enlighet med förslag av *civilförsvarsstyrelsen* (skr. 5/9 1958) torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommuner för uppförande av brandstationer* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

G. Diverse

[194] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till denna delfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 9 058 000 kronor.

[195] 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Uppsala universitets delfond. Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till denna delfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Uppsala universitets delfond* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 894 000 kronor.

[196] 3. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Medicinalstyrelsens delfond. Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till denna delfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Medicinalstyrelsens delfond* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 15 137 000 kronor.

[197] 4. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Karolinska sjukhusets delfond. Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till denna delfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Karolinska sjukhusets delfond* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 2 358 000 kronor.

[198] 5. Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark. Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till nämnda fond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 16 100 kronor.

[199] 6. Statens utlänningskommission: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	2 509 000	2 692 166
1958/59 (statsliggaren s. 1175)	3 004 000	
1959/60 (förslag)	3 045 000	

Yrkande

Statens utlänningskommission (skr. 26/8 1958) hemställer, att anslaget höjes med 50 000 kronor.

	Ökn. el. minskn.
1. Arvoden åt ordförande, vice ordförande och ledamöter	— 1 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	— 5 000
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	+ 18 000
4. Omräkning	+ 37 640
5. Avrundning	+ 360
	+ 50 000

Motiv

Antalet icke-nordbor i Sverige har under budgetåret 1957/58 icke undergått någon större förändring. Sålunda uppgick antalet icke-nordbor med uppehållstillstånd den 1 juli 1957 till 56 100 och den 1 juli 1958 till 54 535. Under sistförflutna budgetår har 6 123 icke-nordbor förvärvat svenskt medborgarskap. En invandring av icke-nordbor till Sverige pågår således alltså jämt. Antalet av icke-nordiska turister företagna inresor, som under tiden den 1 juli 1956—30 april 1957 uppgick till 264 464, har under tiden den 1 juli 1957—30 april 1958 stigit till 289 967.

En ytterligare åtstramning har under budgetåret 1957/58 ägt rum på den svenska arbetsmarknaden. Handläggningen av ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd har till följd härav blivit mera arbetskrävande och tidsödande än tidigare varit fallet. Antalet inreseärenden har under första halvåret 1958 varit något lägre än motsvarande tid 1957 men högre än 1956. Sådana ärenden avseende medborgare i öststaterna är särskilt arbetskrävande. Antalet av kommissionen avgjorda viseringsärenden rörande östtyska medborgare utgjorde under första halvåret 1955, 1956, 1957 och 1958 resp. 2 948, 3 267, 4 197 och 3 326, medan motsvarande siffror för övriga öststatsmedborgare var resp. 1 205, 2 431, 4 565 och 3 411.

Under budgetåret 1957/58 har till Sverige överförts sammanlagt 1 081 flyktingar från läger i Mellaneuropa. Det är troligt, att Sverige kommer att få mottaga ytterligare flyktinggrupper under såväl innevarande som nästkommande budgetår.

Ikraftträdandet den 1 maj 1958 av överenskommelsen den 12 juli 1957 mellan de nordiska länderna om upphävande av passkontrollen vid de internordiska gränserna har i viss mån nödvändiggjort en omläggning av kommissionens verksamhet.

Genom ikraftsättandet av ett föreliggande förslag till kungörelse om förbud mot anställande av utlänning i vissa företag kommer kommissionen att tillföras nya arbetsuppgifter av kvalificerad natur.

2) På grund av den av hjälpaktionerna för de ungerska flyktingarna och den stegrade resandetrafiken från öststaterna föranledda ökade arbetsbelastningen har kommissionen medgivits rätt att behålla en extra amanuens tjänst under innevarande budgetår, så länge tjänsten provas oundgängligen erforderlig. Då resandefrekvensen från öststaterna under budgetåret 1959/60 kommer att bli av minst samma omfattning som f. n., torde ifrågavarande tjänst bli oundgängligen nödvändig även under nästa budgetår.

Den föreslagna minskningen av anslagsposten sammanhänger med att behovet av tillfälliga förstärkningar efter slopandet av kontrollkortet för de viseringsfria utlänningarna och bostadsanmälningskortet för nordborna väntas bli något mindre under nästa budgetår.

Departementschefen

På grundval av ett av 1949 års utlänningskommitté avgivet förslag rörande den centrala utlänningsmyndighetens organisation framlade Kungl. Maj:t i proposition nr 147/1952 på föredragning av dåvarande chefen för inrikesdepartementet förslag till omorganisation av utlänningskommissionen. Förslaget godkändes av riksdagen och den nya organisationen genomfördes fr. o. m. den 1 januari 1953. Genom att under år 1954 uppehållstillståndstvånget för danska, finska och norska medborgare slopades, kunde antalet befattningshavare hos kommissionen därefter minskas med ett 50-tal personer. Den 1 maj 1958 har överenskommelsen mellan de nordiska länderna om upphävandet av passkontrollen vid de internordiska gränserna trätt i kraft. Denna överenskommelse och de i anslutning därtill vidtagna författningsändringarna har medfört en i vissa avseenden genomgripande omläggning av det inre övervakningssystemet för utlänningskontrollens upprätthållande. De förändringar, som härutinnan ägt rum, motiverar enligt min mening, att frågan om berörda kontrollsystem och den organisation, som erfordras för denna kontroll utövande, nu upptages till närmare utredning och prövning. Härvid bör i första hand undersökas, huruvida icke denna i och för sig kostnadskrävande kontrollverksamhet kan ytterligare decentrali-

seras eller eljest förenklingar åstadkommas i fråga om kontrollens genomförande i syfte att nedbringa kostnaderna för kommissionens verksamhet. Dessa kostnader är f. n. av sådan storleksordning, att det framstår som angeläget, att varje möjlighet till begränsning av kommissionens arbetsuppgifter tillvaratages. Det är min avsikt att föranstalta om en utredning i nu berörda hänseenden.

Beträffande medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår förordar jag, att den extra amanuens, som tillfälligt anställts vid kommissionen i samband med hjälpaktionerna för de ungerska flyktingarna, får kvarstå jämväl under nästa budgetår, så länge tjänsten provas oundgängligen erforderlig.

Anslagsposten till arvoden åt ordförande, vice ordförande och ledamöter synes i enlighet med kommissionens förslag kunna minskas med 1 000 kronor.

Med hänsyn till det anförda och med beaktande av det ökade medelsbehovet på grund av löneklassuppflyttningar och kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknar jag anslaget till (3 004 000 — 1 000 + 42 000) 3 045 000 kronor enligt följande fördelning: ersättning till ordföranden för mistade avlöningsförmåner oförändrat 36 000 kronor, arvoden åt ordförande, vice ordförande och ledamöter 23 000 (— 1 000) kronor, ersättningar till av kommissionen anlitate sakkunniga oförändrat 2 000 kronor, arvoden till ledamöter och suppleanter i utlänningsnämnden oförändrat 10 000 kronor, avlöningar till icke-ordinarie personal 2 548 000 (+ 20 000) kronor, rörligt tillägg 408 000 (+ 4 000) kronor och kompensation för höjda folkpensionsavgifter 18 000 (+ 18 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens utlänningskommission*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 045 000 kronor.

[200] 7. *Statens utlänningskommission: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	252 000	254 379
1958/59 (statsliggaren s. 1176)	268 000	
1959/60 (förslag)	268 000	

I enlighet med förslag av *statens utlänningskommission* (skr. 26/8 1958) torde anslaget för nästa budgetår upptagas med oförändrat belopp och med enahanda fördelning på de olika anslagsposterna. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens utlänningskommission*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 268 000 kronor.

[201] 8. **Bidrag till världshälsovårdsorganisationen m. m.** För detta ändamål är i gällande riksstat upptaget ett förslagsanslag av 1 125 000 kronor (statsliggaren s. 1176). Anslaget är avsett för bestridande av kostnaderna i anledning av Sveriges anslutning till världshälsovårdsorganisationen, ävensom kostnaderna för nämnden för internationella hälsovårdsärenden samt för anordnandet av nordiska hälsovårdskurser i Göteborg m. m.

För år 1959 har världshälsovårdsorganisationens ordinarie budget vid världshälsovårdsförsamlingens elfte möte våren 1958 fastställts till 15 365 660 dollars, varav 14 965 660 dollars skulle inbetalas av medlemsstaterna. Till sistnämnda belopp har Sverige att bidra med 201 630 dollars mot 206 750 dollars för 1958. Med nuvarande växelkurser bör för ändamålet beräknas ett belopp om 1 045 000 kronor. Härtill bör liksom för innevarande budgetår läggas omkring 5 000 kronor för bestridande av kostnaderna för resor och mistad lön åt svenska representanter vid världshälsovårdsorganisationens trettonde möte år 1960 samt vid sammanträden med organisationens regionala kommittéer och övriga organ eller eljest i organisationens regi.

För nämnden för internationella hälsovårdsärenden torde böra beräknas oförändrat 19 600 kronor.

Med bidrag från världshälsovårdsorganisationen och de nordiska länderna har de senaste åren i Göteborg anordnats kurser för högre hälsovårdsutbildning. Då bidragen från världshälsovårdsorganisationen successivt minskats, har bidragen från de nordiska länderna måst ökas i motsvarande grad. En nordisk samarbetskommitté har numera tillsatts för anordnande av ifrågavarande kurser. För 1959 planeras en nordisk ämbetsläkarkurs och en kurs för sanitäringenjörer. Sveriges andel i kostnaderna för dessa kurser, vilka förutsättes få oförändrad omfattning, och utgifter för samarbetskommittén beräknas till sammanlagt omkring 35 000 kronor.

Vissa kostnader för Sveriges deltagande i nordiska metodikkommittén för livsmedel liksom sådana kostnader för av världshälsovårdsorganisationen här anordnade kurser, som skäligen bör bestridas av Sverige, torde liksom för innevarande budgetår efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall få bestridas från anslaget.

Med hänsyn till det anförda bör anslaget uppföras med (1 045 000 + 5 000 + 19 600 + 35 000) avrundat 1 110 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till världshälsovårdsorganisationen m. m.*
för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 110 000 kronor.

[202] 9. **Vissa kostnader för internationellt hälsovårdsarbete.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 30 000 kronor (statsliggaren s. 1177). Anslaget är avsett för tillgodoseende av medelsbehovet för resebidrag för deltagande i internationella medicinska

kongresser m. m. föranledda av det under senare år ständigt utvidgade internationella samarbetet på hälso- och sjukvårdens område. Vissa konferenser är av återkommande karaktär. Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med 20 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för internationellt hälsovårdsarbete* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

[203] 10. Skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	1 000 000	—
1958/59 (statsliggaren s. 1177)	1 600 000	
1959/60 (förslag)	2 000 000	

Från Sveriges sida har hittills under den s. k. konstruktionsperioden anvisats 3 500 000 kronor för anskaffande av medicinsk utrustning m. m. (se 1958 års statsverksproposition, III ht, sid. 13). Enligt vad jag erfarit kan en viss besparing härå beräknas uppkomma. Därest riksdagen icke framställer erinran häremot, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t, att, om så visar sig nödvändigt, efter prövning i varje särskilt fall disponera sålunda icke ianspråktaga medel för ändamål, som sammanhänger med sjukhusets drift. Erforderliga bestämmelser härvidlag torde böra utfärdas av Kungl. Maj:t.

Kostnaderna för Sveriges del under den till fem år beräknade egentliga driftperioden har uppskattats till 2 600 000 kronor per år (se prop. nr 202/1954). Driften vid sjukhuset har successivt igångsatts under hösten 1958. Då hittills för ändamålet anvisats 2 600 000 kronor, torde för budgetåret 1959/60 en medelsanvisning av 2 000 000 kronor vara tillfyllest. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

[204] 11. Vissa kostnader i anledning av allmänna val

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	100 000	115 989
1956/57	800 000	649 521
1957/58	150 000	762 150
1958/59 (statsliggaren s. 1178)	800 000	
1959/60 (förslag)	150 000	

Några allmänna val skall icke äga rum under instundande budgetår. Med hänsyn till belastningen å anslaget under budgetåret 1955/56, då ej heller

sådana val förekom, synes medelsanvisningen kunna begränsas till 150 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader i anledning av allmänna val* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

[205] **12. Resestipendier**

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	10 000	9 400
1958/59 (statsliggaren s. 1178)	15 000	
1959/60 (förslag)	15 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 15/10 1958) hemställer, att anslaget uppföres med 30 000 kronor.

Motiv

Innevarande år kunde på grund av bristande medelstilldelning endast fem av tio sökande tilldelas stipendium. Studieresor till utlandet måste anses vara till påtaglig nytta för sjukvården. Antalet psykiater stiger till följd av mentalsjukvårdens utbyggande. Inom landet finns dock alltför begränsade utbildningsmöjligheter i psykiatri. Bland de inom mentalsjukvården verksamma läkarna föreligger otvivelaktigt stort intresse för studier i utlandet. En höjning av anslaget är motiverad även med hänsyn till att från anslaget numera får utgå stipendier jämväl åt annan inom mentalsjukvården anställd personal än läkare.

Departementschefen

Jag förordar, att anslaget uppföres med samma belopp som för innevarande budgetår, och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Resestipendier* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

[206] **13. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Anslaget har i gällande riksstat upptagits till 1 200 000 kronor (statsliggaren s. 1 178). För nästa budgetår torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor.

[207] 14. Extra utgifter

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	105 000	102 412
1958/59 (statsliggaren s. 1179)	105 000	
1959/60 (förslag)	150 000	

I gällande riksstat har uppförts, dels ett anslag på 7 200 kronor till vissa bidrag till lasarett m. m., dels ett anslag på 20 000 kronor till bidrag till riksföreningen mot polio, dels ock ett anslag på 2 000 kronor till bidrag till svenska brandskyddsföreningen. Därjämte har under en följd av år bidrag till svenska polisens idrotts- och skytteförbund beviljats från förslagsanslaget till anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m. Det synes icke längre befogat att ha särskilda anslag för ifrågavarande ändamål. Jag föreslår därför, att kostnaderna för de ändamål, som här avses att tillgodoses, i fortsättningen får bestridas från förevarande anslag. Med hänsyn härtill anser jag mig böra för nästa budgetår föreslå en höjning av anslaget med 45 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

[208] 15. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	1 000	189
1958/59 (statsliggaren s. 1179)	1 000	
1959/60 (förslag)	1 000	

Jag förordar, att anslaget uppföres med samma belopp som för innevarande budgetår, och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[209] 16. Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige. Anslag för detta ändamål är icke uppfört i gällande riksstat.

Vid skilda tillfällen har under elfte huvudtiteln särskilda anslagsmedel anvisats för bidrag till internationella kongresser. Sålunda finns å riksstaten för innevarande budgetår uppfört ett anslag på 80 000 kronor till bidrag till internationell skärmbildskongress i Stockholm. Smärre bidrag för liknande ändamål har även tid efter annan beviljats från anslaget till extra uppgifter. I skrivelse den 10 juni 1958 har polismästaren i Stockholm hemställt om bidrag till bestridande av kostnaderna för den sjunde nordiska

polischefskonferensen i Stockholm år 1959. I utlåtande häröver har statskontoret tillstyrkt ett bidrag av högst 25 000 kronor. För egen del förordar jag, att bidrag av statsmedel får utgå till kostnaderna för kongressen, vilket bidrag torde böra fastställas till högst 25 000 kronor.

För att möjliggöra en jämnare anslagstilldelning synes mig bidrag varom här är fråga i fortsättningen böra sammanföras under ett gemensamt reservationsvis betecknat anslag. Jag föreslår, att detta anslag för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 30 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser om den närmare dispositionen av under anslaget anvisade medel, varjämte Kungl. Maj:t bör äga besluta angående dispositionen av uppkommande reservationer å anslaget.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

Sammanfattning

I jämförelse med riksstaten för budgetåret 1958/59 redovisar elfte huvudtiteln för budgetåret 1959/60 en totalökning med omkring 65,0 miljoner kronor.

Förändringarna inom huvudtitelns avdelningar framgår av följande sammanställning:

	Anvisat 1958/59	Förslag 1959/60	Ökning el. minskning
A. Inrikesdepartementet m. m.	1 704 000	1 693 000	— 11 000
B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården	448 594 100	493 770 700	+ 45 176 600
C. Överståthållarämbetet och landsstaten	121 979 400	126 882 000	+ 4 902 600
D. Polisväsendet	67 448 200	76 334 000	+ 8 885 800
E. Civilförsvaret	26 775 300	29 870 100	+ 3 094 800
F. Brandväsendet	1 516 300	1 520 800	+ 4 500
G. Diverse	32 494 200	35 452 100	+ 2 957 900
Summa kronor	700 511 500	765 522 700	+ 65 011 200

Av totalökningen beräknas den automatiska utgiftsstegringen utgöra omkring 50,4 miljoner kronor. De icke-automatiska höjningarna under huvudtiteln uppgår sålunda till cirka 14,6 miljoner kronor.

Föreslagna personalförstärkningar i form av nya tjänster avser främst statens sinnessjukhus, universitetssjukhusen, ordningsstatspolisen samt taxeringsorganisationen.

Vissa förslag, som är av mera kostnadskrävande natur eller eljest kan vara av mera allmänt intresse, kommenteras i det följande avdelningsvis enligt huvudtitelns disposition.

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården

Principförslag framlägges rörande planläggning för en organisation av sjukhärbärgen med uppgift att i samband med katastrofförluster bereda avvaktande och annan enklare vård åt krigsskadade. Totalt avser förslaget

utrustning av cirka 110 000 vårdplatser, varav 70 000 i en första etapp för tätorternas del. Utbildning av samariter föreslås skola ske genom Svenska röda korsets försorg. För nästa budgetår föreslås att till utrustningsanskaffning och utbildning anvisas drygt en halv miljon kronor. Med hänsyn härtill och till den beredskap, som hittillsvarande anskaffning av utrustning för beredskapssjukhusen möjliggör, anses det försvarligt att göra ett tillfälligt uppehåll i upphandlingsverksamheten för beredskapssjukhusens del. Medel för sistnämnda ändamål äskas sålunda icke för nästa budgetår.

Såsom ett led i strålskyddsverksamheten föreslås att ett nät av stationer för registrering av joniserande strålning och radioaktivt stoft upprättas i landet. Kostnaden härför beräknas för nästa budgetår till 120 000 kronor.

För den fortsatta poliovaccintillverkningen vid statens bakteriologiska laboratorium, siktande till en produktion av 3 000 liter vaccin per år, begäres ett antal nya tjänster.

I avvaktan på ett ställningstagande till det av kommittén för översyn av hälso- och sjukvården i riket avgivna betänkandet angående hälsovård och öppen sjukvård i landstingsområdena föreslås för nästa budgetår endast vissa begränsade förstärkningar av den nuvarande tjänsteläkarorganisationen.

Beträffande den statliga sinnessjukvården föreslås en fortsatt personell upprustning. Sålunda förordas en nettoökning med 330 nya tjänster, varav 8 för läkarpersonal, 282 för sjukvårdspersonal (av vilka dock 113 hänförs sig till 1958 års arbetstidsförkortning), 27 för kontorspersonal och 13 för ekonomipersonal. Av de 330 tjänsterna avser 38 tidigare beslutade nya vårdavdelningar om tillhoppa 90 platser och 4 det nya Falbygdens sjukhus, vilket beräknas vara färdigt att tagas i bruk hösten 1961. Kostnadsökningen för sistnämnda 42 tjänster har ansetts vara av automatisk natur. Återstående 288 tjänster avser bl. a. att öka personaltätheten på befintliga vårdplatser. En sammanställning i tabellform över samtliga föreslagna personalförstärkningar för såväl nytillkommande som befintliga vårdplatser har intagits på s. 132.

Sinnessjukhusens omkostnadsanslag föreslås uppräknat med sammanlagt omkring 8 300 000 kronor. Av nämnda belopp hänförs sig 2 200 000 kronor till ersättning till Kronprinsessan Victorias kustsanatorium för att möjliggöra dess användning för vård av vissa högradigt vanföra psykiskt efterblivna patienter. De största ökningarna i övrigt hänförs sig till posterna för utspisning och för läkemedel m. m., 1 115 000 resp. 2 400 000 kronor.

Anslaget till Utrustning av nya sinnessjukhus m. m. föreslås preliminärt uppräknat med 594 000 till 3 120 000 kronor.

På kapitalbudgeten har anslaget till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. preliminärt uppräknats med 3 150 000 till 39 000 000 kronor.

Under anslaget till Utbildning av sinnessjukvårdspersonal: Avlöningar äskas medel bl. a. för påbörjande av den högre utbildning av sinnessjukvårdspersonal, varom principbeslut fattades vid 1958 års riksdag.

Vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet föreslås sammanlagt 68 nya tjänster. På kapitalbudgeten har anslaget till karolinska sjukhusets utbyggande uppräknats med i runt tal 1,6 miljoner kronor. I anslutning här till föreslås på driftbudgeten en ökad medelsanvisning för utrustning av kliniker och laboratorier vid sjukhuset. För fortsatt upprustning av serafimerlasarettet har preliminärt beräknats 700 000 kronor.

Förslag framlägges om anvisande av medel för anordnande av en ny psykiatrisk undervisningsklinik vid S:t Görans sjukhus i Stockholm.

Läkarorganisationen vid Akademiska sjukhuset i Uppsala förstärkes med sex tjänster. På kapitalbudgeten har beräknats 3,5 miljoner kronor för påbörjande av en första etapp av Akademiska sjukhusets utbyggande.

Lasarettets i Lund, Sahlgrenska sjukhusets i Göteborg och lasarettets i Umeå successiva utbyggnad som undervisningssjukhus återspeglas i förslagen om en med 5 miljoner kronor ökad medelsanvisning för byggnadsarbeten vid dessa sjukhus.

För skyddsympning mot polio beräknas 1,3 milj. kronor. Medlen avses för fullföljande av tidigare beslutade ympningar av skolbarn och förskolebarn, födda åren 1943—1957, samt för ympning av årsklassen 1958 och av gravida kvinnor. Därjämte föreslås, att den avgiftsbelagda organiserade ympningen av ungdom och vuxna personer i övrigt födda 1918 och senare — som avses börja våren 1959 — skall fortsättas.

Landsstaten

För fortsatt utbyggnad av taxeringsorganisationen i första instans i enlighet med de av 1956 års riksdag godkända principerna föreslås, att fr. o. m. den 1 januari 1960 inrättas ytterligare 50 taxeringsassistenttjänster jämte biträdestjänster till dessa.

Polisväsendet

För att förbättra trafikövervakningen i första hand vid riksvägarna 1 och 2 föreslås, att ordningsstatspolisen förstärkes med 30 man. Under anslaget till omkostnader vid statens kriminaltekniska anstalt föreslås en fortsatt utbyggnad av polisväsendets fjärrskriftnät med ytterligare 10 anläggningar samt genomförande av vissa förbättringar beträffande anstaltens radioförbindelser med utlandet.

Civillförsvaret

I särskild proposition till 1959 års riksdag kommer att framläggas förslag till omorganisation av civillförsvaret, grundade på förslag av 1953 års civilförsvarsutredningar (SOU 1958: 13 och 1958: 12). I avvaktan härpå har

samtliga anslag rörande civilförsvaret upptagits som s. k. beräkningspunkter. Sammanlagda medelsbehovet har härvid beräknats till 29,9 miljoner kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 3,1 miljoner kronor.

Nyttillkommande anslag budgetåret 1959/60

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården

Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Omkostnader	450 000
Bidrag till uppförande och utrustning av en psykiatrisk klinik vid S:t Görans sjukhus i Stockholm m. m.	2 090 000
Bidrag till anordnande av undervisning i klinisk epidemiologi vid Epidemisjukhuset i Uppsala	55 000
Bidrag till vissa driftkostnader vid lasarettet i Umeå	650 000

Civilförsvaret

Viss sambandsverksamhet	*823 000
-----------------------------------	----------

Diverse

Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige	30 000
---	--------

Summa kronor 4 098 000

Bortfallande anslag budgetåret 1959/60

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården

Inredning och utrustning av personalrestaurang m. m. vid statens bakteriologiska laboratorium	120 000
Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Sjukvård m. m.	15 000
Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Reseersättningar	350 000
Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Anskaffande av viss instrumentutrustning	52 500
Bidrag till Lunds stifts prästers nykterhets- och diakoniförbund u. p. a. för utrustning av Sättoftahemmet	45 000
Bidrag till föreningen Margarethahemmet för sanering av hemmets ekonomi	115 000
Vissa bidrag till lasarett m. m.	7 200
Bidrag till ombyggnad och utrustning av Eugeniahemmet	230 000
Bidrag till vissa byggnadsarbeten m. m. vid Eugeniahemmet	105 000
Bidrag till uppförande av ett förskolehem för spastiska barn i Göteborg	420 000
Bidrag till riksföreningen mot polio	20 000

¹ Beräknat belopp.

Polisväsendet

Poliskollegierna	2 000
Ersättning vid förhör i polisiära disciplinärenden	100
Ersättning vid biträde åt ordningsmakten m. m.	3 000
Ersättningar åt befattningshavare på avgångsstat vid polis- och åklagarväsendet	100

Civildförsvaret

Besiktning av motorfordon	10 000
Inköp av verkskyddsmateriel för statliga myndigheter m. m.	100

Brandväsendet

Bidrag till svenska brandskyddsföreningen	2 000
Bidrag till svenska brandkårernas riksförbund	5 000

Diverse

Bidrag till internationell skärmbildskongress	80 000
---	--------

Summa kronor 1 582 000

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Ingemar Nygren

Register
till
Elfte huvudtiteln för budgetåret 1959/60

A. Inrikesdepartementet m. m.

Sid.		Kronor
	Inrikesdepartementet:	
1	Avlöningar	1 503 000
3	Omkostnader	145 000
4	Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar	45 000
		1 693 000

B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården

Medicinalstyrelsen med dithörande stater

	Medicinalstyrelsen:	
5	Avlöningar	4 043 000
17	Omkostnader	543 000
	Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd:	
22	Avlöningar	493 000
27	Omkostnader	82 900
30	Förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m.	428 000
33	Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara	600 000
	Sinnessjuknämnden:	
43	Avlöningar	28 000
43	Omkostnader	3 000
	Strålskyddsverksamhet m. m.:	
44	Avlöningar	978 000
52	Omkostnader	228 000
	Statens bakteriologiska laboratorium:	
53	Avlöningar	4 831 000
64	Omkostnader	3 244 000
69	Inredning och utrustning av virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium m. m.	300 000
	Statens rättskemiska laboratorium:	
70	Avlöningar	1 081 000
75	Omkostnader	402 000

Sid.		Kronor
	Statens farmaceutiska laboratorium:	
78	Avlöningar	632 000
81	Omkostnader	185 000
83	Svenska farmakopékommittén m. m.	145 000
	Statens rättsläkarstationer:	
85	Avlöningar	515 000
88	Omkostnader	135 000
91	Medikolegala besiktningar	65 000
	Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.:	
91	Avlöningar	16 200 000
95	Omkostnader	450 000
98	Bidrag till extra provinsialläkares avlönande m. m.	15 000
99	Anställande av civila reservläkare	250 000
	Sjukvårdsanstalterna	
	Sinnessjukvårdsanstalter m. m.:	
	Statens sinnessjukhus:	
101	Avlöningar	149 000 000
134	Omkostnader	60 900 000
142	Övervakning av vissa försöksutskrivna patienter.	100 000
143	Utrustning av nya sinnessjukhus m. m.	3 120 000*
	Utbildning av sinnessjukvårdspersonal:	
143	Avlöningar	780 000
149	Bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö	40 000 000
151	Bidrag till uppförande eller inrättande av psykiatriska avdelningar vid lasarett	400 000
153	Bidrag till driften av psykiatriska avdelningar vid lasarett	300 000
154	Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av vårdhem för lättskötta sinnessjuka	400 000
155	Bidrag till driften av vårdhem för lättskötta sinnessjuka	2 125 000
	Statens skol- och yrkeshem på Salbohed:	
156	Avlöningar	458 000
157	Omkostnader	214 500
	Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg:	
159	Avlöningar	251 000
160	Omkostnader	96 800
161	Bidrag till uppförande eller inrättande av särskolor och vårdanstalter för psykiskt efterblivna	2 500 000
163	Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna	10 340 000
165	Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna	9 300 000

* Beräknat belopp.

472 *Statsverkspropositionen år 1959: Bil. 13: Elfte huvudtiteln*

Sid.		Kronor
	Statens anstalt för fallandesjuka:	
167	Avlöningar	1 760 000
171	Omkostnader	509 000
173	Ferieresor för elever m. m.	7 000
174	Utrustningskostnader	160 000
175	Bidrag till epileptikeranstalter	1 670 000
176	Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn	300 000
	Universitetssjukhus:	
	Karolinska sjukhuset:	
178	Avlöningar	34 927 000
200	Omkostnader	10 855 000
203	Utrustning	1 371 000
	Serafimerlasarettet:	
206	Avlöningar	9 709 000
213	Omkostnader	3 222 300
215	Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbats- bergs sjukhus	250 000
215	Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs sjukhus	530 000
216	Bidrag till vissa om- och tillbyggnadsarbeten vid serafimerlasarettet m. m.	700 000*
216	Bidrag till anordnande av undervisning vid vissa Stockholms stad tillhöriga sjukhus	360 000
217	Bidrag till vissa driftkostnader vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn	930 000
218	Bidrag till uppförande och utrustning av en psykia- trisk klinik vid S:t Görans sjukhus i Stockholm m. m.	2 090 000
219	Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare	3 063 000
227	Driftkostnader vid Akademiska sjukhuset i Uppsala .	4 030 000
229	Utrustning vid Akademiska sjukhuset i Uppsala . .	450 000
231	Bidrag till anordnande av undervisning i klinisk epidemiologi vid Epidemisjukhuset i Uppsala . . .	55 000
234	Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund	2 150 000
235	Bidrag till viss utrustning vid Malmöhus läns sjuk- vårdsinrättningar i Lund	73 000*
235	Driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund	2 200 000
236	Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m.	5 840 000*
236	Bidrag till Malmö allmänna sjukhus	4 000 000
238	Bidrag till Göteborgs stad till driften av för under- visningsändamål upplåtna sjukhus	5 000 000
242	Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg m. m.	3 800 000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
249	Bidrag till vissa driftkostnader vid lasarettet i Umeå	650 000
250	Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid lasarettet i Umeå m. m.	2 710 000
Övriga egentliga sjukvårdsanstalter:		
251	Bidrag till uppförande eller inrättande av barnavdelningar vid lasarett m. m.	100
252	Bidrag till driften av barnavdelningar vid lasarett m. m.	1 200 000
253	Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulos-sjukvårdsanstalter.	35 000
253	Bidrag till driften av anstalter för lungtuberkulos ...	2 300 000
254	Bidrag till driften av anstalter för kirurgisk tuberkulos	285 000
256	Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna	100
257	Bidrag till driften av folksanatorierna.	160 000
260	Behandling av vissa lupuspatienter från landsorten. .	13 000
261	Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av epidemivårdanstalter.	175 000
262	Bidrag till driften av epidemivårdanstalter.	400 000
263	Bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka.	265 000
269	Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka.	5 000 000
269	Bidrag till driften av centralanstalter för radioterapi. .	1 800 000
270	Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund.	100 000
Vanföreanstalter m. m.:		
271	Bidrag till vanföreanstalter m. m.	8 800 000
276	Bidrag till resor för vanföra m. m.	75 000
277	Bidrag till Eugeniahemmet.	1 600 000
281	Bidrag till stödjebandage och proteser vid ortopediska lasarettssavdelningar m. m.	3 400 000
282	Bidrag till anskaffande av hörapparater.	450 000
Förlossningsanstalter:		
283	Bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter.	20 000

Hälsovård i allmänhet

Statens institut för folkhälsan:

284	Avlöningar.	3 330 000
300	Omkostnader.	783 000

Barnmorskeläroanstalten i Stockholm:

302	Avlöningar.	124 000
304	Omkostnader.	179 000

Barnmorskeläroanstalten i Göteborg:

305	Avlöningar.	104 000
311	Omkostnader.	87 000

474 *Statsverkspropositionen år 1959: Bil. 13: Elfte huvudtiteln*

Sid.		Kronor
	Statens sjuksköterskeskola i Stockholm:	
312	Avlöningar	375 000
315	Omkostnader	113 000
	Statens sjuksköterskeskola i Göteborg:	
317	Avlöningar	221 000
319	Omkostnader	219 000
320	Stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor .	16 000
	Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor:	
323	Avlöningar	250 000
325	Omkostnader	28 000
326	Specialutbildning av barnsjuksköterskor	53 000
327	Utbildningskurser i arbetsterapi	26 000
328	Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m.	11 000 000
329	Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.	3 400 000
330	Understödjande av dispensärverksamhet	1 500 000
	Allmän skärmbildsundersökning:	
331	Lokala undersökningar	530 000
334	Medicinalstyrelsens skärmbildscentral	500 000
336	Nyanskaffning av materiel för den statliga skärmbilds- verksamheten	225 000
337	Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård	6 600 000
339	Läkemedel åt vissa kvinnor och barn	1 500 000
340	Abortförebyggande åtgärder	315 000
342	Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl.	490 000
345	Bidrag till driften av folktandvården	10 200 000
346	Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård . .	100 000
347	Utbildningskurs för vissa utländska tandläkare	46 000
348	Yrkesmedicinska centralen	217 000
355	Bidrag till forskningsverksamhet på yrkesmedicinens område	50 000
356	Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar	1 000 000
357	Skyddsympning mot difteri	120 000
360	Skyddsympning mot polio	1 300 000
363	Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård	100 000
364	Ersättning vid vissa ingripanden i hälsovårdens intresse	100 000
365	Ambulans- och räddningsflygtjänst	450 000
	Centrala sjukvårdsberedningen:	
368	Avlöningar	393 000
370	Omkostnader	40 000
371	Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård	450 000
372	Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar	1 500 000
373	Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare	125 000
		493 770 700

Sid.		Kronor
C. Överståthållarämbetet och landsstaten		
	Överståthållarämbetet:	
376	Avlöningar	6 685 000
380	Omkostnader	1 117 000
	Länsstyrelserna:	
382	Avlöningar	55 565 000
388	Sjukvård m. m.	155 000
389	Reseersättningar	1 575 000
389	Expenser	7 782 000
392	Publikationstryck	225 000
	Landsfogdarna m. fl.:	
392	Avlöningar	2 318 000
400	Omkostnader	395 000
	Häradsskrivarna m. fl.:	
400	Avlöningar	18 500 000
402	Omkostnader	1 950 000
	Landsfiskalerna m. fl.:	
402	Avlöningar	26 720 000
405	Omkostnader	3 895 000
		126 882 000

D. Polisväsendet

406	Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar	1 370 000
	Statspolisorganisationen:	
409	Inköp av motorfordon m. m.	1 311 000
412	Underhålls-, drift- och expeditionskostnader	3 306 000
414	Gottgörelse till polisdistrikten	21 237 000
422	Polisradioväsendet	282 000
	Norrbottens statliga poliskår:	
424	Avlöningar	649 000
426	Omkostnader	204 000
428	Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.	1 400 000
429	Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.	24 000 000
	Statens polisskola:	
430	Avlöningar	1 052 000
433	Omkostnader	304 000
434	Utbildningsarvoden m. m.	400 000
	Statens kriminaltekniska anstalt:	
434	Avlöningar	1 124 000
437	Omkostnader	688 000
439	Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.	900 000
440	Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.	550 000

476 *Statsverkspropositionen år 1959: Bil. 13: Elfte huvudtiteln*

Sid.		Kronor
440	Polisväsendets organisationsnämnd	242 000
442	Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsen-	
	det m. m.	7 500 000
443	Kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande	
	och uppdagande av spioneri m. m.	9 140 000
443	Bidrag till främjande av rekryteringen i vissa polisdistrikt	50 000
443	Länsstyrelsernas kostnader för fängstransport	625 000
		76 334 000

E. Civilförsvaret

	Civilförsvarsstyrelsen:	
445	Avlöningar	2 900 000*
446	Omkostnader	715 000*
	Civilförsvarsområdenas administration:	
446	Avlöningar	5 770 000*
446	Omkostnader	1 420 000*
446	Utbildnings- och övningsverksamhet	5 760 000*
446	Inspelning av instruktionsfilm	40 000*
446	Bidrag till vissa frivilliga organisationer	322 000*
447	Försöksverksamhet	400 000*
447	Engångsanskäffning av materiel	1 500 000*
447	Anskaffning av viss förbrukningsmateriel	100*
447	Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.	4 500 000*
447	Vissa löpande kostnader för civilförsvarets verksamhet	
	inom civilförsvarsområdena	620 000*
447	Bidrag till kommuner för anordnande av branddam-	
	mar för civilförsvarsändamål	500 000*
448	Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum	
	m. m.	3 100 000*
448	Bidrag till kommuner för anordnande av vissa trafik-	
	och skolskyddsrum	1 500 000*
448	Viss sambandsverksamhet	823 000*
		29 870 100

F. Brandväsendet

	Statens brandinspektion:	
449	Avlöningar	189 300
450	Omkostnader	75 500
	Statens brandskola:	
451	Avlöningar	189 000
452	Omkostnader	91 900
453	Bidrag till förebyggande och släckning av brand	775 000
455	Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar	200 000
455	Bidrag till kommuner för uppförande av brandstationer	100
		1 520 800

* Beräknat belopp.

G. Diverse

Std.		Kronor
	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
456	Byggnadsstyrelsens delfond.....	9 058 000
456	Uppsala universitets delfond.....	894 000
456	Medicinalstyrelsens delfond.....	15 137 000
456	Karolinska sjukhusets delfond.....	2 358 000
457	Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark...	16 100
	Statens utlänningskommission:	
457	Avlöningar.....	3 045 000
459	Omkostnader.....	268 000
460	Bidrag till världshälsovårdsorganisationen m. m.....	1 110 000
460	Vissa kostnader för internationellt hälsovårdsarbete...	20 000
461	Skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea.....	2 000 000
461	Vissa kostnader i anledning av allmänna val.....	150 000
462	Resestipendier.....	15 000
462	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.....	1 200 000
463	Extra utgifter.....	150 000
463	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst...	1 000
463	Bidrag till bestridande av kostnader för vissa inter- nationella kongresser i Sverige.....	30 000
		35 452 100
	Totalsumma	765 522 700
465	Sammanfattning	

TOLFTE HUVUDTITELN

CIVILDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 ja-
nuari 1959.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för civildepartementet, statsrådet Lindholm, anmäler de frågor, som tillhör regleringen för budgetåret 1959/60 av utgifterna under riksstatens tolfte huvudtitel, och anför därvid följande.

A. Civildepartementet

[1] 1. Civildepartementet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	926 300	891 705
1958/59 (statsliggaren s. 1181)	1 027 000	
1959/60 (förslag)	1 054 000	

I 1957 års statsverksproposition, bil. 14, p. 1, redovisades, såvitt angår civildepartementet, en av numera statsrådet H. Kling i egenskap av särskild utredningsman den 10 november 1956 till chefen för finansdepartementet överlämnad promemoria angående personaluppsättningen inom vissa avdelningar i statsdepartementen m. m. Utredningsmannens förslag genomfördes delvis genom beslut av 1957 års riksdag. Jag föreslår nu, att i enlighet med nämnda förslag på civildepartementets personalförteckning uppföres dels för författningsarbetet och därmed sammanhängande förhandlingsfrågor m. m. en avdelningschefstjänst i Br 4 i utbyte mot en byråchefstjänst i Br 2, dels ytterligare en budgetsekreterartjänst i ABr 25. På grund

härav bör ordinarieposten uppräknas med 31 300 kronor. Samtidigt kan icke-ordinarieposten nedräknas med beräknad grundlön för en amanuens i reglerad befordringsgång, 17 700 kronor.

Automatiska kostnadsökningar på grund av löneklassuppflyttningar m. m. påkallar uppräkning av ordinarieposten med 1 000 kronor och icke-ordinarieposten med 4 100 kronor.

Posten till rörligt tillägg bör höjas med 2 800 kronor.

Å civildepartementets avlöningsstat torde från och med nästa budgetår böra upptagas en särskild anslagspost till kompensation för höjda folkpensionsavgifter. Den bör beräknas till avrundat 5 500 kronor, d. v. s. 0,7 procent av beloppen under ordinarie- och icke-ordinarieposterna.

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med (1 027 000 + 31 300 — 17 700 + 1 000 + 4 100 + 2 800 + 5 500) 1 054 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöning till departementschefen oförändrat 47 200 kronor;

avlöningar till ordinarie tjänstemän 480 300 (+ 32 300) kronor;

ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft oförändrat 72 000 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 314 500 (— 13 600) kronor;

rörligt tillägg 134 500 (+ 2 800) kronor;

kompensation för höjda folkpensionsavgifter 5 500 (+ 5 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för civildepartementet uppföra en tjänst såsom avdelningschef i Br 4 i utbyte mot en tjänst såsom byråchef i Br 2 ävensom ytterligare en tjänst såsom budgetsekreterare i ABr 25;

b) godkänna följande avlöningsstat för civildepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	47 200
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	480 300
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	72 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	314 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	134 500
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	5 500

Summa kronor 1 054 000

c) till *Civildepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 054 000 kronor.

[2] 2. Civildepartementet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	50 000	45 566
1958/59 (statsliggaren s. 1182)	50 000	
1959/60 (förslag)	40 300	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet anfört vid anmälan av anslaget till Finansdepartementet: Omkostnader föreslår jag, att anslaget till Civildepartementet: Omkostnader för nästa budgetår nedräknas med 9 700 kronor, d. v. s. dels det belopp, 7 700 kronor, som i gällande omkostnadsstat beräknats för bränsle, lyse och vatten, dels ett belopp av 2 000 kronor, vartill kan uppskattas civildepartementets nuvarande kostnader för de rikssamtal och telegram, som expedieras via kanslihusets telefonväxel. Ifrågavarande kostnader skall överföras till finansdepartementets omkostnadsanslag. I övrigt beräknar jag oförändrat medelsbehov under anslaget, vilket alltså bör uppföras med (50 000 — 9 700) 40 300 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Civildepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 40 300 kronor.

B. Vissa myndigheter**[3] 1. Statens lönenämnd: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	222 600	242 849
1958/59 (statsliggaren s. 1182)	252 500	
1959/60 förslag	255 800	

Statens lönenämnd hemställer, att anslaget höjes med 3 300 kronor.

	Ökning
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän	400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 400
4. Rörligt tillägg	300
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	1 000
	3 300

Motiv

1. Statens lönenämnd föreslår, att anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän på grund av löneklassuppflyttning höjes med 372 eller avrundat 400 kronor.

2. Från anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bestrides bl. a. ersättning för mistade löneförmåner till ordföranden under tjänstledighet från dennes statskommissarietjänst. Anslagsposten bör uppräknas med 0,7 procent av statskommissarielönens grundbelopp, d. v. s. avrundat 200 kronor, utgörande kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

3. Liksom för innevarande budgetår har lönenämnden under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal beräknat ett belopp av 1 000 kronor för tillfällig biträdeshjälp m. m. På grund av inträffade och beräknade löneklassuppflyttningar bör anslagsposten uppräknas med 1 350 eller avrundat 1 400 kronor.

4. Anslagsposten till rörligt tillägg bör höjas med 300 kronor.

5. Som kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknar lönenämnden avrundat 1 000 kronor.

Departementschefen

Till ordföranden i statens lönenämnd utgår f. n. ersättning i form av dels mistad lön under tjänstledighet från statlig tjänst, dels fast årsarvode, dels ock särskilda sammanträdesarvoden. Kostnaderna belastar anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Jag föreslår, att för lönenämndens ordförande inrättas en tjänst såsom generaldirektör i Bo 6. I anslutning härtill bör höjning ske av ordinarieposten med 40 000 kronor och av posten till rörligt tillägg med 6 200 kronor. Arvodesposten torde härvid, då medel under densamma ej beräknas för ersättning till nämndens ordförande, kunna nedräknas med 46 200 kronor.

För automatiska lönestegringar under nuvarande poster i avlöningsstaten beräknar jag i enlighet med lönenämndens förslag ($400 + 1\,400 + 300$) 2 100 kronor. För kompensation för höjda folkpensionsavgifter bör upptagas en särskild anslagspost, uppförd med 1 200 kronor.

Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med ($252\,500 + 40\,000 + 6\,200 - 46\,200 + 2\,100 + 1\,200$) 255 800 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 81 500 (+ 40 400) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 42 800 (- 46 200) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 101 400 (+ 1 400) kronor;
rörligt tillägg 28 900 (+ 6 500) kronor;

kompensation för höjda folkpensionsavgifter 1 200 (+ 1 200) kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens lönenämnd uppföra en tjänst såsom generaldirektör i Bo 6;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens lönenämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	81 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	42 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	101 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	28 900
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 200
Summa kronor	255 800

c) till *Statens lönenämnd*: Avlöningar för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 255 800 kronor.

[4] 2. *Statens lönenämnd*: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	13 000	18 045
1958/59 (statsliggaren s. 1183)	13 000	
1959/60 (förslag)	14 000	

Statens lönenämnd hemställer, att anslaget höjes med 1 000 kronor.

Stegrade kostnader för telefon, städning m. m. nödvändiggör enligt lönenämndens mening en höjning av delposten till övriga expenser med 1 000 kronor.

Departementschefen

Med hänsyn till medelsåtgången under delposten till övriga expenser torde anslaget för nästa budgetår böra höjas med 1 000 kronor, vilket innebär en uppräknig i enlighet med lönenämndens förslag. Anslaget bör alltså uppföras med (13 000 + 1 000) 14 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens lönenämnd*: Omkostnader för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 14 000 kronor.

[5] 3. *Statens avtalsnämnd*: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	211 400	206 847
1958/59 (statsliggaren s. 1183)	237 600	
1959/60 (förslag)	240 800	

Statens avtalsnämnd hemställer, att anslaget höjes med 3 200 kronor.

Motiv

För beräknade löneklassuppflyttningar erfordras för nästa budgetår en uppräknig av icke-ordinarieposten med 1 547 kronor och av posten till rör-

ligt tillägg med 228 kronor. Såsom kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknar avtalsnämnden 1 393 kronor, d. v. s. 0,7 procent av beloppen under ordinarie- och icke-ordinarieposterna.

Anslaget bör således höjas med $(1\,547 + 228 + 1\,393)$ 3 168 eller avrundat 3 200 kronor.

Departementschefen

De av avtalsnämnden gjorda anslagsberäkningarna föranleder ingen erinran från min sida. Jag förordar följaktligen för automatiska lönestegringar under nuvarande poster å avtalsnämndens avlöningsstat anslagsuppräknings med $(1\,547 + 228)$ 1 775 eller avrundat 1 800 kronor och beräknar såsom kompensation för höjda folkpensionsavgifter 1 400 kronor. Sistnämnda belopp bör upptagas som en särskild anslagspost å avtalsnämndens avlöningsstat. Liksom för innevarande budgetår bör icke-ordinarieposten uppföras förslagsvis samt föreskrift meddelas om att den icke får överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

De under anslaget uppförda särskilda uppbördsmedlen bör upptagas med oförändrat belopp 10 000 kronor. Jag beräknar alltså för nästa budgetår nettoutgifterna under anslaget till $(237\,600 + 1\,800 + 1\,400)$ 240 800 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 40 000 kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 20 000 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 159 100 (+ 1 600) kronor;

rörligt tillägg 30 300 (+ 200) kronor;

kompensation för höjda folkpensionsavgifter 1 400 (+ 1 400) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens avtalsnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	40 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	20 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	159 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	30 300
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 400
Summa kronor	250 800

Särskilda uppbördsmedel

Ersättning för biträde åt statsägda bolag	10 000
Nettoutgift kronor	240 800

b) till *Statens avtalsnämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 240 800 kronor.

[6] 4. Statens avtalsnämnd: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	25 100	20 849
1958/59 (statsliggaren s. 1184)	25 100	
1959/60 (förslag)	26 700	

Statens avtalsnämnd hemställer, att anslaget höjes med 1 600 kronor.

	Ökning
1. Ökade utgifter för bränsle och lyse	100
2. Ökning av utgifterna under delposten övriga expenser	1 500
	1 600

Motiv

1. Under ifrågavarande delpost upptaget belopp har visat sig icke förslå med hänsyn till de merkostnader, som föranletts av höjningen av el- och gastaxorna under budgetåret 1957/58.

2. Kravet på en enhetlig lönestatistik, som omfattar samtliga statliga kollektivavtalsområden, har i samband med de »matematiska» centrala uppgörelserna nödvändiggjort en omläggning och utbyggnad av avtalsnämndens arbetarlönestatistik. Det har sedan budgetåret 1957/58 visat sig erforderligt att insamla och bearbeta årliga löneuppgifter icke blott — såsom tidigare skett — för tredje utan även för andra kvartalet. För att medhinna arbetet utan utökning av avtalsnämndens biträdespersonal har det bl. a. prövats nödvändigt, att nämnden tillhandahåller verken tryckta statistikformulär, anvisningar m. m. Kostnaderna för tryckning och tillhandahållande av dylika blanketter bör belasta avtalsnämnden.

Departementschefen

Jag har ingen erinran mot avtalsnämndens beräkningar och föreslår därför uppräknig av anslaget med sammanlagt 1 600 kronor. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med (25 100 + 1 600) 26 700 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens avtalsnämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 26 700 kronor.

[7] 5. Statens pensionsanstalt: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	904 700	974 132
1958/59 (statsliggaren s. 1184)	1 054 000	
1959/60 (förslag)	1 052 000	

Statens pensionsanstalt föreslår, att anslaget sänkes med 2 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalminskning	—	9 576
2. Omföring av medel mellan ordinarie- och icke-ordinarieposterna	—	—
3. Löneklassändringar	5 943	—
4. Rörligt tillägg	—	4 492
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	6 200	—
	— 1 925	

Motiv

1. Pensionsanstalten har f. n. tre expeditionsvakter men har för avsikt att försöksvis minska antalet till två.

2. Två icke-ordinarie tjänstemän vid anstalten, vilka kan tillgodoräkna en anställningstid av fyra år sex månader efter antagandet till biträde för skriv- och kontorsgöromål i A 5, bör konstitueras till kontorsbiträden i Ao 5. Då en av dem uppehåller vikariatslöneförordnande på högre tjänst, bör på grund av ordinariesättningen ett belopp motsvarande grundlönen för ett kontorsbiträde överföras från icke-ordinarieposten till ordinarieposten. Å andra sidan bör ett belopp motsvarande grundlönen för två kontorsbiträden överföras från ordinarieposten till icke-ordinarieposten på grund av att innehavarna tillika innehar högre extra ordinarie tjänster. Det sagda innebär alltså nettoöverföring av grundlönen för ett dylikt biträde från ordinarieposten till icke-ordinarieposten.

Departementschefen

Jag tillstyrker ordinariesättning av två kontorsbiträdestjänster. På av pensionsanstalten anförda skäl bör ett belopp motsvarande grundlönen för ett kontorsbiträde (9 084 kronor) överföras från ordinarieposten till icke-ordinarieposten. Beräknade löneklassändringar ökar medelsbehovet under ordinarie- och icke-ordinarieposterna med 504 respektive 5 439 kronor. Jag finner pensionsanstaltens förslag att indraga en expeditionsvakttjänst gott och föreslår på grund härav nedräkning av icke-ordinarieposten med 9 576 kronor. Sålunda av mig förordade ändringar medför minskning av ordinarieposten med 8 580 eller avrundat 8 600 kronor och ökning av icke-ordinarieposten med 4 947 eller avrundat 4 900 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg kan i enlighet med anstaltens förslag nedräknas med avrundat 4 500 kronor.

Jag föreslår, att å pensionsanstaltens avlöningsstat upptages en särskild anslagspost till kompensation för höjda folkpensionsavgifter, beräknad till i runt tal 6 200 kronor.

Anslaget torde alltså för nästa budgetår bära uppföras med (1 054 000 — 8 600 + 4 900 — 4 500 + 6 200) 1 052 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 224 800 (— 8 600) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 9 000 kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 669 000 (+ 4 900) kronor;

rörligt tillägg 143 000 (— 4 500) kronor;

kompensation för höjda folkpensionsavgifter 6 200 (+ 6 200) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens pensionsanstalt uppföra ytterligare två tjänster som kontorsbiträde i Ao 5;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1959/60:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	224 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	9 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	669 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	143 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	6 200
Summa kronor	1 052 000

c) till *Statens pensionsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 052 000 kronor.

[8] 6. Statens pensionsanstalt: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	122 500	123 524
1958/59 (statsliggaren s. 1185)	139 200	
1959/60 (förslag)	139 200	

Statens pensionsanstalt föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

I överensstämmelse med pensionsanstaltens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens pensionsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 139 200 kronor.

C. Statliga pensionsväsendet**[9] 1. Egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst**

Det av 1958 års B-riksdag godkända pensionssystemet för statsanställda (prop. B 31, SU B 52, rskr B 79) innebär, att ett nytt reglemente, statens allmänna tjänstepensionsreglemente — vilket avses skola träda i kraft den 1 juli 1959 — ersätter bl. a. 1947 års allmänna tjänste- och familjepensionsreglementen, 1947 års tjänste- och familjepensionsreglementen för de högre kommunala skolorna, 1947 års tjänste- och familjepensionsreglementen för folkskolan, 1947 års tjänste- och familjepensionsreglementen för arbetare samt kungörelsen med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

Enligt nu gällande statliga pensionsbestämmelser användes benämningen *tjänstepension* för pension, som tillkommer f. d. anställda, och benämningen *familjepension* för pension, som tillkommer efterlevande till anställda eller f. d. anställda. Enligt det nya reglementet förstås med tjänstepension pension till såväl f. d. anställda som deras efterlevande. Det hittillsvarande begreppet tjänstepension motsvaras av termen *egenpension*. Begreppet *familjepension* däremot har oförändrat innehåll.

På grund av nyssnämnda sammanförande till ett reglemente av pensionsbestämmelser för skilda grupper av anställda synes det foljdriktigt, att de i gällande riksstat upptagna anslagen till Pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst, Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare m. m. och Pensioner åt viss arbetarpersonal i statens tjänst sammanföres till ett anslag, vilket torde böra benämnas *Egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst*. På motsvarande sätt bör de nuvarande anslagen till Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst och Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst sammanföras till ett anslag med beteckningen *Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst*.

Jag torde nu få anmäla anslaget till *Egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst*.

F. n. bestrides från förslagsanslaget till Pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst huvudsakligen kostnaderna för f. d. befattningshavare i statens tjänst tillkommande tjänstepensionsförmåner enligt 1947 års allmänna tjänstepensionsreglemente eller kungörelsen den 30 juni 1947

(nr 657) angående omreglerad tjänste- och familjepension m. m. — Från förslagsanslaget till Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare m. m. bestrides f. n. huvudsakligen kostnaderna för pensioner enligt 1947 års tjänstepensionsreglemente för arbetare samt enligt 1934 och 1942 års motsvarande tjänstepensionsreglementen beviljade, sedermera jämlikt kungörelsen den 30 juni 1947, nr 657, omreglerade pensioner. — Från förslagsanslaget till Pensioner åt viss arbetarpersonal i statens tjänst bestrides kostnaderna för pensioner enligt kungörelsen den 30 juni 1947, nr 490, (de s. k. summariska pensionsbestämmelserna för arbetare) samt pensioner, numera omreglerade jämlikt kungörelsen den 30 juni 1947, nr 657, enligt de tidigare i samma ämne utfärdade kungörelserna den 7 december 1934, nr 585, och den 30 juni 1942, nr 696. — Undantagna från samtliga tre anslag är pensionsförmåner, som tillkommer förutvarande anställningshavare vid affärsverken (beträffande försvarets fabriksverk undantages dock endast förmåner åt anställningshavare, som varit i tjänst efter utgången av juni 1944).

I efterföljande tablå lämnas en sammanfattande anslagsredovisning.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	163 725 000	167 080 632
1958/59 (statsliggaren s. 1186)	178 775 000	
1959/60 (förslag)	190 000 000	

Av anslagen skall för innevarande budgetår ett belopp av sammanlagt 11 600 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Statskontoret hemställer, att anslaget till Pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst, vilket för innevarande budgetår är uppfört med 157 000 000 kronor, måtte höjas med 6 000 000 kronor.

Statens pensionsanstalt hemställer, att anslaget till Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare m. m., för innevarande budgetår uppfört med 21 000 000 kronor, och anslaget till Pensioner åt viss arbetarpersonal i statens tjänst, för innevarande budgetår uppfört med 775 000 kronor, måtte höjas med 2 500 000 respektive 50 000 kronor.

Motiv

Med ledning av anslagsbelastningen under sist förflutna budgetår har statskontoret beräknat nettoutgifterna för innevarande budgetår under anslaget till Pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst till 157 000 000 kronor. Då utgiftsökningen under nästkommande budgetår kan beräknas till 6 000 000 kronor, kommer anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1959/60 att uppgå till (157 000 000 + 6 000 000) 163 000 000 kronor.

Med utgångspunkt från utgifterna under tiden juli 1957—juli 1958 har statens pensionsanstalt beräknat kostnaderna för innevarande budgetår under anslaget till Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare

m. m. till omkring 22 000 000 kronor. För nästkommande budgetår uppskattar pensionsanstalten utgiftsökningen till ungefär 1 500 000 kronor. Enligt dessa beräkningar kommer anslagsbehovet under budgetåret 1959/60 att uppgå till i det närmaste 23 500 000 kronor.

Med hänsyn till ökningen av utgifterna för budgetåret 1957/58 beräknar pensionsanstalten medelsbehovet under anslaget till Pensioner åt viss arbetarpersonal i statens tjänst för budgetåret 1959/60 till 825 000 kronor.

Departementschefen

Från detta anslag bör, såsom framgår av vad jag i det föregående anført, bestridas kostnaderna för egenpensioner enligt statens allmänna tjänstepensionsreglemente till f. d. anställningshavare i statens tjänst, dock med samma undantag som f. n. gäller beträffande f. d. anställningshavare vid affärsverken.

Vidare bör från anslaget bestridas kostnaderna för de pensioner, som f. n. utgår från de i gällande riksstat upptagna anslagen till Pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst, Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare m. m. och Pensioner åt viss arbetarpersonal i statens tjänst.

Enligt vid 1954 års riksdag beslutade grunder skall kostnaderna för tjänste- och familjepensioner till befattningshavare vid väg- och vattenbyggnadsverket samt vägarbetare inräknas bland de kostnader, som helt eller delvis avräknas mot automobilskattemedlen. De anslag i nu gällande riksstat, som ifrågakommer för sådan avräkning, är anslagen till Pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst, Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare m. m., Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst och Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst. Avräkning skall ske med belopp motsvarande nio tiondelar av de totala pensionskostnaderna. På grund härav bör under anslaget till Egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst 14 300 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Myndigheterna har uppskattat medelsbehovet under förevarande anslag till (163 000 000 + 23 500 000 + 825 000) 187 325 000 kronor. För egen del föreslår jag, under beaktande bl. a. av den utav 1958 års B-riksdag beslutade pensionsregleringen för statsanställda, att anslaget upptages med ett till 190 000 000 kronor avrundat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 190 000 000 kronor, därav 14 300 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[10] 2. Pensioner åt personal i försvarsväsendets reserver

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	3 300 000	3 912 681
1958/59 (statsliggaren s. 1186)	4 000 000	
1959/60 (förslag)	4 500 000	

Från detta anslag bestrides kostnaderna för dels pensionsförmåner, som utgår till militär eller civilmilitär personal i försvarsväsendets reserver, och dels mot pension svarande engångsbelopp, som i vissa fall tillkommer anställningshavare av denna kategori eller deras dödsbon.

Statskontoret hemställer, att anslaget med hänsyn till medelsåtgången höjes med 500 000 kronor.

Departementschefen

Jag hemställer i överensstämmelse med statskontorets förslag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt personal i försvarsväsendets reserver* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 4 500 000 kronor.

[11] 3. Vadstena krigsmanshuskassa

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	500 000	499 016
1958/59 (statsliggaren s. 1186)	450 000	
1959/60 (förslag)	475 000	

Från detta anslag bestrides f. n. samtliga utgifter för de till Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare utgående förmånerna, däri inräknat dyrtidstillägg. I fråga om anslaget historik och användning m. m. torde få hänvisas till 1934 års statsverksproposition (elfte huvudtiteln, s. 19—39) ävensom till 1934 års riksdags skrivelse nr 11. Anslaget tillgodoföres krigsmanshuskassan tillkommande skatteavgifter. Från anslaget bestrides vidare dels vederbörligt statsbidrag till förutvarande Kalmar regementes pensionskassa och till Södra skånska infanteriregementets pensionskassa, dels kostnaderna för sådana svärdspensioner, gratifikationer m. m., som tidigare utgått från invalidhusfonden.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 25 000 kronor.

M o t i v

Utgifterna under anslaget för nästa budgetår har, med hänsyn till beräknad minskning av antalet understödstagare, under förutsättning att oförändrade grunder tillämpas uppskattats till omkring 400 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning har emellertid erinrat om att i en vid 1958 års A-riksdag väckt motion (II: 227) hemställts, att riksdagen måtte besluta om dels en höjning av från Vadstena krigsmanshuskassa utgående understöd

med 60 kronor för år och dels begravningshjälp till kassans gratialister med samma belopp som utgår till värnpliktiga. Riksdagen (SU 12, rskr 12) avslog motionen men förutsatte att Kungl. Maj:t hade sin uppmärksamhet riktad på frågan.

Civildförvaltningen förklarar sig i likhet med riksdagens statsutskott anse, att en höjning av underhållsbeloppen bör ifrågakomma först vid väsentligt ändrade förhållanden. Med hänsyn till den stegring i levnadskostnaderna, som förekommit sedan 1952, då dyrtidstillägget åt kassans understödstagare senast höjdes, anser civilförvaltningen rimligt att någon höjning av dyrtidstillägget nu kommer till stånd. I betraktande av att levnadskostnadsindex (1914 års serie utan direkta skatter) sedan september 1951 stigit från 309 till 389 i juni 1958, synes enligt civilförvaltningen en höjning från 200 till 275 kronor skälig. En dylik höjning föranleder enligt civilförvaltningens beräkningar för nästa budgetår en merkostnad av omkring (850×75) 63 750 kronor.

Även begravningshjälp, som sedan 1931 utgått med 60 kronor, bör enligt civilförvaltningen skäligen höjas, förslagsvis med 40 kronor. En dylik höjning kan beräknas medföra en utgiftsökning under nästa budgetår med omkring (90×40) 3 600 kronor.

Civildförvaltningen föreslår, att vid en höjning av dyrtidstillägget och begravningshjälp i enlighet med ämbetsverkets förslag för detta ändamål beräknas i runt tal 75 000 kronor och att anslaget till Vadstena krigsmanshuskassa för nästa budgetår uppföres med $(400\,000 + 75\,000)$ 475 000 kronor.

Då i stort sett samma förmåner, som utgår till Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare, jämväl tillkommer pensionerade båtsmän, bör enligt civilförvaltningen motsvarande höjning av dyrtidstillägget och begravningshjälp tillkomma dessa. Kostnaderna för ifrågavarande understöd belastar det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget till Pensionering av viss flottans gemenskap. Civilförvaltningen erinrar vidare om att f. d. beväringmän, vilka från beväringmanskapets invalid- och pensionsfond tillerkänts pensioner efter samma grunder som de för Vadstena krigsmanshuskassa gällande, äger uppbära dyrtidstillägg å dem tillkommande pensioner i enlighet med vad som gäller beträffande dyrtidstillägg åt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare. Enahanda gäller i fråga om begravningshjälp. Kostnaderna för dessa understöd belastar det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget till Diverse pensioner och understöd m. m.

Statskontoret har, med hänsyn till att ifrågavarande underhåll icke har karaktär av pensioner i vedertagen mening, för sin del uttalat viss tvekan, huruvida någon höjning av förmånerna bör ifrågakomma. I betraktande av den stegring av levnadskostnaderna, som inträffat under senare år, vill statskontoret — ehuru ifrågavarande understödstagare redan i viss utsträckning beretts compensation härför genom höjning av den icke inkomstprövade folkpensionen — dock icke motsätta sig ett genomförande av civilförvaltningens förslag.

Departementschefen

Understöd från Vadstena krigsmanshuskassa utgår med 250 kronor för år till understödstagare som fyllt 67 år. Härtill kommer dyrtidstillägg, vilket sedan år 1952 utgör 200 kronor för år. Avlider understödstagare, utgår till hans dödsbo begravningshjälp med 60 kronor.

I motion till 1958 års A-riksdag yrkades höjning av det årliga understödet med 60 kronor. Riksdagen förutsatte, att Kungl. Maj:t hade sin uppmärksamhet riktad på frågan och, om tillräcklig anledning befunnas föreligga, för riksdagen komme att framlägga därav föranlett förslag.

I likhet med försvarets civilförvaltning anser jag skäl föreligga att höja det nu utgående dyrtidstillägget. Jag finner den av civilförvaltningen föreslagna höjningen med 75 kronor godtagbar och förordar därför uppräknig av tillägget från 200 till 275 kronor för år.

I anledning av förenämnda motion uttalade 1958 års A-riksdag vidare, att det borde ankomma på Kungl. Maj:t att överväga en eventuell justering av den från anslaget utgående begravningshjälpens storlek. Jag föreslår höjning i enlighet med civilförvaltningens förslag, d. v. s. från 60 till 100 kronor.

Jag har icke någon erinran mot civilförvaltningens anslagsberäkning och uppskattar alltså medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 475 000 kronor.

Då i stort sett samma förmåner, som utgår till Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare, tillkommer pensionerade båtsmän och beväringmän, anser jag i likhet med civilförvaltningen, att en motsvarande höjning av dyrtidstillägget och begravningshjälpen bör tillkomma dessa. Härtill torde jag få återkomma under vederbörliga anslag.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vadstena krigsmanshuskassa* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 475 000 kronor.

[12] 4. Pensionering av viss flottans gemenskap

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	100 000	106 732
1958/59 (statsliggaren s. 1187)	100 000	
1959/60 (förslag)	85 000	

Från detta anslag bestrides kostnaderna för pensioner eller understöd, som utgår till f. d. anställningshavare tillhörande flottans gemenskap med undantag av f. d. daglönare vid marinen, jämte rörligt tillägg eller annan tilläggsförmån.

Statskontoret föreslår, att anslaget med hänsyn till motsedd nedgång i belastningen sänkes med 15 000 kronor.

Departementschefen

Från förevarande anslag utgår bl. a. understöd och begravningshjälp till pensionerade båtsmän. Enligt vad jag under punkten 11 anfört bör för dessa från och med nästa budgetåret höjning ske av det årliga dyrtidstillägget å understödet med 75 kronor och av begravningshjälpen med 40 kronor. Uppräkningen påverkar inte anslagsberäkningen.

Jag hemställer i överensstämmelse med statskontorets förslag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensionering av viss flottans gemenskap* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 85 000 kronor.

[13] 5. Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst

Under hänvisning till vad jag under punkten 9 anfört föreslår jag, att anslagen till Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst och Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst från och med nästa budgetår sammanföres till ett gemensamt anslag, *Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst*.

Från det i gällande riksstat upptagna förslagsanslaget till Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst bestrides f. n. i huvudsak utgifterna för familjepensionsförmåner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst enligt 1947 års allmänna familjepensionsreglemente eller kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 657) angående omreglerad tjänste- och familjepension m. m. — Från det f. n. i riksstaten upptagna förslagsanslaget till Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst bestrides utgifterna för familjepensionsförmåner enligt 1947 års familjepensionsreglemente för arbetare samt enligt 1936 och 1942 års motsvarande familjepensionsreglementen beviljade, sedermera jämlikt kungörelsen den 30 juni 1947, nr 657, omreglerade pensioner. — Undantagna från båda anslagen är förmåner, som tillkommer efterlevande till anställningshavare vid affärsverken (be- träffande försvarets fabriksverk undantages dock endast förmåner åt efterlevande till anställningshavare, som kvarstått i tjänst efter utgången av juni 1944).

I efterföljande tablå lämnas en sammanfattande anslagsredovisning.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	44 200 000	45 890 648
1958/59 (statsliggaren s. 1187)	48 300 000	
1959/60 (förslag)	52 000 000	

Av anslagen skall för innevarande budgetår ett belopp av sammanlagt 1 300 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Statskontoret hemställer, att anslaget till Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst, vilket för innevarande budgetår är uppfört med 44 500 000 kronor, måtte höjas med 2 000 000 kronor.

Statens pensionsanstalt hemställer, att anslaget till Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst, vilket för innevarande budgetår är uppfört med 3 800 000 kronor, måtte höjas med 600 000 kronor.

Motiv

Med utgångspunkt från anslagsbelastningen under sist förflutna budgetår har statskontoret beräknat utgifterna för innevarande budgetår under anslaget till Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst till 44 600 000 kronor. Då utgiftsökningen under nästkommande budgetår uppskattas till 1 900 000 kronor, torde anslagsbehovet kunna angivas till $(44\,600\,000 + 1\,900\,000)$ 46 500 000 kronor.

Med ledning av utgifterna under tiden juli 1957—juli 1958 har statens pensionsanstalt beräknat kostnaderna för innevarande budgetår under anslaget till Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst till omkring 4 000 000 kronor. För nästa budgetår räknar pensionsanstalten med en utgiftsökning av omkring 400 000 kronor.

Departementschefen

Från detta anslag bör, såsom framgår av vad jag tidigare anfört, bestridas kostnaderna för familjepensioner enligt statens allmänna tjänstepensionsreglemente åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst, dock med samma undantag som f. n. gäller beträffande efterlevande till anställningshavare vid affärsverken.

Vidare bör från anslaget bestridas kostnaderna för de pensioner, som f. n. utgår från de i gällande riksstat upptagna anslagen till Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst och Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst.

Myndigheterna har uppskattat medelsbehovet under förevarande anslag till $(46\,500\,000 + 4\,400\,000)$ 50 900 000 kronor. För egen del föreslår jag, under beaktande bl. a. av den utav 1958 års B-riksdag beslutade pensionsregleringen för statsanställda, att anslaget upptages med ett till 52 000 000 kronor avrundat belopp. I anslutning till vad jag förut under punkten 9 anfört bör härav ett belopp av 1 800 000 kronor avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 52 000 000 kronor, därav 1 800 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[14] 6. Understöd i vissa fall åt f. d. anställningshavare vid lotsverket m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	15 000	10 065
1958/59 (statsliggaren s. 1187)	15 000	
1959/60 (förslag)	15 000	

Departementschefen

I enlighet med ett av sjöfartsstyrelsen avgivet förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd i vissa fall åt f. d. anställningshavare vid lotsverket m. fl.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

[15] 7. Diverse pensioner och understöd m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	4 700 000	4 701 060
1958/59 (statsliggaren s. 1187)	5 000 000	
1959/60 (förslag)	4 900 000	

Av anslaget bestrides utgifterna för i huvudsak *dels* pensioner i enlighet med för varje särskilt fall meddelade föreskrifter — huvudsakligen s. k. riksdagspensioner, beviljade av riksdagen eller av Kungl. Maj:t enligt riksdagens bemyndigande den 17 juli 1948 (skr 448) — *dels* pensioner till vissa f. d. anställningshavare inom av staten efter vederbörandes pensionsavgång övertagen verksamhet, *dels* periodiskt utgående avvecklingsersättningar till övertalig personal inom vissa statliga verksamhetsgrenar, *dels* vissa livräntor och understöd, som allmän domstol i mål om skadestånd ålagt statsverket att utbetala, *dels* ock i vissa fall gratifikationer i form av engångsbelopp till f. d. anställningshavare i statens tjänst.

Statskontoret föreslår, att anslaget sänkes med 100 000 kronor.

M o t i v

Ifrågavarande anslag disponeras förutom av statskontoret av statens pensionsanstalt och riksförsäkringsanstalten.

Med ledning av utgifterna under budgetåret 1957/58 har medelsbehovet för statskontorets del för budgetåret 1959/60 uppskattats till 4 050 000 (— 110 000) kronor. För samma budgetår beräknas av anslaget komma att disponeras oförändrat 650 000 kronor av statens pensionsanstalt och 200 000 (+ 10 000) kronor av riksförsäkringsanstalten. Det totala anslagsbehovet för nästa budgetår blir alltså (4 050 000 + 650 000 + 200 000) 4 900 000 kronor.

Departementschefen

Mot statskontorets beräkningar av medelsbehovet under förevarande anslag har jag ej något att erinra.

Enligt riksdagens medgivande må från detta anslag bestridas bl. a. vissa periodiskt utgående avvecklingsersättningar till övertalig personal inom vissa statliga verksamhetsgrenar. På grund av beslut vid 1958 års B-riksdag (prop. B 1, bil. 6, SU B 98, rskr B 125) kan dylika avvecklingsersättningar komma att utgå till övertalig personal i anledning av vissa rationaliseringar i krigsmaktens fredsorganisation. Det synes lämpligt att i förekommande fall även dessa ersättningar får bestridas från anslaget till Diverse pensioner och understöd m. m. Anslagsberäkningen påverkas ej härav.

Från förevarande anslag utgår vidare bl. a. understöd och begravningshjälp till f. d. beväringmän. I enlighet med vad jag under punkten 11 anført bör för dessa från och med nästa budgetår höjning ske av det årliga dyrtidstillägget å understödet med 75 kronor och av begravningshjälpen med 40 kronor. Med hänsyn till det ringa antalet understödstagare synes en dylik uppräkning icke påverka anslagsberäkningen.

Frågan om gemensam utbetalningshandling för pensionsförmåner enligt statliga pensionsbestämmelser och förekommande ersättningar på grund av socialförsäkring eller därmed jämförlig anordning (folkpension m. m.) är under utredning av särskilt tillkallad utredningsman. Därest ett system med gemensam utbetalningshandling kommer till användning, kan det av tekniska skäl måhända visa sig ändamålsenligt att vissa smärre pensionsbelopp, som f. n. utgår från förevarande anslag såsom tillägg till reglements-enlig pension, får liksom förmånerna i övrigt utgå från vederbörligt ordinarie pensionsanslag. Därvid åsyftas fyllnadsbelopp (inbegripet s. k. avgångsersättning till viss förtidspensionerad personal), som utgår enligt riksdagens beslut eller, efter riksdagens bemyndigande, enligt Kungl. Maj:ts beslut och som tillsammans med förmånerna i övrigt fastställts till viss pensionsnivå, anknuten till i vederbörligt pensionsreglemente angivna grunder. Då de nuvarande kostnaderna för dylika tilläggsförmåner ej kan beräknas till mer än cirka 30 000 kronor för år, synes ett överförande av kostnaderna från förevarande anslag till ordinarie pensionsanslag icke påverka beräkningen av berörda anslag.

Därest riksdagen ej har något att erinra häremot torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att, om det befinnes ändamålsenligt, förordna att tilläggsförmåner av här avsett slag må utgå från samma anslag som pensionsförmånerna i övrigt. Jag erinrar om att fyllnadspensioner av likartat slag till vissa f. d. beställningshavare vid försvaret enligt riksdagens beslut må utgå från vederbörligt ordinarie pensionsanslag (prop. 1947: 282, B:oU 45, rskr 431).

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Diverse pensioner och understöd m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 4 900 000 kronor.

D. Statsunderstödda pensionsväsendet

[16] 1. Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	110 000 000	119 501 420
1958/59 (statsliggaren s. 1190)	126 000 000	
1959/60 (förslag)	134 000 000	

Från detta anslag bestrides pensionsutgifter för det statsunderstödda pensionsväsendet, i den mån dessa kostnader inte utgår från särskilda anslag eller täckes av huvudmansavgifter.

Statens pensionsanstalt hemställer, att anslaget höjes med 8 000 000 kronor.

M o t i v

För nästkommande budgetår uppskattar pensionsanstalten uppbörden av fortlöpande avgifter till 31 000 000 kronor och av engångsavgifter till 3 000 000 kronor eller tillsammans 34 000 000 kronor, innebärande oförändrad uppbörd i förhållande till innevarande budgetår.

Pensionskostnaderna för innevarande budgetår har pensionsanstalten med ledning av utgifterna under tiden juli 1957—juli 1958 beräknat till omkring 160 000 000 kronor. För nästa budgetår räknar anstalten med en utgiftsökning av i runt tal 8 000 000 kronor. Utgifterna för nästa budgetår uppskattas alltså till 168 000 000 kronor. Efter avdrag av inkomsterna, 34 000 000 kronor, blir nettoutgifterna 134 000 000 kronor.

Departementschefen

Den av 1958 års B-riksdag beslutade pensionsregleringen för statsanställda m. fl. berör bl. a. sådana anställningshavare, som f. n. är underkastade 1947 års tjänste- och familjepensionsreglementen för de högre kommunala skolorna eller 1947 års tjänste- och familjepensionsreglementen för folkskolan. Pensioner enligt dessa reglementen utgår från förevarande anslag. Jag får vidare erinra, att den återopade pensionsregleringen ej innefattar en reglering av pensionsförmånerna enligt SPA-reglementet. De frågor, som sammanhänger med SPA-pensioneringen, kommer att upptagas i ett senare sammanhang. Med betoning av svårigheten att nu beräkna utgifterna under anslaget för nästa budgetår föreslår jag, att anslaget i enlighet med pensionsanstaltens förslag upptages med 134 000 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 134 000 000 kronor.

[17] **2. Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt**

Under återopande av vad chefen för handelsdepartementet vid anmälan av tionde huvudtiteln anfört i fråga om bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 1 600 000 kronor.

E. Allmänna indragningsstaten

[18] **1. Avlöningar till personal å indragningsstat m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	500 000	505 108
1958/59 (statsliggaren s. 1191)	500 000	
1959/60 (förslag)	470 000	

Från anslaget bestrides även kostnaderna för rörliga tilläggsförmåner till personal å indragningsstat.

Med hänsyn till utgifterna å anslaget under sist förflutna budgetår torde anslaget enligt *statskontoret* för nästa budgetår kunna upptagas till 470 000 kronor.

Departementschefen

Med biträdande av statskontorets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avlöningar till personal å indragningsstat m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 470 000 kronor.

F. Diverse

[19] **1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond**

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 137 000 kronor.

[20] 2. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga

	Anslag	Nettoutgift
1957/58	290 000	351 436
1958/59 (statsliggaren s. 1195)	500 000	
1959/60 (förslag)	500 000	

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga*
för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av
500 000 kronor.

[21] 3. Kostnader för vissa förhandlingar m. m.

Från förslagsanslaget till Kostnader för vissa förhandlingar m. m., som för nuvarande utgiftsändamål finnes uppfört å riksstaten från och med budgetåret 1958/59, bestrides *dels* kostnaderna för sådana i kungörelsen den 4 juni 1937 (nr 292) angående förhandlingsrätt för statens tjänstemän avsedda förhandlingar, som äger rum mellan ombud, utsedda av Kungl. Maj:t, och förening av tjänstemän, *dels* kostnaderna för den inom Kungl. Maj:ts kansli inrättade förhandlingsdelegation, vilken har att i vissa fall upptaga sådana statsdepartementen berörande frågor, som avses i förenämnda kungörelse, *dels ock* kostnader för lokalhyror m. m. för civildepartementets förhandlingsverksamhet.

Anslaget, som i gällande riksstat är upptaget med 10 000 kronor, föreslås för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för vissa förhandlingar m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[22] 4. Kostnader för vissa nämnder m. m.

Från förslagsanslaget till Kostnader för vissa nämnder m. m., som finnes uppfört å riksstaten från och med innevarande budgetår, bestrides kostnaderna för dyrortsnämnden, kontraktsdelegationen, statens arbetstidsdelegation, statens befordringsnämnd, statens bostadsnämnd (utom resekostnadsersättningar och traktamenten föranledda av till bostadsnämnden hänskjutna ärenden som direkt angår de affärsdrivande verkens personal), statens nämnd för partiellt arbetsföra, statens personalbostadsdelegation samt statens och kommunernas samarbetsnämnd i lönefrågor (såvitt avser statsverkets andel).

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp 200 000 kronor, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för vissa nämnder m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[23] 5. Extra utgifter

Anslaget till Extra utgifter föreslås för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp 20 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Extra utgifter* för budgetåret 1959/60 anvisa ett
reservationsanslag av 20 000 kronor.

[24] 6. Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m.

Från förevarande anslag bestrides de bidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m., som staten i egenskap av arbetsgivare har att utgiva, utom beträffande i huvudsak affärsverken, riksbanken och riksgäldskontoret.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 18 500 000 kronor. Medelsförbrukningen under budgetåret 1957/58 var 18 792 992 kronor. Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjes med 1 000 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag
av 19 500 000 kronor.

Fördelning av vissa pensionskostnader på civilförvaltningen och försvarsväsendet under budgetåret 1957/58

I utlåtande nr 12 till 1943 års riksdag har bankoutskottet i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till ändrad uppställning av dåvarande tolfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensionsväsendet, framhållit, att förslaget innebure, att den ditintills tillämpade uppdelningen av pensionskostnaderna på särskilda anslag för civila och militära befattningshavare m. fl. skulle slopas. Då emellertid nämnda kostnader i räkenskaperna skulle bokföras var för sig, uttalade utskottet det önskemålet, att uppgift å kostnadernas fördelning på civila ändamål och försvarsändamål skulle offentliggöras i lämplig form, exempelvis i statsverkspropositionerna. I anledning av bankoutskottets sålunda uttalade önskemål torde i statsrådsprotokollet få intagas en sammanställning å kostnadsfördelningen under budgetåret 1957/58 inom de anslag, från vilka pensionskostnader för såväl civila som militära befattningshavare m. fl. bestrides.

Anslag	Utgifter för			
	tensionering		familjepensionering	
		militär	civil	militär
Pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst	84 627 731	62 224 185	—	—
Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare m. m.	10 619 554	8 854 019	—	—
Pensioner åt viss arbetarpersonal i statens tjänst	606 615	148 528	—	—
Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst	—	—	24 221 742	18 191 471
Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst	—	—	1 497 926	1 979 509

Sammanfattning

Tolfte huvudtitelnslutsumma, för budgetåret 1958/59 utgörande ..	407 903 400
kommer vid bifall till de av mig framställda förslagen att för budgetåret 1959/60 uppgå till	411 234 800
innebärande en ökning med	3 331 400

Tolfte huvudtitelnslutsumma har alltså ökats med 3 331 400 kronor. Härtill kommer att i riksstatsförslaget ej återfinnes någon motsvarighet till det å riksstaten för innevarande budgetår uppförda förslagsanslaget till Täckning av beräknade kostnader för ändrad lönegradsplacering m. m., upptaget med 21 000 000 kronor. Bortsett från nämnda anslag föreligger i förhållande till gällande riksstat således en ökning av tolfte huvudtitelnslutsumma med i runt tal 24,3 miljoner kronor, huvudsakligen beroende på ökat antal pensionärer samt av riksdagen beslutade löne- och pensionshöjningar.

De i gällande riksstat upptagna anslagen till Pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst, Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare m. m. och Pensioner åt viss arbetarpersonal i statens tjänst har i föreliggande förslag till riksstat sammanförts till ett gemensamt anslag till Egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst. På motsvarande sätt har de nuvarande anslagen till Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst och Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst sammanförts till ett gemensamt anslag till Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Claes-Erik Mellgård

Register
till
Tolfte huvudtiteln för budgetåret 1959/60

A. Civildepartementet

Sid.		Kronor
	Civildepartementet:	
1	Avlöningar	1 054 000
3	Omkostnader	40 300
	Säger för civildepartementet	1 094 300

B. Vissa myndigheter

	Statens lönenämnd:	
3	Avlöningar	255 800
5	Omkostnader	14 000
	Statens avtalsnämnd:	
5	Avlöningar	240 800
7	Omkostnader	26 700
	Statens pensionsanstalt:	
8	Avlöningar	1 052 000
9	Omkostnader	139 200
	Säger för vissa myndigheter	1 728 500

C. Statliga pensionsväsendet

10	Egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst, därav 14 300 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	190 000 000
13	Pensioner åt personal i försvarsväsendets reserver.....	4 500 000
13	Vadstena krigsmanshuskassa	475 000
15	Pensionering av viss flottans gemenskap	85 000
16	Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst, därav 1 800 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	52 000 000
18	Understöd i vissa fall åt f. d. anställningshavare vid lotsverket m. fl.	15 000
18	Diverse pensioner och understöd m. m.	4 900 000
	Säger för statliga pensionsväsendet	251 975 000

D. Statsunderstödda pensionsväsendet

20	Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt	134 000 000
21	Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt	1 600 000
	Säger för statsunderstödda pensionsväsendet	135 600 000

E. Allmänna indragningsstaten

Sid.		Kronor
21	Avlöningar till personal å indragningsstat m. m.	470 000
	<u>Säger för allmänna indragningsstaten</u>	<u>470 000</u>

F. Diverse

21	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
	Byggnadsstyrelsens delfond	137 000
22	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	500 000
22	Kostnader för vissa förhandlingar m. m.	10 000
22	Kostnader för vissa nämnder m. m.	200 000
23	Extra utgifter	20 000
23	Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m.	19 500 000
	<u>Säger för diverse</u>	<u>20 367 000</u>
	<u>Summa</u>	<u>411 234 800</u>

- 23 Fördelning av vissa pensionskostnader på civilförvaltningen och försvarsväsendet under budgetåret 1957/58.
- 24 Sammanfattning.

TRETTONDE HUVUDTITELN

OFÖRUTSEDDA UTGIFTER

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 janu-
ari 1959.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden
NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM,
KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemen-
sam beredning med statsrådets övriga ledamöter frågan om anvisande av
anslag å riksstaten till oförutsedda utgifter och anför därvid följande.

Oförutsedda utgifter. För bestridande av oförutsedda utgifter är å riks-
staten under särskild huvudtitel uppfört ett förslagsanslag å 1 000 000 kro-
nor, att under vissa angivna villkor stå till Kungl. Maj:ts förfogande för be-
stridande av dels utgifter av så brådskande art, att frågan ej hinner under-
ställas riksdagen, dels ock vissa andra kostnader enligt av riksdagen sär-
skilt lämnade bemyndiganden.

Enligt Kungl. Maj:ts särskilda härefter angivna beslut har under år 1958
följande utgifter anvisats att utgå från förevarande anslag, nämligen:

Å j u s t i t i e d e p a r t e m e n t e t s föredragning:	
Till täckande av medelsbrister, uppkomna genom förskingring av förre landsfiskalen O. G. Taube (19/12)	23 966: 50
Å f ö r s v a r s d e p a r t e m e n t e t s föredragning:	
Till bestridande av kostnader för fartygshaverier (10/1)	1 140 065: 79
Till bestridande av kostnaderna för reparation av lavettfordon (13/6)	115 714: 57
Å f i n a n s d e p a r t e m e n t e t s föredragning:	
Till bestridande av kostnaderna för en statistisk redogörelse över 1958 års nyval till riksdagens andra kammare (23/5) ..	192 300: —

Å ecklesiastikdepartementets föredragning:	
Till bestridande av vissa kostnader för Stadions drift (12/12)	180 000: —
Å handelsdepartementets föredragning:	
Till ersättning till skepparen E. Andersson, Smögen, för skador å fiskredskap i samband med bärgning av ett svephinder (31/1)	1 428: —
Säger 1 653 474: 86	

Beträffande den redovisade anvisningen till bestridande av kostnader för reparation av lavettfordon kan nämnas, att en medelsanvisning från förevarande anslag för samma ändamål redovisats för 1954 års riksdag (statsverkspropositionen år 1954, bilaga 15, s. 2). Då någon utbetalning inte gjorts omedelbart, har erforderligt belopp av budgettekniska skäl anvisats ånyo.

För budgetåret 1959/60 torde anslaget till oförutsedda utgifter i riksstaten uppföras med oförändrat belopp, en miljon kronor. Beträffande dispositionen av anslaget synes de för innevarande budgetår stadgade villkoren böra gälla.

Under en följd av år har riksdagen bemyndigat Kungl. Maj:t att från förevarande anslag bestrida belopp, som kronan genom lagakraftvunnen dom ålagts att utgiva, under förutsättning att andra medel ej står till förfogande för ändamålet. Motsvarande bemyndigande torde böra inhämtas för nästkommande budgetår.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i proposition nr 183 medgav 1944 års riksdag (skr. nr 329), att från anslaget till oförutsedda utgifter finge, på sätt i det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet föreslagits, tills vidare under budgetåren 1943/44 och 1944/45 utgå ersättning för förlust av eller skada å egendom utom landet till personer, vilka i rikets tjänst vore där bosatta, ävensom till deras familjer och personliga tjänare. De förluster som avsågs var sådana som uppkommit på grund av krigsförhållandena. Samma bemyndigande lämnades av riksdagen för budgetåren 1945/46 och 1946/47. Något ytterligare bemyndigande i berörda hänseende ansågs däremot icke erforderligt för budgetåret 1947/48.

I proposition nr 282 till 1948 års riksdag upptogs emellertid ånyo frågan om ersättning för vissa förluster, varvid föredragande departementschefen anförde bland annat följande.

På grund av de under efterkrigstiden rådande osäkra förhållandena i vissa främmande länder har personer, vilka uppehåller sig i utlandet och är i rikets tjänst, ävensom deras familjemedlemmar och personliga tjänare, åsamkats förluster, som i stort sett är av samma natur som de, för vilka ersättning tidigare beretts av statsmedel. Det är att förvänta, att dylika förluster kan uppkomma även i fortsättningen. Det synes rimligt, att jämväl dessa personer tillerkännes ersättning efter enahanda grunder, som tilläm-

pats i fråga om de genom krigsförhållandena uppkomna förlusterna. Framställningar om ersättning bör i så fall granskas på samma sätt som dittills skett.

Riksdagen medgav (skr. nr 406) i anledning av propositionen att från anslaget till oförutsedda utgifter finge tills vidare under budgetåret 1948/49 utgå ersättning för förlust av eller skada å egendom utom riket till personer, som uppehåller sig därstädes och är i rikets tjänst, ävensom till deras familjemedlemmar och personliga tjänare. För budgetåren 1949/50—1958/59 har riksdagen lämnat motsvarande bemyndiganden.

Med hänsyn till de osäkra förhållanden, som fortfarande råder i vissa främmande länder, synes hemställan böra göras hos riksdagen om förlängt bemyndigande att under nästa budgetår på oförändrade villkor från anslaget till oförutsedda utgifter utbetala ersättning för skador av ifrågavarande natur.

I anledning av proposition nr 38 medgav 1951 års riksdag (skr. nr 63) att från anslaget till oförutsedda utgifter finge tills vidare under budgetåren 1950/51 och 1951/52 utgå ersättning för genom tidigare krigsförhållanden uppkomna skador å egendom inom landet. För budgetåren 1952/53—1958/59 har riksdagen lämnat motsvarande bemyndiganden.

Med hänsyn till att fall av krigsskador, exempelvis genom minsprängning, alltjämt förekommer synes riksdagens bemyndigande böra inhämtas till att under nästa budgetår på oförändrade villkor från anslaget till oförutsedda utgifter utbetala krigsskadeersättningar.

Slutligen får jag erinra om att i propositionerna nr 204 år 1955 och nr 198 år 1956 förutsatts, att de behov av medel utöver anvisade anslag, som eventuellt kunde uppkomma för det svenska deltagandet i stilleståndsovervakningen i Korea respektive organiserandet av en svensk FN-styrka, finge tillgodoses genom anlitan av anslaget till oförutsedda utgifter. Frågan om täckning av sålunda bestridda kostnader skulle framdeles få anmälas. Riksdagen lämnade uttalandena utan erinran.

Även beträffande de särskilda bemyndigandena förutsattes att ifrågakommande dispositionsbeslut i likhet med övriga anvisningar bringas till riksdagens kännedom.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) till *Oförutsedda utgifter* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor, att stå till Kungl. Maj:ts förfogande för bestridande av utgifter, vilka är av så brådskande art, att frågan ej hinner underställas riksdagen, under villkor:

att utgiften är av den storlek, att vederbörande huvud-

titels anslag till extra utgifter med hänsyn till därå förefintlig behållning icke lämpligen kan anlitas för ändamålet,

att utgiften är av beskaffenhet att ej kunna bestridas av andra till Kungl. Maj:ts förfogande stående medel,

att utgiften icke heller avser ändamål, för vilka anslag uppförts å sådan beredskapsstat, varom förmåles i § 63 regeringsformen,

samt att genast vid nästa riksdags början en särskild specificerad anmälan göres till riksdagen om de utgifter, Kungl. Maj:t under det senaste året anvisat att utgå av anslaget;

b) medge, att belopp, som kronan genom lagakraftvunnen dom ålagts att utge, må bestridas från anslaget till oförutsedda utgifter under förutsättning att andra medel icke står till förfogande för ändamålet;

c) medge, att från anslaget till oförutsedda utgifter må, på sätt i det föregående föreslagits, under budgetåret 1959/60 utgå *dels* ersättning för förlust av eller skada å egendom utom riket till personer, vilka uppehåller sig därstädes och är i rikets tjänst, ävensom till deras familjemedlemmar och personliga tjänare, *dels ock* krigsskadeersättning.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Kerstin Bothén

BILAGA 16 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1959

FJORTONDE HUVUDTITELN

RIKSDAGEN OCH DESS VERK M. M.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 janu-
uari 1959.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om anvisande av anslag för budgetåret 1959/60 till bestridande av kostnaderna för riksdagen och dess verk m. m. samt anför därvid följande.

Riksgäldskontoret har med skrivelse den 20 november 1958 överlämnat beräkningar rörande de anslag under huvudtiteln Riksdagen och dess verk m. m., som bör upptagas i riksstaten för budgetåret 1959/60. Jämte uppställning över anslagen har överlämnats specifikation, innefattande förslag till stater m. m. Beträffande innehållet i denna specifikation torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

Beträffande anslagsberäkningen inhämtas bl. a. följande av skrivelsen.

Posten Arvoden till riksdagens ledamöter har beräknats i enlighet med förslag av 1957 års riksdagsarvodesutredning.

Ersättningarna till föreståndaren för debattprotokollen och kostnaderna för utskrift av desamma har tidigare — på grund av dessa protokolls karaktär av försöksverksamhet — förts såsom en särskild post under anslaget Kostnader för riksdagstrycket. Då debattprotokollen nu får anses vara en permanent del av riksdagens verksamhet, har nämnda avlöningskostnader (beräknade till 40 000 kr.) överförts till anslagsposten Avlöningar till personal: Övriga avlöningar.

Anslaget till Utgivande av särskilda publikationer har uppräknats med 8 000 kr. för täckande av eftersläpande merkostnader för Uppslagsboken över riksdagens verksamhet, uppkomna i samband med B-riksdagen 1958.

1957 års riksdag uppdrog åt fullmäktige i riksgäldskontoret att till trycket befordra ridderskapets och adelns protokoll för 1765—1766 års riksdag (del 25—26), prästeståndets protokoll vid riksdagarna 1719—1720 (del 5), borgarståndets protokoll vid 1734 års riksdag (del 5) samt bondeståndets protokoll vid 1751—1752 och 1755—1756 års riksdagar (del 7). Kostnader-

na härför beräknades till 233 000 kr., varav 25 000 kr. anvisats för budgetåret 1957/58 och 75 000 kr. för budgetåret 1958/59 under reservationsanslaget till Utgivande av otryckta ståndsprotokoll. Då huvuddelen av utgifterna, framför allt tryckningskostnaderna, kan beräknas falla på budgetåret 1959/60, har anslaget nu uppförts med 125 000 kr.

Anslaget till Allmänt kyrkomöte har uppförts med ett formellt belopp av 100 kr.

Ökningen å anslaget Riksdagens ekonomibyrå: Omkostnader hänför sig till beräknade ytterligare kostnader för dekorering av första kammarens plenisal.

Följande anslag har uppförts i enlighet med framställningar i särskilda skrivelser från resp. myndigheter m. fl., nämligen Riksdagens interparlamentariska grupp, Riksdagsbiblioteket, Justitieombudsmannen och hans expedition, Militieombudsmannen och hans expedition, Riksdagens revisorer och deras kansli samt Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli. Skrivelserna kommer att överlämnas till 1959 års riksdags bankoutskott.

Anslaget till Vinstutlottning i samband med lönsparande har beräknats till 550 000 kr. Minskningen med kr. 150 000 sammanhänger med bortfallet av anslaget å kr. 225 000 till den extra vinstutlottning, som anordnades den 7 november 1958 i enlighet med 1957 års riksdags beslut (skrivelse nr 389/1957).

Avlönings- och pensionsanslagen till de under huvudtiteln upptagna riksdagens verk har beräknats efter utgående grundlöner resp. grundpensioner. Anslagsposten till Rörligt tillägg har upptagits till resp. 16 och 80 % av grundlöne- och grundpensionskostnaderna, och posten Kompensation för höjda folkpensionsavgifter till 0,7 % av grundlönkostnaderna för ordinarie och icke-ordinarie personal.

Anslaget till ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond torde i enlighet med vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor böra beräknas till 117 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts gör jag under följande punkter hemställa om anslag för budgetåret 1959/60 till riksdagen och dess verk m. m.

[1] 1. Riksdagen: Arvoden till riksdagens ledamöter. Enär riksdagen beslutat att till 1959 års riksdag uppskjuta behandlingen av fullmäktiges i riksgäldskontoret skrivelse den 16 oktober 1958 till riksdagen med överlämnande av betänkande med förslag angående ersättning för riksdagsmanuppdragets fullgörande bör anslaget preliminärt uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på riksdagens beslut i ämnet, till *Riksdagen: Arvoden till riksdagens ledamöter* för budgetåret 1959/60 beräkna ett förslagsanslag av 7 400 000 kronor.

[2] 2. Riksdagen: Reseersättningar till riksdagens ledamöter. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Reseersättningar till riksdagens ledamöter* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 450 000 kronor.

[3] 3. **Riksdagen: Avlöningar till personal.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Avlöningar till personal* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 510 000 kronor.

[4] 4. **Riksdagen: Kostnader för riksdagstrycket.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Kostnader för riksdagstrycket* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 460 000 kronor.

[5] 5. **Riksdagen: Utgivande av särskilda publikationer.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Utgivande av särskilda publikationer* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 45 000 kronor.

[6] 6. **Riksdagen: Utgivande av otryckta ständsprotokoll.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Utgivande av otryckta ständsprotokoll* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

[7] 7. **Riksdagen: Kostnader för riksdagens interparlamentariska grupp.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Kostnader för riksdagens interparlamentariska grupp* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

[8] 8. **Riksdagen: Övriga omkostnader.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Övriga omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 490 000 kronor.

[9] 9. **Allmänt kyrkomöte.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Allmänt kyrkomöte* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[10] 10. Riksgäldskontoret: **Avlöningar.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksgäldskontoret: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 1 943 000 kronor.

[11] 11. Riksgäldskontoret: **Kostnader vid emission av statslån m. m.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksgäldskontoret: Kostnader vid emission av statslån m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

[12] 12. Riksgäldskontoret: **Övriga omkostnader.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksgäldskontoret: Övriga omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

[13] 13. Riksdagens ekonomibyrå: **Avlöningar.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens ekonomibyrå: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 818 000 kronor.

[14] 14. Riksdagens ekonomibyrå: **Omkostnader.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens ekonomibyrå: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 480 000 kronor.

[15] 15. Riksdagsbiblioteket: **Avlöningar.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagsbiblioteket: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 331 000 kronor.

[16] 16. Riksdagsbiblioteket: **Omkostnader.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagsbiblioteket: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 43 000 kronor.

[17] 17. Riksdagsbiblioteket: **Bokinköp och bokbindning.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagsbiblioteket: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

[18] 18. Justitieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Justitieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 346 500 kronor.

[19] 19. Justitieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Justitieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 17 000 kronor.

[20] 20. Militieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 218 000 kronor.

[21] 21. Militieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 24 500 kronor.

[22] 22. Riksdagens revisorer och deras kansli: Arvoden till revisorerna. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens revisorer och deras kansli: Arvoden till revisorerna* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor.

[23] 23. Riksdagens revisorer och deras kansli: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens revisorer och deras kansli: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 197 000 kronor.

[24] 24. Riksdagens revisorer och deras kansli: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens revisorer och deras kansli: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 28 300 kronor.

[25] 25. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Avlöningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 95 000 kronor.

[26] 26. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Omkostnader* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 65 000 kronor.

[27] 27. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Andel i gemensamma kostnader för Nordiska rådet. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Andel i gemensamma kostnader för Nordiska rådet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[28] 28. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Andel i kostnaderna för tidskriften Nordisk Kontakt. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Andel i kostnaderna för tidskriften Nordisk Kontakt* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[29] 29. Pensioner åt f. d. riksdagsmän. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt f. d. riksdagsmän* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

[30] 30. Pensioner åt efterlevande till riksdagsmän. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt efterlevande till riksdagsmän* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 135 000 kronor.

[31] 31. Pensioner åt f. d. befattningshavare m. fl. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt f. d. befattningshavare m. fl.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 635 000 kronor.

[32] 32. Pensioner åt efterlevande till befattningshavare. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt efterlevande till befattningshavare* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[33] 33. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Under åberopande av vad jag inledningsvis anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 117 000 kronor.

[34] 34. Vinstutlottning i samband med ungdomens lönsparande. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vinstutlottning i samband med ungdomens lönsparande* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

[35] 35. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[36] 36. Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

Slutsumman av huvudtiteln för riksdagen och dess verk m. m. kommer, vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, att i riksstaten för budgetåret 1959/60 utgöra 20 348 400 kronor, vilket innebär en minskning i förhållande till gällande riksstat med 927 400 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Kerstin Bothén

LUFTFARTSFONDEN

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, af GEIJERSTAM.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Skoglund, anmäler fråga om upptagande å riksstaten för budgetåret 1959/60 av underskottet å luftfartsfonden samt anför därvid följande.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom i 1958 års statsverksproposition (bil. 17) gjorda hemställan upptog riksdagen för luftfartsfonden å riksstaten för budgetåret 1958/59 ett underskott av 10 000 000 kr. Vid beräkningen av underskottet hade luftfartsverkets driftkostnader upptagits till 22 200 000 kr. och inkomsterna till 12 200 000 kr.

I skrivelse den 28 april 1958 framlade luftfartsstyrelsen slutligt förslag till driftkostnadsstat för budgetåret 1958/59. I detta förslag beräknades inkomsterna till 13 100 000 kr., medan utgifterna angavs till 23 030 000 kr. De ökade utgifterna hänförde sig huvudsakligen till förstärkning av flygplatsorganisationen samt ökade kostnader för underhåll och drift av flygplatser och radioanläggningar.

Genom beslut den 30 maj 1958 fastställde Kungl. Maj:t i huvudsaklig överensstämmelse med styrelsens förslag driftkostnadsstat för luftfartsverket för budgetåret 1958/59. Staten slutade på 22 530 000 kr. I anslutning till staten fastställdes även personalförteckning för tjänstemän å ordinarie stat och för extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 19. Härjämte meddelades vissa bestämmelser angående avlönings- och omkostnadsposterna av i huvudsak samma omfattning som gäller för statsförvaltningen i allmänhet.

Luftfartsstyrelsen

I. Med skrivelse den 25 augusti 1958 har luftfartsstyrelsen framlagt beräkningar rörande underskott å luftfartsfonden för budgetåret 1959/60.

Inledningsvis lämnar styrelsen en redogörelse för utvecklingen av den civila luftfarten i Sverige åren 1953—1957 samt det internationella samarbetet på luftfartens område, vari Sverige deltar. I hithörande delar torde få hänvisas till handlingarna.

1. Allmänna frågor

Luftfartsstyrelsen har undersökt möjligheterna till besparingar inom verket men den snabba utvecklingen inom den civila luftfarten omöjliggör inskränkningar i verksamheten. Luftfartsstyrelsen kan endast i ringa mån påverka denna utveckling, vilken till stor del bestämmes av att Sverige genom ett storföretag deltar i den internationella lufttrafiken. Styrelsen understryker, att verket icke minst med tanke på övergången till jettrafik i stället måste föreslå åtskilliga kostnadskrävande åtgärder med avseende på såväl driften som utbyggandet av luftfartsverkets anläggningar. Man får därför räkna med en period av betydligt stigande utgifter medan däremot inkomsterna från den nytillkommande trafiken av naturliga skäl till en början kommer att öka i långsammare takt. Man torde därför under några år framåt få räkna med stigande underskott på luftfartsfonden.

En av de största utgiftsstegringarna har sin grund i att Arlanda flygplats i begränsad omfattning skall tagas i bruk i december 1959. Kostnaderna härför under budgetåret 1959/60, som totalt uppgår till ca 1 700 000 kr., träffar så gott som samtliga utgiftsposter inom driftkostnadsstaten, därvid största delen faller på flygplatsorganisationens poster för avlöningar och underhåll m. m. Samtliga nya utgifter för Arlanda får anses som automatiska i den meningen, att de utgör en följd av ett av statsmakterna fattat beslut. Öppnandet av Arlanda flygplats för trafik torde icke komma att tillföra verket några ökade trafikinkomster under det första året, enär trafiken där i stort sett torde komma att motsvaras av en minskning på i första hand Bromma flygplats.

En annan betydande utgiftsökning, 1 300 000 kr., avser underhållsarbeten på belagda ytor, företrädesvis rullbanorna, på Bromma och Karlstads flygplatser. Underhållet på dessa flygplatser har under senare år begränsats till det absolut oundgängliga för att hålla trafiken i gång. Det är icke längre möjligt att uppskjuta mera omfattande arbeten för att bringa dessa flygplatser i tillfredsställande skick. Dessa relativt omfattande arbeten, som föranletts huvudsakligen av trafikens slitage på rullbanor m. m., bör betraktas såsom underhållsarbeten. Ifrågavarande arbeten på Bromma flygplats avser främst bana 05—23, som användes huvudsakligen av lättare plan samt vid stark sidvind på huvudbanan även av medeltunga och i enstaka fall tunga flygplan. På grund av sättningar i undergrunden har på vissa delar

av banan uppstått så stora ojämnheter, att man av flygsäkerhetsskäl blir nödsakad att avstänga banan, om man icke genom uppfyllnad med makadam och asfaltmassa förbättrar längdprofilen. Då banan är den enda tvärbanan på flygplatsen, är en avstängning icke försvarlig. Kostnaderna för profilförbättring och impregnering beräknas till 500 000 kr. Vidare måste en yta av ca 12 000 m² nybeläggas på varmkörningsplatserna inom hangarområdet på Bromma flygplats. Kostnaden härför uppskattas till 300 000 kr.

Den permanentbelagda rullbanan på Karlstads flygplats har, sedan den utfördes 1946, ej undergått några förbättringar eller väsentliga reparationer. Ett totalt sammanbrott för beläggningen torde ej vara avlägset, speciellt om flygtrafiken skulle öka i omfattning. En komplett ombyggnad av banan med utgrävning för ett förstärkningslager skulle sannolikt i och för sig vara den bästa lösningen men med hänsyn till att banans framtida utvecklingsmöjligheter är begränsade bör en provisorisk förbättring av banbeläggningen ske. Kostnaderna härför uppskattas till 500 000 kr.

Insättandet av jetflygplan i civil flygtrafik kommer att medföra allvarliga trafiksamordningsproblem särskilt vad beträffar den militära flygtrafiken. Trafikledningssystemet måste därför ytterligare effektiviseras. De civila jetplanen kommer att operera på de högre höjder, där huvudparten av den militära övningsverksamheten nu bedrivs. Sistnämnda verksamhet står f. n. icke under kontroll av någon trafikledning. De höga flyghastigheterna på dessa höjder medför, att förarnas egen sikt icke kommer att utgöra tillräcklig säkerhet mot kollisioner och att därför all trafik, oavsett rådande siktförhållanden, måste kontrolleras inom de områden detta är möjligt. Av driftsekonomiska skäl kan jetflygplan i motsats till propellerflygplanen vid ankomst till en flygplats icke hållas i väntläge. På grund av jetflygplanens höga bränsleförbrukning på lägre höjder måste trafikledningen ge dem möjlighet till direkt nedgång från marschhöjden. Omvänt gäller vid start, att direkt stigning till marschhöjden måste ordnas. För att undvika kollisionsrisker måste trafikledningen därför utrustas för en noggrannare övervakning av luftrummet än som nu är möjligt. — Inom luftfartsstyrelsen har verkställts en utredning rörande trafikledningssystemets framtida utformning. Kostnaderna för en personell upprustning uppgår för budgetåret 1959/60 till ca 410 000 kr. I avvaktan på sitt slutliga ställningstagande till utredningens förslag har styrelsen uppfört beloppet i fråga såsom en särskild ofördelad post.

Luftfartsstyrelsen har tidigare anmält, att en utredning rörande luftfartsverkets fortsatta ställning såsom affärsdrivande verk pågår inom styrelsen. Sedermera har emellertid Kungl. Maj:t i mars 1958 utsett svenska ledamöter i en skandinavisk kommitté med uppgift att undersöka möjligheterna att åstadkomma enhetliga principer för beräkning av de kostnader, som bör åvila luftfarten för utnyttjande av de civila flygplatserna i Danmark, Norge och Sverige. Enär kommitténs arbetsresultat kan komma att

få direkt betydelse för frågan om luftfartsverkets fortsatta ställning såsom affärsdrivande verk avser styrelsen att i avbidan på detta resultat t. v. icke inge något förslag i förevarande hänseende.

2. Organisations- och personalfrågor

I sina petita hösten 1956 föreslog styrelsen inrättandet av en tjänst såsom byråchef, vars innehavare skulle förestå utrikessekreterariatet. Emellertid var departementschefen icke beredd att i frågans dåvarande läge ta ställning till densamma utan ansåg, att man för budgetåret 1957/58 syntes få söka t. v. tillgodose behovet genom anlitande av extra arbetskraft. Med stöd härav har luftfartsstyrelsen fr. o. m. den 1 juli 1957 anställt en extra byråchef i lönegraden Bg 1. För att erhålla lämplig, permanent kraft på denna allt viktigare post anser styrelsen det nödvändigt, att byråchefstjänsten placeras åtminstone på extra-ordinarie stat.

De betydligt ökade uppgifterna inom luftfartsstyrelsens olika byråer medför behov av viss personalförstärkning. Denna kan emellertid begränsas till nyrekrytering av tre befattningshavare i högst kontorists löneställning. Kostnaden härför beräknas uppgå till 39 000 kr.

Inom luftfartsinspektionen erfordras en tillfällig arbetskraft för att ägna sig åt granskning och bearbetning av de flyghandböcker, som utgör en del av luftvärdighetsbeviset för vissa flygplan. I första hand erfordras nu under 2—3 år en kvalificerad tekniker, som bör anställas mot arvode. Detta kan med hänsyn till kraven på vederbörande icke sättas lägre än byrådirektörs lön, varför styrelsen för ändamålet för budgetåret 1959/60 beräknat ett belopp av 30 000 kr.

Inom flygplatsorganisationen medför ianspråktagandet av Arlanda flygplats, den ökade trafiken i allmänhet samt ökat antal underhållsobjekt m. m. behov av vissa personalförstärkningar. För Arlandas del räknar styrelsen preliminärt med en kostnadsökning av omkring 464 000 kr. för erforderlig driftpersonal m. m. I övrigt beräknas driftpersonalen behöva ökas under nästa budgetår med ca 17 befattningshavare i lönegraderna 7—12, varvid den sammanlagda utgiftsökningen blir 194 000 kr.

3. Beräkning av underskottet för budgetåret 1959/60

Efter en avvägning av de olika medelsbehoven samt under beaktande av den begränsning, som med hänsyn till det statsfinansiella läget är erforderlig, har styrelsen uppgjort följande beräkning av inkomster och utgifter för budgetåret 1959/60. De beräknade inkomsterna samt utgifterna enligt den fastställda staten för innevarande budgetår har medtagits som jämförelse.

Inkomster	1958/59	1959/60
1. Hyror och arrenden	2 925 000	3 300 000
2. Trafikinkomster	9 275 000	10 000 000
3. Besiktningsavgifter m. m.	400 000	450 000
4. Diverse inkomster	500 000	450 000
Summa	13 100 000 ¹	14 200 000
Utgifter		
1. Luftfartsstyrelsen: Avlöningar	2 780 000	3 049 000
2. Luftfartsstyrelsen: Omkostnader	510 000	531 000
3. Flygplatsorganisationen: Avlöningar	6 045 000	7 190 000
4. Flygplatsorganisationen: Omkostnader	875 000	1 133 000
5. Underhåll m. m. av flygplatser	2 600 000	4 300 000
6. Hyres- och arrendeavgifter m. m.	165 000	175 000
7. Underhåll och drift av radioanläggningar ...	4 250 000	4 650 000
8. Underhåll och drift av teleutrustning	980 000	1 270 000
9. Utgifter för väderlekstjänst	1 975 000	2 585 000
10. Sveriges bidrag till ICAO m. m.	700 000	670 000
11. Pensionskostnader	130 000	130 000
12. Diverse utgifter	120 000	202 000
13. Avsättning till värdeminskningsskonto	1 400 000	1 550 000
14. Utbyggnad av trafikledningen	—	410 000
15. Oförutsett	—	355 000
Summa	22 530 000 ¹	28 200 000
Underskott	9 430 000	14 000 000

I anslutning till beräkningarna anför styrelsen bl. a. följande.

Inkomsterna

Luftfartsverkets inkomster för innevarande budgetår, vilka hösten 1957 upptogs till 12 200 000 kr., har styrelsen med hänsyn bl. a. till de faktiska inkomsterna under budgetåret 1957/58 ansett sig böra uppräknas med 900 000 kr. till 13 100 000 kr. För budgetåret 1959/60 räknar styrelsen med en ökning av 1 100 000 kr. Denna ökning hänför sig till en väntad fortsatt stegring av särskilt trafikinkomster samt hyres- och arrendeinkomster.

Utgifterna

1. Utgiftsposten Luftfartsstyrelsen: Avlöningar har uppräknats med 269 000 kr. Härav hänför sig 5 000 kr. till höjning av arvudet till luftfartsstyrelsens flygmedicinske assistent på grund av ökning av arbetstiden.

¹ I fjolårets statsverksproposition beräknades inkomsterna för 1958/59 till 12 200 000 kr. och utgifterna till 22 200 000 kr.

Ifrågavarande arvode utgår f. n. med 7 000 kr. Vidare åtgår 39 000 kr. till inrättande av tidigare berörda högre biträdestjänster och 30 000 kr. till arvode åt en flygtekniker för vissa tidsbegränsade arbetsuppgifter. Ett belopp av 51 000 kr. beräknas för löneklassuppflyttningar, befordringar enligt reglerad befordringsgång, kompensation för höjda folkpensionsavgifter m. m. Den kommande lönerörelsen beräknas medföra en ökning av lönekostnaderna med 5 % eller 144 000 kr. under denna utgiftspost.

2. Under rubriken Luftfartsstyrelsen: Omkostnader räknar styrelsen med en ökning av 21 000 kr. Beloppet utgör en funktion av såväl ökningar som minskningar på olika delposter. Den största ökningen faller på delposten Reseersättningar med 30 000 kr. på grund av bl. a. ett omfattande mötesprogram i ICAO:s regi. Delposterna Övriga expenser och Förhyrning av flygplan beräknas minska med 10 000 kr. resp. 13 000 kr.

3. Utgifterna under Flygplatsorganisationen: Avlöningar beräknas stiga med 1 145 000 kr. Härav hänför sig 194 000 kr. till nyanställning av ett antal lägre befattningshavare för driften på olika flygplatser samt 464 000 kr. till driftpersonal m. m. för Arlanda flygplats. Löneklassuppflyttningar m. fl. automatiska kostnadsökningar uppgår till 97 000 kr. Kompensationen för höjda folkpensionsavgifter beräknas till 42 000 kr. och för den kommande löneökningen har beräknats ett belopp av 348 000 kr.

4. Inom posten Flygplatsorganisationen: Omkostnader har delposten Reseersättningar uppräknats med 100 000 kr., vilket huvudsakligen avser beräknade flyttningskostnader, reseersättningar m. m. till Arlanda flygplats. Telefon- och telegramkostnader beräknas öka med 20 000 kr., vilket huvudsakligen hänför sig till kostnader för ny telefonväxel vid Arlanda flygplats. Övriga expenser har uppräknats med 120 000 kr. Härav faller på nytillkommande städningskostnader och övriga expenser för Arlanda 70 000 kr. samt för motsvarande utgifter för nya objekt på övriga flygplatser 32 000 kr. Med hänsyn till förväntade ökade städningslöner och priser på diverse förbrukningsartiklar m. m. har styrelsen därjämte ansett sig böra räkna med en säkerhetsmarginal på 18 000 kr. Posten Tjänstedräkt stiger med 45 000 kr. huvudsakligen på grund av nyrekrytering av personal till Arlanda flygplats. Arbetsgivarbidraget till den allmänna sjukförsäkringen ökar med 13 000 kr. För anskaffning av inventarier för vissa flygplatser beräknas en minskning med 40 000 kr. Totalt ökar hela utgiftsposten med 258 000 kr.

5. Posten Underhåll m. m. av flygplatser beräknas öka med 1 700 000 kr. Härav hänför sig 1 300 000 kr. till underhållsarbeten på Bromma och Karlstads flygplatser. För Arlanda flygplats beräknas ett belopp av 400 000 kr. I övrigt räknar styrelsen med ett i stort sett oförändrat medelsbehov på de olika flygplatserna.

6. Hyres- och arrendeavgifter beräknas öka med 10 000 kr. på grund av ökade lokalbehov m. m.

7. Under rubriken Underhåll och drift av radioanläggningar förutses en ökning från 4 250 000 kr. till 4 650 000 kr. I förstnämnda belopp ingår emellertid en post å 155 000 kr. utgörande beräknad ränta å nettokapitalet. Enligt överenskommelse mellan telestyrelsen och luftfartsstyrelsen skall vid beräkningarna av de fr. o. m. budgetåret 1959/60 erforderliga medlen icke inräknas statens räntekostnader för i televerkets luftfartsanläggningar nedlagt kapital. Detta förhållande samt att innevarande budgetårs beräknade räntekostnader avses användas till en extra avsättning till värde-minskningskonto avser telestyrelsen att i särskild skrivelse anmäla till Kungl. Maj:t. Det faktiska medelsbehovet för budgetåret 1959/60 innebär sålunda i praktiken en ökning med 555 000 kr. Härav hänför sig 308 000 kr. till automatiska kostnadsstegringar, bl. a. ökade avskrivningar. Återstoden avser ökat behov av materiel och radiorör för underhåll av ett flertal nytillkomna objekt, vissa flyttningar av befintliga anläggningar samt ökade personalkostnader för drift- och underhållsarbeten m. m. Härav beräknas Arlanda flygplats draga en kostnad av 105 000 kr.

8. Posten Underhåll och drift av teleutrustning har uppräknats med 290 000 kr. Härav avser ca 148 000 kr. en ny teleprinterförbindelse, direkttelefonledningar, flygsäkerhetstelefon och linjetagare till Arlanda flygplats. I detta belopp ingår emellertid inträdesavgifter med ca 125 000 kr.

Med anledning av flygtrafikens utveckling blir det nödvändigt att den 1 juli 1959 verkställa en omläggning av systemet med flyginformationsregioner, varigenom trafiksamordningen för trafiken mellan Stockholm och Oslo kommer att ombesörjas av kontrollcentralerna i dessa båda städer utan medverkan av kontrollcentralen i Göteborg. Denna rationalisering förutsätter tillgång till direkt telefonförbindelse mellan Stockholm och Oslo. För trafiksamordningen av den ökade trafiken på Norrland erfordras en direkttelefonförbindelse mellan Stockholm och Sundsvall/Härnösand. Kostnadsökningarna härför har genom att samtidigt vissa rationaliseringsåtgärder vidtagits kunnat begränsas till 132 000 kr. Kostnaderna för papper, som förbrukas i samband med procedurerna inom trafikledningen för uppföljning och kontroll av flygningar, beräknas på grund av den ökande trafiken stiga med ca 10 000 kr.

9. Posten Utgifter för väderlekstjänst är i luftfartsverkets driftkostnadsstat för budgetåret 1958/59 upptagen med ett belopp av 1 975 000 kr. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) har i sina petita för budgetåret 1959/60 upptagit anslaget Väderlekstjänst för luftfarten till 1 993 800 kr., Aerologiska stationer till 712 300 kr. samt Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m. m. till 1 063 600 kr. Av posten Utgifter för väderlekstjänst skall luftfartsverket bestrida utgifter motsvarande hela belastningen på institutets anslag Väderlekstjänst för luftfarten samt en tredjedel av belastningen å vardera av övriga angivna anslag. Institutets förslag innebär i vad avser utgifterna un-

der luftfartsverkets driftkostnadsstat en kostnadsökning med i runt tal 610 000 kr. till 2 585 000 kr., vilken ökning praktiskt helt hänför sig till anslaget Väderlekstjänst för luftfarten. Styrelsens andel i kostnaderna för Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m. m. upptages i avbidan på resultatet av nya förhandlingar om detta arrangemang med oförändrat belopp för budgetåret 1959/60.

10. Utgiftsposten Sveriges bidrag till den internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO) beräknas undergå en minskning med 30 000 kr. i huvudsak beroende på de kostnadsminskningar, som äger rum i samband med att Sveriges rådsrepresentation upphör med ingången av budgetåret 1959/60.

12. För posten Diverse utgifter beräknar styrelsen en ökning med 82 000 kr., varav 65 000 kr. hänför sig till väntade ökade projekteringskostnader, särskilt för byggnader. Luftfartsstyrelsen anmäler i detta sammanhang att styrelsen under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande träffat avtal med vederbörande kommun om uppgörande av generalplan för en av våra större flygplatser, därvid kostnaderna skall på visst sätt delas mellan luftfartsverket och vederbörande kommunala organ. Styrelsen avser att inom en nära framtid inkomma med särskild framställning härom. Vid bifall till detta förslag kan vissa medel bli erforderliga redan under innevarande budgetår. Ev. utgifter för budgetåret 1959/60 torde få anvisas under posten Diverse utgifter och avräknas på posten Oförutsedda utgifter. För bidrag till säkerhetsfrämjande åtgärder för hjälpflyget har beräknats ett belopp av 20 000 kr. att i samråd med svenska aeroklubben (KSAK) användas såsom bidrag till inköp av kommunikationsutrustning.

13. Storleken av posten Avsättning till värdeminskningsskonto bestäms av den investeringsverksamhet, som enligt i vederbörlig ordning fattade beslut beräknas förekomma inom luftfartsverket under innevarande budgetår.

14. För Utbyggnad av trafikledningsorganisationen upptages ett belopp av 410 000 kr. Luftfartsstyrelsen avser att senare under hösten inkomma med närmare motivering till detta belopp ävensom med förslag till dess fördelning å de ordinarie redovisningsposterna.

De beräkningar av underskottet å luftfartsfonden för budgetåret 1959/60, som luftfartsstyrelsen verkställt, slutar på ett belopp av 14 000 000 kr. Då underskottet för innevarande budgetår i samband med fastställande av driftkostnadsstaten beräknats till 9 430 000 kr., innebär detta en försämring av resultatet med i runt tal 4 500 000 kr. Av denna försämring är 1 300 000 kr. att tillskriva förenämnda uppskjutna, omfattande underhållsarbeten på Bromma och Karlstads flygplatser samt ca 1 700 000 kr. att Arlanda flygplats tages i bruk. Resterande belopp, ca 1 500 000 kr., hänför sig dels till automatiska kostnadsökningar med ca 1 300 000 kr., dels till åtskilliga anordningar, som måste vidtagas för att möta trafikutvecklingens och särskilt den tillkommande jettrafikens krav.

Luftfartsstyrelsens framställning utmynnar i en hemställan att, såvitt här är ifråga, Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för luftfartsfonden å riksstaten för budgetåret 1959/60 uppta ett underskott om 14 000 000 kr.

II. Med skrivelse den 21 oktober 1958 har luftfartsstyrelsen överlämnat den i det föregående omnämnda utredningen angående trafikledningens organisation. I utredningen, som ägt rum i samverkan med flygvapnet och telestyrelsen och vari särskilt personalbehovet behandlats, framlägges en plan för utbyggnad på längre sikt av ett nytt och utökat trafikledningssystem. Bl. a. föreslås för samordning mellan civil och militär flygverksamhet inom terminalområde särskilda civil-militära kontrollorgan vid Bromma och Torslanda. För samordningen utanför terminalområden bör även upprättas särskilda samordningsorgan. Beträffande innehållet i övrigt i utredningen torde få hänvisas till handlingarna. Styrelsen anser att de i utredningen framlagda förslagen i stort sett måste accepteras såsom en arbetsplan under de kommande åren. Detaljutformningen av den slutgiltiga organisationen torde emellertid i avvaktan på närmare erfarenheter få ställas på framtiden.

Beträffande behovet av personalökningar m. m. under budgetåret 1959/60 anför styrelsen, att vid Arlanda flygplats erfordras tio trafikledare, fem trafikexpeditörer (varav en förste trafikexpeditör) och fem trafikbiträden. Genom rekryteringen enligt tidigare planer beräknas för ändamålet finnas tillgängliga tio trafikledare och tre trafikexpeditörer, varför det ytterligare personalbehovet under 1959/60 för Arlanda flygplats uppgår till en förste trafikexpeditör, en trafikexpeditör och fem trafikbiträden. Kostnaderna härför uppgår till ca 77 500 kr.

För de förenämnda samordningsorganen erfordras en personalökning med två förste trafikledare i lönegraden Ae 21 samt fyra trafikexpeditörer under budgetåret 1959/60. Kostnaden härför uppgår till ca 99 500 kr.

För den fortsatta rekryteringen av trafikledare, vilkas grundläggande utbildning inom luftfartsverket tar en tid av minst ett år, varefter följer en period av begränsad användbarhet under ytterligare ett år, måste tio trafikledaraspiranter anställas hösten 1959 till en kostnad av ca 145 500 kr.

Enligt styrelsens uppfattning är det vidare nödvändigt att för tillgodo-seendet av befälsbehoven uppflytta två tjänster såsom trafikledare i Ae 19 till förste trafikledare i lönegraden Ae 21. Dessa tjänster avser två särskilda vaktföreståndare inom kontrollcentralen vid Bromma flygplats. Kostnaderna för uppflyttningen av dessa två tjänster uppgår till sammanlagt ca 9 500 kr.

De sammanlagda kostnaderna för ifrågavarande personalökning be-

räknas till i runt tal 332 000 kr., varmed sålunda det i styrelsens petita angivna beloppet för flygplatsorganisationens avlöningsanslag bör höjas.

Beträffande fördelningen i övrigt av det i styrelsens petita upptagna beloppet till Utbyggnad av trafikledningsorganisationen beräknas delposten Reseersättningar under utgiftsposten Flygplatsorganisationen: Omkostnader behöva höjas med ca 38 000 kr. Härav faller på tjänsteresor för tillfälliga och permanenta omplaceringar m. m. 18 000 kr. och på resor för deltagande i kurser samt för utbildningen i övrigt ett belopp av ca 20 000 kr. Kostnad för förhyrning av flygplan under samma utgiftspost beräknas öka med 23 000 kr. Arbetsgivarbidraget till den allmänna sjukförsäkringen beräknas stiga med 4 000 kr. Under rubriken Diverse utgifter beräknas undervisningskostnaderna stiga med 12 000 kr. och utgifterna för läkarundersökning av trafikledare med 1 000 kr.

III. I skrivelse den 21 oktober 1958 har luftfartsstyrelsen hemställt om uppflyttning av tjänsten som trafikdirektör vid styrelsen i lönegraden Bp 1 till lönegraden Bp 3. Styrelsen framhåller bl.a., att tjänstens nuvarande lönegradsplacering fastställdes vid en tidpunkt, då arbetsuppgifterna i fråga om såväl omfattning som svårighetsgrad ställde mindre anspråk på befattningshavaren än som numera är fallet. Dessutom kommer nya och utomordentligt viktiga uppgifter att läggas på trafikdirektören till följd av en fortsatt upprustning av trafikledningens olika grenar.

Yttranden

I. *Statskontoret* erinrar i utlåtande den 30 september 1958 om tidigare gjorda uttalanden från statsmakternas sida angående behovet av åtgärder för att nedbringa luftfartsfondens underskott. Mot bakgrunden härav finner statskontoret det ökande underskottet av fonden ägnat att inge allvarliga betänkligheter. Då den tillsatta skandinaviska flygtaxekommittén enligt uppgift kan komma att få direkt betydelse för frågan om luftfartsverkets ställning som affärsdrivande verk, anser ämbetsverket det angeläget, att berörda kommitté slutför sitt arbete utan tidsutdräkt. Sedan denna utredning slutförts finner statskontoret det påkallat, att frågan om luftfartsverkets organisation upptas till allsidig översyn med anlitande av från luftfartsstyrelsen fristående expertis i syfte att tillvarata alla möjligheter att erhålla bättre balans mellan utgifter och inkomster. Om det kan befaras, att arbetet inom den skandinaviska kommittén kommer att dra ut på tiden, bör det övervägas, om icke angivna expertundersökning bör komma till stånd snarast möjligt.

Vad angår luftfartsstyrelsens beräkningar under de olika posterna framhåller statskontoret, att styrelsens i åtskilliga hänseenden mycket kortfattade motiveringar begränsat möjligheterna att bedöma de framställda yrkandena. Beträffande styrelsens avlöningsanslag är statskontoret i av-

vaktan på den ifrågasatta allmänna översynen av luftfartsverket icke beredd tillstyrka extra-ordinariesättningen av den extra tjänsteman, som f. n. förestår utrikessekretariatet. En ökning av arvodet till den flygmedicinske assistenten anser sig statskontoret kunna godta medan däremot den begärda ökningen för nyanställning av viss biträdespersonal icke kan understödjas på det föreliggande materialet. Slutligen kan statskontoret icke tillstyrka att statsverket skulle lämna bidrag till privatflyget för inköp av kommunikationsutrustning.

II. *Statens lönenämnd*, som yttrat sig över de föreslagna tjänsterna som förste trafikledare, tillstyrker att ifrågavarande tjänster som chef för den civila delen av ett civil-militärt samordningsorgan inom vissa flygvapnets luftförsvarscentraler placeras som förste trafikledare i Ae 21. Övriga tjänster för trafikledare vid den civila delen bör icke placeras i högre lönegrad än i A 17. Lönenämnden erinrar om att chefen för flygvapnet föreslagit inrättande av en tjänst som trafikledare i Ae 21 för chefen för den militära delen av varje samordningsorgan samt i övrigt tjänster som trafikledare i Ae 17 vid dessa organ.

Förslaget om uppflyttande av två tjänster som trafikledare i Ae 19 till förste trafikledare i Ae 21 avsedda för vaktföreståndare på kontrollcentralen vid trafikledningen på Bromma flygplats kan lönenämnden icke biträda. Lönenämnden anser, att befintliga tjänster som trafikledare i Ae 19 bör tas i anspråk för uppgifterna som vaktföreståndare.

Departementschefen

I 1958 års statsverksproposition beräknades luftfartsfondens underskott för innevarande budgetår till 10 000 000 kr. Genom beslut den 30 maj 1958 fastställde Kungl. Maj:t driftkostnadsstat för luftfartsverket och i denna upptogs driftkostnaderna till 22 530 000 kr. Samtidigt beräknades inkomsterna till 13 100 000 kr., varför ett underskott om högst 10 000 000 kr. förutsattes för budgetåret 1958/59.

För nästa budgetår uppskattar luftfartsstyrelsen fondens driftkostnader till 28 200 000 kr., innebärande en ökning i förhållande till luftfartsverkets stat för innevarande budgetår med 5 670 000 kr. Inkomsterna beräknas samtidigt öka med 1 100 000 kr. till 14 200 000 kr. Fondens underskott för budgetåret 1959/60 skulle följaktligen komma att uppgå till 14 000 000 kr.

Av utgiftsökningen hänför sig 1 742 000 kr. till kostnader i samband med idrifttagandet av Stockholm-Arlanda flygplats. Ökningen i övrigt hänför sig till så gott som samtliga utgiftstitlar men i det väsentligaste till följande poster, nämligen avlöningskostnader 1 283 000 kr., underhåll m. m. av flygplatser 1 300 000 kr., underhåll och drift av radioanläggningar och teleutrustning 437 000 kr., utgifter för väderlekstjänst 320 000 kr. samt avsättning till värdeminskningskonto, vars förändring står i samband med om-

fattningen av den pågående investeringsverksamheten, 150 000 kr. Dessutom har upptagits en särskild post om 355 000 kr. för oförutsedda utgifter. — Inkomstökningen faller nästan helt på trafik- samt hyres- och arrendeinkomster.

Kostnaderna i anledning av idrifttagandet av Stockholm-Arlanda flygplats torde vara svårt att redan nu mera noggrant beräkna. Bl. a. synes en viss osäkerhet råda rörande flygtrafikens omfattning på flygplatsen under budgetåret 1959/60. I avvaktan på närmare erfarenheter av driftkostnaderna för denna flygplats torde det av styrelsen äskade beloppet om 1 742 000 kr. kunna minskas med 200 000 kr. jämte vissa utgifter för väderlekstjänst, som jag behandlar senare.

I fråga om luftfartsstyrelsens organisation föreslog styrelsen i sina hösten 1956 framlagda beräkningar rörande underskottet å luftfartsfonden för budgetåret 1957/58 inrättandet av en byråchefstjänst i nuvarande Bp 1 för internationella frågor rörande civil luftfart. I 1957 års statsverksproposition anförde dåvarande chefen för kommunikationsdepartementet härom, att man t. v. borde söka tillgodose berörda behov genom anlitande av extra arbetskraft. Trots de internationella frågornas ökade betydelse inom den civila luftfarten anser jag mig icke kunna tillstyrka det av styrelsen framlagda förslaget om förändring av en extra befattning som byråchef till en extraordinarie tjänst i Be 1, vars innehavare skulle förestå utrikessekreterariatet på styrelsen. Styrelsens framställning angående uppflyttning av tjänsten såsom trafikdirektör i lönegrad Bp 1 till Bp 3 är jag ej heller beredd att förorda.

Beträffande övriga förslag har luftfartsstyrelsen i fråga om luftfartsverkets avlöningar räknat med, förutom automatiska utgiftsökningar på grund av löneklassuppflyttningar m. m., ökade utgifter för väntade generella löneökningar samt för förstärkning av styrelsens och flygplatsorganisationens personal. De av styrelsen beräknade kostnaderna för väntade generella löneökningar, sammanlagt 492 000 kr., bör inte inräknas i avlöningsposterna. I stället bör posten för oförutsedda utgifter anpassas så, att den innefattar även en viss marginal för dylika ev. uppkommande löneökningar. Övriga förslag i fråga om styrelsens personal tillstyrker jag med den begränsningen att kostnadsökningen för inrättande av högre biträdestjänster bör minskas med 25 000 kr.

Till följd av luftfartens utveckling har inom luftfartsstyrelsen i samverkan med flygvapnet och telestyrelsen utarbetats en preliminär plan för utbyggnad av ett nytt trafikledningssystem, som bl. a. innefattar gemensamma civil-militära kontrollorgan. Det nya systemet, som avses att utbyggas successivt under de närmaste åren, medför — förutom ökad utrustning — behov av ytterligare personal. För nästa budgetår föreslår styrelsen en utökning av trafikledningen med två förste trafikledare i Ae 21, tio trafikledaraspiranter, sex trafikexpeditörer och fem trafikbiträden. De

föreslagna tjänsterna som förste trafikledare är avsedda för cheferna för den civila delen av de civil-militära samordningsorganen. Med hänsyn till vikten av att trafikledningen erhåller tillräckliga resurser för att så riskfritt som möjligt avveckla den ökande och samtidigt allt snabbare flygtrafiken tillstyrker jag den föreslagna förstärkningen av trafikledningspersonalen. — Däremot anser jag mig icke kunna biträda förslaget om uppflyttande av två tjänster som trafikledare i Ae 19 till förste trafikledare i Ae 21, avsedda för vaktföreståndare på kontrollcentralen vid Bromma flygplats. Vidare har jag i fråga om flygplatsorganisationens avlöningar ansett mig böra förorda, att den av styrelsen upptagna utgiftsökningen för anställande av ytterligare driftpersonal vid olika flygplatser begränsas med 130 000 kr.

Styrelsens omkostnadspost upptager jag oförändrad i förhållande till innevarande budgetår, vilket innebär en minskning med 21 000 kr. jämfört med styrelsens äskande. Vad beträffar flygplatsorganisationens omkostnader tillstyrker jag styrelsens förslag om ökning med 65 000 kr. i anledning av utbyggnaden av trafikledningsorganisationen. Med hänsyn till automatiska kostnadsminskningar kan i enlighet med styrelsens beräkningar och med bortseende från utgiftsökningen för Stockholm-Arlanda flygplats omkostnadsposten i dess helhet minskas med 12 000 kr.

För relativt omfattande reparationsarbeten på Bromma och Karlstads flygplatser har styrelsen föreslagit en ökning av posten till underhåll m. m. av flygplatser med 1 300 000 kr. Jag tillstyrker, att medel i förevarande sammanhang beräknas för erforderliga arbeten på bana 05-23 på Bromma flygplats. Den föreslagna nybeläggningen på varmkörningsplatserna inom hangarområdet på Bromma flygplats har jag i och för sig icke något att erinra mot. Då emellertid detta arbete torde få anses vara av investeringskaraktär, har jag i samband med behandlingen av luftfartsverkets investeringar förordat, att kostnaderna för denna beläggning bestrides med kapitalmedel. Till några mera omfattande reparationsarbeten på Karlstads flygplats har jag icke funnit möjligt att förorda anvisande av medel under nästa budgetår. Till följd av vad jag nu anfört synes den ifrågasatta ökningen under nämnda utgiftspost kunna minskas med 800 000 kr.

Vid beräkningen av medelsbehovet för underhåll och drift av radioanläggningar för luftfarten har telestyrelsen och luftfartsstyrelsen icke medtagit kostnader för ränta på det i televerkets luftfartsanläggningar nedlagda statskapitalet. Kungl. Maj:t har emellertid genom beslut den 7 november 1958 givit berörda myndigheter till känna, att medel såsom hittills skall beräknas för förräntning av det kapital, som investerats i radioanläggningar för luftfarten under televerkets fond. De av luftfartsstyrelsen angivna kostnaderna för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår bör därför uppräknas med 155 000 kr.

Med hänsyn till mitt ställningstagande till berörda anslag under sjätte

huvudtiteln kan utgiftsökningen för väderlekstjänsten minskas i förhållande till styrelsens uppskattning med 330 000 kr., varav 70 000 kr. hänför sig till Arlanda flygplats och 260 000 kr. till markorganisationen i övrigt.

Beträffande statförslaget i övrigt bör den föreslagna uppräkningsposten Diverse utgifter med 95 000 kr. begränsas till 10 000 kr. för ökade undervisningskostnader.

Posten oförutsedda utgifter torde under hänvisning till vad jag tidigare anfört böra räknas upp med 445 000 kr. till 800 000 kr.

Vid bifall till vad jag förordat kan luftfartsverkets driftkostnader, inklusive posten till oförutsedda utgifter, beräknas komma att uppgå till i runt tal 26 700 000 kr. I likhet med statskontoret anser jag det angeläget, att ansträngningar göres att öka luftfartsverkets inkomster så att en bättre balans uppnås mellan dessa och verkets driftutgifter. Det torde få ankomma på den svenska delegationen i den förut nämnda skandinaviska flygtaxekommittén att verkställa en utredning, utvisande i vilken utsträckning luftfartsverkets inkomster och utgifter hänför sig till utrikes- resp. inrikesflyget samt i anslutning härtill framlägga de förslag ifråga om luftfartsverkets ekonomi, vartill utredningen må föranleda. Resultatet av ifrågavarande undersökning torde böra föreligga färdigt så att det kan beaktas vid budgetarbetet under hösten 1959.

I förevarande sammanhang har jag emellertid icke ansett mig kunna räkna med större inkomstökning för budgetåret 1959/60 än vad styrelsen utgått ifrån. Jag beräknar således inkomsterna för nästa budgetår till 14 200 000 kr. Med hänsyn till vad jag nu förordat torde underskottet å luftfartsfonden å driftbudgeten för budgetåret 1959/60 kunna upptagas till 12 500 000 kr. Jag förutsätter vidare, att den noggranna avvägningen av de olika utgiftsposterna, liksom hittills varit fallet, får ankomma på Kungl. Maj:t att verkställa, sedan styrelsen under våren 1959 ingivit sina definitiva förslag till driftkostnadsstat.

Med anledning av vad jag anfört, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *Luftfartsfonden* å riksstaten för budgetåret 1959/60 upptaga ett underskott om 12 500 000 kr.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sven Swarting

BILAGA 18 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1959

RIKSGÄLDSFONDEN

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 ja-
nuari 1959.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1959/60 m. m. samt anför därvid följande.

Med skrivelse den 20 november 1958 har riksgäldskontoret överlämnat förslag till stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1959/60. Å utgiftssidan upptages i detta förslag räntor till ett belopp av 725 581 100 kronor och kapitalrabatter m. m. om sammanlagt 1 350 100 kronor. Den största delen av utgiftsräntorna, eller 401 632 893 kronor, är hänförlig till de räntelöpande obligationslånen. Fördelningen av denna ränta på de olika lånen framgår av följande uppställning.

Specifikation av ränta å räntelöpande obligationslån:

	Kronor
1934 års 3 % lån	4 529 982
1937 » 3 % amorteringslån av 1/2	1 477 824
1937 » 3 % » » 1/3	984 936
1939 » 2 3/4 % lån	3 151 327
1941 » 3 1/2 % »	11 249 487
1942 » 3 1/2 % »	11 505 512
1943 » 3 1/2 % » av 15/3	8 103 610
1943 » 3 1/2 % » » 15/4	12 490 678
1943 » 3 1/2 % » » 1/11	11 216 100
1944 » 3 1/2 % » » 15/3	7 492 888
1944 » 3 1/2 % » » 15/12	17 015 565
1945 » 3 % » » 1/7	10 998 180
1945 » 3 % » » 1/11	7 613 670
1946 » 3 % » » 1/2	17 817 300
1946 » 3 % » » 15/12	6 860 790
1950 » 3 1/4 % »	6 588 628
1951 » 3 1/2 % »	9 045 365

1952 års	3 1/2 %	lån	7 000 000
1953 »	3 1/2 %	» av 5/10	7 000 000
1953 »	3 1/2 %	» » 14/12	7 000 000
1954 »	2 1/2—3 1/2 %	lån av 15/3	13 922 300
1954 »	3 1/2 %	lån av 15/3	7 000 000
1954 »	3 3/4 %	Sfrs-lån av 1/5	2 218 195
1954 »	2 1/2—3 1/2 %	lån av 27/9	5 964 090
1954 »	3 1/2 %	lån av 15/10	8 916 705
1954 »	4 %	» » 10/11	26 879 300
1954 »	3 3/4 %	Sfrs-lån av 30/11	2 661 834
1955 »	4 1/2 %	lån av 9/5	19 543 028
1956 »	4 1/2 %	» » 20/3	11 250 000
1956 »	3 3/4 %	» » 15/11	3 112 500
1956 »	4 3/4 %	» » 10/12	9 519 000
1957 »	4 1/8 %	» » 15/3	16 753 688
1957 »	4 %	» » 15/5	5 864 000
1957 »	4 1/4 %	amorteringslån av 15/5	545 700
1957 »	5 %	lån av 15/9	17 500 000
1957 »	5 1/4 %	» » 15/9	6 562 500
1957 »	4 7/8 %	» » 20/11	5 737 973
1957 »	5 1/8 %	» » 20/11	14 790 238
1958 »	5 1/4 %	» » 20/1	10 500 000
1958 »	5 %	» » 21/1	12 750 000
1958 »	5 1/4 %	» » 28/4	10 500 000
1958 »	4 1/2 %	» » 15/11	2 610 000
1958 »	4 5/8 %	» » 15/11	17 390 000
Summa kronor			401 632 893

Vinsterna å premielånen beräknas uppgå till sammanlagt 54 956 500 kronor, med den fördelning på de olika lånen som framgår av efterföljande uppställning.

Specifikation av vinster å premieobligationslån:

Specifikation av vinster å premieobligationstjän:		Kronor
1942 års premielån		9 872 000
1943 »	»	5 253 000
1944 »	»	5 991 500
1945 »	»	3 940 000
1946 »	»	3 700 000
1947 »	»	7 400 000
1951 »	»	4 200 000
1954 »	»	4 500 000
1955 »	»	4 500 000
Bostadspremielånet		1 100 000
1958 års premielån		4 500 000
Summa kronor		54 956 500

Då inkomsterna å riksgäldsfonden beräknas till 41 931 200 kronor, utvisar förslaget till stat ett underskott att avföras å riksstaten om 685 000 000 kronor, vilket utgör en ökning med 70 000 000 kronor i förhållande till det underskott, som räknats med i riksstaten för innevarande budgetår. Ökningen beror på statsskuldens tillväxt.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna bilagda förslag till stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1959/60 (*bihang*);
- b) för *Riksgäldsfonden* å driftbudgeten för budgetåret 1959/60 upptaga ett underskott av 685 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Kerstin Bothén

Förslag till stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1959/60

Utgifter

A. Räntor å statsskulden:

1.	Ränta å räntelöpande obligationslån, <i>förslagsvis</i>	401 632 893	
2.	Vinster å premieobligationslån, <i>förslagsvis</i>	54 956 500	
3.	Ränta å statsskuldförbindelser, <i>förslagsvis</i>	50 000 000	
4.	» » sparobligationer, <i>förslagsvis</i>	525 000	
5.	» » dollarkredit hos Export-Import Bank of Washington (Marshall-lånet), <i>förslagsvis</i>	2 288 000	
6.	» » av staten övertagna lån, <i>förslagsvis</i>	400 000	
7.	» » lån hos statsinstitutioner och fonder m. m., <i>förslagsvis</i>	38 000 000	
8.	Årsanslaget till Hans Maj:t Konungen	300 000	
9.	Ränta å köpeskillingen för fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm	90 000	
10.	» » konung Carl XIII:s hemgiftskapital	7 500	
11.	» » Göta kanals reparationsfond	7 045	
12.	» » skattkammarsväxlar, <i>förslagsvis</i>	140 000 000	
13.	» » beräknad ny upplåning, <i>förslagsvis</i>	37 374 162	
			725 581 100

B. Kapitalrabatter m. m.:

1.	Kapitalrabatter, <i>förslagsvis</i>	1 000 000	
2.	Inlösningsprovisioner m. m., <i>förslagsvis</i>	350 000	
3.	Kursförluster, <i>förslagsvis</i>	100	1 350 100
		Summa kronor	726 931 200

Inkomster

A. Räntor:

1.	Ränta å uppköpta obligationer	75 000	
2.	» » rörliga krediter	40 000 000	
3.	» » utlånade medel m. m.	180 000	40 255 000

B. Uppgäld och kursvinster:

1.	Uppgäld	100	
2.	Kursvinster	100	200

C. Diverse inkomster:

1.	Preskriberade obligationer och kuponger m. m.	1 500 000	
2.	Dragningslistor å premielånen	175 000	
3.	Övriga diverse inkomster	1 000	1 676 000
			41 931 200

Underskott att avföras å riksstatens driftbudget

Summa kronor 726 931 200

BILAGA 19 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1959

AVSKRIVNING AV NYA KAPITALINVESTERINGAR

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 ja-
nuari 1959.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler frågan om anslag till *avskrivning av nya kapitalinvesteringar* för budgetåret 1959/60 samt anför därvid följande.

Under huvudtiteln Avskrivning av nya kapitalinvesteringar uppföres anslag för täckning av den investeringsförlust som uppstår i samband med genomförandet av helt eller delvis oräntabla nya kapitalinvesteringar. I likhet med vad som gäller för investeringsanslagen ställes avskrivningsanslagen direkt till de fondförvaltande myndigheternas förfogande. Avsikten är därvid att i första hand dessa anslag skall utnyttjas för investeringsutgifternas bestridande.

Föreliggande riksstatsförslag innefattar åtskilliga anslag å kapitalbudgeten, beträffande vilka en investeringsförlust måste beräknas. Jag torde nu få i korthet redogöra för de fall, där så är förhållandet. Hemställan göres i anslutning till denna översikt om att erforderliga avskrivningsanslag skall äskas eller ock upptagas med beräknade belopp i riksstatsförslaget.

Investeringsförlusten står i relation till statens förräntningskrav. Detta har under de senaste tjugo åren varit oförändrat fyra procent. Det torde få anses ligga i sakens natur, att förräntningskravet överensstämmer med den sedan år 1943 för varje budgetår fastställda normalräntan för lån från statens utlåningsfonder. Normalräntan — som fastställes av Kungl. Maj:t

omedelbart före budgetårets ingång i enlighet med av riksdagen godkända principer (prop. nr 343 år 1943; rskr. nr 487) — beräknas på grundval av medelförräntningen på viss del av statsskulden. Kungl. Maj:t har fastställt normalräntan för innevarande budgetår till 4 1/4 procent (SFS 1958: 365), vilket innebär en höjning med 1/4 procent. I samband härmed bör nu statens förräntningskrav höjas i motsvarande grad. Jag har vid beräkningen av avskrivningsanslagen följaktligen utgått från ett förräntningskrav på 4 1/4 procent.

Statens affärsverksfonder. I överensstämmelse med vad chefen för kommunikationsdepartementet senare denna dag kommer att förordna, bör enligt gällande principer till försvarsberedskap vid televerket och statens järnvägar upptagas avskrivningsanslag å 6 000 000 kronor respektive 4 500 000 kronor. Vidare bör investeringarna avseende ombyggnad till normalspår av blekingejärnvägarna, uppförda under anslaget Nybyggnad och ombyggnad av järnvägslinjer, avskrivas helt. Å riksstaten upptages sålunda ett avskrivningsanslag å 1 000 000 kronor. I investeringsanslaget under statens vattenfallsverks fond till distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk ingår ett belopp av 7,1 miljoner kronor för övertagande av viss enskild kraftdistribution i Västerbottens och Norrbottens läns skogsbygder. För innevarande budgetår anvisade medel till motsvarande ändamål har avskrivits med 80 procent. Såsom chefen för kommunikationsdepartementet kommer att närmare beröra vid anmälan av medelsbehovet för ifrågavarande investering bör avskrivningen beräknas efter oförändrat 80 procent. Avskrivningsanslaget bör alltså upptagas med 5 700 000 kronor. Sammanlagt erfordras sålunda för avskrivningsändamål under statens affärsverksfonder ett belopp av 17 200 000 kronor.

Luftfartsfonden. Anslaget till försvarsberedskap vid luftfartsverket å 100 000 kronor torde i enlighet med gällande principer böra avskrivas i sin helhet. Avskrivningsanslaget upptages alltså med 100 000 kronor.

Statens allmänna fastighetsfond. Enligt gällande regler för avskrivning av investeringar i allmänna fastighetsfonden utgör grundavskrivning vid nybyggnader för ämbetsverk 25 procent av anläggningskostnaden och vid nybyggnader för fångvården, sjukhus, forskningsinstitut och skolor 50 procent. Beträffande säkerhetsanstalter för sjöfarten utgör grundavskrivningen 50 procent, dock avskrives hamn- och fyranläggningar omedelbart i sin helhet. Kostnader för markförvärv avskrives icke.

Med tillämpning av dessa grunder bör avskrivningsanslag i riksstatsförslaget uppföras på sätt framgår av följande sammanställning. Beträffande de investeringsanslag, vilka i riksstatsförslaget upptagits med beräknat belopp, har de däremot svarande avskrivningsanslagen likaledes beräknats.

Anslag	Investe- ring Kronor	Avskriv- ning Kronor
Justitiedepartementet:		
Vissa byggnadsarbeten för fångvården	14 500 000	7 250 000
Utrikesdepartementet:		
Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen	2 660 000	77 500
Uppförande av kanslibygnad för beskickningen i Ankara	340 000	85 000
Socialdepartementet:		
Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens skolor till- hörande barna- och ungdomsvården	*4 000 000	*2 000 000
Vissa byggnadsarbeten vid statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare	1 408 000	704 000
Vissa byggnadsarbeten vid statens vårdanstalt å Gudhem för alkoholmissbrukare	1 295 000	647 500
Kommunikationsdepartementet:		
Sanering m. m. inom Djurgårdsstaden i Stockholm ..	200 000	50 000
Radiohus	9 500 000	—
Televisionshus	500 000	—
Utbyggnad av ämbetshuset i kvarteret Uppfinnaren i Stockholm	1 500 000	375 000
Ämbetsbyggnad i kvarteret Murmästaren i Stock- holm	100 000	25 000
Byggnadsarbeten för statens bilinspektion	400 000	71 300
Merkostnader för vissa byggnadsarbeten	2 500 000	1 250 000
Finansdepartementet:		
Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning m. m.	400 000	100 000
Ecklesiastikdepartementet:		
Nybyggnad för riksarkivet	1 000 000	250 000
Nybyggnad för biblioteksdepå	*800 000	*400 000
Nybyggnad för musikaliska akademien med musik- högskolan	650 000	325 000
Byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala	2 915 000	1 457 500
Byggnadsarbeten vid universitetet i Lund	3 800 000	1 900 000
Byggnadsarbeten för vissa djuravdelningar	200 000	100 000
Byggnadsarbeten vid universitetet i Göteborg	7 850 000	3 925 000
Byggnadsarbeten för Stockholms högskola	*1 700 000	*850 000
Utbyggnad av tekniska högskolan i Stockholm	4 050 000	2 025 000
Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola	4 000 000	2 000 000
Nybyggnad för forskningslaboratorium i Studsvik ..	750 000	375 000
Nybyggnad för lärarhögskola i södra Sverige	*200 000	*100 000

* Beräknat belopp.

Anslag	Investe- ring Kronor	Avskriv- ning Kronor
Vissa byggnadsarbeten för ett seminarium för utbildning av lärare i manlig slöjd	*500 000	*250 000
Vissa byggnadsarbeten vid läroanstalterna för blinda	275 000	137 500
Vissa byggnadsarbeten vid skolorna för döva	3 700 000	1 600 000
Jordbruksdepartementet:		
Byggnadsarbeten vid statens centrala frökontrollanstalt	1 250 000	625 000
Byggnadsarbeten vid skogshögskolan	14 600	7 300
Handelsdepartementet:		
Förrådsbyggnad vid statens hantverksinstitut	300 000	150 000
Vissa byggnadsarbeten vid institutet för konserveringsforskning	71 100	35 600
Säkerhetsanstalter för sjöfarten	1 300 000	925 000
Om- och tillbyggnad vid statens skeppsprovvningsanstalt	290 000	145 000
Inrikesdepartementet:		
Vissa byggnadsåtgärder för strålskyddsverksamhet m. m.	200 000	100 000
Nybyggnad för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet m. m.	2 800 000	1 400 000
Vissa byggnadsarbeten vid statens rättskemiska laboratorium	240 000	120 000
Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.	*39 000 000	*19 500 000
Statens anstalt för fallandesjuka: Om- och utbyggnadsarbeten	635 000	317 500
Utbyggande av karolinska sjukhuset	7 045 000	3 522 500
Uppförande av klinik för alkoholsjukdomar m. m. ..	1 000 000	500 000
Utbyggande av Akademiska sjukhuset i Uppsala ..	*3 500 000	*1 750 000
Uppförande av en barnpsykiatrisk klinik vid lasarettet i Lund	800 000	400 000
Byggnadsarbeten för länsstyrelserna	4 100 000	1 025 000
Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål	350 000	—
Vissa skyddsrumsanläggningar	*1 900 000	*1 900 000
Anordnande av en civilförsvarsskola	*1 300 000	*650 000
Summa	137 788 700	61 403 200

* Beräknat belopp.

Anslaget till vissa skyddsrumsanläggningar bör liksom hittills avskrivas helt.

I investeringsanslaget till inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen ingår ett belopp å 2 350 000 kronor, som

avser kostnader för markförvärv, och för vilket följaktligen avskrivning icke beräknats. Anslagen till byggnadsarbeten för statens bilinspektion samt till vissa byggnadsarbeten vid skolorna för döva innefattar likaledes till viss del markförvärv. Icke heller har avskrivningsmedel beräknats för anslaget till inköp av fastigheter för förvaltningsändamål, då inköpen närmast syftar till förvärv av tomter.

Beträffande anslaget till radiohus vill jag erinra om, att detta enligt riksdagens beslut (rskr. nr 288/1955) helt skall finansieras med radiolicensmedel. Något avskrivningsanslag å riksstaten erfordras sålunda icke för detta ändamål. Motsvarande finansieringsform kommer att föreslås beträffande investeringar i televisionshuset, varför icke heller här något avskrivningsanslag å riksstaten erfordras.

Försvarets fonder. För investeringar i försvarets fastighetsfond skall enligt av riksdagen godkända regler (rskr. nr 455/1942 och 110/1951) avskrivningsbehovet beräknas schablonmässigt till 50 procent av den totala investeringen i var och en av fastighetsfondens delfonder med undantag för befästningars delfond, för vilken total avskrivning tillämpas. Kostnader för markförvärv avskrives icke.

Under arméns, marinens, flygvapnets och befästningars delfonder upptages investeringsanslag om tillhopa 33 200 000, 6 400 000, 46 700 000 respektive 80 300 000 kronor. Härav avses för markförvärv 5 200 000 kronor under arméns delfond, 1 700 000 kronor under marinens delfond, 3 200 000 kronor under flygvapnets delfond samt 1 200 000 kronor under befästningars delfond. Avskrivningsanslagen under delfonderna bör alltså upptagas med 14 000 000, 2 350 000, 21 750 000 respektive 79 100 000 kronor.

Statens utlåningsfonder. Jag vill här först uppta frågan om avskrivningsbehovet i fråga om bostadsinvesteringarna. Chefen för socialdepartementet kommer senare denna dag att föreslå vissa ändringar rörande tillägglånen till flerfamiljshus. Förslaget innebär, såvitt nu är i fråga, att tillägglånen till nya bostadshus slopas samt att beträffande äldre tillägglån beviljade från och med år 1951 ett belopp motsvarande det kapitaliserade värdet av högst två kronor per kvadratmeter lägenhetsyta uppsäges till återbetalning från och med den 1 juli i år. Amorteringstiden föreslås till 25 år, men det amorteringspliktiga beloppet förutsättes tills vidare förbli räntefritt. Den föreslagna åtgärden beträffande de äldre lånen innebär sålunda en motsvarighet till det beslut om viss återbetalning av dessa lån som fattades av 1957 års riksdag (prop. nr 100 år 1957; SU nr 102; rskr. nr 272). Ifrågavarande tillägglån kommer per den 30 juni 1959 enligt meddelade bokföringsföreskrifter att vara redovisade å fonden för låneunderstöd. Å värdeminskningsskonto under samma fond skall vid samma datum vara redovisade avskrivningsmedel, som täcker fullständig avskrivning av kapitalbeloppet. I överensstämmelse med de principer som tillämpas under innevarande budget-

år (stv.prop. år 1958, bil. 19, s. 6—12; stv.prop. B år 1958, bil. 19; SU nr B 58; rskr. nr B 88) bör dessa avskrivningsmedel reaktiveras, vilket medför att avskrivningsbehovet för bostadslånen minskas.

Avskrivningsbehovet för de nya investeringarna i lånefonden för bostadsbyggande har tidigare beräknats till 25 procent av investeringsanslaget. Denna avskrivning var avsedd att täcka den bristande förräntning som låg i att lånen huvudsakligen löpte med tre procents ränta eller en procent under dåvarande normalränta. Räntan å de lån som utgår från lånefonden är numera höjd till som regel fyra procent. Under nästa budgetår kommer dock alltjämt att i viss omfattning utanordnas lån efter den äldre räntan tre procent. Vid beräkning av avskrivningsbehovet torde man dock kunna utgå från den högre räntesatsen. Med hänsyn härtill och med beaktande av det till 4 1/4 procent höjda förräntningskravet å statens investeringar, bör avskrivningen beräknas efter sex procent av det i fonden nyinvesterade beloppet. Då investeringsanslaget för nästa budgetår kommer att tas upp med 700 miljoner kronor, skulle alltså avskrivningsbehovet bli 42 miljoner kronor.

Anslaget till räntefria lån till bostadsbyggande beräknas för nästa budgetår till 120 miljoner kronor. Avskrivningsbehovet skulle uppgå till samma belopp.

Det sammanlagda avskrivningsbehovet för bostadslånen under nästa budgetår skulle således uppgå till 162 miljoner kronor. Det belopp av avskrivningsmedel som enligt vad jag tidigare anfört kan reaktiveras kan i runt tal beräknas till 600 miljoner kronor. Jag vill vidare i detta sammanhang erinra om att inte heller de belopp av avskrivningsmedel som genom 1957 års riksdagsbeslut om återbetalning av vissa tilläggs lån reaktiverats ännu helt utnyttjats. Då dessa belopp vida överstiger avskrivningsbehovet för nästa budgetår, bör några särskilda anslag inte upptas för avskrivningar av bostadsinvesteringarna under budgetåret 1959/60. Återstående belopp av de reaktiverade avskrivningsmedlen kommer att reducera avskrivningsbehovet under följande budgetår.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om de bokföringsåtgärder som påkallas av de nu angivna förslagen.

Anslaget till lånefonden för allmänna samlingslokaler torde med hänsyn till gällande lånevillkor böra avskrivas med 60 procent, vilket innebär att avskrivningsanslaget uppföres med 5 400 000 kronor. För investeringar i statens lånefond för universitetsstudier samt allmänna studielånefonden torde liksom hittills total avskrivning böra ske. Avskrivningsanslagen upptages alltså till 8 000 000 respektive 9 100 000 kronor. Anslaget till kronotorparnas inventarielånefond, varifrån utgår helt räntefria lån, bör likaså avskrivas med 100 procent.

Anslagen till fiskerilånefonden har tidigare avskrivits med 25 procent. Chefen för jordbruksdepartementet kommer senare denna dag att föreslå, att utlåningen från fonden skall ske till 4 1/4 procents ränta. Något särskilt

avskrivningsanslag för investeringar i fonden torde därför icke erfordras för budgetåret 1959/60.

Fonden för låneunderstöd. Beträffande avskrivningsbehovet å anslaget till räntefria lån till bostadsbyggande har jag redogjort i det föregående. Anslagen till lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare, till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby, till Ervallahemmet för ombyggnadsarbeten och till Svenska diakonsällskapet för vissa byggnadsarbeten bör i likhet med tidigare medelsanvisningar för ändamålen avskrivas helt. Motsvarande avskrivningsanslag upptages alltså med 484 600, 500 000, 160 000 respektive 750 000 kronor. Anslaget till lån till Uppsala studentkår bör likaledes avskrivas med 100 procent och avskrivningsanslaget upptages följaktligen till 100 000 kronor. De lån som utlämnas med anlitanande av anslaget å 72 000 000 kronor till lån till utbyggnad av oljelagringen kommer liksom hittills att vara ränte- och amorteringsfria. De avses vidare skola bli föremål för en successiv avskrivning i förhållande till låntagarna. Det synes lämpligt, att avskrivningsmedel redan nu anvisas på riksstaten för en fullständig avskrivning av lånebeloppen. Avskrivningsanslaget upptages alltså med 72 000 000 kronor.

Då chefen för socialdepartementet senare denna dag kommer att föreslå en höjning av räntan å lån till anordnande av kollektiva tvätterier från tre till 4 1/4 procent, torde något särskilt avskrivningsanslag för dessa lån inte längre erfordras.

Diverse kapitalfonder. Anslaget till arrendeegnahemslånefonden bör i enlighet med tidigare tillämpade regler avskrivas med 25 procent. Avskrivningsanslaget upptages alltså med 225 000 kronor. Av det investeringsanslag som chefen för handelsdepartementet senare denna dag kommer att äska under väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond till anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning å 1 325 000 kronor avser 900 000 kronor en i anläggningen ingående militär del, vilken bör avskrivas helt. Då anslaget i övrigt enligt gällande regler bör avskrivas med 25 procent upptages avskrivningsanslaget till 1 006 300 kronor. Det under samma fond upptagna anslaget till anordnande av ytterligare en bombsäker oljelagringsanläggning å 5 500 000 kronor torde, liksom tidigare skett, böra avskrivas med 30 procent. Avskrivningsanslaget upptages således med 1 650 000 kronor.

Sammanfattning och hemställan. Avskrivningsanslagen uppgår sammanlagt till 295,3 miljoner kronor. En översikt över hur anslagen fördelar sig på olika fonder och departement lämnas i följande tablå.

	Statens affärs- verks- fonder	Luftfarts- fonden	Statens allmänna fastighets- fond	Försvarets fonder
II. Justitiedepartementet	—	—	7 250 000	—
III. Utrikesdepartementet	—	—	162 500	—
IV. Försvarsdepartementet	—	—	—	117 200 000
V. Socialdepartementet	—	—	3 351 500	—
VI. Kommunikationsdepartementet ..	17 200 000	100 000	1 771 300	—
VII. Finansdepartementet	—	—	100 000	—
VIII. Ecklesiastikdepartementet	—	—	15 695 000	—
IX. Jordbruksdepartementet	—	—	632 300	—
X. Handelsdepartementet	—	—	1 255 600	—
XI. Inrikesdepartementet	—	—	31 185 000	—
Summa	17 200 000	100 000	61 403 200	117 200 000

	Statens utlånings- fonder	Fonden för låne- understöd	Diverse kapital- fonder	Summa
II. Justitiedepartementet	—	—	—	7 250 000
III. Utrikesdepartementet	—	—	—	162 500
IV. Försvarsdepartementet	—	—	—	117 200 000
V. Socialdepartementet	5 400 000	484 600	—	9 236 100
VI. Kommunikationsdepartementet ..	—	—	—	19 071 300
VII. Finansdepartementet	—	—	—	100 000
VIII. Ecklesiastikdepartementet	17 100 000	100 000	—	32 895 000
IX. Jordbruksdepartementet	50 000	—	225 000	907 300
X. Handelsdepartementet	—	72 000 000	2 656 300	75 911 900
XI. Inrikesdepartementet	—	1 410 000	—	32 595 000
Summa	22 550 000	73 994 600	2 881 300	295 329 100

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels, under förutsättning att motsvarande investeringsanslag beviljas, anvisa följande *reservationsanslag* till avskrivning av nya kapitalinvesteringar för budgetåret 1959/60 i härefter angivna fonder, nämligen

Televerkets fond:

Kommunikationsdepartementet:

Försvarsberedskap vid televerket 6 000 000

Statens järnvägars fond:

Kommunikationsdepartementet:

Nybyggnad och ombyggnad av järnvägslinjer 1 000 000

Försvarsberedskap vid statens järnvägar 4 500 000

Statens vattenfallsverks fond:

Kommunikationsdepartementet:

Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk 5 700 000

Luftfartsfonden:

Kommunikationsdepartementet:

Försvarsberedskap vid luftfartsverket 100 000

Statens allmänna fastighetsfond:

Justitiedepartementet:

Vissa byggnadsarbeten för fångvården 7 250 000

Utrikesdepartementet:

Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen 77 500

Uppförande av kanslibyggnad för beskickningen i Ankara 85 000

Socialdepartementet:

Vissa byggnadsarbeten vid statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare 704 000

Vissa byggnadsarbeten vid statens vårdanstalt å Gudhem för alkoholmissbrukare 647 500

Kommunikationsdepartementet:

Sanering m. m. inom Djurgårdsstaden i Stockholm 50 000

Utbyggnad av ämbetshuset i kvarteret Uppfinnaren i Stockholm 375 000

Ämbetsbyggnad i kvarteret Murmästaren i Stockholm 25 000

Byggnadsarbeten för statens bilinspektion 71 300

Merkostnader för vissa byggnadsarbeten 1 250 000

Finansdepartementet:

Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning m. m. 100 000

Ecklesiastikdepartementet:

Nybyggnad för riksarkivet 250 000

Nybyggnad för musikaliska akademien med musikhögskolan 325 000

Byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala 1 457 500

Statsverkspropositionen år 1959: Bil. 19:

<i>Byggnadsarbeten vid universitetet i Lund</i>	<i>1 900 000</i>
<i>Byggnadsarbeten för vissa djuravdelningar</i>	<i>100 000</i>
<i>Byggnadsarbeten vid universitetet i Göteborg</i>	<i>3 925 000</i>
<i>Utbyggnad av tekniska högskolan i Stockholm</i>	<i>2 025 000</i>
<i>Nybyggnader för Chalmers tekniska högskola</i>	<i>2 000 000</i>
<i>Nybyggnad för forskningslaboratorium i Studsvik</i>	<i>375 000</i>
<i>Vissa byggnadsarbeten vid läroanstalterna för blinda</i>	<i>137 500</i>
<i>Vissa byggnadsarbeten vid skolorna för döva</i>	<i>1 600 000</i>

Jordbruksdepartementet:

<i>Byggnadsarbeten vid statens centrala frökontrollanstalt</i>	<i>625 000</i>
<i>Byggnadsarbeten vid skogshögskolan</i>	<i>7 300</i>

Handelsdepartementet:

<i>Förrådsbyggnad vid statens hantverksinstitut</i>	<i>150 000</i>
<i>Vissa byggnadsarbeten vid institutet för konserveringsforskning</i>	<i>35 600</i>
<i>Säkerhetsanstalter för sjöfarten</i>	<i>925 000</i>
<i>Om- och tillbyggnad vid statens skeppsprovvningsanstalt</i>	<i>145 000</i>

Inrikesdepartementet:

<i>Vissa byggnadsåtgärder för strålskyddsverksamhet m. m.</i>	<i>100 000</i>
<i>Nybyggnad för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet m. m.</i>	<i>1 400 000</i>
<i>Vissa byggnadsarbeten vid statens rättskemiska laboratorium</i>	<i>120 000</i>
<i>Statens anstalt för fallandesjuka: Om- och utbyggnadsarbeten</i>	<i>317 500</i>
<i>Utbyggande av karolinska sjukhuset</i>	<i>3 522 500</i>
<i>Uppförande av klinik för alkoholsjukdomar m. m.</i>	<i>500 000</i>
<i>Uppförande av en barnpsykiatrisk klinik vid lasarettet i Lund</i>	<i>400 000</i>
<i>Byggnadsarbeten för länsstyrelserna</i>	<i>1 025 000</i>

Försvarets fonder:**Försvarsdepartementet:***Försvarets fastighetsfond:*

<i>Arméns delfond</i>	<i>14 000 000</i>
<i>Marinens delfond</i>	<i>2 350 000</i>

Avskrivning av nya kapitalinvesteringar 11

<i>Flyg vapnets delfond</i>	21 750 000
<i>Befästningars delfond</i>	79 100 000

Statens utlåningsfonder:

Socialdepartementet:

<i>Lånefonden för allmänna samlingslokaler</i>	5 400 000
--	-----------

Ecklesiastikdepartementet:

<i>Statens lånefond för universitetsstudier</i>	8 000 000
<i>Allmänna studielånefonden</i>	9 100 000

Jordbruksdepartementet:

<i>Kronotorparnas inventarielånefond</i>	50 000
--	--------

Fonden för låneunderstöd:

Socialdepartementet:

<i>Lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare</i>	484 600
--	---------

Ecklesiastikdepartementet:

<i>Lån till Uppsala studentkår</i>	100 000
--	---------

Handelsdepartementet:

<i>Lån till utbyggnad av oljelagringen</i>	72 000 000
--	------------

Inrikesdepartementet:

<i>Lån till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby</i>	500 000
<i>Lån till Svenska diakonsällskapet för vissa byggnadsarbeten</i>	750 000
<i>Lån till Ervallahemmet för ombyggnadsarbeten</i> ...	160 000

Diverse kapitalfonder:

Jordbruksdepartementet:

<i>Arrendeegnahemsfonden</i>	225 000
------------------------------------	---------

Handelsdepartementet:

<i>Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond:</i>	
<i>Anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning</i>	1 006 300
<i>Anordnande av ytterligare en bombsäker oljelagringsanläggning</i>	1 650 000

*Statsverkspropositionen år 1959: Bil. 19:
Avskrivning av nya kapitalinvesteringar*

dels i avbidan på särskild proposition beräkna följande *reservationsanslag* till avskrivning av nya kapitalinvesteringar för budgetåret 1959/60 i härefter angivna fonder, nämligen

Statens allmänna fastighetsfond:

Socialdepartementet:

<i>Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården</i>	2 000 000
--	-----------

Ecklesiastikdepartementet:

<i>Nybyggnad för biblioteksdepå</i>	400 000
<i>Byggnadsarbeten för Stockholms högskola</i>	850 000
<i>Nybyggnad för lärarhögskola i södra Sverige</i>	100 000
<i>Vissa byggnadsarbeten för ett seminarium för utbildning av lärare i manlig slöjd</i>	250 000

Inrikesdepartementet:

<i>Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.</i>	19 500 000
<i>Utbyggande av Akademiska sjukhuset i Uppsala</i> ..	1 750 000
<i>Vissa skyddsrumsanläggningar</i>	1 900 000
<i>Anordnande av en civilförsvarsskola</i>	650 000

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Kerstin Bothén

BILAGA 20 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1959

AVSKRIVNING AV OREGLERADE KAPITALMEDELSFÖRLUSTER

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 ja-
nuari 1959.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler de frågor som rör anslag till *avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster* för budgetåret 1959/60 samt anför därvid följande.

I anslutning till 1938 års budgetreform upprättades per den 30 juni 1938 en fond för oreglerade kapitalmedelsförluster för redovisning av förluster, som uppkommit på statens kapitalfonder och överförts till fonden i den ordning Kungl. Maj:t för varje särskilt fall bestämt. Å fonden, som står under riksgäldskontorets förvaltning, skall icke redovisas följande förluster på statens kapitalfonder, nämligen förluster för riksbanksfonden, sådana förluster för statens affärsverksfonder, statens pensionsfonder och riksgäldsfonden som är av den mindre omfattning att de normalt bör täckas av löpande inkomster samt förluster, för vilka täckning kan beredas av inom vederbörande fond verkställda avsättningar till förnyelsefond eller värdeminskningsskonto. Innan jag ingår på de frågor om avskrivning av på fonden redovisade förluster som nu bör anmälas för riksdagen, torde jag på sedvanligt sätt få anmäla spörsmålet om redovisning av vissa ackordsuppgörelser.

Ackordsuppgörelser angående lån från statens utlåningsfonder m. m. Med bifall till propositionen nr 281 har 1940 års lagtima riksdag (rskr. nr 373) bemyndigat Kungl. Maj:t att i fråga om vissa statliga lån, i den mån ej annat föranledes av särskilda föreskrifter för viss låneverksamhet, efter prövning av omständigheterna i varje föreliggande fall biträda ackord i eller utom gäldenärs eller löftesmans konkurs, ävensom att eljest vid gäldenärs eller löftesmans obestånd helt eller delvis efterge långivarens rätt, så ock

att, där särskilt vägande skäl därtill föranleder, medge betalningsanstånd även i fall, då sådant anstånd ej påkallas av gäldenärs eller löftesmans irå-kade obestånd.

Bemyndigandet gäller i fråga om lån från statens utlåningsfonder; lånefordringar under fonden för låneunderstöd, vilka hänför sig till anslag för viss lånerörelse; lån från jämtländska lappväsendets fond, Västerbottens och Norrbottens lappfonder (fr. o. m. den 1 juli 1943 statens lappfond); samt lån från folkpensioneringsfonden för ändamål, som avses i § 4 mom. 1 punkt 8 i reglementet angående förvaltningen av nämnda fond.

Riksdagen medgav tillika, att befogenheten finge av Kungl. Maj:t delegeras åt underordnad myndighet, respektive riksbanken och riksgäldskontoret.

Vid lämnandet av detta bemyndigande uttalade riksdagen emellertid önskemålet, att redovisning i någon lämplig form årligen skulle lämnas riksdagen för beslut rörande ackordsuppgörelser och andra efterskänkanden, som fattats på grund av bemyndigandet.

Den begärda redovisningen torde på sätt tidigare skett få lämnas riksdagen i den formen, att avskrifter av de under föregående kalenderår fattade besluten angående biträdande av ackord ävensom andra efterskänkanden av statens rätt, som innefattar mera än ett medgivande av betalningsanstånd, tillställas riksdagens vederbörande utskott jämte en sammanfattande förteckning.

I enahanda ordning torde redovisning få lämnas för de fall, i vilka Kungl. Maj:t under föregående kalenderår tagit i anspråk det av 1942 års riksdag (prop. nr 241; rskr. nr 388) lämnade bemyndigandet att tills vidare efter prövning av omständigheterna i varje särskilt fall biträda ackord i fråga om kronans fordringar för försäld fast egendom.

Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster. Enligt av 1939 års lagtima riksdag godkända principer skall under denna rubrik årligen äskas ett anslag till belopp, som kan antagas genomsnittligt bereda täckning för de förluster som för varje år brukar uppkomma. I gällande riksstat är anslaget uppfört med en miljon kronor för reglering av uppkommande smärre kapitalmedelsförluster.

Med skrivelse den 17 november 1958 har riksgäldskontoret överlämnat en redogörelse angående överföring till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster under budgetåret 1957/58 av förluster å statens kapitalfonder.

Av redogörelsen framgår att följande förluster av fondförvaltande myndigheter anmälts och per den 30 juni 1958 överförts till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster:

Myndighet och fond

Försvarets civilförvaltning:

Försvarets fastighetsfond 42 300:35

Bostadsstyrelsen:

Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade,
barnrika familjer 10 217:06

Lånefonden för bostadsbyggande	34 547: 34
Byggnadsstyrelsen:	
Statens allmänna fastighetsfond	18 425: 42
Statskontoret:	
Statens hantverkslånefond	11: 60
Fonden för låneunderstöd: Statskontorets delfond	91 053: 18
Generaltullstyrelsen:	
Statens allmänna fastighetsfond	90: 60
Riksbanken:	
Statens bosättningslånefond	204 321: 54
Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbyg-	
den	3 477: 11
Fonden för låneunderstöd: Riksbankens delfond	15 147: 24
Summa kronor	419 591: 44

Fonden har sålunda under budgetåret 1957/58 belastats för förluster av detta slag med tillhopa 419 591 kronor 44 öre. Då fonden gottskrivits 4 029 kronor, som under budgetåret influtit å tidigare avskrivna, fonden påförda förluster, utgjorde per den 30 juni 1958 balansen av disponibla medel för reglering av smärre oreglerade kapitalmedelsförluster 16 300 330 kronor 8 öre.

Vidare torde få anmälas, att enligt särskilda beslut av Kungl. Maj:t har av de medel, som avsatts för avskrivning på bostadsbyggnadsområdet, disponerats:

Bostadsstyrelsen:

Fonden för låneunderstöd: Bostadsstyrelsens delfond

Avskrivning å tertiärlån till enfamiljs- och tvåfamiljshus 33 901 228: 60

Avskrivna vintertillägg å tilläggs lån till flerfamiljshus 2 921 961: —

Summa kronor 36 823 189: 60

Enligt beslut av 1958 års B-riksdag (statsverkspropositionen B, bil. 20; rskr. nr B 89) skall den vid utgången av innevarande budgetår å fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster förefintliga avsättningen för reglering av avskrivningsbehovet för bostadsinvesteringar överföras till värdeminskningsskonto under fonden för låneunderstöd. Härefter kvarstår på fonden endast medel för avskrivning av smärre oreglerade kapitalmedelsförluster.

För nästa budgetår synes anslaget kunna upptagas med en miljon kronor för reglering av uppkommande, smärre kapitalmedelsförluster.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster* för budgetåret 1959/60 anvisa ett anslag av 1 000 000 kronor.

*Statsverkspropositionen år 1959: Bil. 20:
Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster*

Vad föredragande departementschefen sålunda, med
instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt
behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Kerstin Bothén

STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1959/60 och anför därvid följande.

Översikt av fastighetsfondens ställning m. m.

Statens allmänna fastighetsfond är en kapitalfond för redovisning av civila statliga fastigheter, som ej är att hänföra till affärsverken. Fonden omfattar allmänna förvaltningsbyggnader, fångvårdsanstalter, fastigheter för undervisningsändamål, sjukhusbyggnader m. m. Allmänna fastighetsfonden är uppdelad på tio delfonder allt efter det ändamål för vilket fastigheterna nyttjas, nämligen *slottsbyggnadernas, fångvårdsstyrelsens, beskickningsfastigheternas, byggnadsstyrelsens, generaltullstyrelsens, Uppsala universitets, Lunds universitets, sjöfartsstyrelsens, medicinalstyrelsens och Karolinska sjukhusets* delfonder. Av dessa förvaltas slottsbyggnadernas, beskickningsfastigheternas och byggnadsstyrelsens delfonder av byggnadsstyrelsen samt de övriga av respektive myndigheter.

Fastighetsfondens inkomster och utgifter liksom dess kapitalbehållning redovisas i rikshuvudboken. Inkomst- och utgiftsstat för fonden fastställs årligen av Kungl. Maj:t och riksdagen. Fonden är konstruerad såsom en produktiv fond, vars överskott — som redovisas å särskild titel å riksstatens inkomstsida — i princip är beräknat såsom en mot statens förräntningskrav svarande förräntning av det investerade nettokapitalet. Undantag från denna regel utgör slottsbyggnadernas och byggnadsstyrelsens delfonder. Erforderligt inkomsttillskott erhålles — förutom av hyresinkomster för lokalupplåtelser till enskilda m. fl. inkomster — genom att de olika huvudtit-

larna påföres hyreskostnader i form av ersättningsanslag till vederbörande delfond för upplåtna lokaler.

Av riksräkenskapsverkets utdrag ur rikshuvudboken för budgetåret 1957/58 framgår, att fondens ställning per den 30 juni 1958 var följande (miljoner kronor).

	Tillgångar		Skulder		Kapital (netto)
	Fast egendom (brutto)	Ford- ringar å statsreg- lerings- fonden	Avskriv- nings- konton	Övriga diverse medel	
1. Slottsbyggnadernas delfond	108,5	0,8	44,2	0,8	64,3
2. Fångvårdsstyrelsens delfond.....	61,2	0,1	34,1	0,1	27,1
3. Beskickningsfastigheternas delfond	28,3	0,5	8,5	0,5	19,9
4. Byggnadsstyrelsens delfond	658,8	7,6 + 3,7 ¹	356,0	7,6	306,5
5. Generaltullstyrelsens delfond	7,3	0,1	2,5	0,1	4,8
6. Uppsala universitets delfond	65,8	0,4	36,6	20,9	8,7
7. Lunds universitets delfond	29,2	0,1	16,9	1,0	11,4
8. Sjöfartsstyrelsens delfond	18,0	—	15,6	—	2,4
9. Medicinalstyrelsens delfond	311,5	0,8	201,7	0,8	109,8
10. Karolinska sjukhusets delfond....	63,9	0,1	34,1	16,3	13,5
Summa	1 352,5	10,5 + 3,7 ¹	750,2	48,1	568,4

¹ övriga fordringar.

I förhållande till fondens ställning per den 1 juli 1957 innebär de redovisade siffrorna en ökning av bruttovärdet av fondens fasta egendom med 93,8 miljoner kronor, varav 89,5 miljoner kronor tillkommit genom nyinvestering och 4,3 miljoner kronor genom invärderingar och omföringar mellan kapitalfonder. Nettoökningen av fondens kapital under budgetåret 1957/58 uppgår till 34,6 miljoner kronor.

Den för budgetåret 1957/58 fastställda staten för fastighetsfonden balanserade på 64,51 miljoner kronor. Inkomsterna beräknades till detta belopp, medan utgifterna och överskottet upptogs till respektive 45,56 och 18,95 miljoner kronor. Utfallet av staten framgår av en i budgetredovisningen (s. 166 ff.) intagen sammanställning. Enligt denna har fondens överskott uppgått till 23,15 miljoner kronor, vilket belopp alltså tillförts driftbudgeten. Till reparations- och underhållskostnader m. m. har åtgått 22,48 miljoner kronor. Behållningen av reserverade reparationsmedel har under budgetåret ökat från 8,13 till 10,22 miljoner kronor.

Den för innevarande budgetår gällande staten för fastighetsfonden är fastställd genom brev den 28 februari 1958 (statsverkspropositionen bilaga 21, riksdagens skrivelse nr 60).

Från och med budgetåret 1944/45 har genomförts en omläggning av arbetsåret för reparationsverksamheten, varigenom detta lösgjorts från sin förutvarande bundenhet vid budgetåret och i stället börjar i månaderna mars—

april. Härigenom kan reparationsverksamheten förläggas till vår- och försommarmånaderna, så att den icke liksom tidigare sammanfaller med byggnadsindustriens högsäsong i slutet av sommaren och början av hösten. En förutsättning härför är, att Kungl. Maj:ts förslag till stat för fastighetsfonden framlägges i statsverkspropositionen och att staten fastställs av riksdagen under dess tidigare skede.

Förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1959/60

Staten för statens allmänna fastighetsfond skall jämlikt riksdagens beslut upptaga följande titlar, nämligen å *i n k o m s t s i d a n* A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler, B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden, C. Diverse inkomster samt å *u t g i f t s s i d a n* A. Reparations- och underhållskostnader m. m., B. Avsättning till värdeminskningsskonto, C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden ävensom Ö v e r s k o t t att tillföras riksstatens driftbudget. Inkomster-na respektive utgifterna under de angivna titlarna skall upptagas särskilt för de olika delfonderna.

Vid beräkningen av de olika posterna upptager jag först fondens utgifter till behandling.

Det förslag till stat för allmänna fastighetsfonden, som framlägges i det följande (*bilaga*), slutar på ett belopp av 82 804 000 kronor, vilket innebär en ökning av omslutningssumman med 7 735 000 kronor. Ökningen betingas främst av en höjning av posten till reparations- och underhållskostnader med 6 197 000 kronor. Posterna för hyresutgifter och avsättning till värdeminskningsskonto ökar med 1 839 000 respektive 1 146 000 kronor. Hyresinkomster-na förutses öka med 884 000 kronor och diverse inkomster med 37 000 kronor. Fondens överskott förutsättes minska med 1 447 000 kronor. Slutligen betingar balansen i staten en uppräknig av ersättningsanslagen till fonden med sammanlagt 6 814 000 kronor.

Till grund för förslaget till stat för fastighetsfonden ligger av vederböran-de förvaltningsmyndigheter avgivna stalförslag för respektive delfonder, var-över riksräkenskapsverket den 6 december 1958 avgivit infordrat utlåtande.

Utgifter

A. Reparations- och underhållskostnader m. m.

I enlighet med vad Kungl. Maj:t föreskrivit har de fondförvaltande myndigheterna avgivit redogörelser för användningen under budgetåret 1957/58 av medel, som under här ifrågavarande anslagsposter ställts till förfogande.

Beträffande redogörelsernas innehåll torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

I detta sammanhang må erinras, att vid behandlingen av förslaget till stat för fastighetsfonden vid 1943 års riksdag (prop. nr 71) ställning togs till frågan om principerna för beräkningen av medelsbehovet för reparationsändamål. De av Kungl. Maj:t i nämnda sammanhang godkända beräkningsgrunderna, mot vilka riksdagen icke riktat erinran, innebär huvudsakligen följande.

Beloppet av erforderliga reparationsmedel erhålles genom multiplicering av byggnadsbeståndets bokförda värde med en viss procentsats, underhållsprocenten. I byggnadsbeståndets bokförda värde ingår icke de byggnader, som färdigställas under det budgetår, som närmast föregår det budgetår statförslaget avser. Underhållsprocenten anpassas efter byggnadernas ålder. Sålunda fastställs ett visst procenttal för gamla byggnader och ett annat för nya byggnader. Under de första åtta åren halveras vidare underhållsprocenten för de nya byggnaderna. Underhållsprocenten eller det erhållna reparationsmedelsbehovet omräknas slutligen med hänsyn till inträffade förändringar i prisläget på byggnadsmarknaden, vilka förändringar framgår av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex.

De sålunda procentberäknade underhållsmedlen utgör en ram för det normala fastighetsunderhållet. För extraordinära reparationsåtgärder samt ändrings- och ombyggnadsarbeten, som inte eller endast i begränsad mån höjer fastighetens värde, beräknas medel å reparations- och underhållskostnadsanslagen efter prövning i varje särskilt fall. Då vissa av de anslag som av de fondförvaltande myndigheterna äskats å kapitalbudgeten avser ändamål av sistnämnda karaktär, kommer desamma att istället redovisas i förevarande sammanhang.

I brev den 1 mars 1946 förklarade Kungl. Maj:t, att beräkningen av medelsbehovet för reparations- och underhållskostnader tills vidare från och med budgetåret 1946/47 skulle beträffande fängvårdsstyrelsens, medicinalstyrelsens, byggnadsstyrelsens, Uppsala universitets och Lunds universitets delfonder ske i enlighet med de principer, som förordats i förenämnda proposition, och att härvid värdena å nyuppförda byggnader i förekommande fall skulle omräknas till 1935 års prisnivå i enlighet med de i 1946 års statsverksproposition, del 22, s. 6—7 återgivna, av byggnadsstyrelsen förordade principerna.

De byggnadsvärden, som byggnaderna skulle ha betingat, därest de uppförts år 1935, bestämmes från och med budgetåret 1949/50 med tillämpning av byggnadsstyrelsens nybyggnadskostnadsindex, som av styrelsen årligen kompletteras med hänsyn till inträffade förändringar i kostnadsläget på byggnadsmarknaden.

Beträffande reparationskostnadsindex har byggnadsstyrelsen anmält, att denna med 1935 som basår per den 1 juli 1958 beräknats till 317, vilket jämfört med motsvarande tidpunkt 1957 innebär en höjning med sex enheter eller cirka två procent.

1. Slottsbyggnadernas delfond. Reparationskostnadsposten för denna delfond är uppdelad i fyra delposter. Medelsanvisningen å dessa under de sista budgetåren framgår av följande tabell.

	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59
a) Reparations- och underhållskostnader för de kungl. slotten med tillhörande byggnader, kronor..	720 000	722 000	875 000	941 000
b) Reparations- och underhållskostnader för uthyrda lägenheter vid Drottningholm, Ulriksdal och Haga, kronor	205 000	275 000	305 000	325 000
c) Reparations- och underhållskostnader för vissa historiska byggnader och byggnadsminnesmärken m. m., kronor	263 000	295 000	313 000	329 000
d) Vissa istandsättningsarbeten, kronor	340 000	300 000	330 000	390 000
Summa	1 528 000	1 592 000	1 823 000	1 985 000

I *delposten a* för innevarande budgetår ingår ett belopp av 40 000 kronor för en pågående upprustning av tjänstebostäderna vid de kungl. slotten. Det för det normala underhållet återstående beloppet, 901 000 kronor, bör enligt byggnadsstyrelsen uppräknas med 18 000 kronor, motsvarande höjningen av reparationskostnadsindex, till 919 000 kronor. Med hänvisning till de skärpta kraven på en modernisering av tjänstebostäderna hemställer styrelsen, att härför avsedda medel ökas till 45 000 kronor. Styrelsen föreslår alltså, att posten uppföres med $(919\,000 + 45\,000 =)$ 964 000 kronor.

Från *delposten b* skall bestridas dels de normala underhållskostnaderna, inklusive sådana kronan såsom hyresvärd åvilande utgifter såsom skatter, centraluppvärmning, vatten, belysning och renhållning, dels kostnaderna för en upprustning och modernisering av vissa av uthyrningslägenheterna. Det förra slaget av utgifter uppgår för närvarande till i runt tal 150 000 kronor. Styrelsen föreslår, att delposten upptages med oförändrat belopp, 325 000 kronor.

I *delposten c* ingår för det normala underhållet av de historiska minnesmärkena ett beräknat belopp av 279 000 kronor. Beloppet bör på grund av stegringen av reparationskostnadsindex ökas med cirka två procent till 284 000 kronor.

Det av posten återstående beloppet, 50 000 kronor, är avsett för vissa förbättrings- och istandsättningsarbeten å minnesmärkena. Byggnadsstyrelsen har i tidigare statförslag framhållit, att de tillgängliga underhållsmedlen, av vilka även skall bestridas kostnader för onera, löner åt tillsyningsmän och vaktmästare, telefon och i vissa fall även uppvärmning, endast möjliggjort

utförande av direkt nödvändigt underhåll med påföljd att flera av byggnaderna icke befinner sig i ett sådant skick, som med hänsyn till byggnadernas kulturhistoriska värde kan anses tillfredsställande.

Den femårsplan på ett sammanlagt belopp av 1 350 000 kronor som styrelsen framlade i statförslaget för budgetåret 1956/57 för ett genomförande av dessa iståndsättningsarbeten har icke kunnat fullföljas. För budgetåren 1956/57—1958/59 har för ändamålet anvisats sammanlagt 172 000 kronor. Byggnadsstyrelsen understryker nödvändigheten av att erforderliga medel anvisas för iståndsättningsarbetenas successiva genomförande, varvid arbetena med takomläggningar och fasadrestaureringar vid Läckö slott är att räkna som de mest angelägna.

Utöver de ordinarie underhållsarbetena för de historiska byggnaderna och byggnadsminnesmärkena hemställer styrelsen därför, att till särskilda iståndsättningsarbeten och dylikt för nästa budgetår beräknas ett belopp av 150 000 kronor.

I föregående års anslagsäskande anmälde styrelsen, att det år 1825 medelst statsmedel färdigställda Kvidingemonumentet till minne av kronprins Karl-August genom brister vid uppförandet, fukt- och frostsador på stenmaterialet med tiden blivit så illa åtgånget, att styrelsen efter verkställda undersökningar måst föranstalta om marmorpelarens nedmontering. Därest monumentet skall återuppföras hemställer styrelsen, att de beräknade kostnaderna, 45 000 kronor, anvisas under förevarande delpost.

Posten c bör alltså enligt byggnadsstyrelsens förslag upptagas i staten med (284 000 + 150 000 + 45 000 =) 479 000 kronor.

Delposten d. A. Byggnadsstyrelsens statförslag. Byggnadsstyrelsen erinrar om att riksmarskalksämberet och byggnadsstyrelsen i gemensam skrivelse till Kungl. Maj:t den 27 oktober 1944 anmälde, att underhållet vid flertalet av de kungl. slotten med tillhörande byggnader måst eftersättas på grund av bristande medelstilldelning. Till följd härav har från och med budgetåret 1946/47 i reparations- och underhållskostnadsposten inräknats särskilda belopp avsedda för iståndsättningsarbeten. Byggnadsstyrelsen erinrar om den redogörelse för erforderliga iståndsättningsarbeten som lämnades i bilaga till statförslaget för budgetåret 1954/55 samt konstaterar, att tidsplanen väsentligen förskjutits på grund av att de äskade medlen avsevärt nedsatts.

För nästa budgetår begär byggnadsstyrelsen medel för följande ändamål.

	Kronor
1. Upprustning av vissa av högvakten disponerade lokaler å Stockholms slott	30 000
2. Fortsatta fasadrestaureringsarbeten å Stockholms slott	225 000
3. Modernisering av tvättanläggningen inom Oxenstiernska annexet	60 000
4. Återställande av vissa kulturhistoriska rumsinredningar å Stockholms slott	65 000

Kronor

5. Iordningställande av lokaler för högvakten vid Drottningholms slott samt anordnande av garageplatser	158 000
6. Renovering av ståthållarbostaden vid Drottningholms slott	125 000
7. Fortsatt fasadrestaurering å Tullgarns slott	70 000
8. Renovering av terrassmurarna mot sjösidan å Tullgarns slott ..	35 000
	Summa 768 000

Beträffande de olika medelsäskandena inhämtas följande ur byggnadsstyrelsens petitum.

1. För innevarande budgetår har i delposten 30 000 kronor inräknats till förbättring av högvaktens lokaler i bottenvåningens norra del, våningarna en och två trappor jämte trapphuset. Kostnaderna beräknades till 60 000 kronor. Arbetena är igångsatla och för dess fullföljande erfordras således 30 000 kronor.

2. För de angelägna fasadrestaureringarna av slottet anhöll styrelsen föregående år om ett belopp av 360 000 kronor för inre borggårdens putsade fasadytor. Av beloppet anvisades 135 000 kronor, som möjliggjort påbörjande av arbetena på gårdens södra fasad. För budgetåret 1959/60 hemställer byggnadsstyrelsen om återstående 225 000 kronor.

3. Tvättanläggningen för de kungl. hushållen och förvaltningarna anordnas omkring år 1910 inom Oxenstiernska annexet. Denna anläggning är numera otidsenlig och arbetskrävande såväl för drift som i underhåll. Den föråldrade och nedslitna maskinutrustningen medför, att det oftast högklassiga tvättgodset skadas och utsättes för onormalt stort slitage. Behovet av tvättanläggningens modernisering är ofrånkomligt och förslag har utarbetats innebärande koncentration av lokalerna samt rationaliseringsåtgärder, som bland annat möjliggör minskning av nuvarande personalbehov. Till förslaget genomförande anholder styrelsen, att posten uppräknas med 60 000 kronor.

4. Liksom föregående år och i tidigare framställningar har byggnadsstyrelsen förordat anvisande av medel för att återställa kulturhistoriskt värdefulla rumsinredningar inom slottet. Med undantag för de arbeten som är att hänföra till återuppbyggnaden av Gustaf III:s antikmuseum och restaureringen av Hans Maj:ts Konungens bibliotek med tillhörande förrum har sedan år 1945 några möjligheter därtill icke förelegat. Byggnadsstyrelsen vill framhålla angelägenheten av att dylika arbeten återupptages särskilt avseende rumssviten i västra längan. Arbetena avses att bedrivas i etapper under en följd av år. För påbörjandet bör ett belopp av 65 000 kronor anvisas för nästa budgetår.

5. I samband med förestående planer på en ombyggnad av värdshuslokalerna inom den byggnad som benämnes »Hertigarnas stall» vid Drottningholms slott är nödvändigt att utrymma därstädes förlagda lokaler för högvakten. Dessa senare bör enligt styrelsens mening överflyttas till mittbyggnaden i kungl. stallet, där efter ombyggnad lämpligare och tidsenligare lokaler kan erhållas i närmare belägenhet till slottet. Styrelsen finner dessutom angeläget att samtidigt inom västra flygeln av kungl. stallet tillfredsställa behovet av garageplatser. Kostnaderna för högvaktslokalerna och garagens iordningställande har beräknats till sammanlagt 158 000 kronor.

6. Ståthållarbostaden »Hemmet» vid Drottningholms slott — en tvåvånings stenbyggnad innehållande 10 rum och kök — är i behov av genom-

gripande renovering och modernisering för att motsvara nutida krav på beboelighet. Bland annat bör såväl värme- som sanitära anläggningar kompletteras, kökslokalerna moderniseras, erforderliga badrum, toaletter och garderobers anordnas och fönster bytas. Styrelsen hemställer därför om medel härtill, vilka — exklusive kostnader för byggnadens normala underhåll — enligt beräkning uppgår till 125 000 kronor.

7. Redan i sina anslagsäskanden för budgetåret 1952/53 påpekade byggnadsstyrelsen behovet av en genomgripande reparation av fasaderna å Tullgarns slott. Efter slutförd dränering av borggården har för budgetåret 1957/58 anvisats 40 000 kronor för restaurering av fasaderna kring nämnda gård jämte gavelpartierna mot sjösidan. De återstående fasaderna befinner sig i mycket otillfredsställande skick och står i skarp kontrast till de fasader som nu restaurerats. Det är angeläget att slottets yttre restaurering fortsättes och fullföljes. För de tre återstående fasaderna beräknas kostnaderna för arbetena uppgå till sammanlagt 95 000 kronor. Styrelsen finner lämpligt uppdelat arbetena på två budgetår, varvid norra fasaden utföres i sista etappen, och hemställer att för budgetåret 1959/60 anvisas ett belopp av 70 000 kronor.

8. I enlighet med styrelsens framställning föregående år är det nödvändigt verkställa ommurning och förstärkning av borggårdens terrassmurar mot sjösidan å Tullgarns slott, för vilka arbeten kostnaderna beräknats till 35 000 kronor.

B. Särskild framställning. I detta sammanhang torde jämväl få anmälas ärende angående visning för allmänheten av riksregalierna. Från enskilt håll gjordes år 1908 framställning om att de svenska riksregalierna skulle, i likhet med vad som är fallet beträffande motsvarande klenoder i vissa andra länder, utställas för visning för allmänheten. Efter framställningens remissbehandling tillkallades särskilda sakkunniga för att utreda frågan. De sakkunnigas förslag, som avgavs år 1913, innebar, att riksregalierna jämte vissa andra under kammarkollegiets vård stående dyrbarheter skulle utställas i ett därför särskilt anordnat rum å Stockholms slott. Sedan det vid utredningsförslagets remissbehandling visat sig, att det av de sakkunniga förordade utrymmet å slottet icke kunde disponeras för ändamålet, förblev ärendet vilande tills *vittherhetsakademien* år 1951 erfarit, att ett annat lämpligt utrymme inom slottet numera kunde ställas till förfogande. Yttranden i ärendet har därefter avgivits av *riksmarskalksämbetet*, *livrustkammaren*, *vittherhetsakademien*, *byggnadsstyrelsen* och *kammarkollegiet*.

Det nu föreliggande förslaget innebär, att två rum, belägna i den undre entresolvåningen innanför ordenssalarna i våningen en trappa upp inom slottets västra länga, skulle iordningställas för förevisningen av riksregalierna. Erforderliga byggnadsåtgärder, innebärande ombyggnad av de båda rummen med vidtagande av diverse säkerhetsanordningar, har av byggnadsstyrelsen kostnadsberäknats till 375 000 kronor. Härtill kommer kostnaderna för en monter.

Beträffande de närmare detaljerna torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

Det totala medelsbehovet under slottsbyggnadernas delfond uppgår sålunda till (964 000 + 325 000 + 479 000 + 768 000 + 375 000 =) 2 911 000 kronor.

2. Fångvårdsstyrelsens delfond. Till reparations- och underhållskostnader m. m. för denna delfond har varit anslagna följande belopp under respektive budgetår

Budgetår	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59
Kronor	803 000	783 000	995 000	1 105 000

Av de för innevarande budgetår anvisade medlen har 815 000 kronor beräknats för löpande reparations- och underhållsarbeten och återstoden, 290 000 kronor, för vissa större reparations- och ändringsarbeten, vilka icke kunnat utföras inom ramen för det normala reparationsanslaget och för vilka särskilda investeringsanslag icke ansetts böra äskas, då fastigheternas värdeökning förväntas bli obetydlig.

I. L ö p a n d e u n d e r h å l l. I statförslaget för budgetåret 1959/60 har fångvårdsstyrelsen beräknat det för normala reparations- och underhållsarbeten erforderliga anslaget enligt samma grunder som tidigare. Underhållskostnaderna framgår av följande uppställning.

	Byggnads- värde reducerat till 1935 års prisnivå kronor	Index- korrigera- d under- hålls- procent	Repara- tions- medel kronor
Äldre byggnader.....	12 797 539	5,39	689 787
Nya byggnader över 8 år	4 234 091	2,13	90 186
Nya byggnader ej över 8 år	8 988 831	1,07	96 181
Kronor	26 020 461	—	876 154

Till det erhållna beloppet, som avrundats till 876 000 kronor, har lagts 78 500 kronor till bestridande av reparations- och underhållskostnader samt onera för av fångvården disponerade barackbyggnader, m. m. — För normalt underhåll beräknar fångvårdsstyrelsen sålunda 954 500 kronor.

II. S ä r s k i l d a a r b e t e n. A. Fångvårdsstyrelsens statförslag. Utöver medel till normala underhållsarbeten äskar fångvårdsstyrelsen följande särskilda medelsanvisningar.

	Kronor
1. Installation av alarmanordningar	10 000
2. Omläggning av elektriska ledningar	30 000
3. Utbyte av värmepannor m. m.	150 000
4. Takreparationer vid fångvårdsanstalten å Härlanda	125 000
5. Takreparationer vid fångvårdsanstalten i Malmö	100 000

	Kronor
6. Modernisering av tjänstebostäder	256 000
7. Brandskyddsanordningar	150 000
8. Åtgärder för bekämpande av hussvamp och husbock	100 000
	Summa 921 000

Beträffande de olika ändamålen inhämtas följande ur fångvårdsstyrelsens statskrivelse.

1. Till installation av alarmanordningar har medel anvisats årligen alltsedan budgetåret 1950/51. Styrelsen hemställer, att beloppet liksom för innevarande år uppföres med 10 000 kronor.

2. Det har vid upprepade tillfällen visat sig, att de elektriska ledningarna vid äldre fångvårdsanstalter är så bristfälliga, att de icke kan godkännas av vederbörande myndigheter. Särskilda medel för omläggning av elektriska ledningar har därför anvisats. För budgetåret 1958/59 anvisades 30 000 kronor. Fångvårdsstyrelsen hemställer om oförändrad medelsanvisning.

3. För utbyte av värmepannor m. m. har särskilda medel anvisats alltsedan budgetåret 1951/52. För budgetåret 1958/59 anvisades 50 000 kronor. Fångvårdsstyrelsen upprepar sitt föregående år framställda yrkande om installation av pannor för oljeeldning vid Håga sjukhus. Kostnaderna härför har beräknats till 52 500 kronor. Ett lika stort belopp erfordras för att ersätta Norrköpingsanstaltens uttjänta värmepannor med nya. För bestridande av nämnda arbeten samt för tillgodoseende av andra behov, som hastigt kan uppkomma, med avseende på utbyte av värmepannor och modernisering av värmecentraler hemställer styrelsen för budgetåret 1959/60 om ett belopp av 150 000 kronor.

4. Det har visat sig nödvändigt att reparera vissa tak vid fångvårdsanstalten å Härlanda för att icke åsamka skador å byggnaderna i övrigt. Kostnaderna har ursprungligen beräknats till 265 000 kronor. För ändamålet har hittills anvisats 200 000 kronor. Utöver det ursprungligen beräknade beloppet erfordras emellertid ytterligare 60 000 kronor på grund av inträffade prisstegringar samt tillkommande reparations- och målningsarbeten. Styrelsen hemställer att för slutförande av arbetena ett belopp av 125 000 kronor anvisas för budgetåret 1959/60.

5. Även vid fångvårdsanstalten i Malmö är taken nu i ett sådant skick att skyndsamma reparationsarbeten är nödvändiga. Kostnaderna härför beräknas totalt till 300 000 kronor. Kostnaderna torde böra fördelas på tre år. För budgetåret 1959/60 begäres för ändamålet 100 000 kronor.

6. I underdånig skrivelse med äskanden för budgetåret 1954/55 begärde styrelsen särskilda medel för modernisering av tjänstebostäder. För vart och ett av budgetåren 1954/55 och 1955/56 har anvisats 30 000 kronor samt för vart och ett av budgetåren 1957/58 och 1958/59 50 000 kronor. Fångvårdsstyrelsen har under året låtit företaga en undersökning av beskaffenheten av fångvårdens tjänstebostäder. Generellt kan sägas, att bostäderna vid de äldre anstalterna ligger långt under den standard, som numera anses vederbörande. Bostäderna saknar således som regel moderna uppvärmningsanordningar, badrum och tvättstuga. De har vanliga skurgolv utan linoleummatador. I köken finns endast vedspis och diskbänkar med zinkplåt. Kylskåp sak-

nas genomgående. Fönstren är otäta och fönsterbågarna faller sönder. En genomgripande modernisering av fångvårdens tjänstebostäder kan inte längre anstå. De sammanlagda kostnaderna har uppskattats till 1 280 000 kronor. Fångvårdsstyrelsen föreslår, att kostnaden fördelas på fem år och att således för budgetåret 1959/60 anvisas ett belopp av 256 000 kronor.

7. För budgetåret 1958/59 anvisades 100 000 kronor för brandskyddsanordningar. Fångvårdsstyrelsen anser sig icke kunna undandraga sig att fortsätta de av riksbrandsinspektören påkallade brandskyddsåtgärderna — bland annat det successiva igenläggandet av balkongöppningarna på fångvårdens anstalter. För budgetåret 1959/60 torde därför böra anvisas ett belopp av 150 000 kronor. De personalökningar, som kommer att föranledas av balkongöppningarnas igenläggande, torde få anmälas i skrivelse om fångvårdens medelsbehov för budgetåret 1960/61.

8. Vid byggnadsteknisk genomgång av fångvårdens anstalter och tjänstebostäder har konstaterats, att byggnaderna på många håll är starkt angripna av hussvamp eller husbock. Då detta förhållande, om det får fortsätta, kommer att innebära en icke oväsentlig kapitalförstöring, hemställer styrelsen om 100 000 kronor för bekämpande av hussvamp och husbock.

B. Medelsäskanden å kapitalbudgeten. Då följande byggnadsåtgärder, för vilka fångvårdsstyrelsen i skrivelse den 25 augusti 1958 äskat medel å kapitalbudgeten, i högre grad är att anse såsom istandsättningsarbeten än såsom nyinvestering, torde desamma få redovisas under fastighetsfondens stat.

	Kronor
1. Moderniseringsarbeten å äldre anstalter.....	600 000
2. Fasadputsningsarbeten å nästan samtliga äldre anstalter.....	500 000
Summa	1 100 000

Under anslaget Ombyggnadsarbeten vid äldre fångvårdsanstalter har å kapitalbudgeten för innevarande budgetår 500 000 kronor anvisats för motsvarande ändamål. Beträffande de för budgetåret 1959/60 äskade medlen anför fångvårdsstyrelsen bland annat följande.

1. Från de olika fångvårdsanstalterna föreligger från senare tid ett stort antal framställningar om trängande och i många fall även mycket kostnadskrävande förbättringsarbeten. Styrelsen anför såsom exempel, att centralvärmesystemen i flera av de gamla anstalterna nu uppenbarligen nått en sådan ålder att de tämligen samtidigt börjar svikta. Det ligger i sakens natur att krav av sådan art — hur höga kostnader de än må innebära — icke kan med hänsyn till omsorgen och ansvaret för de intagnas och personalens hälsa för någon längre tid tillbakavisas. Styrelsen anser det nödvändigt, att ett belopp av 600 000 kronor under nästa budgetår ställs till förfogande för sådana moderniseringsprojekt som icke längre kan anstå.

2. Fångvårdsstyrelsens arkitekt har framhållit, att nästan samtliga de äldre anstalterna är i behov av fasadputs. På vissa håll är underhållet i denna del så eftersatt, att det föreligger allvarlig risk för olyckor genom nedfall av puts och sten. Arkitekten har uppskattat kostnaderna för fasadputsning av fångvårdens hela anstaltsbestånd till en miljon kronor. Fångvårdsstyrelsen föreslår, att kostnaderna fördelas på två år och att för ändamålet

500 000 kronor anvisas för nästkommande budgetår. Det är styrelsens avsikt att fördela arbetsobjekten i nära samråd med arbetsmarknadens organ, så att arbetena kan komma till utförande företrädesvis på sådana orter i landet där arbetslösheten är särskilt uttalad.

Totalt redovisas således under fångvårdsstyrelsens delfond ett reparationsmedelsbehov av $(954\,500 + 921\,000 + 1\,100\,000 =)$ 2 975 500 eller avrundat 2 976 000 kronor.

3. Beskickningsfastigheternas delfond. Den för denna delfond uppförda anslagsposten är uppdelad på en obetecknad delpost för reparations- och underhållskostnader för delfondens fastigheter och en förslagsvis beräknad delpost till uppvärmning och belysning av kanslilokaler och tjänstebostäder i statens fastigheter för utrikesförvaltningen. För nämnda ändamål har anvisats följande belopp.

Budgetår	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59
a) Reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m., kronor	1 020 000	1 240 000	1 210 000	1 255 000
b) Bränsle och lyse för kansli- lokaler och tjänstebostäder, <i>förslagsvis</i> , kronor ..	430 000	450 000	470 000	475 000

Delposten a. Av de för innevarande budgetår under posten till reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m. anvisade medlen har 790 000 kronor beräknats till löpande reparations- och underhållsarbeten och 320 000 kronor till täckande av årligen återkommande utgifter för onera m. m., såsom skatter, vattenavgifter, sotning, bevakning, hissbesiktning etc. Vidare har 100 000 kronor beräknats för mera omfattande arbeten i samband med personskiten på chefsposter. För vissa övriga särskilda arbeten har 45 000 kronor anvisats.

I statförslaget för budgetåret 1959/60 har byggnadsstyrelsen uppskattat de årligen återkommande utgifterna för onera m. m. till 340 000 kronor. Förhöjningen i förhållande till innevarande budgetår, 20 000 kronor, betingas av under år 1959 tillkommande nybyggnader i New Delhi och Tokio.

Beträffande kostnaderna för reparations- och underhållsarbeten av normal omfattning utgår styrelsen från ett oförändrat belopp av 790 000 kronor. Ändringar av valutakurser är ej av den omfattning att de föranleder någon justering av anslagsbeloppen. För förenämnda nytillkommande fastigheter har styrelsen beräknat omkostnaderna till 30 000 kronor.

I fråga om särskilda arbeten begär styrelsen en medelsanvisning av 75 000 kronor för reparation av hiss inom sändebudsbostaden i London. Hissen är av mycket ålderdomlig konstruktion och driftsavbrott förekommer ofta på grund av maskineriets ålder. Reparationer och nödvändig löpande tillsyn medför årligen stora kostnader. I samband med installation av en modern hissanläggning erfordras vissa byggnadsarbeten.

Slutligen föreslår styrelsen, att, liksom för innevarande budgetår, ett belopp av 100 000 kronor skall anvisas för att, efter medgivande av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, användas för mera omfattande arbeten i samband med skiften å chefsposter.

Styrelsen har sålunda föreslagit, att posten till reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m. för nästa budgetår upptages till (340 000 + 790 000 + 30 000 + 75 000 + 100 000 =) 1 335 000 kronor.

Delposten b. Kostnaderna för uppvärmning och belysning av kanslilokaler och tjänstebostäder under budgetåret 1959/60 har av styrelsen uppskattats till 565 000 kronor. Ökningen, 90 000 kronor, är till största delen hänförlig till de nytillkommande fastigheterna i New Delhi och Tokio.

4. Byggnadsstyrelsens delfond. Under denna delfond har till reparations- och underhållskostnader m. m. anvisats följande belopp.

Budgetår	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59
Kronor	7 918 000	8 070 000	11 419 000	12 249 000

Av de för innevarande budgetår anvisade medlen har 10 858 000 kronor beräknats för löpande reparations- och underhållsarbeten och återstoden, 1 391 000 kronor, för vissa ändrings- och förbättringsarbeten.

I sitt förslag till stat för byggnadsstyrelsens delfond för budgetåret 1959/60 har styrelsen beräknat erforderliga reparations- och underhållsmedel till sammanlagt 13 553 500 kronor, varav 11 655 000 kronor faller på löpande och 1 898 500 kronor på särskilda ändamål.

I. Löpande underhåll. Det sammanlagda byggnadsvärdet på de under styrelsens delfond bokförda fastigheterna utgjorde enligt den till styrelsens bokslut den 30 juni 1958 hörande specifikationen av fastighetsvärden 548 721 697 kronor. Därav utgjorde 25 214 364 kronor sammanlagda värdet av dels byggnader under uppförande, dels byggnader, beträffande vilka styrelsen icke har att bestrida underhållet, dels byggnader, för vilka styrelsen endast bekostar det yttre underhållet, dels Harpsund och dels kasern II på Skeppsholmen. Vidare ingick i nämnda byggnadsvärde de till särskilda ändamål upplåtna staten tillhöriga egendomar som jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 7 december 1956 överfördes till byggnadsstyrelsens vård och förvaltning från och med den 30 juni 1957, med 52 259 562 kronor. Erforderliga underhållsmedel för sistnämnda fastigheter har, såsom senare kommer att redovisas, även detta år måst beräknas i särskild ordning.

Skillnaden mellan det sammanlagda bokförda byggnadsvärdet 548 721 697 kronor och nyss angivna värden (25 214 364 + 52 259 562 =) 77 473 926 kronor utgör 471 247 771 kronor.

Utöver de byggnader, som ingår i sistnämnda byggnadsvärde har styrelsen att räkna med underhållet av dels ett antal fastigheter som i fastighets-

förteckningen endast bokförts med markvärden och dels vissa fastigheter som av olika orsaker ej finnes redovisade på delfonden. Byggnadsvärdet av dessa uppgår sammanlagt till 1 153 000 kronor vid 1935 års prisnivå.

Sammanlagda värdet av de byggnader, för vilka styrelsen skall bestrida underhållet, utgör sålunda $(471\,247\,771 + 1\,153\,000 =)$ 472 400 771 kronor. Detta värde har av byggnadsstyrelsen omräknats i enlighet med de i 1946 års statsverksproposition, del 22, s. 6—7 återgivna, av styrelsen förordade principerna, varefter erforderliga underhållsmedel vid 1935 års prisnivå beräknats i enlighet med följande tabell.

	Bokfört byggnads- värde, kronor	Byggnads- värde redu- cerat till 1935 års prisinivå, kronor	Under- hålls- procent	Erforderliga underhållsme- del vid 1935 års prisnivå, kronor
Äldre byggnader	119 367 861	119 367 861	1,5	1 790 518
Nya byggnader över 8 år ..	155 745 605	94 409 150	1,0	944 092
Nya byggnader ej över 8 år	197 287 305	69 583 855	0,5	347 919
Kronor	472 400 771	283 360 866	—	3 082 529

Till den sålunda erhållna summan, 3 082 529 kronor, för förenämnda byggnadsbestånd har byggnadsstyrelsen lagt kostnaderna för ett antal andra fastigheter, för vilka styrelsen på grund av avtal eller särskilt uppdrag har att helt eller delvis svara för underhållet. Dessa kostnader har uppskattats till 91 000 kronor vid 1935 års prisläge, varvid erhållits summan 3 173 529 kronor.

Då indextalet beträffande underhållskostnader för år 1958 stigit till 317 jämfört med 100 år 1935, har det löpande reparationsmedelsbehovet för budgetåret 1959/60 beräknats till $(3,17 \times 3\,173\,529 =)$ i runt tal 10 060 000 kronor.

Härutöver erfordras medel för underhåll och drift m. m. av huvudbyggnaden med tillhörande anläggningar vid *Harpsund*. I statförslaget för innevarande budgetår har dessa kostnader, inklusive ett belopp av 4 000 kronor för konservering av konst, möbler och övrigt konsthantverk, upptagits till 154 000 kronor. Styrelsen beräknar denna summa erforderlig även för nästa budgetår och upptager således ett oförändrat belopp av 154 000 kronor för ändamålet.

Vidare erfordras medel för underhåll av den teletekniska utrustningen i *viss anläggning*, vilka kostnader enligt överenskommelse skall bestridas av byggnadsstyrelsen. För innevarande budgetår har anvisats 50 000 kronor för ändamålet. De för nästa budgetår erforderliga medlen har av telestyrelsen beräknats till oförändrat 50 000 kronor.

Såsom styrelsen anfört i tidigare förslag till stat för delfonden uppgår kostnaderna för drift och underhåll av *Djurgårdsstaden* till så höga belopp att dessa utgiftsposter icke kan beräknas efter den metod som tillämpas för övriga under styrelsens vård ställda fastigheter. Sålunda uppgår enbart de

fasta utgifterna för Djurgårdsstaden till belopp överstigande de underhållsmedel, som enligt nämnda beräkningsgrund kommer att utgå. Med anledning härav och med hänsyn till de underhållsätgärder som — även i betraktande av påbörjade sanerings- och moderniseringsätgärder inom området — är oundgängligen nödvändiga, beräknar styrelsen ett belopp av ytterligare 25 000 kronor erforderligt för områdets drift och underhåll nästa budgetår.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 7 december 1956 har vissa till *särskilda ändamål upplåtna staten tillhöriga byggnader* per den 30 juni 1957 överförts till redovisning och förvaltning på byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond. För dessa byggnader erforderliga underhållsmedel bör beräknas enligt de principer, som gäller för övriga på styrelsens delfond redovisade byggnader. En dylik detaljberäkning av de för nästa budgetår erforderliga underhållsmedlen har emellertid ännu ej medhunnits. Styrelsen har därför på grundval av hittillsvarande kostnader för fastigheterna beräknat de för nästa budgetår erforderliga medlen för ordinarie underhåll till ett belopp av 1 330 000 kronor. I beloppet ingår erforderliga medel för kronan åvilande underhåll av Råby och Margretelunds yrkesskolor.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 15 november 1957 godkändes upprättat köpekontrakt på förvärv av *tomten nr 4 i kv. Ädelstenen, Härnösand*. Fastigheten, som tillträtts av kronan, har av bokföringstekniska skäl ännu ej blivit bokförd på delfonden. Erforderliga underhållsmedel för nästa budgetår beräknas av styrelsen till 11 000 kronor.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 28 juli 1958 ställdes fastigheten *Näs Larsgård nr 3 (delar av) i Visingsö kommun* under byggnadsstyrelsens vård och förvaltning. Styrelsen har beräknat att erforderliga underhållsmedel för nästa budgetår för fastigheterna, vilka ännu ej bokförts på delfonden, belöper sig till 10 000 kronor.

Fastigheterna nr 2 och 6 i kv. Murmästaren, som enligt avtal mellan kronan och Stockholms stad den 13 maj och 12 juni 1947 av staden överläts på kronan, tillträdde av kronan den 1 juli 1958. I byggnadsstyrelsens delfond är fastigheterna upptagna till redovisning enbart med markvärde. Då byggnaderna efter kronans övertagande tills vidare avses kvarstå för att utnyttjas för statligt ändamål, erfordras medel för deras underhåll. För nästa budgetår erforderligt belopp för ändamålet beräknas till 15 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för det löpande fastighetsunderhållet har således av byggnadsstyrelsen beräknats till $(10\,060\,000 + 154\,000 + 50\,000 + 25\,000 + 1\,330\,000 + 11\,000 + 10\,000 + 15\,000 =) 11\,655\,000$ kronor.

II. Särskilda arbeten. A. Byggnadsstyrelsens statförelag. Utöver ovan beräknade medel för normala underhållsarbeten hemställer byggnadsstyrelsen på sätt av det följande framgår om särskilda medel för vissa större reparationsarbeten. Härmed avses arbeten, som måst uppskjutas dels på grund av under tidigare år företagna beskrningar av underhållsmedlen och dels på grund av att tillgängliga underhållsmedel under allt-

jämt rådande lokalsvårigheter måst i viss utsträckning tagas i anspråk för smärre förändringsarbeten, varigenom möjliggjorts ett mera rationellt utnyttjande av lokalerna. Styrelsen äskar jämväl särskilda medel för vissa ändrings- och inredningsarbeten m. m., vilka kostnader icke kan utan men för de normala underhållsarbetena bestridas av underhållsanslaget.

Såsom en ytterligare motivering för behovet av dessa medel påpekar byggnadsstyrelsen, att ända sedan fastighetsfonden inrättades underhållskostnaderna varit utsatta för en ständig prisstegring. Då erforderliga underhållsmedel för de av styrelsen förvaltade fastigheterna enligt tillämpad beräkningsmetod baserats på prisläget 1 juli året innan medlen anvisas, har härigenom den verkliga kostnaden vid arbetenas utförande som regel kommit att överstiga den beräknade kostnaden. Detta förhållande har inneburit en icke oväsentlig belastning för underhållsarbetet, då — med undantag för år 1951 — någon kompensation för prisstegringarna såsom vid nybyggnader icke utgått.

De ändamål för vilka byggnadsstyrelsen i sitt statförslag äskar särskilda medelsanvisningar är följande.

	Kronor
1. Byggnaden i kv. Röda bodarna i Stockholm, förbättring av ventilation	220 000
2. Historiska museets byggnad i kv. Krubban i Stockholm, anordnande av personhiss	24 000
3. Gymnastiska centralinstitutet, anordnande av utvändig trappa till läktare	22 000
4. Etnografiska museet, ändring av entré	16 500
5. Gamla bankohusen i Stockholm, restaurering av vattenöverdomstolens sessionssal	15 000
6. Länsresidenset och landsstatshuset i Göteborg, anslutning till stadens fjärrvärmeverk	40 000
7. Folkskoleseminariet i Uppsala, vissa ändringsarbeten samt installation av hiss	115 000
8. Folkskoleseminariet i Luleå, modernisering av skolkök m. m.	40 000
9. Permanentbeläggning av skolplaner och vägar samt anordnande av parkeringsplatser m. m.	150 000
10. Nationalmuseum, restaurering av fasadbeklädnaden	200 000
11. Kungl. biblioteket i Stockholm, omputsning av fasaderna	150 000
12. Gamla riksdagshuset, omläggning av elektriska installationen	60 000
13. Villabyggnaden Slänten vid Harpsund, reparation av brandskador	33 000
14. Lantbruksskolan i Ultuna, reparation av brandskador	25 000
15. Folkskoleseminariet i Linköping, anordnande av arkiv m. m.	15 000
16. Folkskoleseminariet i Umeå, modernisering av ventilationsanläggningen och reparation av brandskador	83 000
17. Folkskoleseminariet i Lycksele, modernisering av rektorsbostaden	20 000

	Kronor
18. Landshövdingeresidenset i Luleå, utbyte av värmeledningen i södra flygelbyggnaden	25 000
19. Utrikesministerhotellet i Stockholm, modernisering av tjänstebostaden	150 000
20. Landshövdingebostäder, moderniseringsarbeten i samband med personskiften	150 000
21. Svenska kyrkan i Paris, ombyggnad av skollokaler m. m.	145 000
22. Bränslebesparande åtgärder	200 000
	Summa 1 898 500

Beträffande de olika ändamålen inhämtas följande ur handlingarna i ärendet.

1—8. I fråga om dessa ändamål har framställningar gjorts tidigare år, dock utan att föranleda någon särskild medelsanvisning. (Beträffande motiveringen se statsverkspropositionen, bilaga 21: 1) år 1953, s. 13, 2) år 1955, s. 14, 3) och 4) år 1957, s. 14, 5) och 6) år 1958, s. 13—14, 7) år 1957, s. 18 och 8) år 1958, s. 16—17.)

9. För innevarande budgetår har för permanentbeläggning av vägar samt anordnande av parkeringsplatser m. m. anvisats ett generellt belopp av 50 000 kronor. För att föreliggande behov fortsättningsvis skall kunna tillgodoses erfordras enligt styrelsens mening, att medel för ändamålet anvisas under förevarande utgiftspost under ett antal år framåt.

För påbörjande av permanentbeläggning av skolplaner m. m. vid vissa seminarier har under en särskild utgiftspost för innevarande budgetår anvisats 30 000 kronor. Då dessa arbeten har samma karaktär som de i föregående stycke omnämnda arbetena finner byggnadsstyrelsen lämpligt, att anslag för båda ändamålen anvisas under en och samma utgiftspost.

För att tillgodose de mest trängande behoven av åtgärder bör nästa budgetår ett belopp av 150 000 kronor upptagas.

10. För budgetåren 1956/57—1958/59 har anvisats sammanlagt 300 000 kronor för reparation av stenbeklädnaden på fasaderna till Nationalmuseum. (Se 1957 och 1958 års statsverkspropositioner, bilaga 21, s. 13 respektive 12—13.) Hitintills anvisade medel har varit otillräckliga för igångsättning av några större arbeten. Styrelsen har sålunda endast kunnat verkställa vissa smärre reparationsarbeten och har i övrigt reserverat tillgängliga medel. Reservationen uppgår för närvarande till omkring 250 000 kronor. För att möjliggöra påbörjandet av mer omfattande restaureringsarbeten bör för nästa budgetår anvisas 200 000 kronor.

11. För innevarande budgetår har för påbörjande av omputsning av fasaderna på kungl. bibliotekets byggnad anvisats 200 000 kronor. Kostnaden för hela arbetet uppgår enligt tidigare verkställd beräkning till 500 000 kronor. Styrelsen räknar med att kunna påbörja omputsningen under mars månad år 1959 och så driva arbetena allt i huvudsak halva byggnaden blir färdigställd under nämnda år. Andra etappen förutsättes kunna igångsättas motsvarande månad år 1960 och slutföras under sagda år. Vid arbetenas genomförande enligt nämnda tidsschema erfordras för nästa bud-

getår 150 000 kronor. Med anvisande av resterande medel torde kunna anstå till budgetåret 1960/61.

12. Det ständigt ökade behovet av växelström för olika ändamål inom Gamla riksdagshuset har medfört att spridda delar av elanläggningen har måst överkopplas till elverkets växelströmsnät. Överkopplingen har icke kunnat ske på ett rationellt sätt emedan tillgången på medel har varit så begränsad att endast det vid varje tillfälle aktuella behovet har kunnat tillgodoses. Detta tillvägagångssätt blir i längden kostsamt och förrycker elinstallationens kontinuitet. En fullständig övergång till växelström, dock med bibehållande tills vidare av likströmsmatningen till hissar och fläktar, bör därför genomföras. Kostnaden för dessa arbeten har beräknats till 60 000 kronor.

13. Inom villabyggnaden Slänten vid Harpsund, vilken är uthyrd såsom familjebostad, uppstod brand den 3 juni 1957. Elden skadade svårt halva bottenvåningen, varjämte samtliga övriga utrymmen inom byggnaden blev kraftigt rök- och vattenskadade. På grund av branden måste golv, inredningar samt vissa vägg- och takpartier huvudsakligen i vardagsrum, matsal, kök och serveringsrum utbytas. I samtliga övriga rum måste hel ommålning ske. Dessutom måste linoleummattorna i vissa rum bytas. Kostnaderna för reparation av brandskadorna, som styrelsen förskottsvis bestridit av till styrelsens förfogande stående underhållsanslag, har uppgått till 33 000 kronor. Vid företagen polisundersökning har icke framkommit något förhållande, som kan föranleda att ersättningsanspråk för uppkomna skador riktas mot någon person. Då ifrågakarande arbeten icke är av sådan art att de skall bestridas av ordinarie underhållsmedel, bör såsom ersättning för de förskottsvis bestridda utgifterna häremot svarande medel anvisas under förevarande utgiftspost.

14. Vid lantbruksskolan i Ultuna uppstod brand den 27 februari 1958 i ett elevrum i elevbyggnadens övervåning. Genom branden totalförstördes elevrummet. Målningen i intilliggande trapphus, korridor, tvätttrum och två elevrum samt en fasad förstördes av rök och måste målas om. Vid brandsläckningen vattenskadades ett dagrum och ett elevrum i underliggande våning. Kostnaderna för reparation av brand- och vattenskadorna, som byggnadsstyrelsen förskottsvis bestridit av underhållsanslag, har uppgått till 25 000 kronor. Branden polisanmälades omedelbart men polisrapport har ännu icke inkommit till byggnadsstyrelsen. Sannolikt torde ersättningsanspråk för uppkomna skador ej kunna riktas mot någon viss person. För täckande av förskotterade kostnader bör underhållsanslaget för nästa budgetår uppräknas med 25 000 kronor.

15. Befintliga arkiveringsmöjligheter vid folkskoleseminariet i Linköping är otillfredsställande och behov av ytterligare arkiv föreligger. I samråd med landsarkivarien, som bestyrker behovet, har styrelsen låtit upprätta förslag till inredning av ett mindre arkiv i seminariebyggnadens vind.

Med anledning av att seminariet numera blivit s. k. samseminarium erfordras ett omklädningsrum för den nya kvinnliga gymnastikläraren. Möjlighet föreligger att inreda ett sådant rum i en utanför gymnastikläktaren liggande korridor. I samband med omklädningsrummet bör jämväl anordnas erforderligt toalettutrymme för läraren.

De kvinnliga eleverna vid seminariet saknar slöjdsal. Då metallslöjd bedrivs i allt mindre omfattning har rektorn föreslagit, att den befintliga metallslöjdssalen omändras och tages i anspråk för ändamålet.

Kostnaden för nu angivna arbeten har beräknats till sammanlagt 15 000 kronor.

16. I sitt förslag till stat för byggnadsstyrelsens delfond för budgetåret 1958/59 äskade styrelsen dels 60 000 kronor för utbyte av den elektriska installationen och dels 70 000 kronor för förbättring av ventilationsanläggningen inom huvudbyggnaden vid folkskoleseminariet i Umeå. För ändamålet anvisades 70 000 kronor, vilket belopp disponerats för utbyte av elinstallationen samt till förbättring av ventilationen inom seminariets aula. Då behovet av ventilationsanläggningens iordningställande i övrigt är trängande bör resterande medel, 60 000 kronor, anvisas för nästa budgetår.

Den 17 januari 1958 eldhärjades den i seminariets huvudbyggnad belägna aulan. Scengolvet, där branden uppstod, totalförstördes och hela aulan, som var nyrenoverad, rökskadades. Vid brandsläckningen uppstod dessutom smärre vattenskador i underliggande kollegierum. Kostnaderna för nytt scengolv och hel ommålning av aulan har byggnadsstyrelsen förskottsvis bestridit av underhållsanslag. I polisrapport och övrig utredning från polismyndigheten har icke framkommit några omständigheter, på vilka staten kan tänkas med utsikter till framgång mot någon utomstående rikta skadeståndskrav. För täckande av de förskotterade kostnaderna bör underhållsanslaget för nästa budgetår uppräknas med 23 000 kronor.

Sammanlagda kostnaderna för nu angivna arbeten inom seminariebyggnaden i Umeå uppgår sålunda till $(60\,000 + 23\,000 =)$ 83 000 kronor.

17. Vid folkskoleseminariet i Lycksele finnes en i en friliggande byggnad inrymd rektorsbostad omfattande fem rum och kök. Bostaden saknar badrum och tillfredsställande köksutrustning. Styrelsen har låtit upprätta förslag till modernisering av kök och anordnande av badrum inom lägenheten. Kostnaderna för arbetena har beräknats till 20 000 kronor.

18. Södra flygelbyggnaden vid landshövdingeresidenset i Luleå, som inrymmer lokaler för landsfogde och lappfogde, är medelst värmekulvert ansluten till landsstatshusets värmecentral. Värmeledningsanläggningen i denna byggnad installerades år 1917. Såväl rörledningar som radiatorer är hårt rostanfrätta. Härav föranledd dålig cirkulation i systemet gör att temperaturen i lokalerna icke kan hållas vid normal nivå. Under de senaste åren har dessutom åtskilliga radiatorer sprungit läck. För undvikande av skador på grund av läckage och för att kunna förse lokalerna med tillräcklig värme måste hela ledningssystemet utbytas. Kostnaderna härför har beräknats till 25 000 kronor.

19. Utrikesministerns tjänstebostad i utrikesministerhotellet, innefattande såväl representationsvåning som privatbostad, har i avvaktan på att planerna för områdets sanering skulle klarna tidigare ej varit föremål för någon mera genomgripande upprustning. Såvitt nu kan bedömas torde bostaden få kvarbli inom fastigheten ytterligare cirka tio år. Byggnadsstyrelsen finner därför angeläget att tjänstebostaden upprustas, innebärande dels fullständig genomgång och modernisering av den elektriska anläggningen och dels viss modernisering av bostaden i övrigt samt fullständig ommålning. Tidpunkten för arbetenas påbörjande kan icke nu angivas, men styrelsen finner lämpligt att medel anvisas för budgetåret 1959/60. Kostnaderna för planerade arbeten har av styrelsen uppskattats till ett belopp av 150 000 kronor.

20. För bestridande av ombyggnadskostnaderna i samband med landshövdingeskiften har från och med budgetåret 1952/53 anvisats särskilda medel som förstärkning till det ordinarie underhållsanslaget.

På grund av den kraftiga nedskärningen av äskade medel har moderniseringsarbetena i Nyköping måst begränsas till i stort sett endast uppsnyggingsarbeten. Utöver anmälda arbeten har tillkommit modernisering av residenset i Karlstad, vilket arbete ej kunde förutses vid framläggandet av petitan. Sammanlagt beräknas arbetena i Nyköping och Karlstad draga en kostnad av 75 000 kronor. Kostnaderna för anmälda behov av smärre moderniseringsarbeten i sådana residens, som tidigare ej moderniserats, förutsättes med hänsyn till bristen på medel kunna begränsas till högst 25 000 kronor under innevarande budgetår. Av anvisade medel återstår därefter 50 000 kronor.

Tidigare anmälda moderniseringsarbeten inom residenset i Kalmar beräknas draga en kostnad av 150 000 kronor, varför för budgetåret 1959/60 erfordras ett belopp om 100 000 kronor utöver för budgetåret 1958/59 disponibla 50 000 kronor. För övriga tidigare ej moderniserade residens beräknas för budgetåret 1959/60 ett belopp av 25 000 kronor.

I fråga om bastuanläggningar inom landshövdingebostäderna kvarstår önskemålet om särskilda medel härför, varför styrelsen får återupprepa sin tidigare framställning om ett anslag å 25 000 kronor.

Sammanlagda kostnader för nu berörda arbeten inom landshövdingebostäderna uppgår sålunda till (100 000 + 25 000 + 25 000 =) 150 000 kronor.

21. I underdånig skrivelse den 11 juli 1957 anhöll kyrkorådet i svenska Sofia församlingen i Paris om anvisande av medel för i huvudsak utvidgning och renovering av svenska skolans lokaler inom den svenska staten tillhöriga kyrkofastigheten i Paris. I remissyttrande över framställningen föreslog riksräkenskapsverket och byggnadsstyrelsen, att fastigheten borde upptagas till redovisning på byggnadsstyrelsens delfond av allmänna fastighetsfonden och att medel för föreslagna ändringsarbeten och byggnadens underhåll skulle intagas under den på delfondens stat upplagna posten till reparations- och underhållskostnader m. m.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 2 maj 1958 har fastigheten per den 30 juni 1958 upptagits till redovisning på byggnadsstyrelsens delfond. Såsom villkor för upplåtelse av fastigheten till svenska Sofia församlingen i Paris skall gälla, att församlingen bestrider kostnaderna för fastighetens löpande underhåll och vård. Kostnaderna för större underhålls- och ombyggnadsåtgärder förutsätter styrelsen dock skola bestridas av staten varvid medel för ändamålet bör anvisas under byggnadsstyrelsens delfond.

Såsom framgår av byggnadsstyrelsens remissyttrande av den 15 april 1958 angående församlingens berörda framställning om medel för ombyggnad av skollokalerna har styrelsen efter företagen besiktning på platsen funnit de föreslagna arbetena mycket angelägna. Förevarande utgiftspost bör därför uppräknas med för arbetenas utförande erforderligt belopp beräknat till 145 000 kronor.

22. Under utgiftsposten »Reparations- och underhållskostnader m. m.» har för innevarande budgetår anvisats ett särskilt belopp av 200 000 kronor för bränslebesparande åtgärder. Byggnadsstyrelsen har under innevarande budgetår föreslagit åtgärder i nämnda syfte till sådan omfattning, att tillgängliga medel redan blivit i sin helhet förbrukade. Då ett omfattande behov av ytterligare bränslebesparande åtgärder föreligger inom de av byggnadsstyrelsen förvaltade fastigheterna, finner styrelsen angeläget att

även för nästa budgetår ett belopp om 200 000 kronor för detta ändamål inräknas i underhållsposten.

Från och med budgetåret 1954/55 äger byggnadsstyrelsen enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande att inom ramen för underhållsmedlen använda visst belopp för sådana utredningar som kan medverka till ett rationellt handhavande av fastighetsunderhållet. För innevarande budgetår uppgår beloppet till 35 000 kronor. Medlen användes till bestridande av dels kostnader för särskilda utredningsuppdrag, som utföres av andra än styrelsens egna befattningshavare, dels ock avlöningar till två befattningshavare (en ingenjör och ett biträde), som anstälts för att omhänderha uppgifter av här ifrågakommande slag. Vidare har styrelsen bemyndigats att taga i anspråk högst 16 000 kronor för arbete syftande till en komplettering av fastighetshandlingar rörande äldre fastigheter. Styrelsen utgår från att styrelsen äger motsvarande bemyndigande även för nästa budgetår.

B. Medelsäskanden å kapitalbudgeten. I enlighet med principen att medel för reparations-, ändrings- och ombyggnadsarbeten, som icke eller endast i mindre grad höjer en byggnads värde skall anvisas under fastighetsfondens stat, har följande arbeten, för vilka anslag äskats å kapitalbudgeten för nästa budgetår, ansetts böra redovisas i förevarande sammanhang.

	Kronor
1. Vissa förbättringsarbeten vid Ryagårdens yrkesskola	31 000
2. Omändring av huvudförläggningen vid Långanäs yrkesskola	35 000
3. Ombyggnad av kök vid Råby yrkesskola	130 000
4. Ombyggnad av kök vid Lövsta skolhem och yrkesskola	65 000
5. Ombyggnad av kök vid Hornö yrkesskola	35 000
6. Påbörjande av arbeten med omläggning av vatten- och avloppssystemet vid Sundbo och Härsjögårdens yrkesskolor	300 000
7. Modernisering av två bostadshus vid statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare	250 000
8. Vissa ombyggnadsarbeten vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare	175 000
9. Förbättring av befintliga personalbostäder vid statens vårdanstalt å Gudhem för alkoholmissbrukare	300 000
10. Installation av två nya hissar i patentverkets byggnad	100 000
11. Installation av två nya hissar i fastigheten kv. Murmästaren	150 000
12. Byggande av transportanordning i fastigheten kv. Hammaren	38 000
13. Anordnande av förvaltningslokaler för den centrala administrationen	2 000 000
14. Anordnande av lokaler för skolor och anstalter m. m.	400 000
15. Ombyggnad av landsarkivet i Lund	180 000
16. Installation av hiss m. m. i landsarkivet i Uppsala	75 000
17. Installation av hiss i landsarkivet i Vadstena	55 000

	Kronor
18. Ombyggnad av konsthögskolans lokaler i kasern II på Skeppsholmen	340 000
19. Anordnande av lokaler för arkitektutbildning i gamla skolbyggnaden i kv. Riddaren nr 6 i Stockholm	140 000
20. Iordningställande av lokaler vid radioastronomiska laboratoriet å Råö	10 000
21. Vissa ombyggnadsarbeten inom f. d. rektorsbostaden vid folkskoleseminariet i Annedal	160 000
22. Renovering och modernisering av värmeanläggningen vid folkskoleseminariet i Linköping	125 000
23. Vissa ombyggnadsarbeten vid folkskoleseminariet i Haparanda	16 000
24. Vissa upprustnings- och ombyggnadsarbeten vid folkskoleseminariet i Umeå	82 000
25. Brandskyddsåtgärder vid nomadskolorna	470 000
26. Omdisposition av föreläsningssalar m. m. vid statens hantverksinstitut	15 000
27. Anordnande av arkiv vid sjöhistoriska museet	35 000
28. Anordnande av förvaltningslokaler för den regionala administrationen	300 000
29. Förbättring av ventilationen inom statens bakteriologiska laboratorium	90 000
30. Installation av hiss inom landshövdingebostaden i Vänersborg	60 000
31. Modernisering av bostadslägenhet i gårdsbyggnaden vid landshövdingeresidenset i Jönköping	14 000
32. Utbyte av elinstallationer vid vanförestalten i Härnösand	125 000
	Summa 6 301 000

I fråga om de olika ändamålen inhämtas bland annat följande ur handlingarna.

Medel för de ändamål som redovisats under förenämnda punkter 1—6 har äskats av socialstyrelsen i skrivelse den 30 augusti 1958.

1. Beträffande det under punkten 1 upptagna äskandet, som framförts av socialstyrelsen i dess petita för innevarande budgetår, torde få hänvisas till propositionen nr 117 år 1958 (s. 49). I övrigt anför socialstyrelsen i förenämnda skrivelse.

2. Med anledning av den förestående nybyggnaden av en avdelning för alkoholmissbrukare vid Långanäs yrkesskola, utökning av personalen och utflyttning av elever från huvudbyggnaden blir vissa omdisponeringar inom sistnämnda byggnad nödvändiga och önskvärda. Av skolstyrelsen och byggnadsstyrelsen utarbetat ombyggnadsprogram innebär en utökning av personalmatsalen, kontorslokalerna, läkarrum, syrum och förrådslokaler samt en förstärkning av vissa brandskyddsåtgärder. Kostnaderna har av byggnadsstyrelsen beräknats till 35 000 kronor.

3—5. Vid av vederbörande länsarkitekter gjorda besiktningar har konstaterats, att centralköken vid Råby, Lövsta och Hornö är i ett synnerligen bristfälligt och omodernt skick. Sålunda är, bland annat, spisarna helt ner-

slitna. Vidare bör inredningen i övrigt moderniseras och tillfredsställande kylanordningar installeras. Byggnadsstyrelsen har beräknat kostnaderna till 130 000 kronor vid Råby, 65 000 kronor vid Lövsta och 35 000 kronor vid Hornö.

6. Byggnadsstyrelsen har i samband med övertagandet av vården och förvaltningen av ungdomsvårdsskolornas byggnadsbestånd konstaterat, att avloppsanordningarna vid Sundbo och Härsjögårdens yrkesskolor är anordnade på ett otillfredsställande sätt, särskilt efter den utbyggnad av nämnda skolor som skett under senare år. Byggnadsstyrelsen har därför ansett sig böra föreslå en omläggning av avloppsledningarna. Med hänsyn till att allt större krav från de hälsovårdande myndigheternas sida ställs på rening av avloppsvattnet från anstalter av ifrågavarande slag bör även utföras anordningar för sådan rening. För att avhjälpa de brister med avseende på vattenförsörjningen som föreligger vid Härsjögården bör ny vattentäkt anordnas.

Byggnadsstyrelsens utredning rörande kostnaderna för dessa anordningar är ännu ej fullt slutförd. Kostnaderna har dock preliminärt uppskattats till 300 000 kronor för envar av Sundbo och Härsjögården. Av dessa belopp bör för budgetåret 1959/60 för påbörjande av arbetena anvisas 150 000 kronor för vardera av skolorna eller tillhoppa 300 000 kronor.

I tre särskilda skrivelser den 19 augusti 1958 har byggnadsstyrelsen anmält medelsäskandena under förenämnda punkterna 7—9.

7. I det ursprungliga bostadsprogrammet för statens vårdanstalt å Svartsjö för alkoholmissbrukare ingick att bostadshusen »Vita huset» och »Fyrkanten» skulle ombyggas för att ge större lägenheter. Härvid skulle antalet lägenheter i det förstnämnda huset minskas från tio till sex och i det sistnämnda från fyra till två. Efter samråd med anstaltsstyrelsen har emellertid byggnadsstyrelsen sedermera kommit till den uppfattningen att en sådan ombyggnad ej bör komma till stånd, men att lägenheterna i dessa bostadshus istället bör upprustas och moderniseras genom anordnande av wc och badrum.

Byggnadsstyrelsen föreslår därför omändringar av »Vita huset» och »Fyrkanten» i enlighet med den 15 maj och den 24 juni 1958 upprättade skissförslag. Styrelsen har beräknat kostnaderna för genomförandet av dessa ändringar till sammanlagt 250 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1958.

8. För att tillgodose det mest trängande behovet av personalbostäder för ogift personal vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare har byggnadsstyrelsen låtit upprätta ritningsförslag till ombyggnad av dels den för maskinisten avsedda bostaden i anstaltsbyggnadens ekonomifygel och dels det omedelbart intill anstaltsområdet belägna bostadshuset Ekbacken.

Vad beträffar den i våningen två trappor i huvudbyggnaden inrymda maskinistbostaden, som innehåller två rum och kök, anses denna olämplig som bostad för en familj med barn, i synnerhet som området kring nämnda byggnad numera helt upptages av olika anstaltsbyggnader. Anstaltsstyrelsen har därför för avsikt att anvisa annan tjänstebostad åt maskinisten så snart detta blir möjligt, varefter utrymmet kan omdisponeras till bostäder för ogift personal. Genom denna omdisponering erhålles fyra nya enkelrum för sådan personal. I samband med ombyggnaden av maskinistbostaden bör åtta i vindsvåningen i samma byggnad befintliga enkelrum, som befinner sig i mindre gott skick, upprustas, varjämte ett pentry bör anordnas för desamma. Vidare bör anordnas ett gemensamt pentry för i våningen en trappa be-

fintliga enkelrum. Samtidigt torde en del av dagrummet i samma våning böra avdelas för att tillsammans med ett mindre rum, som användes som vikarie-rum, bilda ett rum med sovalkov.

Kostnaderna för dessa byggnadsåtgärder har av byggnadsstyrelsen beräknats uppgå till 100 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1958.

I byggnadsstyrelsens år 1953 framlagda förslag till byggnadsplan för anstaltens utbyggnad räknades med att bostadshuset Ekbacken skulle omändras till fritidslokal. Departementschefen föreslog emellertid i proposition nr 87 till 1954 års riksdag, att byggnaden tills vidare skulle bibehållas som bostadshus och den inrymmer sålunda alltså två familjebostäder. Dessa är emellertid av låg standard och då därtill kommer det för familjebostäder olämpliga läget intill anstaltsområdet har anstaltsstyrelsen föreslagit omändring av byggnaden till bostäder för ogift personal. I denna byggnad erhöles efter en sådan omändring åtta enkelrum.

Kostnaden för ombyggnadens genomförande har av byggnadsstyrelsen beräknats uppgå till 75 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1958.

9. Av de medel som Kungl. Maj:t genom beslut den 16 och 31 maj 1957 ställt till byggnadsstyrelsens förfogande för uppförande av vårdanstalten å Gudhem — sammanlagt 4 715 000 kronor — avser, enligt vad som framgår av proposition nr 98 till 1957 års riksdag, 100 000 kronor en första etapp av de förbättringsarbeten å befintliga personalbostäder, för vilka kostnaderna av nykterhetsvårdsutredningen uppskattats till ungefärligen 300 000 kronor. Sedan byggnadsstyrelsen nu utfört en närmare beräkning av dessa kostnader anmäler styrelsen, att ett belopp på 400 000 kronor kommer att erfordras för arbetenas genomförande. Då 100 000 kronor redan ställts till styrelsens förfogande för arbetena, erfordras för nästkommande budgetår en medelsanvisning på 300 000 kronor för här ifrågakvarande ändamål.

De under förenämnda punkterna 10—13 angivna medelsäskandena är framlagda av byggnadsstyrelsen i skrivelse den 26 augusti 1958.

10. Inom patentverkets byggnad finnes två personhissar, vilka installerades när byggnaden uppfördes år 1921. Hissarna är nu starkt förslitna. Styrelsen har låtit vidtaga vissa reparationsarbeten, som temporärt möjliggör hissarnas drift. På grund av hissarnas dåliga beskaffenhet kan dock på längre sikt en störningsfri drift av hissarna icke erhållas med mindre än att dessa utbytes mot nya. Enligt infortrade anbud uppgår kostnaderna för nya hissar inklusive erforderliga el- och byggnadsarbeten till 100 000 kronor.

11. Inom ämbetsbyggnaden i kvarteret Murmästaren nr 3 finnes tre personhissar av vilka två, belägna i trappuppgångarna mot Hantverkargatan, i huvudsak har att tillgodose behovet för anställda och besökande inom fastigheten. Hissarna som togs i bruk år 1926 är starkt förslitna och har på grund av sin ringa hastighet — 0,4 m/sek. — så låg kapacitet att de icke på långt när kan tillgodose den trafikbelastning som numera föreligger. Styrelsen har därför funnit erforderligt att hissarna utbytes mot moderna mera snabbgående sådana. Kostnaderna för två hissar, vardera med plats för 10 personer och en hisshastighet av 1 m/sek. har beräknats till sammanlagt 150 000 kronor.

12. Byggnaden i kvarteret Hammaren inrymmer i huvudsak lokaler för civilförsvarsstyrelsen, vars utrymmen för förvaring och expedition av trycksaker för närvarande är otillräckliga. Detta har medfört att civilförsvarsstyrelsens befattning med dessa frågor blivit både arbetskrävande och svårbe-

mästrade. Sedan vissa av de militära myndigheterna disponerade lokaler i byggnadens övre källarvåning nu kunnat friställas har möjligheter skapats att tillgodose civilförsvarsstyrelsens föreliggande lokalbehov. Förutsättningen för att dessa lokaler skall kunna utnyttjas för ändamålet är emellertid att en transportanordning installeras mellan källarplanet och bottenvåningen, där in- och urlastning sker. Skulle så icke ske erfordras extra arbetskraft, som av civilförsvarsstyrelsen beräknats draga en kostnad av cirka 6 500 kronor per år. Byggnadsstyrelsen har därför låtit upprätta förslag till lämplig transportanordning innefattande att det befintliga trapploppet i byggnadens västra del utnyttjas för en varutransportör, som fästes i trapptaket. Kostnaderna för arbetena har beräknats till 30 000 kronor.

I samband med att källarplanet kan tagas i anspråk för nu avsett ändamål föreligger möjlighet att iordningställa två nu som förråd utnyttjade rum till tjänsterum. Det ena av dessa rum kan lämpligen uppdelas i två rum. Kostnaderna för erforderliga arbeten har beräknats till 8 000 kronor.

För nu föreslagna arbeten i kvarteret Hammaren erfordras sålunda sammanlagt (30 000 + 8 000 =) 38 000 kronor.

13. I skrivelse den 31 augusti 1956 angående lokalförhållandena för den civila statliga förvaltningen i Stockholm äskade byggnadsstyrelsen medel för bland annat ombyggnad av en f. d. stallbyggnad i kvarteret Krubban och inredning av vinden inom Svea livgardes f. d. kasernbyggnader. Kostnaden för dessa arbeten beräknades till 600 000 kronor respektive 2 535 000 kronor. 1957 års riksdag anslöt sig till ett av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen framlagt förslag om arbetenas utförande, varvid förutsattes, att kostnaderna för arbetena skulle bestridas av anslaget till anordnande av förvaltningslokaler för den centrala administrationen. Av anslaget har för budgetåret 1957/58 ställts till förfogande för kvarteret Krubban 600 000 kronor och för Svea livgardes kaserner 200 000 kronor. För innevarande budgetår har för kasernbyggnaderna anvisats ytterligare 1 250 000 kronor. Ombyggnaden i kvarteret Krubban är nu i det närmaste färdigställd medan arbetena i kasernbyggnaderna beräknas kunna påbörjas under hösten innevarande år.

I skrivelse den 27 augusti 1957 anmälde styrelsen, att arbetena i Svea livgarde komme att utökas med inredning av två av Stockholms rådhusrätt nu disponerade våningar. Kostnaderna härför beräknades till 450 000 kronor, varför totala medelsbehovet för arbetena inom kasernbyggnaderna kommer att uppgå till (2 535 000 + 450 000 =) 2 985 000 kronor. För arbetenas slutförande erfordras sålunda ytterligare (2 985 000 — 1 450 000 =) 1 535 000 kronor. Arbetena beräknas i sin helhet icke kunna slutföras under budgetåret 1959/60. För sagda budgetår erfordrerliga medel beräknar styrelsen till 1 000 000 kronor.

Behållning på den del av anslaget, som är avsedd att efter medgivande av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall möjliggöra för byggnadsstyrelsen att snabbt tillgodose oväntat uppkomna behov av förvaltningslokaler m. m. genom att inreda vindar eller utföra om- och påbyggnader i staten tillhöriga fastigheter, uppgår för närvarande till cirka 670 000 kronor. (Se även punkterna 14 och 28.) Beloppet beräknar styrelsen komma att helt förbrukas under innevarande budgetår.

Styrelsen bedömer, att behovet av medel för arbeten av denna art under budgetåret 1959/60 kommer att bli betydande. Bland annat räknar styrelsen med förhållandevis stora kostnader för utökning av statistiska centralbyråns maskincentral, när de militära myndigheterna utrymmer härför avsedda lokaler i Svea livgardes f. d. kaserner under hösten 1959. Styrelsen

föreslår, att för nästa budgetår 1 000 000 kronor beräknas för arbeten av här avsett slag.

I enlighet härmed skulle anslaget för nästa budgetår behöva anvisas med (1 000 000 + 1 000 000 =) 2 000 000 kronor.

14. De medel som anvisats under anslagen till anordnande av förvaltningslokaler (se punkterna 13 och 28) har i huvudsak disponerats för att tillgodose behovet av egentliga förvaltningslokaler. I skrivelse den 26 augusti 1958 har byggnadsstyrelsen därför hemställt om medel för att möta lokalbehovet för även andra statliga verksamhetsgrenar. Styrelsen anför bland annat.

Hitintills anvisade medel har i huvudsak disponerats för att tillgodose behovet av egentliga förvaltningslokaler. De av styrelsen förvaltade fastigheterna innefattar emellertid därutöver byggnader för vitt skilda ändamål såsom skolbyggnader och olika slag av vetenskapliga institutioner. Även inom dylika fastigheter förekommer allt som oftast behov av brådiskande ändrings- och ombyggnadsarbeten, som är av sådan storlek och art att kostnaderna för dem bör bestridas av särskilt anvisade medel.

Behovet av medel för nu avsedda arbeten kan styrelsen för närvarande icke med säkerhet förutsäga. Förslagsvis synes ett belopp av 400 000 kronor böra anvisas för ändamålet. Medel från anslagen till anordnande av förvaltningslokaler må disponeras endast efter medgivande av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall. Det torde vara lämpligt, att bestämmelser intages att även nu äskade medel disponeras efter samma regler.

15. För att kunna mottaga de leveranser av arkivalier till landsarkivet i Lund, som de lokala myndigheterna vart tionde år och närmast fram till år 1961 har att överlämna till arkivet brådiskar en utökning av arkivet. Byggnadsstyrelsen föreslår, att utgrävning av källaren under arkivbyggnaden sker för att ge plats åt cirka 2 000 löpmeter hyllor, varmed behovet till och med 1961 kan tillgodoses, medan installation av hiss och inredning av lokaler för bokbinderi m. m. enligt tidigare förslag får anstå. Förslaget med denna begränsning har kostnadsberäknats till 200 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1958.

Kungl. Maj:t har den 28 juli 1958, efter framställning från arbetsmarknadsstyrelsen, av reservationsanslaget Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. bland annat anvisat 20 000 kronor till projektering av de aktuella arbetena vid landsarkivet i Lund. Avsikten var därvid, att byggnadsarbetena skulle påbörjas i november 1958.

I avvaktan på Kungl. Maj:ts beslut i vad avser igångsättningen av företaget med medel för arbetslöshetens bekämpande får byggnadsstyrelsen meddela, att därest ombyggnaden icke såsom beräknats skulle påbörjas under 1958, erfordras för budgetåret 1959/60 (200 000 — 20 000 =) 180 000 kronor. (Skrivelse den 12 augusti 1958.)

De under punkterna 16—23 och 25 redovisade byggnadsåtgärderna är upptagna i en skrivelse av byggnadsstyrelsen den 28 augusti 1958.

16. I framställning den 26 augusti 1956 anförde byggnadsstyrelsen beträffande landsarkivets i Uppsala lokaler bland annat. Den i det dagliga arbetet nästan ensamt använda förbindelsen mellan landsarkivets forskarsal och övriga arbetslokaler i slottets bottenvåning, å ena sidan, samt arkivmagasin i de tre övre våningarna, å andra sidan, utgöres av en spiraltrappa av järn. Intill denna finns en elektriskt driven bokhiss för högst 50 kg belastning. Arbetsbördan synes vara onormalt hög för de två expeditivsvak-

ter, som nu utför arbetet med framtagning och återuppställning av arkivmaterial inom landsarkivet. Genom installation av en bok- och personhiss av den i de stora biblioteken vanliga typen, som medger samtidig transport av en arkivalievagn och en tjänsteman, skulle arbetet avsevärt underlättas. Lämplig plats för en sådan hiss är schaktet för spiraltrappan, som då skulle borttagas. Kostnaderna för installation av hissen har beräknats till 60 000 kronor. Av arkivets lokaler är endast bottenvåningen, entresolvåningen och trapphuset försedda med elektrisk belysning. För att uppsöka arkivalier i de båda översta våningarna är man därför under den mörka årstiden under en stor del av dagen — i den översta våningen med dess dåliga dagerförhållanden ofta hela dagen — hänvisad till att använda handlampa. Denna olägenhet är till betydande förfång även för de ordningsarbeten, som måste bedrivas i det inom nämnda lokaler förvarade arkivbeståndet. Förfaringssättet står dessutom i strid med de säkerhetsföreskrifter, som byggnadsstyrelsen och riksarkivet utfärdat för arkivbyggnader. Den föreslagna elinstallationen, som har beräknats draga en kostnad av 10 000 kronor, är sålunda mycket angelägen. På grund av inträffade byggnadskostnadsstegringar måste den tidigare beräknade kostnaden nu uppräknas till 75 000 kronor.

17. Landsarkivarien i Östergötlands län har anhållit om installerandet av en för boktransporter och förare lämplig hiss mellan arkivets våningar i Vadstena slott. Hitintills har ned- och upptagningen av de oftast tunga bokbanden skett genom spiraltrappan mellan expeditionslokalen och överliggande arkivvåning. Våningshöjden är cirka 7,0 m och trappan besvärande varför stor risk för olycksfall föreligger.

Byggnadsstyrelsen anser landsarkivets anhållan om installation av hiss motiverad och har efter verkställd utredning beräknat kostnaderna härför till 55 000 kronor.

18. I framställning den 26 augusti 1956 anförde byggnadsstyrelsen bekräftande kasern II på Skeppsholmen bland annat följande.

På därom av byggnadsstyrelsen gjorda framställningar har Kungl. Maj:t den 23 oktober 1953 och den 30 juni 1954 bemyndigat styrelsen att av anslaget till anordnande av förvaltningslokaler disponera 100 000 respektive 120 000 kronor till iordningställande av vissa delar av kasernen för konsthögskolans räkning.

De hittills utförda arbetena har bland annat omfattat iordningställande av elevateljéer och en större skulpturateljé samt omläggning av elektriska och andra installationer. Arbetena har utförts i etapper dels för att möjliggöra undervisningens bedrivande under ombyggnadstiden och dels på grund av att de militära myndigheterna icke kunnat friställa alla lokaler samtidigt.

Vid ett slutligt ordnande av högskolans lokaler inom nämnda byggnader beräknar styrelsen vissa ytterligare arbeten erforderliga. Iordningställandet av en större ateljé för modellmålning i våningen tre trappor samt anordnandet av ett utrymme för elevmaterielskåp på vinden utgör de väsentligaste uppgifterna i byggnadens inre. För att ateljén skall få tillräcklig höjd måste vindbjälklaget borttagas och takstolskonstruktionen ombyggas och förstärkas. Kostnaderna för dessa arbeten har beräknats till 100 000 kronor.

Beträffande byggnadens yttre må följande anföras. Kasernbyggnaden, som redovisas på försvarets fastighetsfond, är enligt Kungl. Maj:ts beslut den 11 september 1953 upplåten med nyttjanderätt till byggnadsstyrelsen för konsthögskolans räkning. Styrelsen har därvid att förvalta och underhålla byggnaden. När byggnaden övertogs av styrelsen befann den sig

i dåligt skick. Särskilt underhållet av dess yttre delar var i hög grad eftersatt. Sålunda är fasadputsen skadad och lös från underlaget i sådan omfattning att hel omputsning av byggnaden är nödvändig. Dessutom befinner sig fönstersnickerierna i sådant skick, att de snarast måste utbytas. Med hänsyn till att byggnaden har stort kulturhistoriskt värde och nu fått en användning som torde komma att bli bestående för lång tid anser styrelsen, att de angivna åtgärderna icke bör uppskjutas. Arbetena, som beräknats draga en kostnad av 175 000 kronor, bör ur ekonomisk synpunkt lämpligen utföras i samband med inredningen av nämnda ateljé i våningen tre trappor.

Gårdslängan, som nyligen utrymmts av de militära myndigheterna, avses att disponeras av skulptörerna och inrymma gipsgjuteri, verkstäder för stuck-, metall- och träarbeten samt förråd. Kostnaderna för erforderliga arbeten har beräknats till 45 000 kronor.

På grund av inträffade byggkostnadsstegringar måste den tidigare beräknade kostnaden nu uppräknas med 20 000 kronor till (107 000 + 185 000 + 48 000 =) 340 000 kronor.

I fråga om här föreslagna arbeten framhåller styrelsen, att fasaderna på grund av fortgående förstörelse nu är i så dåligt skick, att de snarast bör repareras.

19. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagt förslag har 1958 års riksdag anvisat 130 000 kronor för ombyggnad av den gamla skolbyggnaden i kvarteret Riddaren nr 6 i Stockholm för ökad utbildning av arkitekter. Den beräkning som 1957 låg till grund för styrelsens medelsäskande var baserad på att antalet studerande i varje årskurs skulle uppgå till 30 elever. Vid sådan storlek på årskurserna förutsattes de befintliga klassrummen i skolan kunna användas i huvudsak i befintligt skick. Sedermera har Kungl. Maj:t beslutat att varje årskurs skall omfatta 36 elever. För att anpassa lokalerna för en sådan storlek på årskurserna har betydande ändringar i det tidigare uppgjorda ombyggnadsförslaget måst vidtagas. Sålunda måste ett flertal väggar inom byggnaden rivas och flyttas.

Det har vidare ansetts angeläget, att i samband med den pågående ombyggnaden låta utrusta den i byggnaden befintliga omoderna vaktmästarbostaden med badrum och nytt kök. Slutligen har det vid närmare undersökning visat sig, att den elektriska installationen i byggnaden i stor utsträckning måste utbytas, enär den icke uppfyller nuvarande krav på säkerhet.

Kostnaderna för nu angivna arbeten har beräknats till 140 000 kronor.

20. I framställning den 27 augusti 1957 anförde byggnadsstyrelsen beträffande Chalmers tekniska högskola bland annat följande, vilket yrkande styrelsen nu återupprepar.

Vid uppförandet av garage- och förrådsbyggnaden vid laboratoriet i Råö lämnades vinden inom byggnaden helt oinredd och avsågs att utgöra lokalreserv för framtiden. Behovet att taga denna reserv i anspråk har nu aktualiserats. Vindsutrymmet skulle användas till samlings- och föreläsningssal samt delvis även för laboratorieändamål.

För iordningställande av lokalerna erfordras golvläggning samt sanitets- och elinstallationer. Kostnaden härför har beräknats till 10 000 kronor.

21. I framställning den 27 augusti 1957 anförde byggnadsstyrelsen beträffande Annedals folkskoleseminarium bland annat följande.

Då rektorsbostaden inte längre utnyttjas för sitt ändamål kan den disponeras för undervisningen. Seminariet har i många år haft besvärigheter

med den trångboddhet som förorsakats av dels övningsskolans tillväxt och dels de ökade anspråk på institutioner som den nutida lärarutbildningen medför.

Byggnadsstyrelsen har i samråd med skolöverstyrelsen närmare utrett frågan och funnit att de arbeten som erfordras i huvudsak är följande.

Befintliga trappor, som är belägna i skilda delar av huset, borttages och ersättes med en trappa från källare till vind. Vissa mellanväggar i bottenvåningen borttages för att möjliggöra anordning av klassrum för klasserna 1 och 2 med 18 till 20 elever samt rum för läs- och talfelsteknik. Köket bibehålles i stort sett oförändrat och utnyttjas såsom verktrum. I övervåningen, dit institutionen för psykologi och pedagogik avses förläggas, sammanslås två rum till en föreläsningssal för 25 elever. Vidare anordnas där fyra laboratorielokaler samt toaletter. I samband med förändringarna erfordras delvis ny golvbeläggning och beklädnad av väggar, fullständig ommålning samt kompletterande elektriska installationer inom båda våningsplanen. Beträffande vindsvåningen, som omfattar 100 m² golvyta och är helt oinredd, föreslås att fyra testrum samt materialrum och reservrum iordningställes för framtida behov. Härfor erfordras värmeisolering och inklädnad av väggar och tak, anordnandet av takfönster, skiljeväggar och golvbeläggning samt värme- och elektriska installationer. I källarvåningen anordnas toaletter för de barn som har sina klassrum inom byggnaden.

Byggnadsstyrelsen är medveten om att de föreslagna åtgärderna icke löser seminariets nu överblickbara lokalproblem på längre sikt. Med hänsyn till att villabyggnaden friställts och i betraktande av de begränsade möjligheter som föreligger att tillskapa nya lokaler vill styrelsen emellertid icke motsätta sig att byggnaden iordningställes för här avsett ändamål. Totala kostnaderna för nu angivna arbeten har beräknats till 160 000 kronor.

22. Folkskoleseminariet i Linköping, som uppfördes 1926, är utrustat med en centralvärmeanläggning för lågtrycksånga. För ångalstringen finns i värmecentralen tre kokseldade lågtrycksångpannor, var och en med en eldyta av 28,2 m². Dessa pannor, som saknar ångdomar och som numera varit i bruk i 32 år, är så förslitna att de ur driftsäkerhetssynpunkt snarast bör ersättas med nya.

Då behov av pannbyte nu föreligger, har styrelsen funnit angeläget ur driftsekonomisk synpunkt att även en modernisering och renovering av byggnadens värmeanläggning i dess helhet kommer till stånd. Lämpligast synes därvid vara att ersätta byggnadens nuvarande lågtrycksångvärmesystem med ett helautomatiskt pumpvarmvattensystem och ansluta detta till stadens fjärrvärmeverk.

Enligt verkställd utredning måste en sådan modernisering omfatta demontering av befintlig värmeanläggning samt dragning av nya ledningar och insättning av nya radiatorer, leverans och montering av pumpar, huvudgrupper, undergrupper, varmvattenberedare och värmeväxlare i apparatrum, nya ventilationsanläggningar inom gymnastiksal, samlingssal, badhall och omklädningsrum. Vidare synes åtgärder böra vidtagas för varmluftsinsblåsning i klassrummen.

Kostnaderna för ifrågavarande arbeten inklusive erforderliga byggnads-, målnings- och elarbeten m. m. har beräknats till sammanlagt 330 000 kronor. Då det med hänsyn till skolundervisningen icke är lämpligt att genomföra arbetena i ett sammanhang bör arbetena uppdelas i tre elapper, som kan utföras under tre på varandra följande sommarlovsperioder. För arbetenas påbörjande under sommaren 1959 erfordras ett belopp av 125 000 kronor.

23. Enligt beslut av 1958 års riksdag skall vid folkskoleseminariet i Haparanda från och med höstterminen 1958 inrättas en ny övningsskolavdelning för barn med bristfälliga kunskaper i svenska språket.

Då nuvarande klassrum är helt tagna i anspråk för den ordinarie undervisningen, måste ett nytt klassrum anordnas, därest den anbefallda undervisningen skall kunna meddelas. Möjlighet finns att inom skolbyggnaden anordna ett sådant klassrum genom sammanslagning av vissa utrymmen som nu utnyttjas för gymnastikredskap, lunchrum och toaletter för lärare. Därvid måste ett nytt lunchrum anordnas. Plats härför finnes i byggnadens souterrängvåning. Redskapsutrymmena anses däremot icke behöva ersättas. Kostnaderna för erforderliga arbeten har beräknats till 16 000 kronor.

24. De inom folkskoleseminariet i Umeå befintliga personalbostäderna har på senare år icke genomgått någon annan renovering än ommålning av vissa utrymmen och installation av nya köksspisar och diskbänkar år 1947. I första hand behöver nu värmeinstallationen förbättras. Det mycket bristfälliga värmesystem som finns, bygger på en kombinerad varmvatten- och varmluftuppvärmning. Varmluftuppvärmningen har ej fungerat sedan mer än 30 år, och uppvärmningsanordningen i övrigt ger helt otillfredsställande effekt.

Den nu erforderliga upprustningen av personalbostäderna har kostnadsberäknats till 75 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1958.

I detta sammanhang anmäler byggnadsstyrelsen jämväl, att det kamerala arbetet på rektorsexpeditionen vid seminariet under de senaste åren har ökat i sådan grad att rektorn måst upplåta sitt tjänsterum till expeditjonsrum. För egen räkning disponerar rektorn det förutvarande sekreterarrummet, som endast är 8,5 m² stort. En utökning av detta rum är därför i hög grad påkallat. Möjligheter härtill finns genom att taga i anspråk en del av en intilliggande toalettavdelning, vilken numera icke användes. Kostnaderna för erforderliga arbeten har beräknats till 7 000 kronor. (Skrivelse den 19 augusti 1958.)

25. I framställningen den 27 augusti 1957 anförde styrelsen beträffande nomadskolorna följande. I den av Kungl. Maj:t den 8 mars 1957 fastställda staten för byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1957/58 finnes upptaget ett belopp av 100 000 kronor för installation av automatisk brandalarm vid samtliga de tio av nomadskolbyggnadskommittéerade byggda och av byggnadsstyrelsen numera förvaltade nomadskolhemmen samt för anordnande av utvändiga brandtrappor vid vissa av dessa skolhem.

Med anledning av statens brandinspektions meddelande nr 1956: 7 och brandchefernas i Jokkmokk och Gällivare ålägganden vid särskilda brandsyner har byggnadsstyrelsen i underdånig skrivelse den 9 april 1957 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte bemyndiga styrelsen att för utförande av jämväl andra brandskyddsåtgärder vid skolhemmen i Jukkasjärvi och Lannavaara dels taga i anspråk ovannämnda för installation av brandalarmanläggningar vid nomadskolorna anvisade 100 000 kronor, dels ock av ordinarie underhållsmedel få disponera ett belopp av 90 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 6 juni 1957 bifallit styrelsens hemställan och arbetena är nu i huvudsak slutförda. I skrivelsen redovisade byggnadsstyrelsen jämväl kostnaderna för motsvarande brandskyddsåtgärder inom övriga åtta nomadskolhem och anförde därvid att styrelsen hade för avsikt att framlägga förslag om anvisande av medel för detta ändamål för budgetåret 1958/59. Kostnaderna för här avsedda arbeten hade beräknats till 500 000 kronor. Sedermera har skolöverstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 2 juli

1958 hemställt, att skolan i Jänsmässholmen måtte få nedläggas. Vid bifall härtil utgår brandskyddsåtgärderna vid nämnda skola, varvid behovet av erforderliga medel reduceras till 470 000 kronor.

26. I skrivelse till byggnadsstyrelsen har statens hantverksinstitut bland annat anmält behov av vissa mindre för institutets verksamhet erforderliga ombyggnadsarbeten i samband med omdispositioner av institutets föreläsningss- och lärosalar. Byggnadsstyrelsen understryker vikten av att nämnda arbeten kommer till stånd. Kostnaderna beräknas till 15 000 kronor. (Skrivelse den 19 augusti 1958.)

27. Tillgången på tillfredsställande arkivlokaler i sjöhistoriska museet är mycket begränsad. På grund härav måste en stor del värdefull sjöhistorisk litteratur och brännbara fotonegativ m. m. förvaras i tidigare för utställningar avsedda lokaler i museibyggnadens källarvåning. Därest brand skulle uppstå, torde man få räkna med att i lokalerna förvarade handlingar inte kan räddas från förstörelse. Byggnadsstyrelsen har därför i samråd med museet upprättat förslag till uppsättning av brandsäkra väggar. Kostnaderna för arbetena, som styrelsen finner angelägna, har beräknats till 35 000 kronor. (Skrivelse den 9 september 1958.)

Beträffande de under punkterna 28—32 anmälda medelsäskandena har byggnadsstyrelsen gjort framställning i skrivelse den 26 augusti 1958.

28. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagda förslag har riksdagen för vartdera av budgetåren 1957/58 och 1958/59 anvisat 300 000 kronor till anordnande av förvaltningslokaler för den regionala administrationen. Anslaget är avsett att efter medgivande av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall möjliggöra för byggnadsstyrelsen att snabbt tillgodose oväntat uppkomna behov av förvaltningslokaler m. m. genom att bland annat låta inreda vindlokaler eller utföra om- eller påbyggnader i staten tillhöriga fastigheter samt i vissa fall, då några möjligheter av ovannämnda slag icke står till buds, vidtaga andra provisoriska byggnadsåtgärder (jämför punkterna 13 och 14).

Den odisponerade behållningen på anslaget uppgår för närvarande till cirka 195 000 kronor. Styrelsen räknar med att arbeten av sådan omfattning blir erforderliga under budgetåret, att anslaget kommer att bli i sin helhet förbrukat.

Med hänsyn till de svårigheter som under senare år förelegat när det gällt att lösa de statliga lokalproblemen för den regionala administrationen räknar styrelsen med att ett oförändrat anslag på 300 000 kronor erfordras för budgetåret 1959/60.

29. I vissa lokaler vid statens bakteriologiska laboratorium är ventilationen för närvarande högst otillfredsställande. I första hand gäller det poliobyggnaden och pestlaboratoriet samt översta våningsplanet i D-huset ävensom vissa mindre rumsenheter i huvudbyggnaden. Temperaturen i dessa lokaler kan tidvis uppgå till mellan 35 och 38° C samtidigt som den relativa luftfuktigheten är mycket hög. Arbetsförhållandena för personalen i dessa lokaler, som i regel är sterilrum, är därför tidvis närmast olidliga. Den enda möjlighet som står till buds för att förbättra förhållandena är kylning av luften. De luftmängder, som nu inblåses i rummen, är i regel alltför små för att få erforderlig kyleffekt som är godtagbar med hänsyn till välbefinnande och till risken för kondensering.

Där kylbehov föreligger i enstaka lokaler, vilket är fallet inom huvudbyggnaden och i pestlaboratoriet, erfordras endast att lokala kylapparater arbetande med cirkulerande luft installeras.

För de sterila lokalerna i poliobyggnaden finnes ett ventilationsaggregat avsett för kompletteringar av kylmateriel och kylmaskin. En dylik komplettering bör nu ske. I ympningsavdelningen, belägen överst i D-byggnaden, har under åren omfattande ändringar och inredning skett, varför det befintliga ventilationssystemet ej längre fungerar såsom avsetts. Då nu krav på kylning av luft föreligger erfordras ett nytt ventilationssystem, vilket föreslås uppdelat på två separata aggregat, båda utrustade för kylning.

Kostnaderna för nu föreslagna ventilations- och kylanordningar inklusive erforderliga byggnads- och elektriska arbeten har beräknats till sammanlagt 90 000 kronor.

30. Landshövdingebostaden i residenset i Vänersborg är inrymd i tre olika våningsplan med kök och vardagsmatrum m. m. i bottenvåningen, representationsrummen i våningen en trappa och sovrummen i våningen två trappor. Då våningshöjderna i byggnaden är förhållandevis höga — cirka 4 m — blir arbetsförhållandena inom bostaden betungande. Fråga har därför väckts om installation av personhiss i bostaden. För närvarande finnes en mindre mat-hiss mellan köket och representationsvåningen. Enligt upprättat förslag skulle denna hiss borttagas och ersättas med en personhiss för vilken hisschaktet utökas och drages från källaren till vinden. Den nya hisskorgen är beräknad för tre personer. Hissen kommer förutom persontrafik även att ombesörja transporter mellan kök och matsal.

Den nu föreslagna hissen i boställsvåningen är så placerad och dimensionerad att den kan komma till användning även om bostaden i en framtid skulle omändras till tjänstelokaler.

Kostnaden för hiss och erforderliga byggnadsarbeten har beräknats till 60 000 kronor.

31. Gårdshuset till länsresidenset i Jönköping inrymmer garage för landshövdingens bil samt en bostad om tre rum och kök. Lägenheten bebos av landshövdingens chaufför, som tillika är värmeledningsskötare och tillsyningsman för fastigheten. Bostaden är omodern och uppfyller icke de krav, som numera bör ställas på en lägenhet av ifrågavarande slag. På grund därav har styrelsen låtit utarbeta förslag till bostadens upprustning innefattande modernisering av kök, anordnande av badrum och i övrigt erforderlig upprustning av lägenheten i sin helhet. Byggnadsstyrelsen hemställer om en särskild medelsanvisning av 14 000 kronor för ändamålet.

32. Någon översyn eller reparation av anläggningens olika installationer ingick icke i de istandsättningsarbeten vid vanförestalten i Härnösand, för vilka 1953 års riksdag anvisat ett investeringsanslag av 410 000 kronor.

Inträffade driftsavbrott på den elektriska anläggningen inom anstalten har gett byggnadsstyrelsen anledning att närmare undersöka dessa installationer. Därvid har framkommit att dessa befinner sig i så dåligt skick att åtgärder snarast måste vidtagas för att säkerställa driften vid anstalten. Sålunda måste det befintliga lågspänningsställverket, som i vissa avseenden ej uppfyller författningsenliga bestämmelser, utbytas mot ett nytt plåtkapslat ställverk. Fördelnings- och gruppcentraler är jämväl otillfredsställande och av så gammal modell att ersättningsdelar icke går att anskaffa. Stigar och gruppleddningar är endast 3-ledare och måste enligt kommerskollegiums säkerhetsföreskrifter omläggas och förses med skyddsjordning. Vidare erfordras utbyte av bristfälliga vägguttag och strömställare.

Kostnaderna för samtliga elarbeten jämte erforderliga efterlagnings- och målningsarbeten har beräknats till 125 000 kronor.

Y t t r a n d e n. Över medelsäskandena under förenämnda punkterna 7—9 har utlåtagen avgivits av *socialstyrelsen* och *nykterhetsvårdsutredningen*. Över punkten 14 har utlåtan avgivits av *statskontoret*. Beträffande de nämnda utlåtandena torde få hänvisas till handlingarna i ärendena.

Enligt förenämnda redovisning har således under byggnadsstyrelsens delfond anmälts ett sammanlagt medelsbehov för normalt underhåll och särskilda arbeten, äskade i styrelsens statskrivelse och såsom investeringsanslag, av (11 655 000 + 1 898 500 + 6 301 000 =) 19 854 500 kronor.

5. Generaltullstyrelsens delfond. Till reparations- och underhållskostnader har under denna delfond anvisats följande belopp.

Budgetår	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59
Kronor	164 000	162 000	194 000	195 000

För det löpande fastighetsunderhållet har generaltullstyrelsen för nästa budgetår uppskattat medelsbehovet till 170 000 kronor. Styrelsen har därvid beräknat underhållskostnaderna med tillämpning av indextalet 317 i byggnadsstyrelsens reparationskostnadsindex. Av beloppet avser 17 000 kronor beräknade fastighetsskatter.

Några medel för särskilda arbeten har inte äskats av generaltullstyrelsen.

6. Uppsala universitets delfond. Under denna delfond har till reparations- och underhållskostnader m. m. för dels akademiska sjukhuset, dels övriga fastigheter anvisats följande belopp.

Budgetår	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59
a) Akademiska sjukhuset, kronor	399 000	427 000	529 000	567 000
b) Övriga fastigheter, kronor ..	848 000	850 000	958 000	877 000
Summa	1 247 000	1 277 000	1 487 000	1 444 000

I. L ö p a n d e u n d e r h å l l. Till grund för uppskattningen av medelsbehovet för normala underhållsarbeten under budgetåret 1959/60 har bokföringsvärdet av de på delfonden redovisade byggnaderna beträffande såväl akademiska sjukhuset som övriga byggnader i enlighet med de i propositionen nr 71 till 1943 års riksdag angivna principerna uppdelats efter de olika byggnadernas ålder, varefter behovet av reparationsmedel vid 1935 års prisnivå framräknats med tillämpning av de för byggnadsstyrelsens fastigheter i Stockholm gällande procentsatserna. Resultatet härav framgår av följande tabell.

	Byggnads- värde re- ducerat till 1935 års pris- nivå, kronor	Under- hålls- procent	Repara- tionsmedel vid 1935 års pris- nivå, kronor
<i>Akademiska sjukhuset:</i>			
Äldre byggnader	7 261 000	1,5	108 916
Nya byggnader över 8 år	7 237 600	1,0	72 376
Nya byggnader ej över 8 år	2 259 600	0,5	11 298
Kronor	16 758 200	—	192 590

Övriga fastigheter:

Äldre byggnader	13 527 000	1,5	202 905
Nya byggnader över 8 år	5 214 400	1,0	52 144
Nya byggnader ej över 8 år	5 894 600	0,5	29 473
Kronor	24 636 000	—	284 522

De sålunda erhållna summorna 192 590 och 284 522 kronor har multipliserats med indextalet 3,17, varefter erhållits ett reparationsmedelsbehov av för akademiska sjukhuset 610 000 kronor och för övriga fastigheter 902 000 kronor.

II. Särskilda arbeten. Några medel för särskilda arbeten under nästa budgetår har drätselnämnden inte äskat i sitt statförslag för delfonden. I detta sammanhang torde emellertid få anmälas en av byggnadsstyrelsen i skrivelse den 12 augusti 1958 gjord framställning om anvisande av 50 000 kronor för vissa arbeten inom fysiska institutionen vid universitetet. Byggnadsstyrelsen anför följande.

Med hänsyn till de risker för omgivningen som är förenade med arbeten med isotoper har vissa brandskyddsåtgärder befunnits nödvändiga inom de delar av institutionen där sådan forskning bedrivs. Kostnaderna härför beräknas uppgå till 50 000 kronor och beloppet bör finnas tillgängligt under budgetåret 1959/60.

Sammanlagt redovisas således ett medelsbehov under Uppsala universitets delfond av (610 000 + 902 000 + 50 000 =) 1 562 000 kronor för nästa budgetår.

7. Lunds universitets delfond. För denna delfond har tidigare till reparations- och underhållsarbeten m. m. anslagits följande belopp.

Budgetår	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59
Kronor	442 000	493 000	499 000	521 000

I. Löpande underhåll. Till grund för uppskattningen av medelsbehovet för löpande reparations- och underhållsarbeten under budgetåret

1959/60 har, i enlighet med de principer som legat till grund för bestämmande av reparationsanslaget för innevarande budgetår, lagts bokföringsvärdet av de på delfonden den 30 juni 1958 redovisade byggnaderna. Från detta värde, 26 224 147 kronor, har dragits värdet av byggnader under uppförande, 1 713 221 kronor. Reparationsmedelsbehovet vid 1935 års nivå har därefter uppskattats med ledning av de av byggnadsstyrelsen tillämpade procentsatserna för normalt underhåll. Drätselnämndens beräkningar redovisas i följande tabell.

	Byggnadsvärde reducerat till 1935 års pris- nivå, kronor	Under- hålls- procent	Reparations- medel vid 1935 års prinsnivå, kronor
Äldre byggnader	7 880 790	1,5	118 212
Nya byggnader över 8 år	1 957 664	1,0	19 577
Nya byggnader ej över 8 år	6 031 033	0,5	30 155
Kronor	15 869 487	—	167 944

Det sålunda erhållna beloppet 167 944 kronor har multiplicerats med indextalet 3,17, varefter erhållits ett reparationsmedelsbehov av 532 500 kronor.

II. Särskilda arbeten. Vid sidan av förenämnda medelsäskande för det normala fastighetsunderhållet har drätselnämnden begärt en särskild medelsanvisning av 80 000 kronor för installation av hiss i botaniska museet. Drätselnämnden anför i huvudsak följande.

Professorn vid botaniska muséet, Henning Weimarck, har i skrivelse till drätselnämnden framhållit följande: »... Under åren 1950—51 genomgick Botaniska muséet omfattande ombyggnad. Därigenom ha arbetsrum, laboratorier och herbariesalar utvunnits även inom muséets tredje och fjärde våningar. På översta våningen finnas en herbariesal för lavar, fyra arbetsrum och en sal, där de studerande få inläsa viss del av tentamen i systematik... Det är därför ett synnerligen angeläget önskemål, att institutionen finge en personhiss... En sådan hiss skulle dessutom kunna användas för transporter av herbariematerial från en våning till en annan, något som med nuvarande system är ett synnerligen arbetskrävande företag. Även källarvåningen är numera inredd, varför byggnaden i allt innehåller fem våningar, inom och mellan vilka museipersonalen dagligen har att röra sig och föra med sig tungt eller skrymmande material...».

En personhiss kan installeras i en korridor utan avsevärda ingrepp i byggnaden. Kostnaderna har beräknats till 80 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1957.

Sammanlagt äskas således under Lunds universitets delfond en medelsanvisning av $(532\,500 + 80\,000 =) 612\,500$ kronor för nästa budgetår.

8. Sjöfartsstyrelsens delfond. Under denna delfond, som tidigare benämnts lotsstyrelsens delfond, har till reparations- och underhållskostnader anslagits följande belopp.

Budgetår	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59
Kronor	315 000	315 000	440 000	475 000

I anslutning till sina medelsäskanden för nästa budgetår har sjöfartsstyrelsen redovisat resultatet av det uppdrag Kungl. Maj:t genom beslut den 8 mars 1957 givit styrelsen att verkställa utredning om medelsbehovet på längre sikt för reparations- och underhållskostnader m. m. för det byggnadsbestånd som redovisas under delfonden. För en utförlig redogörelse av undersökningen, som utförts i samråd med byggnadsstyrelsen, torde få hänvisas till sjöfartsstyrelsens skrivelse jämte därtill fogade tabeller.

Sammanfattningsvis anser sig sjöfartsstyrelsen kunna konstatera, att sjöfartsstyrelsens äldre byggnader i likhet med andra verks vid delfondens tillkomst upptogs till förhållandevis låga värden,

att byggnadsbeståndet utgöres av en mångfald mindre enheter av skiftande art och i de flesta fall ej är jämförbart med andra statliga verks byggnadsbestånd,

att större delen av husbyggnadsbeståndet är uppfört av trä under tak av papp,

att större delen av byggnadsbeståndet är utspritt på ett stort antal mer eller mindre otillgängliga platser längs kusten och vars motsvarighet icke återfinnes inom andra statliga verks byggnadsbestånd,

att anläggningar på dessa för väder och vind samt sjö och is utsatta platser kräver större underhåll än vad som normalt erfordras för anläggningar på mera skyddade platser, samt

att platsernas i många fall otillgängliga lägen medför ökade kostnader i form av dyrbara transporter, liggedagar för otjänlig väderlek m. m.

Sjöfartsstyrelsen anför vidare.

Med hänsyn till de speciella förhållanden, som är rådande beträffande sjöfartsstyrelsens byggnadsbestånd och vilka är ägnade att fördyra underhållskostnaderna, är det ofrånkomligt, att en högre underhållsprocent måste tillämpas på detta byggnadsbestånd än vad som normalt tillämpas för andra verk.

För budgetåren 1957/58 och 1958/59 har de i Kungl. Maj:ts proposition nr 71/1943 angivna principerna för beräkning av medelsbehovet för reparations- och underhållskostnader tillämpats på de under sjöfartsstyrelsens delfond invärderade anläggningarna. Byggnadsbeståndet har därvid med hänsyn till objektens ålder uppdelats i tre grupper, nämligen:

- 1) äldre byggnader, som fanns vid fondens inrättande år 1940,
- 2) nyare byggnader, uppförda efter år 1940 men äldre än 8 år, samt
- 3) nyare byggnader yngre än 8 år.

För ifrågavarande grupper har för de båda budgetåren tillämpats en underhållsprocent av 1,75, 1,0 och 0,5.

Underhållsprocenten 1,0 och 0,5 är samma som tillämpats för motsvarande å byggnadsstyrelsens m. fl. verks delfonder redovisade byggnader. För de sjöfartsstyrelsen tillhöriga byggnader, som innefattas i grupperna

2 och 3, erhålles sålunda icke någon kompensation för påtalade merkostnader för underhållet, vilka är förknippade med sjöfartsstyrelsens, jämfört med andra verks, byggnadsbestånd. Omständigheterna talar därför för en höjning av underhållsprocenten för åtminstone grupp 2. Denna bör med hänsyn till föreliggande förhållanden icke sättas lägre än 1,2. Å andra sidan torde underhållsprocenten för grupp 1 kunna sänkas till 1,7 mot tidigare 1,75, under det att underhållsprocenten 0,5 för grupp 3 bör kunna bibehållas oförändrad. Beträffande grupp 1 må härvid beaktas, att de i denna grupp inordnade anläggningarna, vilka i de flesta fall ha hög ålder, undan för undan komma att ersättas med nybyggnader, varigenom denna grupp och dess bokförda värde successivt kommer att minska.

Vid tillämpning av procentsatserna 1,7, 1,2 och 0,5 blir det äskade anslagsbeloppet för budgetåret 1959/60 något lägre än vad som skulle bli valet, därest hittills tillämpade procenttal 1,75, 1,0 och 0,5 nyttjas. Justeringen innebär dock en på längre sikt lämpligare avvägning av underhållsmedlen för anläggningarna inom respektive grupper.

Sjöfartsstyrelsen framhåller, att medelsbehovet för reparations- och underhållskostnader för styrelsens byggnadsbestånd, beräknat efter de i proposition nr 71/1943 angivna riktlinjerna och med tillämpning av en underhållsprocent om respektive 1,7, 1,2 och 0,5 för de olika byggnadsgrupperna, synes bli va väl avvägd för att byggnadsbeståndet skall kunna underhållas på ett betryggande sätt. Styrelsen föreslår, att denna beräkningsmetod kommer till användning i fortsättningen.

Enligt nämnda beräkningsmetod erfordras för budgetåret 1959/60 ett underhållsanslag av 494 892 kronor eller avrundat 495 000 kronor.

9. Medicinalstyrelsens delfond. Till reparations- och underhållskostnader har för denna delfond anslagits följande belopp.

Budgetår	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59
Kronor	4 096 000	4 447 000	5 196 000	6 200 000

I sin statskrivelse för nästa budgetår anför medicinalstyrelsen inledningsvis följande allmänna motivering för sina medelsäskanden.

Det är allmänt omvitnat, att det efter hibernaltbehandlingens införande vid sinnessjukhusen för några år sedan genom inträdd reducering av patienternas beteenderubbningar uppstått bättre förhållanden särskilt på sjukhusens oroliga och kroniska avdelningar. Som kontrast häremot står den på många håll alltför torftiga och bristfälliga standarden i fråga om lokaliteter och inredning i den miljö, där de förbättrade sjuka tillbringa sin dag. Det är synnerligen angeläget, att åtgärder såsom målningsarbeten och andra löpande reparationer vidtagas, även om avsikten skulle vara att inom överskådlig framtid utföra mera grundliga renoveringar. Vid de inspektioner, som medicinalstyrelsen under det sistförflutna budgetåret har låtit verkställa rörande de hygieniska förhållandena på vissa sinnessjukhus, har betydande brister ifråga om den sanitära utrustningen kunnat konstateras. Endast i vissa avseenden kan dessa brister avhjälpas genom åtgärder, som kan vidtagas genom sjukhusens eller medicinalstyrelsens försorg. Ett avlägsnande av de sanitära olägenheterna inom en vårdavdelning innebär nämligen som regel att hel omläggning av rörledningssystem och elektriska

system måste företagas. Arbetena blir därför av så stor omfattning, att de icke kan inrymmas inom ramen för de ordinarie anslagen för byggnadernas underhåll. Härtill kommer att den moderna behandlingsverksamheten ställer stora krav på utökade och förbättrade lokalresurser. I vissa fall kan behov uppkomma, som erfordrar omdisposition av lokaler samt iordningsställande av desamma.

I. **Löpande underhåll.** I 1958 års statsverksproposition, bilaga 21, s. 31, förordades, att beräkningen av underhållsmedlen för medicinalstyrelsens delfond skulle ske i enlighet med de principer som bland annat gäller för byggnadsstyrelsens delfond. Häremot hade riksdagen ingen erinran. Detta innebär bland annat, att vid procentberäkningen av underhållsmedlen skall tillämpas procentsatserna 1,5, 1,0 och 0,5 för äldre byggnader, nya byggnader över åtta år respektive nya byggnader ej över åtta år. Indexberäkningen skall ske med utgångspunkt från prisläget år 1935. Tidigare har för delfonden tillämpats procenttalen 1,5, 0,8 och 0,4 samt såsom basår året 1939.

Medicinalstyrelsens beräkningar framgår av nedanstående uppställning.

	Bokfört byggnads- värde, kronor	Byggnadsvärde reducerat till 1935 års pris- nivå, kronor	Indexkor- rigerad under- hålls- procent	Erforderliga underhålls- medel vid nuvarande prisnivå, kronor
Äldre byggnader	110 039 757	110 039 757	4,755	5 232 390
Nya byggnader över 8 år ..	51 594 492	31 383 063	3,17	994 843
Nya byggnader ej över 8 år	129 741 310	51 582 917	1,585	817 589
Kronor	291 375 559	193 005 737	—	7 044 822

Erforderliga medel för det löpande fastighetsunderhållet har medicinalstyrelsen således beräknat till 7 044 822 kronor eller avrundat 7 045 000 kronor.

II. **Särskilda arbeten.** De istandsättnings- och moderniseringsarbeten, för vilka medicinalstyrelsen äskat särskilda medelsanvisningar å fastighetsfondens stat framgår av följande uppställning.

	Kronor
1. S:t Annas sjukhus, renovering och modernisering av paviljong M 2	125 000
2. Sundby sjukhus, renovering och modernisering av paviljong M 4, etapp 1	300 000
3. Ryhovs sjukhus, renovering och modernisering av bostadshus B 6, etapp 1	80 000
4. S:t Sigfrids sjukhus, renovering och modernisering av paviljong M 4	200 000

	Kronor
5. S:t Olofs sjukhus, installation av tempererat varmvatten samt modernisering av sköljrum, etapp 1	150 000
6. S:t Lars sjukhus, renovering och modernisering av paviljong M 9	150 000
7. S:ta Maria sjukhus, kompletteringsarbeten inom mittpartiet av paviljong M 4	100 000
	Summa 1 105 000

Beträffande de olika ändamålen inhämtas bland annat följande ur medicinalstyrelsens petitum.

1. I petita angående fastighetsfondens underhållsanslag har styrelsen för 1954 och 1955 års riksdagar framlagt anslagsäskanden om sammanlagt 200 000 kronor för renoverings- och moderniseringsarbeten vid S:ta Annas sjukhus. Dessa anslag ställdes till styrelsens disposition och har numera förbrukats. Jämsides med dessa arbeten har även betydande upprustningsarbeten utförts med anlitande av övriga tillgängliga underhållsmedel.

Av upprustningsarbetena vid detta sjukhus återstår renovering och modernisering av paviljong M 2. Kostnaden härför har med ledning av medelsförbrukningen för de hittills utförda arbetena beräknats till 125 000 kronor, motsvarande cirka 3 500 kronor per vårdplats.

2. Av vårdpaviljongerna vid Sundby sjukhus har hittills med anlitande av tillgängliga underhållsmedel och under en tidrymd av cirka åtta år paviljongerna M 5, K 14 och K 15 helrenoverats. Även övriga paviljonger med undantag för paviljong M 4 har successivt upprustats i den mån medel kunnat avsättas för ändamålet. Sistnämnda paviljong är så försliten och befinner sig i så genomgående dåligt skick att en fullständig helrenovering är nödvändig snarast möjligt.

Denna renovering är avsedd att genomföras i två etapper, varvid patienterna evakueras till paviljong EP 3 vid Ulleråkers sjukhus, där lokaler efter enklare uppsnyggning kan friställas för ändamålet.

Kostnaderna för dessa arbeten kan med ledning av de för färdigställda, jämförbara arbeten beräknas till 6 000 kronor per vårdplats. Platsantalet i paviljong M 4 är 90, varför totalkostnaden beräknas belöpa sig till 540 000 kronor.

För utförande av första etappen av renoveringen av paviljong M 4, vari även ingår uppsnygningsarbetena inom paviljong EP 3, erfordras under nästkommande budgetår 300 000 kronor.

3. Vid Ryhovs sjukhus finnes ett bostadshus, B 6, vilket inrymmer tolv lägenheter för gift personal.

Samtliga lägenheter är i stort behov av renovering och bör i samband härmed kompletteras med badrum. Köken är försedda med gasspisar, vilka skall utbytas mot elspisar eftersom driften av Jönköpings stads gasverk skall upphöra. För utbytet av spisar har av 1958 års riksdag särskilda medel beviljats. Köksinredningarna är otidsenliga och tungarbetade och bör därför moderniseras i samband med bytet av spisar.

Kostnaderna för hela arbetet beräknas till 145 000 kronor, varav för nästkommande budgetår erfordras 80 000 kronor.

4. Vid S:t Sigfrids sjukhus har under senare år omfattande arbeten bedrivits för renovering och modernisering av de gamla vårdpaviljongerna, varvid dessa arbeten hittills i första hand koncentrerats till paviljong SP 3. Tillgängliga underhållsmedel har disponerats för ändamålet.

Nästa etapp av dessa arbeten avses skola omfatta upprustning av paviljong M 4, vilken är svårt försliten. I samband härmed måste de sanitets- och eltekniska installationerna moderniseras och kompletteras. Tvättställen saknar varmvatten och bör förses med tempererat sådant.

Arbetena beräknas i sin helhet kunna utföras under nästkommande budgetår för en kostnad av 200 000 kronor. Med 61 vårdplatser i denna paviljong motsvarar detta belopp en kostnad av cirka 3 300 kronor per vårdplats.

5. S:t Olofs sjukhus uppfördes under 1930-talet och är i huvudsak ett av de ur byggnadsteknisk synpunkt bästa sjukhusen.

I ett par avseenden föreligger emellertid väsentliga brister, nämligen varmvattenförsörjningen och sköljrumsinredningen inom samtliga vårdavdelningar. Sålunda är tvättställen endast försedda med kallvatten och sköljrumsinredningarna helt otillräckliga för nutida krav.

Kostnaderna för installation av tempererat varmvatten samt modernisering av sköljrummen beräknas till totalt 300 000 kronor. Arbetena bör uppdelas i två etapper, varvid för nästkommande budgetår erfordras ett belopp av 150 000 kronor.

6. Ett flertal av paviljongerna inom östra delen av S:t Lars sjukhus område har under en lång följd av år renoverats och moderniserats.

Av de återstående byggnaderna är paviljong M 9 i särskilt dåligt skick, med undantag för en mindre del av densamma, benämnd »läns-paviljongen».

Paviljongen i övrigt måste snarast möjligt upprustas, varvid, förutom målning och nya golvbeläggningar, de värme-, ventilations-, sanitets- och eltekniska installationerna måste kompletteras respektive utbytas. Fönstren är även så förslitna, att de måste utbytas.

Kostnaderna beräknas sammanlagt till 250 000 kronor. Arbetena bör uppdelas i två etapper. För utförande av den första etappen erfordras under nästkommande budgetår ett belopp av 150 000 kronor. Vårdplatsantalet för denna paviljong är 56, motsvarande en kostnad av 4 500 kronor per vårdplats.

7. S:ta Maria sjukhus, som byggdes under första hälften av 1920-talet, planlades med stora vårdavdelningar och högt patientantal per avdelning. För underlättande av vårdarbetet och åstadkommande av bättre differentiering av patienterna har senare vissa avdelningar uppdelats i mindre enheter. Vissa av dessa enheter har därvid blivit provisoriskt och otillräckligt försedda med olika sanitära lokaler m. m.

I mittpartiet av paviljong M 4 är fyra dylika delavdelningar inrymda, vilka separerats från de på sidorna om desamma belägna avdelningarna. Av delavdelningarna är B 2 och C 2 belägna i bottenvåningen och A 2 och B 3 i våning 1 trappa. Dessa fyra avdelningar är vardera belagda med cirka 25 patienter och saknar badrum, expeditioner, omklädnadsrum och w. c. för personalen, tillfredsställande sköljrum m. m.

Genom viss omdisposition och uppdelning av olika lokaler kan dessa bristfälligheter på godtagbart sätt avhjälpas. Kostnaden för arbetena inom de fyra avdelningarna beräknas till sammanlagt 200 000 kronor. Arbetena bör uppdelas på två etapper, varvid för utförande av den första etappen under nästkommande budgetår erfordras 100 000 kronor. Med ett samman-

lagt vårdplatsantal av 100 motsvarar detta en kostnad av 2 000 kronor per vårdplats.

Sammanlagt äskas således under medicinalstyrelsens delfond ett reparationskostnadsanslag av (7 045 000 + 1 105 000 =) 8 150 000 kronor för nästa budgetår.

10. Karolinska sjukhusets delfond. Rubriken för reparations- och underhållskostnader m. m. är för denna delfond i staten uppdelad på två anslagsposter, avseende den ena karolinska sjukhuset och den andra serafimerlasarettet. Under dessa rubriker har anslagits följande belopp.

Budgetår	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59
a) Karolinska sjukhuset, kronor ..	426 000	476 000	588 000	742 000
b) Serafimerlasarettet, kronor	143 000	172 000	256 000	182 000
Summa	569 000	648 000	844 000	924 000

Av de för karolinska sjukhuset för innevarande budgetår anvisade medlen har 600 000 kronor beräknats för löpande reparations- och underhållsarbeten och återstoden, 142 000 kronor, för vissa större arbeten. För serafimerlasarettet är motsvarande belopp 164 000 respektive 18 000 kronor.

I. Löpande underhåll. För nästa budgetår har direktionen för karolinska sjukhuset uppskattat medelsbehovet för det löpande underhållet för *karolinska sjukhuset* till 700 000 kronor, innebärande en ökning med 100 000 kronor. Beträffande medelsberäkningen konstaterar direktionen, liksom i föregående års statförslag, att en tillämpning av de principer som förordats i propositionen nr 71 år 1943, och som jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 1 mars 1946 tillämpas beträffande vissa delfonder, skulle medföra ett väsentligt mycket högre reparationsanslag. Vid användandet av den för delfonderna vanligen tillämpade underhållsprocenten, d. v. s. en procent för nya byggnader över åtta år, skulle underhållsanslaget uppgå till 1 020 000 kronor. Direktionen anser sig dock alltfört inte böra hemställa om en ökning till denna nivå.

För det löpande underhållet å *serafimerlasarettet* hemställer direktionen om oförändrad medelsanvisning av 164 000 kronor.

II. Särskilda arbeten. De ändamål för vilka direktionen för karolinska sjukhuset i sitt statförslag för delfonden för nästa budgetår begärt särskilda medelsanvisningar framgår av följande förteckning.

	Kronor
a) Karolinska sjukhuset	
1. Förbättrade toalettmöjligheter för patienterna på vissa kliniker . .	28 600
2. Ombyggnad av kvinnokliniken avd. 3	19 000

	Kronor
3. Anordnande av ytterligare ett rum för elektroencefalografi på barnkliniken	10 000
4. Omändring av badrum och toalett på ögonkliniken avd. 2	7 500
Summa a)	65 500
b) Serafimerlasarettet	
5. Yttre renovering av vissa byggnader	99 000
6. Målning av järnstaket mot Hantverkargatan	11 000
7. Reparation av vatten- och avloppsledningar	25 000
Summa b)	135 000

I fråga om de olika ändamålen inhämtas i huvudsak följande ur sjukhusdirektionens skrivelse.

1. Inom de flesta kliniker på karolinska sjukhuset är tvättningsfrågan för patienterna icke tillfredsställande löst. Anledningen härtill är att vid den tidpunkt då dessa kliniker planerades flertalet patienter på vårdavdelningarna beräknades vara sängliggande och tvingade att sköta sin toalett i sängarna. Förhållandet är nu det motsatta.

Ett ofta återkommande önskemål från patienternas sida är, att avdelningarna förses med duschrum. Patienterna får nu renlighetsbad endast en gång i veckan, vilket knappast kan anses tillfredsställande ur hygienisk synpunkt.

Bristerna kan i viss mån avhjälpas om tvättställen på salarna avskärmas med draperier och golvbeläggningen under handfaten utbytes mot plastplattor, så att patienterna kan tvätta sig inne på salarna. På en del avdelningar finns badrum, som nu inte användes och som relativt lätt skulle kunna omändras till duschrum.

Kostnaden för anordnande av draperier m. m. på vårdsalarna uppgår till 28 600 kronor.

2. Avdelning 3 på kvinnokliniken organiserades och konstruerades ursprungligen som en avdelning för gynekologiska och obstetriska septiska fall. På grund av utvecklingen har avdelningen emellertid alltmera tagits i anspråk för obstetriska rena fall. Därför bör ett på avdelningen befintligt förlossningsrum ändras till vårdsal för en patient, då förlossningarna numera alltid sker på den särskilda förlossningsavdelningen. Vidare måste barnsalen utökas samt förbättrade hygieniska anordningar vidtagas för såväl de vuxna patienterna som för spädbarnen. Kostnaden härför uppgår till 19 000 kronor.

3. Direktionen begärde i skrivelse den 27 augusti 1958 medel för en ny EEG-apparat. Lokal härför kan beredas intill förberedelserummet för det nuvarande EEG-laboratoriet. Detta rum är nu ianspråktaget såsom läkarexpedition men ny sådan kan anordnas i närliggande isotoplaboratorium. Kostnaden för iordningställande av det nya EEG-rummet samt rum för en ny läkarexpedition beräknas till 10 000 kronor.

4. Å ögonkliniken avdelning 2 måste anordnas ytterligare ett tvättrum. Detta kan ske genom att avdelningens badrum tages i anspråk för ändamålet. Orsaken till behovet av två tvättrum är, att avdelningen två månader per år måste beläggas med patienter av båda könen, när den andra allmänna

avdelningen inom kliniken är stängd. Kostnaderna för erforderliga ombyggnadsarbeten uppgår till 7 500 kronor, vilket belopp äskas av direktionen för nästa budgetår.

5. För budgetåret 1957/58 anvisades ett belopp av 28 000 kronor till omputsning av kirurgiska kliniken och tvättbyggnaden vid serafimerlasarettet. Härför har mittpartiet å östra fasaden, norra fasaden samt delar av västra fasaden av kirurgiska kliniken kunnat omputas. Återstående delar av nämnda klinikbyggnad och hela tvättbyggnaden bör genomgå yttre renovering under budgetåret 1959/60. Enligt preliminär beräkning uppgår kostnaderna härför till 50 000 kronor.

Köksbyggnadens och gamla boställshusets ytterväggar befinner sig i dåligt skick och bör omputas. Kostnaderna härför uppgår enligt preliminär beräkning till 29 000 kronor respektive 20 000 kronor.

De sammanlagda kostnaderna för nödvändig yttre renovering av lasarettets byggnader under budgetåret 1959/60 beräknas sålunda preliminärt till $(50\,000 + 29\,000 + 20\,000 =) 99\,000$ kronor.

6. Lasarettets staket mot Hantverkargatan, som ej målats sedan början av 1930-talet, är i starkt behov av ommålning. Härför erforderligt belopp har preliminärt beräknats till 11 000 kronor.

7. Sakkunniga för upprustning av serafimerlasarettet framhöll i sitt den 20 december 1957 avgivna betänkande, att lasarettets vatten- och avloppsledningar vore i mycket dåligt skick. Vattenledningsrören vore i stor utsträckning igenrostade och avloppsrören till stora delar sönderfräta.

Enär några upprustningsåtgärder ännu icke vidtagits, saknas för närvarande närmare hållpunkter för en beräkning av de medel, som under kommande budgetår blir erforderliga. För att de mest trängande reparationsåtgärderna skall kunna vidtagas äskas för budgetåret 1959/60 ett belopp av 25 000 kronor.

Sammanlagt äskar sjukhusdirektionen således ett underhållsanslag för karolinska sjukhuset av $(700\,000 + 65\,500 =) 765\,500$ eller avrundat 765 000 kronor och för serafimerlasarettet av $(164\,000 + 135\,000 =) 299\,000$ kronor för nästa budgetår.

Departementschefen

För innevarande budgetår har å fastighetsfondens stat till reparations- och underhållskostnader m. m. anvisats sammanlagt 26 828 000 kronor, varav 24 327 000 kronor beräknats till löpande underhållsarbeten och 2 501 000 kronor till särskilda arbeten av reparations- och underhållskaraktär, vilka inte ansetts kunna rymmas inom det ordinarie underhållsanslaget.

Förvaltningsmyndigheterna har i sina statförslag för nästa budgetår för respektive delfonder hemställt om anvisande av sammanlagt 31 869 000 kronor, innebärande en höjning med 5 041 000 kronor. Av ökningen hänförs sig 2 922 500 kronor till det löpande fastighetsunderhållet och 2 118 500 kronor till särskilda arbeten. I enlighet med den föregående redovisningen av medelsäskandena under de olika delfonderna har emellertid vid den de-

partementala behandlingen av statförslaget för nästa budgetår ett sammanlagt belopp av 7 826 000 kronor, som av myndigheterna äskats å kapitalbudgeten, ansetts böra redovisas såsom särskilda arbeten å fondens stat. Sammanlagt uppgår således de medelsäskanden för nästa budgetår som anmälts under fastighetsfondens reparationspost till $(31\,869\,000 + 7\,826\,000 =) 39\,695\,000$ kronor.

I fråga om överföringen till fastighetsfondens stat av vissa äskanden av medel för ombyggnads- och ändringsarbeten m. m. vill jag erinra om, att detta inte innebär någon principiell nyhet. Huvudregeln är, att medel för sådana byggnadsåtgärder som innebär istandsättning av äldre fastigheter, ombyggnad av byggnader för att erhålla en bättre lokaldisposition, nyinstallationer m. fl. arbeten, som inte eller endast i lägre grad höjer en fastighets värde, bör anvisas å fastighetsfondens stat. På kapitalbudgeten skall medel anvisas för sådana arbeten som avser ny- eller tillbyggnad av en fastighet eller för sådana ombyggnadsarbeten som väsentligt höjer en fastighets värde.

Genom att medelsanvisningen sker å fastighetsfondens stat undvikes att byggnaderna erhåller oriktigt höga bruttovärden, som skulle konstitueras en för hög tilldelning av procentberäknade medel för normalt underhåll. Vidare undvikes att fonden påföres oegentliga kapitalvärden. De angivna inadvartenserna kan visserligen elimineras genom att tillämpa en direkt och 100-procentig avskrivning över driftbudgeten av vederbörande investeringar, men jag finner det uppenbarligen vara en budgettekniskt smidigare väg att medlen beräknas under fastighetsfondens stat. I enstaka fall kan å andra sidan en uppskrivning av fastighetsvärden befinnas erforderlig vid en utvidgad medelsanvisning för särskilda arbeten i sistnämnda form.

Den statsfinansiella situationen kräver för närvarande en stark restriktivitet beträffande statsutgifterna. En utpräglad återhållsamhet måste därför iakttas vid utmätandet av fastighetsfondens underhållsanslag för nästa budgetår. Som jag senast vid min anmälan av fondens stat för innevarande budgetår hade anledning att slå fast, bör emellertid inte nedpressningen av reparations- och underhållskostnadsposterna drivas därhän att fastigheters goda bestånd kan äventyras. Medelsbehovet för det normala fastighetsunderhållet bör därför nöjaktigt tillgodoses.

Förvaltningsmyndigheternas enligt vedertagna principer gjorda beräkningar av anslagsbehovet för löpande underhåll kan jag i stort sett godtaga. Den nödvändiga återhållsamheten i fråga om statsutgifterna får därför drabba de arbetsprojekt för vilka särskilda medelsanvisningar begärts. Jag räknar emellertid med, att myndigheterna skall finna det möjligt att inom ramen för de löpande underhållsmedlen inrymma åtskilliga av de arbeten, för vilka sådana medel äskats. Därför har jag i det följande tillstyrkt särskild medelsanvisning endast för vissa oundgängligen nödvändiga istandsättnings- och ombyggnadsarbeten.

Under *slotsbyggnadernas delfond* finner jag mig kunna tillstyrka 919 000 kronor för löpande reparations- och underhållskostnader för de kungl. slot-

len med tillhörande byggnader. För en fortsättning av den angelägna upprustningen av tjänstebostäderna vid de kungl. slotten uppräknar jag delposten med samma belopp, som beräknats i staten för innevarande budgetår, 40 000 kronor. Det har förutsatts av byggnadsstyrelsen, att upprustningen av tjänstebostäderna efter hand skall leda till en ökning av hyresavdragen för desamma. Jag vill understryka detta. — Delposten för reparations- och underhållskostnader för de uthyrda lägenheterna vid Drottningholm, Ulriksdal och Haga upptager jag i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag till oförändrat 325 000 kronor. För reparations- och underhållskostnader för vissa historiska byggnader och byggnadsminnesmärken beräknar jag 284 000 kronor för löpande underhållsarbeten och, liksom för innevarande budgetår, 50 000 kronor för de mest angelägna iståndsättningsarbetena. — Under delposten till vissa iståndsättningsarbeten förordar jag beträffande arbeten å Stockholms slott, att medel för nästa budgetår anvisas med 30 000 kronor för slutförandet av upprustningen av högvaktens lokaler m. m. För arbeten å detta slott tillstyrker jag vidare, att 60 000 kronor inräknas i staten för nästa budgetår för modernisering av tvättanläggningen inom Oxenstiernska annexet. De kostnadsbesparingar som härigenom kan erhållas torde på sikt komma statsbudgeten till godo. — Beträffande medel för de arbeten vid Drottningholms slott som byggnadsstyrelsen anmält i sitt statförslag kan jag endast tillstyrka, att ett belopp av 105 000 kronor anvisas för iordningställande av lokaler för högvakten vid detta slott samt anordnande av garageplatser. I fråga om Tullgarns slott upptager jag i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag ett belopp av 70 000 kronor för fortsatta fasadrestaureringsarbeten samt 35 000 kronor för att renovera terrasserna mot sjösidan. Totalt skulle posten således uppföras med 300 000 kronor. — För hela delfonden beräknar jag alltså ett reparations- och underhållskostnadsanslag av 1 918 000 kronor.

Anslaget till löpande reparations- och underhållskostnader under *fångvårdsstyrelsens delfond* har jag i enlighet med av riksräkenskapsverket gjord korrigering av fångvårdsstyrelsens beräkningar upptagit med 917 000 kronor. — I fråga om de ändamål, till vilka styrelsen i statförslaget äskat särskilda medel, torde även för nästa budgetår medel böra beräknas för omläggning av elektriska ledningar, modernisering av tjänstebostäder och brandskyddsanordningar. Till dessa ändamål upptager jag 30 000, 65 000 respektive 70 000 kronor. — För att de sedan länge pågående takreparationsarbetena å Härlanda-anstalten skall kunna slutföras under nästa budgetår, tillstyrker jag, att härför äskade medel, 125 000 kronor, inräknas i anslaget.

Det anslag som i gällande riksstat anvisats å kapitalbudgeten för ombyggnadsarbeten vid äldre anstalter torde, i anslutning till vad jag inledningsvis anfört, från och med nästa budgetår få beräknas såsom särskilda medel i förevarande sammanhang. Jag tillstyrker därför, att en till beloppet oförändrad medelsanvisning av 500 000 kronor inräknas i delposten för nästa budgetår för att möjliggöra utförandet av angelägna moderniseringsprojekt och iståndsättningsarbeten. Dispositionen av nämnda belopp torde i varje

särskilt fall böra prövas av Kungl. Maj:t. — Totalbeloppet under förevarande delfond skulle sålunda för nästa budgetår komma att uppgå till 1 707 000 kronor.

Under *beskickningsfastigheternas delfond* har jag inte någon annan erinran mot byggnadsstyrelsens beräkning av medelsbehovet för det löpande fastighetsunderhållet än att den av fastighetsbeståndets tillväxt betingade uppräknings belopp med 30 000 kronor för löpande reparations- och underhållsarbeten bör få anstå ett år. Jag finner det påkallat, inte minst av driftekonomiska skäl, att en ombyggnad av hissen inom sändebudsbostaden i London kommer till stånd. Härför beräknar jag i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag ett belopp av 75 000 kronor. För särskilda arbeten i samband med personskiften å chefsposter upptager jag för nästa budgetår ett till 70 000 kronor reducerat belopp. Ianspråktagandet av sistnämnda belopp torde, liksom hittills gällt, få prövas av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall. — Posten till reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m. skulle sålunda uppföras med 1 275 000 kronor.

Anslagsposten till bränsle och lyse för kanslilokaler och tjänstebostäder bör uppföras med 565 000 kronor, innebärande en automatisk uppräknings belopp med 90 000 kronor.

Anslaget till det normala fastighetsunderhållet under *byggnadsstyrelsens delfond* uppför jag, med godtagande i huvudsak av styrelsens beräkningar, med 11 475 000 kronor. För underhållet under nästa budgetår av byggnadsbeståndet vid de till särskilda ändamål upplåtta jordbruks- och skogsfastigheterna beräknar jag därvid ett 180 000 kronor lägre belopp än det av styrelsen äskade.

Byggnadsstyrelsen torde på samma sätt som för innevarande budgetår böra bemyndigas att inom ramen för de löpande underhållsmedlen använda dels ett belopp av 35 000 kronor för sådana utredningar, som kan medverka till ett rationellt handhavande av fastighetsunderhållet, dels 16 000 kronor för arbete syftande till en komplettering av fastighetshandlingarna rörande äldre fastigheter.

I fråga om de ändamål, för vilka byggnadsstyrelsen i statskrivelsen för nästa budgetår äskat särskilda medel tillstyrker jag en medelsanvisning av 80 000 kronor för permanentbeläggning av skolplaner och vägar samt anordnande av parkeringsplatser m. m. samt 200 000 respektive 150 000 kronor såsom fortsatt anvisning för fasadrestaureringen å nationalmuseumbyggnaden och kungl. bibliotekets byggnad. Jag finner det vidare motiverat, att omläggningen av den elektriska installationen inom gamla riksdagshuset kommer till stånd och tillstyrker därför, att medel härför, 60 000 kronor, beräknas å fondens stat.

Byggnadsstyrelsen har begärt, att särskilda medel skall anvisas för att täcka vissa av styrelsen havda utgifter för reparation av brandskador. I det att jag förutsätter, att styrelsen i sådana fall noga undersöker möjligheten att genom skadeståndstalan eller dylikt tillvarata statsverkets intresse, finner jag det i princip mycket rimligt att kostnaden icke skall slutligt bestridas av styrelsens medel för löpande underhåll. Jag förordar därför, att

33 000 kronor beräknas för reparation av brandskador på villabyggnaden Slänten vid Harpsund, 25 000 kronor för dylika arbeten å lanthbruksskolan i Ultuna och 23 000 kronor för istandsättning efter brand vid folkskoleseminariet i Umeå. I fråga om nämnda seminarium beräknar jag dessutom i anslutning till statförslaget ett belopp av 60 000 kronor för modernisering av ventilationsanläggningen. — Den uttjänta värmeledningen inom södra flygelbyggnaden vid landshövdingeresidenset i Luleå synes böra bytas ut och jag inräknar därför erforderligt belopp, 25 000 kronor, i delposten.

Särskilda medel har alltsedan budgetåret 1955/56 anvisats för moderniseringsarbeten å landshövdingebostäderna i samband med personskiten. I gällande stat har 150 000 kronor beräknats för ändamålet. För nästa budgetår beräknar jag 100 000 kronor för sådana arbeten. Sedan byggnadsstyrelsen avlämnade sitt statförslag har ytterligare några skiften på landshövdingeposter uppkommit. I det angivna beloppet inräknar jag därför erforderliga medel för en angelägen renovering av landshövdingebostaden i Stockholm. Liksom för närvarande torde byggnadsstyrelsen böra inhämta Kungl. Maj:ts medgivande i fråga om arbeten för en beräknad kostnad av 50 000 kronor eller däröver. — Lokalerna för den inom svenska kyrkan i Paris inrymda skolan är i starkt behov av renovering. Genom en relativt enkel ombyggnad av fastigheten kan vidare en betydligt bättre lokaldisposition ernås, som medger ett större elevantal vid skolan. Jag har därför funnit motiverat att inräkna de för arbetenas genomförande erforderliga medlen, 145 000 kronor, i underhållsposten för nästa budgetår. — Även för nästa budgetår torde med hänsyn till det alltjämt goda ekonomiska utbytet därav särskilda medel böra anvisas för bränslebesparande åtgärder. Jag beräknar härför 100 000 kronor. Dispositionen av beloppet torde, på samma sätt som för närvarande, böra i varje särskilt fall underställas Kungl. Maj:ts prövning.

I fråga om de särskilda arbeten, för vilka medel äskats å kapitalbudgeten men som ansetts böra redovisas i förevarande sammanhang, kan jag tillstyrka en särskild medelsanvisning av 350 000 kronor för förbättrings- och ombyggnadsarbeten vid ungdomsvårdsskolorna. Då beredningen av frågan om anslag å drift- och kapitalbudgeten för ungdomsvårdsskolorna ännu inte är avslutad, vill jag inte heller beträffande förevarande underhålls- och ombyggnadsarbeten angiva någon definitiv disposition av medlen på olika objekt. — Beträffande arbeten å statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare tillstyrker jag en medelsanvisning av 100 000 kronor för ombyggnad av huvudbyggnaden å Venngarn och 300 000 kronor för förbättring av befintliga personalbostäder å Gudhem.

Jag förordar, att medel anvisas för installation av nya hissar i patentverkets byggnad och i ämbetsbyggnaden i kvarteret Murmästaren. I enlighet med byggnadsstyrelsens förslag räknar jag härför 100 000 respektive 150 000 kronor. — Under förevarande delfond har redovisats tre olika medelsäskanden från byggnadsstyrelsen för anordnande av tjänstelokaler m. m. för statsverksamheten. I gällande riksstat har för detta ändamål anvisats på kapitalbudgeten dels under kommunikationsdepartementet 2 000 000 kronor för

anordnande av förvaltningslokaler för den centrala administrationen, dels under inrikesdepartementet 300 000 kronor för anordnande av förvaltningslokaler för den regionala administrationen. Såsom ett nytt äskande har byggnadsstyrelsen i år dessutom hemställt om viss medelsanvisning för att snabbt kunna tillgodose önskemål i fråga om lokaler för ändamål, som inte kan betecknas såsom egentlig förvaltningsverksamhet. Jag tillstyrker, att sammanlagt 2 250 000 kronor inräknas i fondens stat för nästa budgetår för att genom ändrings- och ombyggnadsarbeten, inredande av vindar eller dylikt uppkommande behov av tjänstelokaler m. m. för statsverksamheten skall kunna tillgodoses. Jag räknar därvid med att i stort sett samma fördelning mellan den centrala och den regionala verksamheten, som för närvarande råder, skall bibehållas. I fråga om det större ombyggnadsföretag som för närvarande är under utförande med anlitan av anslaget för den centrala administrationen, inredandet av vinden i f. d. Svea livgardes kaserner, räknar jag med att detsamma skall planenligt fullföljas genom medelsanvisning å fastighetsfondens stat. Dispositionen av förevarande medelsanvisning i övrigt torde böra underställas Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall, där fråga gäller ianspråktagande av större belopp än 20 000 kronor eller, vid lägre belopp, om tvekan kan råda. Användningsområdet för de särskilda medlen torde inte strikt böra avgränsas till åtgärder för att bereda lokaler för egentlig förvaltningsverksamhet.

Jag finner vägande skäl, inte minst ur arbetarskyddssynpunkt, tala för att en hiss installeras inom landsarkivet i Vadstena. I enlighet med byggnadsstyrelsens förslag beräknar jag härför en särskild medelsanvisning av 55 000 kronor. — I staten för nästa budgetår inräknar jag vidare ett belopp av 107 000 kronor för anordnande av en ateljé för modellmålning inom de av konsthögskolan disponerade lokalerna i kasern II på Skeppsholmen. För en angelägen omputsning av fasaderna å nämnda byggnad beräknar jag en särskild medelsanvisning av 185 000 kronor. — Den påbörjade ombyggnaden och istandsättningen av den gamla skolbyggnaden i kvarteret Riddaren nr 6 i Stockholm, som skall disponeras för arkitektutbildning, bör fullföljas i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag som byggnadsstyrelsen avgivit. Jag beräknar härför en särskild medelsanvisning av 140 000 kronor. För de arbeten vid folkskoleseminariet i Umeå som avser upprustning av personalbostäderna och viss utökning av rektorns ämbetsrum beräknar jag, i likhet med byggnadsstyrelsen, 82 000 kronor. I staten för budgetåret 1957/58 inräknades ett särskilt belopp av 100 000 kronor för vidtagande av vissa brandskyddsåtgärder vid nomadskolorna. Byggnadsstyrelsen har sedermera kunnat konstatera, att en tillfredsställande brandsäkerhet inte kan åstadkommas utan väsentligt mera omfattande byggnadsåtgärder än vad som tidigare antagits. Med hänsyn till de av styrelsen åberopade omständigheterna finner jag det starkt motiverat att upptaga ett belopp av 200 000 kronor i staten för nästa budgetår för de mest angelägna brandskyddsåtgärderna. Jag förutsätter, att byggnadsstyrelsen vid disponeringen av medlen samråder med skolöverstyrelsen.

För vissa arbeten vid statens hantverksinstitut beräknar jag 15 000 kro-

nor. — Med hänsyn till de svåra förhållanden som personalen å vissa avdelningar av statens bakteriologiska laboratorium arbetar under tillstyrker jag, att begärda 90 000 kronor anvisas för förbättring av ventilationen m. m. — Slutligen förordar jag, att under förevarande delfond ett belopp av 60 000 kronor beräknas för påbörjandet av utbyte av den föråldrade elinstallationen vid vanföreanstalten i Härnösand. — Delposten torde i enlighet med vad jag nu anfört böra upptagas med sammanlagt 16 660 000 kronor.

Under *generaltullstyrelsens delfond* beräknar jag i enlighet med styrelsens stattförslag en medelsanvisning av 170 000 kronor, som helt avser löpande fastighetsunderhåll.

I fråga om *Uppsala universitets delfond* beräknar jag, i likhet med universitetets drätselnämnd, 610 000 kronor för akademiska sjukhuset och 902 000 kronor för övriga fastigheter för normala reparations- och underhållsarbeten. För att tillgodose behovet av vissa brandskyddsanordningar inom fysiska institutionen beräknar jag, i enlighet med förslag av byggnadsstyrelsen, 50 000 kronor för erforderliga ombyggnadsarbeten. Reparationsposten för övriga fastigheter bör därför upptagas med 952 000 kronor. Delfondens totalbelopp beräknar jag alltså till 1 562 000 kronor.

Under *Lunds universitets delfond* torde endast det av drätselnämnden för löpande underhållsarbeten begärda beloppet böra anvisas. Jag upptager alltså delposten till avrundat 533 000 kronor.

Under *sjöfartsstyrelsens delfond* har redovisats en av sjöfartsstyrelsen i samråd med byggnadsstyrelsen verkställd utredning rörande medelsbehovet på längre sikt för reparations- och underhållsarbeten. Utredningen har enligt min uppfattning klart påvisat, att behov föreligger att med hänsyn till de särskilda förhållanden som gäller för det å delfonden redovisade fastighetsbeståndet tillämpa en något högre underhållsprocent än som gäller för fastighetsfonden i övrigt. Jag anser mig därför böra förorda, att de av sjöfartsstyrelsen föreslagna procenttalen, 1,7 för äldre byggnader, 1,2 för nya byggnader över åtta år och 0,5 för nya byggnader ej över åtta år, skall komma till användning vid reparationsmedelsberäkningen för delfonden. — I enlighet härmed upptager jag, med godtagande av sjöfartsstyrelsens beräkningar, delposten för nästa budgetår till 495 000 kronor.

Vid min anmälan av fastighetsfondens stat i föregående års statsverksproposition fann jag mig föranlåten att förorda, att beräkningen av underhållsanslaget under *medicinalstyrelsens delfond* under ett antal år framåt skulle ske med tillämpande av den för byggnadsstyrelsens delfond gällande underhållsprocenten. Härigenom skulle ett något intensifierat fastighetsunderhåll vara möjligt att uppnå. I anslutning härtill upptager jag, i enlighet med av riksräkenskapsverket gjord korrigering av medicinalstyrelsens beräkningar, ett belopp av 6 914 000 kronor för det löpande underhållet.

För att i någon mån också tillgodose de mycket angelägna behov av moderniserings- och ombyggnadsarbeten, som medicinalstyrelsen äskat särskilda medel för, inräknar jag i delposten en särskild medelsanvisning av 250 000 kronor. Jag räknar i första hand med att dessa medel skall använ-

das för arbeten å paviljong M 9 vid S:t Lars sjukhus och paviljong M 4 vid Sundby sjukhus. — Delposten under medicinalstyrelsens delfond torde i enlighet med vad jag anfört böra upptagas med sammanlagt 7 164 000 kronor.

Under *karolinska sjukhusets delfond* godtager jag de av sjukhusdirektionen gjorda beräkningarna av normala underhållskostnader, innebärande ett medelsbehov av 700 000 kronor för karolinska sjukhuset och oförändrat 164 000 kronor för serafimerlasarettet. — I fråga om de arbeten, för vilka äskats särskilda medel, tillstyrker jag beträffande karolinska sjukhuset, att 19 000 kronor anvisas för ombyggnad av kvinnokliniken avdelning 3, 10 000 kronor för anordnande av ytterligare ett rum för elektroencephalografi på barnkliniken och 7 500 kronor för omändring av badrum och toalett på ögonkliniken avdelning 2. — Vidkommande äskade medel för särskilda arbeten å serafimerlasarettet tillstyrker jag, att 50 000 kronor anvisas för yttre renovering av vissa byggnader och 25 000 kronor för nödvändig reparation av vatten- och avloppsledningarna inom sjukhusområdet. — Anslagsposten för karolinska sjukhusets delfond torde i enlighet härmed uppföras med totalt 976 000 kronor, varav avrundat 737 000 kronor för karolinska sjukhuset och 239 000 kronor för serafimerlasarettet.

I enlighet med vad jag sålunda tillstyrkt skulle till reparations- och underhållskostnader m. m. för å fastighetsfonden redovisade byggnader för nästa budgetår upptagas sammanlagt 33 025 000 kronor med den fördelning å de olika delfonderna som framgår av bilagan. Detta innebär en ökning i förhållande till staten för innevarande budgetår med 6 197 000 kronor. Ökningen är emellertid i hög grad av formell natur i det att den till övervägande del betingas av en överflyttning av medelsanvisningar från kapitalbudgeten till fondens stat.

B. Avsättning till värdeminskningskonto

För avskrivning av de å statens allmänna fastighetsfond bokförda tillgångarna tillämpas vissa allmänna, av riksdagen godkända grunder, vilka i huvudsak innebär, att avskrivningen å fondens byggnadsvärden avpassas så, att avskrivningstiden skall utgöra 60 år i normalfall men 40 år för byggnader, beträffande vilka ett extraordinärt avskrivningsbehov anses föreligga (fängelser, sjukhus, forskningsinstitutioner och skolor). Grundavskrivning skall ske i det förra fallet med 25 procent, i det senare med 50 procent; avskrivningen skall i båda fallen fullföljas genom en årlig avsättning till värdeminskningskonto, beräknad till 1,25 procent. För grundavskrivningen anvisas erforderliga anslag å riksstatens driftbudget under huvudtiteln avskrivning av nya kapitalinvesteringar. Medel till den årliga avsättningen till värdeminskningskonto anslås å fastighetsfondens stat under förevarande rubrik. Enligt de av 1943 års riksdag godkända grunderna påbörjas den årliga avsättningen först under andra budgetåret efter det under vilket en byggnad färdigställts. Härigenom vinnes den fördelen att statberäkningen bygger på kända förhållanden.

I enlighet med angivna grunder har riksräkenskapsverket vid den slut-

liga beräkningen av årsavskrivningen för budgetåret 1958/59 upptagit denna årsavskrivning till 11 057 213 kronor.

Vid beräkningen av det belopp, som skall upptagas för avsättning till värdeminskningskonto å allmänna fastighetsfondens stat för nästa budgetår, bör till de för innevarande budgetår fastställda årsavskrivningarna läggas beloppet av den årliga avskrivningen å under budgetåret 1957/58 tillkomna värden för färdiga byggnader. I övrigt bör vid beräkningen hänsyn endast tagas till de avskrivningsbelopp, som bortfaller på grund av slutförda årsavskrivningar. Riksräkenskapsverket har under iakttagande härav beräknat avsättningsbehovet för budgetåret 1959/60 till 12 197 000 kronor. Fördelningen av detta belopp på de olika delfonderna framgår av bilagan.

C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden

Fångvårdsstyrelsens delfond. Delposten har för innevarande budgetår upptagits med 255 000 kronor. Med hänsyn till det alltfjämt höga fångantalet föreslår styrelsen, att delposten för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Beskickningsfastigheternas delfond. För innevarande budgetår har delposten, från vilken bestrides kostnaderna för hyra, uppvärmning och belysning m. m. för förhyrda lokaler (tjänstebostäder för sändebud m. fl. samt kanslilokaler) upptagits med 2 310 000 kronor. För nästa budgetår har byggnadsstyrelsen uppskattat medelsbehovet under delposten till 2 235 000 kronor. I detta belopp ingår egentliga hyres- och arrendeutgifter ävensom övriga löpande årsmkostnader med 1 900 000 kronor, vilket i jämförelse med för innevarande budgetår anvisat belopp innefattar å ena sidan en höjning med 130 000 kronor främst till följd av nyförhyrningar och hyresökningar men å andra sidan en minskning på grund av frånträddandet av de förhyrda lokalerna i New Delhi och Tokio samt kursförändringar med 200 000 kronor. — Till bestridande av sådana reparations- och underhållsarbeten m. m. som i regel kontraktsenligt åvilar hyresgäst har för innevarande budgetår beräknats 340 000 kronor, varav 275 000 kronor för normalt underhåll. De sistnämnda kostnaderna har för nästkommande budgetår beräknats öka till 300 000 kronor. För sådana arbeten som kan uppkomma till följd av nyförhyrningar under året har därvid 50 000 kronor inräknats. Ytterligare tillkommer 35 000 kronor för installation av luftkonditionering jämte ersättning av försliten luftkylningsapparat på vissa orter. För reparations- och underhållsarbeten skulle sålunda erfordras 335 000 kronor.

Byggnadsstyrelsens delfond. För löpande budgetår har delposten beräknats till 9 267 000 kronor. För nästa budgetår uppskattar byggnadsstyrelsen utgifterna till 11 095 000 kronor, varav 300 000 kronor beräknats för sådana ändrings- och inredningsarbeten m. m., som i regel kontraktsenligt åvilar hyresgäst.

Generaltullstyrelsens delfond. Anslaget har för nästkommande budgetår upptagits med 95 000 kronor, vilket innebär en ökning med 15 000 kronor.

Uppsala universitets delfond. För innevarande budgetår är delposten uppförd med 150 000 kronor, vilket belopp med hänsyn till behovet av nyförhyrningar bör ökas till 200 000 kronor.

Lunds universitets delfond. Anslaget har för nästkommande budgetår upptagits med 70 000 kronor, vilket innebär en ökning med 11 000 kronor.

Sjöfartsstyrelsens delfond. För nästa budgetår har styrelsen uppskattat hyresutgifterna till 50 000 kronor, vilket innebär en ökning med 5 000 kronor i förhållande till gällande stat.

Medicinalstyrelsens delfond. För löpande budgetår har posten upptagits till 60 000 kronor och beräknas för budgetåret 1959/60 till 55 000 kronor.

Karolinska sjukhusets delfond. För innevarande budgetår har delposten upptagits med 240 000 kronor. Direktionen för sjukhuset föreslår för nästa budgetår en uppräknings av posten med 10 000 kronor till 250 000 kronor.

Departementschefen

Då jag icke har någon erinran mot myndigheternas förslag, beräknar jag hyres- och arrendeutgifterna för fastighetsfonden till sammanlagt 14 305 000 kronor. Detta innebär en ökning med 1 839 000 kronor i förhållande till gällande stat. Ökningen får ses mot bakgrunden av de senaste årens starka återhållsamhet i fråga om statliga investeringar, varigenom det tillkommande lokalbehovet i hög grad måste tillgodoses genom förhyrningar. I vissa fall har därvid vid nyförhyrningar belopp tagits i anspråk från posten för bestridande av kostnader för ombyggnads- och inredningsarbeten, som erfordrats för att lokalerna skall fylla sitt ändamål. Liksom för närvarande gäller torde frågor om mera kostnadskrävande åtgärder böra underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Inkomster

A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler

Den fastighetsfonden tillkommande ersättningen för till statsmyndigheter upplåtna lokaler bestämmes för samtliga delfonder utom slottsbyggnadernas och byggnadsstyrelsens delfonder så, att full förräntning erhålles å det av respektive delfonder disponerade statskapitalet. Den räntefot, vid vilken full förräntning skall anses vara för handen, har hittills satts till fyra procent. I huvudtiteln Avskrivning av nya kapitalinvesteringar (bilaga 19) har jag förordat, att statens förräntningskrav för nästa budgetår skall höjas till 4 1/4 procent. Denna räntenivå bör därför tillämpas även i förevarande sammanhang. För slottsbyggnadernas delfond upptages av redovisningstekniska skäl en formell överskottspost om 1 000 kronor. Det belopp, som vid fördelningen av ersättningsanslaget under slottsbyggnadernas delfond härigenom blir erforderligt för att balansera nettoutgiften för reparation

och underhåll av de under delfonden invärderade byggnaderna, hänföres till sjätte huvudtiteln.

Kapitalbehållningarna den 1 juli 1959 för de olika delfonderna utom slottsbyggnadernas och byggnadsstyrelsens delfonder framgår av följande sammanställning, vilken — i överensstämmelse med vad som tidigare tillämpats — beräknats med utgångspunkt från att vid ingången av budgetåret 1958/59 för investering i ifrågavarande delfonder disponibla medel i sin helhet tagits i anspråk före nämnda budgetårs utgång. Även om de på detta schablonmässiga sätt beräknade överskotten skulle komma att över eller understiga de faktiska, påverkas statsregleringen likväl icke härav, eftersom ersättningsanslagen upptages i anslutning till de beräknade överskotten och sedermera belastas i anslutning till de faktiska överskotten.

Kapitalbehållningarna för fastighetsfondens nämnda delfonder den 1 juli 1959 har sålunda beräknats till följande belopp:

för fångvårdsstyrelsens delfond	40 566 122
för beskicksfastigheternas delfond	24 448 748
för generaltullstyrelsens delfond	5 674 887
för Uppsala universitets delfond	10 679 367
för Lunds universitets delfond	13 039 834
för sjöfartsstyrelsens delfond	2 624 458
för medicinalstyrelsens delfond	141 761 604
för karolinska sjukhusets delfond	16 528 242

I nästföljande tabell har för här ifrågavarande åtta delfonder sammanförts *dels* de till 4 1/4 procent å förenämnda kapitalbehållningar beräknade överskotten, *dels* de i det föregående tillstyrkta utgifterna, *dels* ock de i det följande beräknade inkomsterna. För slottsbyggnadernas delfond har angivits reparationsutgifterna, nyssnämnda formella överskottspost samt de beräknade inkomsterna. Ur dessa uppgifter framräknas så de erforderliga ersättningsanslagen. För fullständighetens skull har i tablån även medtagits de för byggnadsstyrelsens delfond enligt den följande redogörelsen framräknade beloppen.

Delfond	Överskott kronor	Utgifter kronor	Summa kronor	Andra in- komster än ersättnings- anslag kronor	Ersätt- nings- anslag kronor
Slottshyggadernas	1 000	1 918 000	1 919 000	537 000	1 382 000
Fångvårdsstyrelsens	1 725 000	2 370 000	4 095 000	401 000	3 694 000
Beskicksfastigheternas	1 040 000	4 315 000	5 355 000	1 551 000	3 804 000
Byggnadsstyrelsens	12 426 000	33 122 000	45 548 000	3 393 000	42 155 000
Generaltullstyrelsens	240 000	342 000	582 000	226 000	356 000
Uppsala universitets	455 000	2 696 000	3 151 000	515 000	2 636 000
Lunds universitets	555 000	900 000	1 455 000	91 000	1 364 000
Sjöfartsstyrelsens	110 000	627 000	737 000	131 000	606 000
Medicinalstyrelsens	6 025 000	11 013 000	17 038 000	1 901 000	15 137 000
Karolinska sjukhusets	700 000	2 224 000	2 924 000	566 000	2 358 000
Summa	23 277 000	59 527 000	82 804 000	9 312 000	73 492 000

Ersättningen till *slottsbyggnadernas delfond* bör för nästa budgetår upptagas med 73 000 respektive 29 000 kronor under fjärde och åttonde huvudtitlarna. Till följd härav bör under sjätte huvudtiteln uppföras (1 382 000 — 102 000 =) 1 280 000 kronor eller det belopp som erfordras för att ett formellt överskott å 1 000 kronor skall erhållas å delfonden.

Huvudtitel		Ersättningsanslag			
		till slottsbyggnadernas delfond	till byggnadsstyrelsens delfond	till annan delfond	Summa
Andra	huvudtiteln		1 130 000	¹ 3 694 000	4 824 000
Tredje	»		447 000	² 3 804 000	4 251 000
Fjärde	»	73 000	353 000		426 000
Femte	»		4 070 000		4 070 000
Sjätte	»	1 280 000	2 462 000		3 742 000
Sjunde	»		1 187 000	³ 356 000	1 543 000
Åttonde	»	29 000	15 023 000	⁴ 3 106 000	18 158 000
Nionde	»		6 089 000		6 089 000
Tionde	»		2 082 000	⁵ 606 000	2 688 000
Elfte	»		9 058 000	⁶ 18 389 000	27 447 000
Tolfte	»		137 000		137 000
Fjortonde	»		117 000		117 000
Summa		1 382 000	42 155 000	29 955 000	73 492 000

¹ Fångvårdsstyrelsens delfond. — ² Beskickningsfastigheternas delfond. — ³ Generaltullstyrelsens delfond. — ⁴ Därav till Uppsala universitets delfond 1 742 000 kronor och till Lunds universitets delfond 1 364 000 kronor. — ⁵ Sjöfartsstyrelsens delfond. — ⁶ Därav till Uppsala universitets delfond 894 000 kronor, till medicinalstyrelsens delfond 15 137 000 kronor och till karolinska sjukhusets delfond 2 358 000 kronor.

För *byggnadsstyrelsens delfond* beräknas ersättningen till fastighetsfonden med stöd av de kalkylerade hyresvärdena för de olika i delfonden ingående fastigheterna och förhyrda lokalerna, dock att hyresutgifterna för bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen samt försäkringsinspektionen ersättes från inspektionernas specialbudgeter. Byggnadsstyrelsen har i statförslaget verkställt beräkningar rörande ifrågavarande hyresvärden med uppdelning på olika anslag efter hyresvärdet (hyresutgiften) för lokaler åt de till respektive huvudtitlar hörande statsmyndigheterna. Beträffande de av statsverket förhyrda lokalerna sker numera, jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 8 maj 1953, av redovisningstekniska skäl styrelsens beräkning av de belopp, som årligen skall tillföras förevarande delpost, på grundval av hyresutgifterna för tiden den 1 april—den 31 mars. I beräkningarna av ersättningsanslagen för nästa budgetår, beträffande vilkas detaljer torde få hänvisas till handlingarna i ärendet, kommer summan av anslagen att uppgå till avrundat 42 155 000 kronor, varav 15 023 000 kronor faller på åttonde huvudtiteln.

Med utgångspunkt från ersättningsanslagen från driftbudgeten å sammanlagt 42 155 000 kronor med tillägg av övriga inkomster enligt den föregående sammanställningen å tillhoppa 3 393 000 kronor samt med avdrag av

utgifter å sammanlagt 33 122 000 kronor framkommer ett överskott för byggnadsstyrelsens delfond av 12 426 000 kronor.

Ersättningsanslagen torde fördelas å de skilda huvudtitlarna enligt den förestående sammanställningen.

De sålunda beräknade ersättningsanslagen äskas i annat sammanhang denna dag under vederbörande huvudtitlar.

B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden

Förvaltningsmyndigheterna har för budgetåret 1959/60 beräknat förevarande inkomstpost efter samma grunder som för innevarande budgetår. I allmänhet har inkomsterna uppskattats till högre belopp än tidigare med hänsyn till genomförda eller planerade hyreshöjningar.

Med godtagande av myndigheternas beräkningar föreslår jag, att delposten för budgetåret 1959/60 uppföres med 8 520 000 kronor, innebärande en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 884 000 kronor.

C. Diverse inkomster

Under denna delpost anser jag mig efter en mindre ändring av ett belopp kunna godtaga förvaltningsmyndigheternas förslag och förordar, att under delposten upptages sammanlagt 792 000 kronor med den fördelning på olika delfonder som framgår av bilagan.

Under förevarande rubrik redovisas under byggnadsstyrelsens delfond bland annat inkomsterna från jord- och skogsbruket vid Harpsunds egendom. Jag vill i detta sammanhang anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 25 juli 1958 bemyndigat byggnadsstyrelsen att av ifrågavarande överskottsmedel för en kostnad av 25 000 kronor förvärva fastigheten Västtorp 1^a i Mellösa socken. Inköpet av nämnda fastighet, som utgör en enklav inom Harpsunds ägor, är ägnat att förbättra egendomens driftresultat.

Hemställan

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna bilagda förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1959/60.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Kerstin Bothén

**Förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond
för budgetåret 1959/60**

Inkomster

A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler:

1. Slottsbyggnadernas delfond	1 382 000	
2. Fångvårdsstyrelsens »	3 694 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	3 804 000	
4. Byggnadsstyrelsens »	42 155 000	
5. Generaltullstyrelsens »	356 000	
6. Uppsala universitets »	2 636 000	
7. Lunds universitets »	1 364 000	
8. Sjöfartsstyrelsens »	606 000	
9. Medicinalstyrelsens »	15 137 000	
10. Karolinska sjukhusets »	2 358 000	73 492 000

B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden:

1. Slottsbyggnadernas delfond	380 000	
2. Fångvårdsstyrelsens »	400 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	1 550 000	
4. Byggnadsstyrelsens »	3 300 000	
5. Generaltullstyrelsens »	225 000	
6. Uppsala universitets »	30 000	
7. Lunds universitets »	40 000	
8. Sjöfartsstyrelsens »	130 000	
9. Medicinalstyrelsens »	1 900 000	
10. Karolinska sjukhusets »	565 000	8 520 000

C. Diverse inkomster:

1. Slottsbyggnadernas delfond:		
a) Djurgårdsförvaltningens överskottsme- del	100 000	
b) Övriga diverse inkomster	57 000	157 000
2. Fångvårdsstyrelsens delfond	1 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	1 000	
4. Byggnadsstyrelsens »	93 000	
5. Generaltullstyrelsens »	1 000	
6. Uppsala universitets delfond:		
a) Bidrag från universitetets egendoms- och skogsförvaltning	250 000	
b) Bidrag från Uppsala läns landsting	234 000	
c) Övriga diverse inkomster	1 000	485 000
7. Lunds universitets delfond:		
a) Bidrag från universitetets egendoms- förvaltning	50 800	
b) Övriga diverse inkomster	200	51 000

8. Sjöfartsstyrelsens delfond	1 000	
9. Medicinalstyrelsens »	1 000	
10. Karolinska sjukhusets »	1 000	792 000
Summa kronor		82 804 000

Utgifter

A. Reparations- och underhållskostnader m. m.:

1. Slottsbyggnadernas delfond:		
a) Reparations- och underhållskostnader för de kungl. slotten med tillhörande byggnader	959 000	
b) Reparations- och underhållskostnader för uthyrda lägenheter vid Drottningholm, Ulriksdal och Haga	325 000	
c) Reparations- och underhållskostnader för vissa historiska byggnader och byggnadsminnesmärken m. m.	334 000	
d) Vissa istandsättningsarbeten	300 000	1 918 000
2. Fångvårdsstyrelsens delfond		1 707 000
3. Beskickningsfastigheternas delfond:		
a) Reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m.	1 275 000	
b) Bränsle och lyse för kansli lokaler och tjänstebostäder, <i>förslagsvis</i>	565 000	1 840 000
4. Byggnadsstyrelsens delfond		16 660 000
5. Generaltullstyrelsens »		170 000
6. Uppsala universitets delfond:		
a) Akademiska sjukhuset	610 000	
b) Övriga fastigheter	952 000	1 562 000
7. Lunds universitets delfond		533 000
8. Sjöfartsstyrelsens »		495 000
9. Medicinalstyrelsens »		7 164 000
10. Karolinska sjukhusets delfond:		
a) Karolinska sjukhuset	737 000	
b) Serafimerlasarettet	239 000	976 000
		33 025 000

B. Avsättning till värdeminskningskonto:

2. Fångvårdsstyrelsens delfond, <i>förslagsvis</i>	408 000	
3. Beskickningsfastigheternas » , <i>förslagsvis</i>	240 000	
4. Byggnadsstyrelsens » , <i>förslagsvis</i>	5 367 000	
5. Generaltullstyrelsens » , <i>förslagsvis</i>	77 000	
6. Uppsala universitets delfond:		
a) Akademiska sjukhuset, <i>förslagsvis</i>	447 000	
b) Övriga fastigheter, <i>förslagsvis</i>	487 000	934 000
7. Lunds universitets delfond, <i>förslagsvis</i>	297 000	
8. Sjöfartsstyrelsens » , <i>förslagsvis</i>	82 000	
9. Medicinalstyrelsens » , <i>förslagsvis</i>	3 794 000	
10. Karolinska sjukhusets » , <i>förslagsvis</i>	998 000	12 197 000

*Statsverkspropositionen år 1959: Bil. 21:
Statens allmänna fastighetsfond*

*C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda
lokaler och arrenderade markområden:*

2. Fångvårdsstyrelsens	delfond, förslagsvis	255 000	
3. Beskickningsfastigheternas	» , förslagsvis	2 235 000	
4. Byggnadsstyrelsens	» , förslagsvis	11 095 000	
5. Generaltullstyrelsens	» , förslagsvis	95 000	
6. Uppsala universitets	» , förslagsvis	200 000	
7. Lunds universitets	» , förslagsvis	70 000	
8. Sjöfartsstyrelsens	» , förslagsvis	50 000	
9. Medicinalstyrelsens	» , förslagsvis	55 000	
10. Karolinska sjukhusets	» , förslagsvis	250 000	14 305 000

Överskott att tillföras riksstatens driftbudget:

1. Slottsbyggnadernas	delfond	1 000	
2. Fångvårdsstyrelsens	»	1 725 000	
3. Beskickningsfastigheternas	»	1 040 000	
4. Byggnadsstyrelsens	»	12 426 000	
5. Generaltullstyrelsens	»	240 000	
6. Uppsala universitets	»	455 000	
7. Lunds universitets	»	555 000	
8. Sjöfartsstyrelsens	»	110 000	
9. Medicinalstyrelsens	»	6 025 000	
10. Karolinska sjukhusets	»	700 000	23 277 000
Summa kronor			82 804 000

KAPITALBUDGETEN

INVESTERINGSPLAN

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 ja-
nuari 1959.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

Vid 1944 års riksdag beslöts (1944 års statsverksproposition: Kapitalbudgeten: Investeringsplan; riksdagens skrivelse nr 45; proposition nr 276; riksdagens skrivelse nr 464), att kapitalbudgeten skulle fr. o. m. budgetåret 1944/45 erhålla en ändrad utformning av i huvudsak följande innebörd.

För varje statlig kapitalfond fastställes årligen en investeringsstat, på vars ena sida redovisas beloppet av den sammanlagda bruttoinvesteringen i fonden enligt av riksdagen fattade anslagsbeslut och på vars andra sida upptages dels tillgängliga avskrivningsmedel inom fonden (årsavskrivning), dels avskrivningsmedel anvisade över riksstaten (grundavskrivning), dels övriga för investering disponibla kapitalmedel, dels ock i förekommande fall bidrag från särskilda fonder eller kommuner till investeringsföretagens genomförande. Saldot mellan dessa poster anger det nettotillskott av kapitalmedel som erfordras för de beslutade bruttoinvesteringarnas genomförande och betecknas investeringsbemyndigande. Investeringsbemyndigandena för de olika kapitalfonderna sammanställas till en investeringsplan, vars summa, sedan avdrag skett för återbetalning av kapitalmedel över fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster och i förekommande fall även från andra fonder, utvisar den totala nettoinvestering av lånemedel, som erfordras för genomförande av samtliga de av riksdagen beslutade investeringarna. Investeringsplanen utgör kapitalbudgetens utgiftssida enligt riksstaten. På

kapitalbudgetens inkomstsida upptages under beteckningen lånemedel en balanspost med samma belopp som investeringsplanens slutsumma. I specifikationerna till riksstaten upptages för kapitalbudgetens del nämnda inkomsttitel, efter angivna grunder upprättade investeringsstater för samtliga kapitalfonder samt fullständiga anslagsspecifikationer till investeringsplanen.

I samband med ifrågavarande omläggning genomfördes även vissa andra förändringar med avseende på kapitalbudgeten. Redovisningen mot riksstaten av kapitalbudgetanslagen överflyttades från riksgäldskontoret till de fondförvaltande myndigheterna, varvid dessa ålades att vid genomförande av investeringarna i första hand anlita avskrivningsmedel och övriga inom respektive fonder disponibla kapitalmedel och att först när dessa förbrukats utnyttja investeringsbemyndigandena för rekvisition av lånemedel från riksgäldskontoret. För de affärsdrivande verken omändrades därjämte förnyelsefonderna till verkliga värdeminskningskonton, i samband varmed tillgångsvärdena i verkens bokföring underkastades revision. Hos riksgäldskontoret inestående behållningar av särskilt avsatta förnyelsefonds- och pensionsfondsmedel salderades mot verkens kapitalskuld till statsverket. Slutligen beslöts, att avsättningen till pensionsfonder vid de affärsdrivande verken skulle upphöra. Härvid förutsattes, att man vid bestämmandet av de årliga avskrivningarna i stället skulle taga viss hänsyn till de framtida pensionskostnaderna genom en kollektiv avskrivning av investerade kapitalmedel vid sidan av den för bestämda objekt eller objektgrupper erforderliga avsättningen till värdeminskningskonto.

Genom beslut den 2 november 1945 (SFS nr 699) förordnade Kungl. Maj:t vidare, att redovisningen vid de affärsdrivande verken utom domänverket skulle omläggas från kalenderår till budgetår.

Vid framläggande av slutligt förslag till investeringsplan för budgetåret 1946/47 förordades i anslutning till av riksräkenskapsverket gjort uttalande i samband med förslag till vissa detaljändringar, att den av 1944 års riksdag beslutade, genomgripande omläggningen av kapitalbudgetredovisningen finge i sin nuvarande utformning tillämpas under ett flertal budgetår, innan frågan om allmän översyn därav upptoges till prövning. Riksdagen uttalade icke någon erinran däremot.

Enligt bifogade utdrag av statsrådsprotokollet (*bilagor 23—32*) har Kungl. Maj:t denna dag fattat beslut om avlåtande till riksdagen av framställningar om investeringsanslag under olika kapitalfonder med följande totala belopp.

I. Statens affärsverksfonder:

A. Postverkets fond	3 203 000
B. Televerkets fond	315 900 000
C. Statens järnvägars fond	349 500 000
D. Statens vattenfallsverks fond	467 602 000
E. Domänverkets fond	<u>700 000</u> 1 136 905 000

II. Luftfartsfonden	49 800 000	
III. Statens allmänna fastighetsfond	137 788 700	
IV. Försvarets fonder:		
A. Försvarets fastighetsfond	166 600 000	
B. Försvarets fabriksfond	5 400 000	172 000 000
V. Statens utlåningsfonder	754 700 200	
VI. Fonden för låneunderstöd	235 994 700	
VII. Fonden för statens aktier	182 751 600	
VIII. Fonden för förslag till statsverket	7 300 000	
IX. Diverse kapitalfonder:		
A. Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond ..	45 025 000	
B. Jordfonden	8 000 000	
C. Arrendeegnahemsfonden	900 000	
D. Statens reproduktionsanstalts fond	180 000	54 105 000
	<u>Summa kronor</u>	<u>2 731 345 200</u>

För genomförandet av de i föregående sammanställning upptagna investeringarna å tillhopa 2 731 miljoner kronor skall såsom inledningsvis framhållits i första hand anlitas dels de avskrivningsanslag för ifrågavarande investeringar som i annat sammanhang denna dag äskas å driftbudgeten, dels tillgängliga avskrivningsmedel inom fonderna och dels övriga å fonderna disponibla kapitalmedel. Avskrivningsmedlen å riksstatsförslagets driftbudget uppgår till 295 miljoner kronor. Enligt från de fondförvaltande myndigheterna lämnade uppgifter kan avskrivningsmedlen inom de å riksstatsförslagets investeringsstater upptagna fonderna uppskattas till sammanlagt 612 miljoner kronor. Övriga kapitalmedel, som beräknas inflyta genom återbetalningar å lån m. m. under de å riksstatsförslagets investeringsstater uppförda fonderna, upptages till sammanlagt 29 miljoner kronor. Det sistnämnda beloppet faller huvudsakligen å fonden för låneunderstöd. Sammanlagt skulle alltså för investeringarnas genomförande i första hand stå till förfogande $(295 + 612 + 29 =)$ 936 miljoner kronor. Den närmare fördelningen av nämnda belopp å de olika i investeringsstaterna upptagna fonderna framgår av följande sammanställning.

I. Statens affärsverksfonder:		
A. Postverkets fond	6 201 000	
B. Televerkets fond	256 100 000	
C. Statens järnvägars fond	210 600 000	
D. Statens vattenfallsverks fond	96 300 000	
E. Domänverkets fond	701 000	569 902 000
II. Luftfartsfonden		1 651 000
III. Statens allmänna fastighetsfond		84 101 200
IV. Försvarets fonder:		
A. Försvarets fastighetsfond	131 051 000	
B. Försvarets fabriksfond	3 701 000	134 752 000

V. Statens utlåningsfonder	22 550 000	
VI. Fonden för låneunderstöd	97 007 600	
VII. Fonden för statens aktier	1 000	
VIII. Fonden för förlag till statsverket	5 000 000	
IX. Diverse kapitalfonder:		
A. Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond	20 756 300	
C. Arrendeegnahemsfonden	425 000	
D. Statens reproduktionsanstalts fond	181 000	21 362 300
	<u>Summa kronor</u>	<u>936 327 100</u>

Med ledning av dessa uppgifter kan investeringsbemyndigandena preliminärt beräknas till de belopp som framgår av följande

Förslag till investeringsplan för budgetåret 1959/60

I. Statens affärsverksfonder:		
A. Postverkets fond	— 2 998 000	
B. Televerkets fond	59 800 000	
C. Statens järnvägars fond	138 900 000	
D. Statens vattenfallsverks fond	371 302 000	
E. Domänverkets fond	<u>— 1 000</u>	567 003 000
II. Luftfartsfonden		48 149 000
III. Statens allmänna fastighetsfond		53 687 500
IV. Försvarets fonder:		
A. Försvarets fastighetsfond	35 549 000	
B. Försvarets fabriksfond	<u>1 699 000</u>	37 248 000
V. Statens utlåningsfonder		732 150 200
VI. Fonden för låneunderstöd		138 987 100
VII. Fonden för statens aktier		182 750 600
VIII. Fonden för förlag till statsverket		2 300 000
IX. Diverse kapitalfonder:		
A. Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond	24 268 700	
B. Jordfonden	8 000 000	
C. Arrendeegnahemsfonden	475 000	
D. Statens reproduktionsanstalts fond	<u>— 1 000</u>	32 742 700
		<u>Säger 1 795 018 100</u>

Avgår kapitalåterbetalning:

Oreglerade kapitalmedelsförluster	1 000 000	
Övrig kapitalåterbetalning	32 500 000	33 500 000
	<u>Summa kronor</u>	<u>1 761 518 100</u>

Det såsom övrig kapitalåterbetalning i investeringsplanen upptagna beloppet 32 500 000 kronor utgöres av dels återbetalningar å fonden för kreditgivning till utlandet med ett belopp av tillhoppa 24 000 000 kronor, vilket

av riksgäldskontoret beräknats inflyta under nästa budgetår i enlighet med kända lånevillkor och amorteringsplaner, och dels återbetalningar å huvudsakligen vissa lånefonder, som i samband med införandet av statlig kreditgaranti överförts till riksbankens förvaltning för att successivt avvecklas, med ett sammanlagt belopp av 8 500 000 kronor. Det må tilläggas, att i budgetredovisningen kommer dessa återbetalningar, i den mån outnyttjade belopp å investeringsanslagen fortfarande finnes, att redovisas bland investeringsstaterna.

Slutlig beräkning av investeringsplanen bör anstå i avvaktan på de definitiva äskanden av investeringsanslag som kan komma att framläggas under riksdagens lopp.

Stater innefattande specifikation till de sålunda angivna bemyndigandena torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende såsom *bihang*.

Det torde böra erinras om att det i investeringsplanen beräknade lånemedelsbehovet på grund av gällande principer för riksstatens uppställning är av formell innebörd.

Med åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i avvaktan på särskild proposition i ämnet beräkna investeringsplanen för budgetåret 1959/60 jämte därtill fogade stater i enlighet med här framlagda förslag samt

att i riksstaten för nämnda budgetår å kapitalbudgeten beräkna en mot investeringsplanen svarande inkomsttitel sålunda

Lånemedel kronor 1 761 518 100

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Kerstin Bothén

Förslag till

Investeringsstater för budgetåret 1959/60

I. Statens affärsverksfonder

A. Postverkets fond

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag . .	3 203 000
inom fonden	6 200 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	— 2 998 000		
	<u>3 203 000</u>		<u>3 203 000</u>

B. Televerkets fond

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag .	315 900 000
från riksstaten	6 000 000		
inom fonden	250 000 000		
Övriga kapitalmedel	100 000		
Investeringsbemyndigande.	59 800 000		
	<u>315 900 000</u>		<u>315 900 000</u>

C. Statens järnvägars fond

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag .	349 500 000
från riksstaten	5 500 000		
inom fonden	205 000 000		
Övriga kapitalmedel	100 000		
Investeringsbemyndigande.	138 900 000		
	<u>349 500 000</u>		<u>349 500 000</u>

D. Statens vattenfallsverks fond

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag .	467 602 000
från riksstaten	5 700 000		
inom fonden	90 500 000		
Övriga kapitalmedel	100 000		
Investeringsbemyndigande.	371 302 000		
	<u>467 602 000</u>		<u>467 602 000</u>

E. Domänverkets fond

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag . . .	700 000
inom fonden	700 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	— 1 000		
	<u>700 000</u>		<u>700 000</u>

KAPITALBUDGETEN

KAPITALINVESTERINGAR

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över justitiedepartementensärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Lindell, anmäler härefter under justitiedepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar att föreläggas 1959 års riksdag och yttrar därvid följande.

Statens allmänna fastighetsfond

[1] Vissa byggnadsarbeten för fångvården

Vid utgången av budgetåret 1957/58 fanns under anslaget Ombyggnadsarbeten vid äldre fångvårdsanstalter en behållning av 806 781 kronor, varav 608 170 kronor var disponerade för olika beslutade, men ännu icke färdiga ombyggnadsarbeten.

Under budgetåret 1957/58 har beslutats vissa ändringsarbeten vid anstalterna Härnösand, Malmö, Ystad, Härlanda och Karlskrona för en sammanlagd kostnad av 325 000 kronor.

Medel för ombyggnadsarbeten av förevarande slag torde från och med budgetåret 1959/60 böra anvisas under fångvårdsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond, varför anslagsbehoven i denna del redovisas i annat sammanhang av chefen för finansdepartementet.

Behållningen å anslaget Vissa byggnadsarbeten för fångvården uppgick den 30 juni 1958 till 9 057 548 kronor, varav i det närmaste hela beloppet var disponerat för olika beslutade, i fångvårdsstyrelsens och fångvårdens

byggnadskommittés regi pågående byggnadsarbeten. För budgetåret 1958/59 har under anslaget anvisats 15 300 000 kronor.

Fångvårdsstyrelsen (skr. 25/8 1958) anför vid anmälan av fångvårdens medelsbehov för budgetåret 1959/60 bland annat följande.

I missivskrivelse till föregående års petita uttalade styrelsen, att det vore i hög grad sannolikt att den högsta beläggningen under vintersäsongen 1959 icke skulle komma att understiga siffran 5 200. Denna förmodan har dessbättre visat sig alltför pessimistisk. Den högsta, officiellt redovisade beläggningssiffran intill augusti månad under år 1958 uppnåddes den 15 februari, då sammanlagt 4 616 personer var intagna på fångvårdens anstalter. Högsta beläggningssiffran under år 1957 — 4 525 — registrerades den 1 mars. Den genomsnittliga ökningen år 1957, beräknad med utgångspunkt från fångantalet den 1 i varje månad i relation till fångantalet samma dagar år 1956, utgör 355, medan ökningen den 1 i månaderna januari—augusti 1958 i förhållande till motsvarande tidpunkter år 1957 stannar vid genomsnittssiffran 140.

Trots dessa nu beskrivna tendenser är det icke möjligt för styrelsen att uttala någon bestämd uppfattning om huruvida fångantalet skall stabilisera sig på nuvarande nivå. Styrelsen kan för dagen endast säga, att det förefaller mindre sannolikt att den antagna högsta fångbeläggningssiffran för vintern 1959 kommer att vid den tiden uppnås. Det är troligare att en fångbeläggning av antagen omfattning kan vara att emotse för vintern 1960.

Utvecklingen kan emellertid mycket väl bli en helt annan. Förändringar i fångantalet brukar sätta in plötsligt och styrelsen har för närvarande icke resurser att ens på kort sikt ställa hållbara prognoser. Det är under sådana förhållanden angeläget, att möjligheter finns att snabbt möta en inträffad kraftigare ökning av fångantalet. Fångvårdsstyrelsen föreslår därför under olika anslag, att Kungl. Maj:t hos riksdagen äskar en medelsreserv till Kungl. Maj:ts förfogande att anlitas i ett uppkommande krisläge.

Med det tillskott på 683 platser, varav 552 slutna och 131 öppna, som kan förväntas, bör det vid en måttlig, icke alltför stark stegring av fångantalet vara möjligt att utan andra åtgärder än dem som föreslås i åskandena bereda tillräckligt utrymme. Fångvårdsstyrelsen anser vidare att tiden — trots de ovissa faktorerna — nu är inne att påbörja en försiktig avveckling av det gamla anstaltsbeståndet. Jönköpingsanstalten, som ägs av Jönköpings stad och hyrs av fångvården, är mycket nedsliten. Fångvårdsstyrelsen föreslår därför, att denna anstalt nedlägges i samband med Hinsebergsanstaltens färdigställande. Anstalten i Halmstad är också starkt försliten och i behov av en genomgripande upprustning, särskilt modernisering av det ålderdomliga, klart hälsovådliga uppvärmningssystemet; frågan om denna anstalts bibehållande har aktualiserats därigenom att det under senaste året på anstalten förekommit flera allvarliga tillbud av kolosförgiftning. Styrelsen anser för sin del att de höga kostnader som krävs för anstaltens istandsättande och förseende med nya uppvärmningsanordningar gör det motiverat att i stället diskutera ett nedläggande även av denna anstalt.

A. *Fångvårdsstyrelsen* (skr. 25/8 1958) har hemställt att anslaget, såvitt gäller av fångvårdsstyrelsen föreslagna byggnadsprojekt, uppföres med 2 536 000 kronor enligt följande sammanställning:

1). Om- och tillbyggnad av snickeriverkstad vid kolonien Ollestad	194 000
2). Uppförande av snickeriverkstad vid kolonien Åby	298 000

3). Uppförande av mekanisk verkstad vid kolonien Grötingen	262 000
4). Uppförande av mekanisk verkstad vid kolonien Rönås	216 000
5). Ombyggnad av personalbostadshus vid kolonien Herrestad	38 000
6). Ombyggnad av personalbostadshus vid kolonien Torhult ..	98 000
7). Uppförande av personalbostadshus vid fem kolonier	430 000
8). Medelsreserv	1 000 000
	Summa 2 536 000

Motiv

A. 1)—2). Fångvårdsstyrelsen framför ånyo kravet på en rationellt ordnad sysselsättning vid kolonierna *Ollestad* och *Åby*, vilket förutsätter att snickeriverkstaden vid kolonien *Ollestad* förses med lokaler för hopsättning, ytbehandling, virkesförråd och virkestorkning samt att en snickeriverkstad anordnas vid *Åbykolonien*. Vid sistnämnda koloni — där de intagna för närvarande sysselsättes med jordbruks- och trädgårdsarbeten — skulle den föreslagna verkstadsdriften, avsedd för sysselsättning av upp till 20 intagna, medge en ökning av platsantalet från nuvarande 26 till 42. Platskostnaden för var och en av de 16 nya platserna på kolonien *Åby* skulle bli 18 625 kronor.

A. 3). Sedan år 1955 har fångvårdsstyrelsen i petitaskrivelser fört fram förslag till anordnande av en mekanisk verkstad för 10 intagna vid kolonien *Grötingen*. Styrelsen understryker på nytt behovet av ytterligare en verkstadskoloni inom norra anstaltsgruppen (för närvarande endast *Sörbyn*). Styrelsen vill emellertid såtillvida ändra det tidigare förslaget, att styrelsen nu hemställer, att verkstaden dimensioneras för det dubbla antalet intagna. Erfarenheterna har nämligen alltmer givit vid handen, att driften vid en verkstadskoloni med endast *en* arbetsledare kan utsättas för störningar av stundom allvarlig natur. Arbetsledarens semester, sjukdom eller annan kortare ledighet medför stundom att verkstaden i brist på tillfällig arbetsledarvikarie måste stängas. Även bevakningsskäl talar starkt för koloniverkstader av sådan storlek att de kan förestås av minst två arbetsledare. Med hänsyn härtill föreslår styrelsen att en mekanisk verkstad, avsedd för 18—20 intagna och två arbetsledare, uppföres vid kolonien *Grötingen*.

A. 4). Efter förslag av fångvårdsstyrelsen i skrivelse den 16 december 1957 har Kungl. Maj:t genom beslut den 28 mars 1958 bl. a. godkänt förvärvet av fastigheterna Rönås 3²¹ och 3³¹ i Östra Kärrtorps socken, Malmöhus län, och uppdragit åt fångvårdsstyrelsen att utföra vissa ombyggnadsarbeten å fastigheterna ävensom förordnat att å fastigheterna skulle vara anordnad en koloni för vanligt fångförvar benämnd *Rönås*. Kolonien kommer att i ombyggt skick ha utrymme för 50 intagna. Styrelsen anser, att verkstadsdrift bör vara anordnad vid en permanent koloni av förevarande slag och finner en på mekaniskt arbete inriktad arbetsdrift lämpligast.

A. 5). För kolonien *Herrestad* skulle genom ombyggnad av ett par genom Kungl. Maj:ts beslut den 10 maj 1957 förvärvade grannfastigheter, där ett äldre boningshus finnes uppfört, erhållas ett fullt modernt, ändamålsenligt bostadshus för en kostnad av tillhopa (12 500 + 38 000) 50 500 kronor. Denna personalbostad ersätter ett av de tre bostadshus som enligt fångvårdsbyggnadsutredningens förslag ansetts böra uppföras vid kolonien *Herrestad*.

A. 6). Fångvårdsstyrelsen har för avsikt att genom ändrad disposition av vissa av de å kolonien *Torhult* befintliga byggnaderna åstadkomma ett mer ändamålsenligt och rationellt utnyttjande av kolonien. Styrelsen är icke beredd att för dagen lägga fram förslag till denna omdisposition och därav föranledda byggnadsarbeten. Oberoende av hur planerna för koloniens framtida användning utformas kommer emellertid under alla förhållanden behov att finnas av tillräckligt antal lämpliga personalbostäder vid kolonien. Genom ändring av en av byggnaderna kan erhållas fyra moderna familjebostäder, varav tre om tre rum och kök och en om två rum och kök.

A. 7). För uppförande av nya *personalbostadshus* vid fångvårdens kolonier har beviljats för budgetåret 1954/55 800 000 kronor, för 1955/56 375 000 kronor samt för vart och ett av budgetåren 1956/57, 1957/58 och 1958/59 380 000 kronor. De under senare år beviljade medlen har avsett uppförande årligen av fem personalbostadshus jämte vissa enkelrum. För ett fortsatt utbyggande av bostadsbeståndet — vilket framstår såsom särskilt angeläget med hänsyn till genomförda personalökningar vid kolonierna — föreslår fångvårdsstyrelsen att för budgetåret 1959/60 ytterligare fem bostadshus uppföres. Till följd av inträdda prisstegringar erfordras för ändamålet ett belopp av 430 000 kronor.

A. 8). Kolonierna *Hinseberg* (80 platser) och *Skåltjärnshyttan* (30 platser) samt den tillfälliga förläggningen *Bondängen* (30 platser) är för närvarande under avveckling eller kommer inom kort att avvecklas. Behovet av platser under nästkommande budgetår är osäkert. Vissa tecken tyder på — såsom närmare beröres i fångvårdsstyrelsens missivskrivelse till årets petitaframställningar — att den avmattning i fråga om fångantalets stegring som kunnat skönjas under de första månaderna 1958 måhända icke kommer att bli bestående. Om takten i fångantalets fortgående ökning på nytt skulle stiga, kan behov av nya platser plötsligt bli aktuellt. Det tillskott av nytt slutet platsutrymme, som är att emotse under innevarande budgetår, torde vara tillräckligt för att möta i varje fall en måttlig stegring av fångantalet. Annorlunda förhåller det sig med de öppna platserna. Även om sådana platser för närvarande synes förslå, är marginalen likväl — sedan de nämnda 140 platserna frånräknats — så obetydlig, att läget vid ett ökat fångantal hastigt kan bli ett annat. I dagens situation vill fångvårdsstyrelsen emellertid icke yrka ersättning för det platsantal, som går förlorat genom att de öppna anstalterna *Bondängen*, *Hinseberg* och *Skåltjärnshyttan* upphör. Däremot anser sig styrelsen böra såväl under förvarande som under andra av frågan berörda anslag hemställa att Kungl. Maj:t hos riksdagen utverkar en medelsreserv till Kungl. Maj:ts förlöjande att tagas i anspråk vid en eventuell stark tillströmning av intagna.

B. *Fångvårdens byggnadskommitté* (skr. 5/9 1958) har framlagt investeringsplan omfattande dels de pågående byggnadsföretag, som uppdragits åt kommittén (B I), dels företag avsett att påbörjas budgetåret 1958/59, eventuellt 1959/60 (B II), dels företag avsett att påbörjas budgetåret 1959/60 (B III) dels ock kommitténs förvaltningskostnader (B IV). Planen upp- tager följande medelsbehov för budgetåret 1959/60:

B I.	8 693 000
B II.	7 000 000
B III.	4 000 000
B IV.	300 000

Summa kronor 19 993 000

Beträffande B II upptager planen alternativt 4 000 000 kronor, varvid den sammanlagda kostnaden blir 16 993 000 kronor.

Kommittén har emellertid samtidigt anmält att de angivna beloppen icke kommer att förslå, enär Hinsebergsanstalten under sommaren 1958 härjats av eld.

Sedermera har kommittén (skr. 12/11 1958) anmält ett ytterligare medelsbehov för de i samband med branden vid Hinsebergsanstalten aktualiserade byggnadsarbetena (B V). Totalt beräknas för dessa byggnadsarbeten ett belopp av 900 000 kronor, varav å budgetåret 1959/60 skulle belöpa 600 000 kronor.

För de under B I avsedda byggnadsföretagen — Hall, Mariefred, Hällby, Skenäs, Røxtuna, Skogome, Ulriksfors, Tidaholm, Norrtälje och Hinseberg — har kommittén gjort nya beräkningar i fråga om totalkostnaderna. Dessa kostnader, som den 1 juli 1957 uppskattats till 51,5 miljoner kronor, anges nu till 56 miljoner kronor. Medelsbehovet för budgetåret 1959/60 beräknas enligt följande:

1. Hall	5 000 000
2. Mariefred	325 000
3. Hällby	325 000
4. Skenäs	604 000
5. Skogome	139 000
6. Ulriksfors	100 000
7. Norrtälje	562 000
8. Hinseberg	1 638 000
Summa kronor 8 693 000	

Motiv

B I. De beslutade byggnadsarbetena för anstalterna *Mariefred* och *Hällby* påbörjades i november 1956 och beräknas programenligt vara färdiga hösten 1958. Kostnaderna, som föregående år angavs till 5 300 000 kronor vid envar av anstalterna beräknas nu av byggnadsstyrelsen till 6 600 000 kronor för anstalten i Mariefred och 6 650 000 kronor för Hällbyanstalten. Højningen beror huvudsakligen på ökade kostnader för grundförstärknings- och dräneringsarbeten orsakade av icke förutsedda, mycket svåra grundläggningsförhållanden. Anstalterna i Mariefred och Hällby avsågs ursprungligen för förvaringsklientel men skall nu enligt statsmakternas beslut användas som anstalt för unga fångar med tidsbestämt straff respektive som ungdomsanstalt. Klientelförändringen medför enligt kommitténs uppfattning, att vid vardera anstalten bör uppföras en gymnastik- och idrottshall. Ritningar och detaljberäkningar har ännu icke utförts men kostnaderna har uppskattats till 325 000 kronor per anstalt.

Till kommittén har styresmannen för anstalten *Ulriksfors* framfört önskemål om en upprustning av tre tjänstebostadshus och uppförande av ett garage för anstaltens motorfordon. Byggnadsstyrelsens byggnadsbyrå har uppskattat kostnaden för en fullständig renovering till 250 000 kronor. Garagebyggnaden har kostnadsberäknats till 75 000 kronor. Kommittén föreslår, att en begränsad upprustning utföres av bostadshusen och att ett garage anordnas till en sammanlagd kostnad av högst 100 000 kronor.

B II. Vid 1957 års riksdag fattades beslut om uppförande i *Kumla* av en centralanstalt. Medel för igångsättande av byggnadsarbetena har hittills icke anvisats av riksdagen. Däremot har anslag beviljats för utrednings- och förberedelsearbeten å 400 000 kronor för denna anstalt och den planerade centralanstalten i *Österåker*. Enligt planerna skulle uppförandet av *Kumla*-anstalten påbörjas först efter utgången av löpande budgetår. Beloppet 7 000 000 kronor är beräknat under förutsättning att anstaltens uppförande kan — såsom beredskapsarbete — påbörjas under budgetåret 1958/59. Eljest beräknas det alternativt angivna beloppet 4 000 000 kronor. Byggnadstiden beräknas till tre år.

B III. Uppförandet av den nya centralanstalten i *Österåker* bör enligt kommitténs mening påbörjas hösten 1959. Arbetena kan då beräknas vara avslutade våren 1963.

B V. Kommittén föreslår, att de delar av Stallmästargården, vilka förstörts genom branden, istandsättes. I samband härmed bör emellertid viss omdisposition företagas. Sålunda bör ytan av den tidigare planerade samlingssalen, 9×9 m, utökas till 14×9 m och takhöjden likaledes ökas. Härigenom blir det möjligt att förutom för föreläsningar m. m. använda lokalen för filmföreläsning och därvid på en gång samla hela klientelet. Vidare bör iordningställas ett biblioteksrum (det nuvarande är avsett att tagas i anspråk som entré till samlingssalen), ett läs- och skrivrum i anslutning till biblioteket och fyra besöksrum (f. n. finns endast ett, vilket måste anses otillräckligt). Genom denna omdisposition går bostadsrum med tillhopa 15 öppna platser förlorade. Kommittén föreslår, att på anstaltsområdet i stället uppföres två slutna paviljonger med vardera 10 platser. Det nya slutna utrymmet kommer att medföra en bättre proportion mellan antalet slutna och antalet öppna platser — nu (exkl. 10 sjukplatser och 2 isoleringsceller) 15 slutna och 51 öppna mot i föreliggande förslag 35 slutna och 36 öppna platser. Av synnerlig vikt är därjämte, att bättre differentieringsmöjligheter uppnås. Det bör härvid hållas i minnet, att den nya kvinnoanstalten kommer att få mottaga dels straff- och fängelsefångar, dels förvarade, dels ock till ungdomsfängelse dömda, vilka tre grupper enligt lag skall hållas åtskilda. Anstaltens platsantal kommer, om förslaget genomföres, att öka från 66 till 71, eller sålunda med 5. I detta sammanhang erinrar kommittén om att antalet i fångvårdsanstalt intagna kvinnor på senare tid ökat. Sålunda fanns enligt uppgifter från fångvårdsstyrelsen på kvinnoavdelningarna vid Långholmen och Växjö den 1 november 1958 sammanlagt 85 intagna bortsett från häktade, medan beläggningen ett år tidigare var 69. Beläggningssituationen torde få följas med uppmärksamhet och förslag om ytterligare platser vid Hinsebergsanstalten framläggas, om så av utvecklingen påkallas. Vid Hinsebergsanläggningen har tidigare icke planerats någon särskild byggnad för entrévakt. Erfarenheterna från Skogome har emellertid för kommittén klargjort behovet av en sådan byggnad. Till byggnaden kan lämpligen förläggas en mindre gårdsreparationsverkstad. Kommittén förutsätter nämligen, att reparatören vid tider då besöksantalet är lågt skall kunna tjänstgöra jämväl som entrévakt, vilket ur personalkostnadssynpunkt innebär en besparing. Slutligen bör inom byggnaden beredas garageutrymme för en tjänstebil samt anordnas cykel- och moped-stall.

De av detta förslag föranledda byggnadskostnaderna har av byggnadsstyrelsen efter prisläget 1/7 1958 beräknats till totalt 900 000 kronor enligt följande fördelning:

II. Luftfartsfonden

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag ..	49 800 000
från riksstaten	100 000		
inom fonden	1 550 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	48 149 000		
	49 800 000		49 800 000

III. Statens allmänna fastighetsfond

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag .	137 788 700
från riksstaten	61 403 200		
inom fonden	22 197 000		
Övriga kapitalmedel	501 000		
Investeringsbemyndigande.	53 687 500		
	137 788 700		137 788 700

IV. Försvarets fonder

A. Försvarets fastighetsfond

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag .	166 600 000
från riksstaten	117 200 000		
inom fonden	13 850 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	35 549 000		
	166 600 000		166 600 000

B. Försvarets fabriksfond

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag ...	5 400 000
inom fonden	3 700 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	1 699 000		
	5 400 000		5 400 000

V. Statens utlåningsfonder

Lånefonden för bostadsbyggande

Investeringsbemyndigande.	700 000 000	Investeringsanslag	700 000 000
---------------------------	-------------	--------------------------	-------------

Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrin

Investeringsbemyndigande.	100	Investeringsanslag	100
---------------------------	-----	--------------------------	-----

Statens bosättningslånefond

Investeringsbemyndigande.	100	Investeringsanslag	100
---------------------------	-----	--------------------------	-----

Lånefonden för allmänna samlingslokaler

Avskrivningsmedel		Investeringsanslag	9 000 000
från riksstaten	5 400 000		
Investeringsbemyndigande	3 600 000		
	<u>9 000 000</u>		<u>9 000 000</u>

Luftfartslånefonden

Investeringsbemyndigande	15 000 000	Investeringsanslag	15 000 000
--------------------------	------------	--------------------	------------

Statens lånefond för universitetsstudier

Avskrivningsmedel		Investeringsanslag	8 000 000
från riksstaten	8 000 000		

Allmänna studielånefonden

Avskrivningsmedel		Investeringsanslag	9 100 000
från riksstaten	9 100 000		

Lånefonden för inventarier i studentbostäder

Investeringsbemyndigande	3 000 000	Investeringsanslag	3 000 000
--------------------------	-----------	--------------------	-----------

Kronotorparnas inventarielånefond

Avskrivningsmedel		Investeringsanslag	50 000
från riksstaten	50 000		

Fiskerilånefonden

Investeringsbemyndigande	800 000	Investeringsanslag	800 000
--------------------------	---------	--------------------	---------

Fonden för lån till företagareföreningar m. fl.

Investeringsbemyndigande	6 000 000	Investeringsanslag	6 000 000
--------------------------	-----------	--------------------	-----------

Statens lånefond för den mindre skeppsfarten

Investeringsbemyndigande	3 000 000	Investeringsanslag	3 000 000
--------------------------	-----------	--------------------	-----------

Sjöfartsverkets båtlånefond

Investeringsbemyndigande	750 000	Investeringsanslag	750 000
--------------------------	---------	--------------------	---------

Summa investeringsbemyndiganden för statens utlåningsfonder 732 150 200

VI. Fonden för låneunderstöd

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag	235 994 700
från riksstaten	73 994 600		
Övriga kapitalmedel	23 013 000		
Investeringsbemyndigande	138 987 100		
	<u>285 994 700</u>		<u>285 994 700</u>

VII. Fonden för statens aktier

Övriga kapitalmedel	1 000	Investeringsanslag	182 751 600
Investeringsbemyndigande...	182 750 600		
	<u>182 751 600</u>		<u>182 751 600</u>

VIII. Fonden för förlag till statsverket

Övriga kapitalmedel	5 000 000	Summa investeringsanslag ...	7 300 000
Investeringsbemyndigande...	2 300 000		
	<u>7 300 000</u>		<u>7 300 000</u>

IX. Diverse kapitalfonder

A. Väg- och vattenbyggnadsverkets förrädsfond

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag ..	45 025 000
från riksstaten	2 656 300		
inom fonden	18 000 000		
Övriga kapitalmedel	100 000		
Investeringsbemyndigande...	24 268 700		
	<u>45 025 000</u>		<u>45 025 000</u>

B. Jordfonden

Investeringsbemyndigande .	8 000 000	Investeringsanslag	8 000 000
----------------------------	-----------	--------------------------	-----------

C. Arrendeeegnahemsfonden

Avskrivningsmedel		Investeringsanslag	900 000
från riksstaten	225 000		
Övriga kapitalmedel	200 000		
Investeringsbemyndigande.	475 000		
	<u>900 000</u>		<u>900 000</u>

D. Statens reproduktionsanstalts fond

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag	180 000
inom fonden	180 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande ...	—1 000		
	<u>180 000</u>		<u>180 000</u>

Säger beträffande samtliga investeringsstater för:

Avskrivningsmedel		Summa investeringsanslag	2 731 345 200
från riksstaten	295 329 100		
inom fonden	611 877 000		
Övriga kapitalmedel	29 121 000		
Investeringsbemyndigande	1 795 018 100		
	<u>2 731 345 200</u>		<u>2 731 345 200</u>

582063 Stockholm 1959. Isaac Marcus Boktryckeri Aktiebolag

ombyggnad av Stallmästargården	250 000
två nya slutna avdelningar	520 000
vakthyggnad	130 000

Kommittén anmäler, att kostnaderna för återställande av Stallmästargården i dess förutvarande skick av byggnadsstyrelsen beräknats till 180 000 kronor. Därest branden icke inträffat, hade kommittén haft för avsikt att framlägga förslag om att en som anstaltsförråd avsedd magasinsbyggnad omändrades till samlingssal för hela klientelet och att ersättningsbyggnad för förrådet uppfördes. Kostnaderna för dessa omändrings- och nybyggnadsarbeten har av byggnadsstyrelsen beräknats till 165 000 resp. 70 000 kronor. Oavsett branden hade kommittén sett sig föranlåten att föreslå uppförande av vakthyggnaden. Totalkostnaderna skulle sålunda ha utgjort (180 000 + 165 000 + 70 000 + 130 000 =) 545 000 kronor. Det av kommittén nu förordade förslaget medför alltså en byggnadskostnadsökning av (900 000 — 545 000 =) 355 000 kronor. Denna ökning finner kommittén emellertid försvarlig med hänsyn till att anstalten såsom tidigare angivits erhåller dels 20 slutna platser i stället för 15 öppna, dels bättre differentieringsmöjligheter, dels ock ytterligare fyra besöksrum ävensom särskilt läs- och skrivrum i anslutning till biblioteket. Klientelet uppdelning på ett ökat antal avdelningar kommer att medföra behov av en förstärkning av tillsynspersonalen med omkring åtta befattningshavare. Då denna förstärkning emellertid icke erfordras för budgetåret 1959/60, torde detaljerat förslag sedermera få avgivas.

Kommittén har tidigare anmält, att ombyggnadsarbetena vid Hinseberg beräknades vara avslutade hösten 1959. Genom branden är en försening oundviklig och de i denna skrivelse föreslagna arbetena torde icke vara klara förrän omkring årsskiftet 1960/61. Om så av omständigheterna påkallas, kan emellertid Hinsebergsanläggningen i övrigt provisoriskt tagas i anspråk som kvinnoanstalt i slutet av år 1959.

Såsom jag tidigare denna dag under driftbudgeten, II ht, punkten Fångvårdsanstalterna: Avlöningar, anmärkt har kommittén inkommit med utredning (12/11 1958) angående platsbehovet inom säkerhetsräjongen. Kommittén har därvid anfört bland annat följande.

Anstalten i Gävle uppfördes år 1847. I den av byggnadsstyrelsen och fångvårdsstyrelsen utarbetade, till Kungl. Maj:t föregående år överlämnade generalplanen för de äldre fångvårdsanstaltens disposition och upprustning förutsattes Gävleanstaltens återstående brukstid vara 10 år. Därest anstalten nu under en tid framöver kommer att användas för säkerhets-klientel, torde man enligt kommitténs mening i huvudsak få nöja sig med att anstalten, som på senare tid renoverats i viss utsträckning, upprustas i den omfattning som i generalplanen avsetts för det fall att anstalten behålles under en 10-årsperiod (ca 50 000 kronor).

Fångvårdsstyrelsen har i skrivelse till kommittén 10/10 1958 föreslagit, att kommittén hos Kungl. Maj:t skulle hemställa om äskande av 1 000 000 kronor för budgetåret 1959/60 under investeringsanslaget Vissa byggnadsarbeten för fångvården att användas för upprustning av säkerhetsanstalterna i Norrköping, Kalmar, Karlstad och Västervik.

Enligt kommitténs åsikt är det angeläget, att de omoderna och dåligt utrustade anstalterna i Norrköping, Kalmar, Karlstad och Västervik i möjligaste mån upprustas för den tid de ännu kan behöva tagas i anspråk för säkerhets-klientel, men man torde likväl tills vidare få nöja sig med vad som

kan åstadkommas inom ramen för det i generalplanen upptagna lägre beloppet, 289 000 kronor. Enligt fångvårdsstyrelsens förslag skulle såsom tidigare angivits kostnaderna bestridas från anslaget till Vissa byggnadsarbeten för fångvården. Enligt kommitténs förmenande bör emellertid de medel, som för nästa budgetår kan komma att anvisas under detta anslag, i första hand användas för den pågående byggnadsverksamheten för fångvården och för påbörjande av de nya centralanstalter varom principbeslut fattats av riksdagen. Medel för upprustning av de ifrågavarande säkerhetsanstalterna torde i stället få beräknas under investeringsanslaget till Ombyggnadsarbeten vid äldre fångvårdsanstalter.

Fångvårdsstyrelsen har i sitt yttrande över sagda utredning (27/11 1958) i hithörande delar (jfr II ht 1959 under punkten Fångvårdsanstalterna: Avlöningar) anfört bland annat följande.

Fångvårdsstyrelsen är självfallet angelägen om att fångvårdens äldre anstaltsbestånd i så snabb takt som förhållandena det medger ersättes med nya byggnader. Ändå skulle styrelsen vilja bestämt förorda, att man först något avvaktar erfarenheterna av Hällby- och Mariefredsanstalternas användning för ungt klientel, innan nytt anstaltsutrymme projekteras för säkerhetsgruppen. Enligt styrelsens uppfattning kan det nämligen — och måhända ganska snart — bli uppenbart, att den rationellaste lösningen av ifrågavarande problem vore att vinna genom uppförande av nya slutna anstalter, planerade redan från början med sikte på de unga; därvid skulle anstalterna i Hällby och Mariefred få utnyttjas för det klientel, för vilket de ursprungligen avsetts och för vilket de särskilt konstruerats.

Den ålderdomliga Gävleanstalten kan lika litet som de nuvarande äldre säkerhetsanstalterna i Norrköping, Kalmar, Karlstad och Västervik utan modernisering och upprustning anses lämpad för förvar av det ofta psykiskt avvikande säkerhetsklientelet med dess långa verkställighetstider och därav betingade krav på särskilt omhändertagande. Mot kommitténs uppfattning, att medel för upprustningen bör beräknas enligt 1957 års generalplan under investeringsanslaget till Ombyggnadsarbeten vid äldre fångvårdsanstalter, vill fångvårdsstyrelsen först invända, att beräkningarna i generalplanen utgår från kostnadsläget i juli månad 1957, varför en uppräknings av beloppet i enlighet med byggnadskostnadsindex under alla förhållanden är påkallad. Därutöver vill styrelsen emellertid framhålla, att det på de äldre fångvårdsanstalterna förvarade säkerhetsklientelet under lång tid och med hänvisning till de planerade nybyggnaderna i Hällby och Mariefred utlovats förbättringar med avseende på de former, vari verkställigheten för dem anordnas. När nu de nya anstalterna kommer att utnyttjas för ett annat klientel, måste fångvårdsstyrelsen, som under årens lopp haft att från intagna på de äldre förvaringsanstalterna mottaga otaliga klagomål över behandlingens bristande överensstämmelse med intentionerna i verkställighetslagen, för sin del yrka på att dessa intagna på annat sätt beredes rimliga lättnader i sin anstaltsituation. Sådana lättnader kan icke erhållas utan en genomgripande upprustning av det för säkerhetsklientelet utnyttjade äldre anstaltsbeståndet i dess helhet. Upprustningen måste i vart fall gå vida utöver de i generalplanen förutsatta arbetena. Med hänsyn härtill vidhåller styrelsen sin hemställan att det av styrelsen överslagsvis uppskattade beloppet, 1 000 000 kronor, måtte beräknas för ändamålet.

Yttrande över A

Byggnadsstyrelsen, som yttrat sig i vad avser föreslagna byggnadsåtgärder, har anfört bland annat följande.

I vad gäller äskandet till Vissa byggnadsarbeten för fångvården under statens allmänna fastighetsfond får byggnadsstyrelsen framföra följande.

De under punkterna 1—4 upptagna verkstäderna bör närmare omstuderas beträffande yttre och inre utformning. Byggnadsstyrelsens erfarenheter från de för fångvården nyuppförda verkstäderna, exempelvis vid fångvårdsanstalten Hall, visar att verkstäder kan uppföras till lägre kostnad än de av fångvårdsstyrelsen föreslagna.

De under punkterna 5 och 6 upptagna ombyggnadsförslagen av personalbostadshusen vid kolonierna Herrestad och Torhult kan icke godtagas, då de varken fyller fordringarna för en familjebostad enligt bostadsstyrelsens normer eller byggnadsstadgans krav.

I anledning av yrkandet i punkt 7 får byggnadsstyrelsen meddela, att någon stegring av byggnadsstyrelsens prisindex 1 juli 1957—1 juli 1958 ej förekommit.

I övrigt får byggnadsstyrelsen i vad som rör personalbostäder anförda, att bostadsstyrelsens typhus ger en bättre planlösning till en lägre kostnad än de av fångvårdsstyrelsen föreslagna typerna. Byggnadsstyrelsen får med anledning av vad som anförts hemställa, att fångvårdsstyrelsen erinras om att såsom förordnats i Kungl. Maj:ts cirkulär nr 55/1942, då fråga uppkommer om uppförande av nybyggnad eller om avsevärd ändring eller utökning av redan befintlig byggnad, låta utredning av företaget ske genom byggnadsstyrelsens försorg.

Yttranden över B

Fångvårdsstyrelsen har såvitt angår byggnadskommitténs investeringsplan anmärkt, att styrelsen prövat behoven allenast på det i de remitterade skrivelserna redovisade utredningsmaterialet, samt anfört bland annat följande.

För upprustning av tjänstebostadshus och uppförande av garage vid fångvårdsanstalten i Ulriksfors har kommittén begärt 100 000 kronor. Byggnadsstyrelsen har emellertid uppskattat kostnaderna för nämnda arbeten till (250 000 + 75 000) 325 000 kronor. Ifrågavarande tjänstebostadshus är i dåligt skick. De i husen inrymda lägenheterna är nödvändiga för personalens bostadsförsörjning. Bl. a. på grund av det hårda vinterklimatet i Ulriksfors behövs ett garage för anstaltens motorfordon. Fångvårdsstyrelsen finner under hänvisning till byggnadsstyrelsens kostnadsberäkning det av kommittén begärda beloppet helt otillräckligt. Då behovet såväl av bostäderna som av garaget är trängande vill styrelsen föreslå, att det av kommittén begärda beloppet — 100 000 kronor — uppräknas till 325 000 kronor. Styrelsen kan icke godkänna att kommittén till styrelsens förvaltning överlämnar en anstalt utan att finansieringen av två för anstaltens drivande så betydelsefulla anordningar som de här berörda är tillfredsställande löst.

Byggnadsstyrelsen, som biträtt kommittén i byggnadsfrågorna, har intet att erinra mot den framlagda investeringsplanen.

Vad beträffar de i kommitténs skrivelse 12/11 1958 föreslagna byggnadsarbetena i Hinseberg har *fångvårdsstyrelsen* framhållit bland annat följande.

Det kvinnliga fångantalet befinner sig för närvarande i stigande. Det nuvarande klienteletts beskaflenhet har uppgivits föranledda ökat behov av slutet platsutrymme. Lokalerna i Slottet har i enlighet med styrelsens därom tidi-

gare framförda förslag numera utnyttjats för beredande av ytterligare slutna platser. Dessa har emellertid visats icke förslå. Med hänsyn härtill vill styrelsen tillstyrka, att anstaltsplatserna omfördelas och utökas på sätt kommittén föreslagit. I sammanhanget bör endast framhållas angelägenheten av att de nya paviljongerna utformas och placeras på sådant sätt att de icke för starkt bryter mot den äldre adertonhundratalsstil, vari befintliga byggnader är hållna, och att de så litet som möjligt kommer att inkräkta på fritidsområdet för de på öppna avdelningar intagna. Förslaget till omdisposition av Stallmästargården och uppförandet av en entrébyggnad tillstyrkes. Mot de av kommittén redovisade kostnadsberäkningar — som icke inom styrelsen varit föremål för någon detaljgranskning — har styrelsen icke någon erinran.

Interneringsnämnden har icke haft något att erinra mot kommitténs förslag beträffande Hinseberg, eftersom antalet till förvaring dömda kvinnor är så lågt, att någon specialavdelning för dem icke torde kunna anordnas. Nämndens yttrande beträffande Gävleanstalten har redovisats vid anmälan av fångvårdsanstalternas avlöningsanslag. Nämnden har starkt understrukit vad kommittén anfört om behovet av upprustning av säkerhetsanstalterna i Norrköping, Kalmar, Karlstad och Västervik.

Departementschefen

Under senare år har beslut fattats om en rad anstaltsbyggen och utbyggnader av befintliga anstalter inom fångvården. Denna byggnadsverksamhet har lett till att anstaltsorganisationen under innevarande budgetår tillföres ett betydande antal nya platser. Genom denna förstärkning lättar det starka tryck för vilket organisationen varit utsatt till följd av fångantalets kraftiga stegring. Platsantalet är dock alltjämt otillräckligt, och det föreligger även önskemål att snarast möjligt nedlägga vissa äldre anstalter. Arbetet på att stärka fångvårdens resurser bör därför fortgå.

Den betydande utbyggnadsverksamhet som enligt beslut av 1954 och 1955 års riksdagar skett vid säkerhetsanstalten Hall har haft till resultat att ett 70-tal nya platser står till förfogande vid årsskiftet 1958/59. Utbyggnaden i övrigt av denna anstalt beräknas komma att fortgå under hela nästföljande budgetår. De båda nya anstalterna i Mariefred och Hällby är nu färdiga att tagas i bruk. Med hänsyn till att anstalterna skall användas för ungt klientel i stället för att, såsom tidigare avsetts, ingå i säkerhetsräjongen bör emellertid vid vardera av de båda anstalterna uppföras gymnastik- och idrottshall. Ombyggnadsarbetena vid ungdomsräjongens centralanstalt Skenäs väntas bli avslutade under loppet av budgetåret 1959/60. Vid Skogome återstår byggnadsarbeten av mindre omfattning för personalbostäder samt vissa kompletteringsarbeten. Vad angår anstalten i Ulriksfors erfordras upprustning av vissa bostadshus och uppförande av ett garage. Tidaholmsanstalten beräknas bli färdigställd i början av år 1959, medan arbetena på den efter samma principer planerade anstalten i Norrtälje torde bli avslutade något senare.

Till ersättningsanstalt för kvinnofängelset i Växjö har inköpts egendomen Hinseberg i Frövi kommun. För att göra egendomen användbar för sitt ändamål pågår ombyggnadsarbeten enligt beslut av 1957 års riksdag. Tidigare planer innebar att denna anstalt skulle bli klar att tagas i bruk under hösten 1959. Tidsprogrammet har emellertid nu förskjutits till följd av att den s. k. Stallmästargården under sommaren 1958 eldhärjats, och anstalten beräknas nu kunna bli färdigställd först vid årsskiftet 1960/61. I samband med att byggnadskommittén framlagt utredning angående iståndsättande av den eldhärjade byggnaden har kommittén föreslagit viss omdisposition och utvidgning av utrymmena. Det sammanlagda platsantalet ökas härigenom från 66 till 71. Vidare förskjutes proportionen mellan antalet slutna och antalet öppna platser, så att i stället för 15 öppna platser erhålles 20 slutna. Jag har ej något att erinra mot dessa åtgärder, som synes väl motiverade med hänsyn till det ökande antalet kvinnliga intagna och behovet att differentiera klientelet. Såsom kommittén föreslagit torde jämväl en särskild vaktbyggnad böra uppföras. Totalt beräknas kostnaderna för här redovisade byggnadsåtgärder vid Hinseberg till 900 000 kronor.

1956 års riksdag har beslutat, att fängvårdsanstalten Långholmen skall ersättas med en ny centralanstalt i vardera Österåker och Kumla samt med ett rannsakningsfängelse i Stockholm enligt avtal med Stockholms stad. Därefter har 1957 års riksdag fattat beslut angående den principiella utformningen av de båda anstalterna, att ligga till grund för detaljplaneringen. Beslutet innebär, att inom anstaltsområdena skall utspridas ett flertal relativt små byggnader, så att klientelet kan sammanföras till mindre, från varandra skilda grupper. Genom denna anordning har man avsett att såväl säkerhets- som vårdsynpunkter skall kunna tillgodoses i erforderlig utsträckning. Platsantalet har bestämts för Österåkersanstalten till 400 och för Kumlaanstalten till 270, dock med möjlighet till fortsatt utbyggnad vid senare tidpunkt. Vid riksdagsbehandlingen underströks, att riktlinjen för det fortsatta planeringsarbetet borde vara att begränsa kostnaderna i den utsträckning som vore möjlig utan uppgivande av kravet på en tidsenlig fångvård. Ytterligare undersökningar angående placeringen av byggnaderna vid Österåkersanstalten skulle utföras i syfte att i görligaste mån begränsa de erforderliga grundförbättringarna, varjämte vissa av byggnadsstyrelsen och fångvårdsstyrelsen framställda erinringar mot olika detaljer i förslagen skulle närmare övervägas. Det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om de modifieringar i de framlagda principförslagen som därvid kunde finnas påkallade.

Österåkersanstalten om 400 platser har per den 1 juli 1958 kostnadsberäknats till 22 250 000 kronor och anstalten i Kumla om 270 platser till 17 800 000 kronor. Dessa höga kostnadssiffror ger anledning att ånyo understryka vikten av att vid både planering och utförande alla ansträngningar göres för att begränsa kostnaderna för såväl dessa två anstalter som övriga byggnadsföretag för vilka medel äskas under förevarande anslag. Ett viktigt

skäl till att hålla byggnadskostnaderna på en rimlig nivå utgör också det förhållandet, att de i årskostnaderna ingående kapitalkostnaderna därigenom nedbringas, vilket medför motsvarande besparingar på driftbudgeten under kommande år.

Det fortsatta planeringsarbete beträffande de båda anstalterna med besparingssyftet såsom särskilt riktmärke, vilket förutsatts i riksdagens beslut har ännu ej lett till definitiva resultat. Bland annat pågår undersökningar om den lämpliga konstruktionen av förläggningsbyggnaderna, och klarhet har ännu ej vunnits i fråga om den inverkan, som de besvärliga grundförhållandena i Österåker kan få för byggnadsföretaget. Jag vill även framhålla att det överväges huruvida anstalterna kan, för minskande av kostnaden per plats, redan från början dimensioneras för ett större platsantal, förslagsvis så att vardera anstalten ökas med något hundratal platser.

Jag utgår från att nämnda undersökningar kan leda till sådana resultat, att förutsättningar skapas för att påbörja uppförandet av en av de projekterade centralanstalterna under budgetåret 1959/60. Vad angår medelsramen måste denna avpassas med beaktande av att det föreligger ett starkt behov av utbyggnader även på andra vårdområden. Jag förordar med hänsyn till det anförda att ett belopp av 2 miljoner kronor beräknas för budgetåret 1959/60 med befogenhet för Kungl. Maj:t att bestämma för vilken av anstalterna medlen bör utnyttjas.

Medelsförbrukningen under budgetåret 1959/60 för övriga i det föregående omnämnda byggnadsföretag, nämligen Hall, Mariefred, Hällby, Skenås, Skogome, Ulriksfors, Norrtälje och Hinseberg, har av byggnadskommittén beräknats till sammanlagt 9 293 000 kronor. Vad angår Ulriksfors torde det av kommittén angivna beloppet 100 000 kronor vara något i underkant; enligt vad fångvårdsstyrelsen yrkat bör för ändamålet beräknas 325 000 kronor. Å andra sidan bör viss nedräkning kunna ske med hänsyn till att de beräknade kostnaderna, 650 000 kronor, för gymnastik- och idrottshallar vid Mariefred och Hällby torde kunna något jämkas. Även i övrigt torde någon reducering av medelsbehovet kunna ske med hänsyn till att enligt vad erfarenheten ger vid handen förskjutningar i tidsprogrammet för de olika projekten kan inträffa samt till möjliga besparingar. Jag förordar, att för de nu ifrågavarande ändamålen för nästa budgetår beräknas medel med ett sammanlagt belopp av 9 100 000 kronor.

De senare årens omfattande byggnadsverksamhet inom fångvården har med hänsyn till förefintliga behov väsentligen inriktats på tillskapandet av nya slutna utrymmen. På grund härav har en i och för sig önskvärd upprustning av kolonibeståndet för att möjliggöra ett effektivare utnyttjande av detsamma fått anstå. Jag anser emellertid, att medel nu bör i viss omfattning anvisas för åtgärder i sådant syfte. Fångvårdsstyrelsen har framlagt förslag angående vissa byggnadsarbeten vid kolonierna Ollestad, Åby, Grötingen, Rönås, Herrestad och Torhult. Jag är ej nu beredd att i detalj

taga ställning till förslagen men vill förorda, att för dylika ändamål beräknas 900 000 kronor att disponeras enligt Kungl. Maj:ts bestämmande.

I likhet med vad som skett tidigare torde under förevarande anslag få anvisas medel i viss omfattning till personalbostäder vid kolonier. Jag föreslår en medelsberäkning för detta ändamål av 400 000 kronor. Jag vill här påpeka att normgivande för nu ifrågavarande personalbostäder bör vara de belopp som gäller som högsta belåningsvärden vid den statliga långivningen för bostadsändamål.

För kommitténs egen verksamhet torde för nästa budgetår få beräknas 300 000 kronor.

Den under senare år fortgående stegringen av fångantalet visade under vintern 1957/58 en viss avmattning. Innevarande vinter har emellertid beläggningen på anstalterna åter visat en starkt stigande tendens. Det går ej att med säkerhet bedöma i vad mån denna tendens kommer att fortsätta. Tydligtvis kan man dock icke utesluta möjligheten av att anstaltsorganisationen, som är hårt ansträngd trots det betydande platstillskott som tillföres organisationen genom de nu färdigställda anstalterna, kan behöva förstärkas med kort varsel. Det bör beaktas, att det föreliggande utbyggnadsprogrammet icke kommer att ge något mera väsentligt antal nya platser under budgetåret 1959/60. Man får sålunda räkna med att det kan uppstå behov att snabbt anskaffa nya platser. Kungl. Maj:t bör därför ha möjlighet att anordna fångförläggningar såsom tidigare skett i Hälsingborg och Lärbro. Vidare torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga åtgärder för utökande av platsantalet vid endera eller båda av 150-mannaanstalterna i Tidaholm och Norrtälje, om detta skulle visa sig erforderligt och efter närmare prövning finnes lämpligt. Inom anstaltsområdena finnes utrymme för ytterligare en eller eventuellt två 40-mannapaviljonger, som kan uppföras jämförelsevis snabbt.

För att möjliggöra för Kungl. Maj:t att vidtaga åtgärder av nu antytt slag torde under anslaget böra beräknas ett belopp av 1 800 000 kronor. Om det visar sig oundgängligen nödvändigt torde Kungl. Maj:t jämväl böra äga befogenhet att för ändamålet disponera medel, som enligt det föregående beräknats för annat byggnadsprojekt. Den fördelning av medlen som angivits i det föregående torde ej heller eljest böra vara i detalj bindande för medlens disposition. I den mån så med hänsyn till sättet för byggnadsarbetenas rationella bedrivande eller eljest ur ekonomiska synpunkter kan finnas lämpligt torde sålunda enligt Kungl. Maj:ts bestämmande en ökning av beräknad medelsdisposition för visst, av riksdagen godkänt ändamål kunna ske, under förutsättning dels att medel finnes disponibla under anslaget och dels att den av statsmakterna godkända kostnadsramen för ändamålet i fråga icke överskrides.

Beträffande fångvårdsanstalten i Gävle har Kungl. Maj:t genom beslut den 19 december 1958 förklarat att anstalten skall tills vidare vara säkerhetsanstalt samt uppdragit åt fångvårdsstyrelsen att med anlitande av in-

vesteringsanslaget Statens allmänna fastighetsfond Justitiedepartementet: Ombyggnadsarbeten vid äldre fångvårdsanstalter i samråd med byggnadsstyrelsen till en kostnad av högst 49 000 kronor utföra vissa ombyggnadsarbeten å anstalten.

Jag kan ej biträda fångvårdsstyrelsens i framställning den 27 november 1958 gjorda hemställan om anvisande av 1 000 000 kronor för upprustning av vissa äldre fångvårdsanstalter.

Enligt vad jag nu anfört uppgår det sammanlagda medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till (2 000 000 + 9 100 000 + 900 000 + 400 000 + 300 000 + 1 800 000) 14 500 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att
till *Vissa byggnadsarbeten för fångvården* för budgetåret
1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 14 500 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med
instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt
behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Birgitta Liljefors

KAPITALBUDGETEN

KAPITALINVESTERINGAR

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Ministern för utrikes ärendena anmäler under utrikesdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å riksstaten för budgetåret 1959/60 samt anför därvid följande.

Statens allmänna fastighetsfond

1. **Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen.** I statsverkspropositionen till 1958 års riksdag (bil. 24) lämnades redogörelse för dispositionen under år 1957 av de för budgetåren 1956/57 och 1957/58 till Kungl. Maj:ts förfogande ställda investeringsanslagen för nämnda ändamål. Därvid redovisades ett ännu icke ianspråktaget belopp av 2 542 000 kronor. Från detta belopp har sedermera avräknats 900 000 kronor för nybyggnaden i Tokio samt 100 000 kronor för utredningar. Anslaget utvisade sålunda vid utgången av budgetåret 1957/58 en icke disponerad behållning av 1 542 000 kronor.

Sedan för budgetåret 1958/59 anvisats ett belopp av 2 580 000 kronor under detta anslag stod följaktligen till Kungl. Maj:ts disposition den 1 juli 1958 för hithörande ändamål ett sammanlagt belopp av (1 542 000 + 2 580 000) 4 122 000 kronor. Av detta belopp har sedermera förskottsvis disponerats 250 000 kronor för utrednings- och projekteringsarbeten m. m. för en ny svensk beskickningsanläggning i Moskva (150 000 kronor) och en ny sovjetisk beskickningsanläggning i Stockholm (100 000 kronor) i enlighet med vad som angavs i 1958 års statsverksproposition (bil. 24 s. 3). Som vidare anmäldes i nämnda proposition kommer under innevarande budgetår

att för nybyggnaderna i New Delhi och Tokio disponeras (1 000 000 + 900 000) 1 900 000 kronor. Av resterande medel (4 122 000 — 250 000 — 1 900 000) 1 972 000 kronor har 250 000 kronor reserverats för nybyggnaden i Moskva och återstoden för det i 1958 års statsverksproposition berörda tomtköpet i Paris.

För budgetåret 1959/60 beräknar byggnadsstyrelsen medelsbehovet för nybyggnaderna i New Delhi, Tokio och Moskva till sammanlagt omkring 1 500 000 kronor.

Som angavs i 1958 års statsverksproposition har anslagsäskandena för nybyggnaden i New Delhi baserats på den i 1956 års proposition preliminärt angivna kostnaden 3 500 000 kronor. Av detta belopp har 500 000 kronor disponerats under budgetåret 1956/57 (statsverksprop. 1957 bil. 24 s. 2) och 2 000 000 kronor under budgetåret 1957/58 (statsverksprop. 1958 bil. 24 s. 1), varjämte som jag nyss nämnt 1 000 000 kronor är avsett att tagas i anspråk under innevarande budgetår. Enligt för dagen föreliggande uppgifter beräknar byggnadsstyrelsen uppkomna merkostnader på grund av prisförhöjningar m. m. till omkring 350 000 kronor samt 100 000 kronor för installation av reservkraftsaggregat. I detta sammanhang vill jag anmäla, att beskickningsanläggningen, som planerats i avsikt att möjliggöra eventuell tillbyggnad, med anledning av personalförstärkningar torde komma att utvidgas med två bostäder för skrivbiträden och en vaktmästarbostad. Av ekonomiska och praktiska skäl är det angeläget, att dessa tillkommande bostäder kan komma till utförande, innan den nuvarande byggnadsorganisationen på platsen avvecklas. Byggnadsstyrelsen beräknar kostnaderna för de tre bostäderna, inklusive utvändiga vatten- och avloppsledningar samt vägar, till 330 000 kronor. Definitiva kostnadsuppgifter omfattande hela beskickningsanläggningen kan föreläggas Kungl. Maj:t först under senare delen av år 1959, då nybyggnaden i sin helhet beräknas vara avslutad. För nybyggnaden i New Delhi bör för budgetåret 1959/60 tills vidare reserveras ett belopp av omkring 450 000 kronor.

På basis av infordrade entreprenadanbud har kostnaden för nybyggnaden i Tokio beräknats till 2 350 000 kronor. Av disponibla medel har för budgetåret 1957/58 härför avräknats 900 000 kronor (statsverksprop. 1958 bil. 24 s. 1) och för innevarande budgetår beräknats likaledes 900 000 kronor. För budgetåret 1959/60 bör sålunda tills vidare reserveras ett belopp av 550 000 kronor. Eventuellt tillkommande kostnader för prisstegringar kan föreläggas Kungl. Maj:t i samband med att byggnaden färdigställes under senare delen av år 1959.

För nybyggnaden i Moskva beräknas anslagsbehovet för sådana projekteringsarbeten och materialleveranser m. m. som skall ske från svensk sida till omkring 500 000 kronor.

Vad angår de i 1958 års statsverksproposition i övrigt berörda fastighetsfrågorna bör framhållas, att lokalfrågan för beskickningen i Teheran, efter

närmare undersökning på platsen, tills vidare ordnats genom fortsatt förhyrning. Till frågan om inköp av tomt för beskickningen i Paris återkommer jag i det följande.

Lokalfrågan för beskickningen i Rio de Janeiro har kommit i ett nytt läge, sedan brasilianska staten beslutat anläggande av den nya huvudstaden Brasilia. De främmande beskickningarna har därvid erbjudits tomter inom en särskilt avdelad diplomatenklav i den nya huvudstaden. Därvid stipulerades, att ett preliminärt val av tomt skulle ske före den 1 juli 1958 och att sådan tomt erhöles utan kostnad under förutsättning av att nybyggnad påbörjades senast två år efter vederbörligt avtals ingående. Svenska beskickningen har i anledning härav bemyndigats att preliminärt reservera sådan tomt. Detta har skett efter samråd mellan de nordiska länderna, varvid för respektive beskickningsanläggning utvalts fyra intill varandra liggande likvärdiga tomter. Själva nybyggnadsfrågan kommer att bli föremål för en särskild utredning, och mer preciserade uppgifter torde kunna föreläggas 1960 års riksdag.

Beträffande frågan om beskickningens i Warszawa ökade lokalbehov har förhandlingarna om inköp av en grannfastighet icke lett till resultat. För närvarande utreds därför möjligheterna att ordna denna lokalfråga genom om- och tillbyggnad av den befintliga fastigheten. Dessa arbeten jämte erforderlig iståndsättning bör om möjligt genomföras under budgetåret 1959/60.

Även andra behov kan bli aktuella under det närmaste budgetåret, varvid särskilt må nämnas iståndsättning och ombyggnad av beskickningsfastigheten i Madrid, vilket aktualiserats i samband med det senaste sändebudsskiftet. Med hänsyn till byggnadens otidsenliga planlösning och i övrigt åldersstigna installationer kan lokalerna icke längre sättas i tillfredsställande skick enbart genom normala reparations- och underhållsarbeten. En förberedande utredning har visat, att byggnaden bör bli föremål för en genomgående iståndsättning och delvis ombyggnad. Med hänsyn till att fastigheten i sitt nuvarande skick endast kan utnyttjas i begränsad omfattning, är det angeläget att erforderliga iståndsättnings- och ombyggnadsarbeten kan påbörjas redan under budgetåret 1959/60. Inom sändebudsfastigheten i Haag erfordras vissa moderniseringar avseende installation av hiss, brandsäkring av vindsvåning samt nyinredning av ekonomilokaler. Slutligen må nämnas, att byggnadsstyrelsen utreder frågan om en nybyggnad av kansli för beskickningen i Addis Ababa. Även detta nybyggnadsprojekt kan bli angeläget att utföra under nästkommande budgetår.

Den i föregående års proposition omnämnda försäljningen av kanslifastigheten Ulmenallee 96 i Köln har kunnat genomföras till ett förmånligt försäljningspris av 150 000 västmark, i svenskt myntslag motsvarande 185 000 kronor. Detta belopp har såsom kapitalåterbetalning tillgodoförts Statens allmänna fastighetsfond: Beskickningsfastigheternas delfond. Jag vill vidare nämna, att Kungl. Maj:t den 17 januari 1958 mottagit en donation å 18 000 sydafrikanska pund (omkring 260 000 kronor) för inköp för svenska

statens räkning av en sändebudsbostad i Kapstaden. Därest det icke visar sig möjligt att förvärva en tillfredsställande fastighet i Kapstaden, må medlen enligt donationsvillkoren disponeras för annat statligt ändamål inom Sydafrikanska Unionen. Byggnadsstyrelsen utreder för närvarande möjligheterna att förvärva lämplig fastighet.

Paris. Som redan tidigare anmälts (prop. 1952: 152 s. 8) är de nuvarande beskickningsfastigheterna i Paris, 58 avenue Marceau och 25 rue de Bassano — inrymmande såväl sändebudsbostad som kansli m. m. — icke i ett tillfredsställande skick. En ingående utredning har visat, att man av såväl ekonomiska som praktiska skäl icke kan ernå en godtagbar lösning av beskickningens lokalfråga genom en ombyggnad och istandsättning av de nuvarande fastigheterna, vilka närmast är att rubricera som rivningsobjekt. Utredningen har givit vid handen, att en rationell lösning av beskickningens lokalfråga bör ske genom en nybyggnad på en för beskickningsändamål lämplig tomt. De nuvarande beskickningsfastigheterna, som genom sitt läge i ett alltmer utpräglat affärsdistrikt representerar ett betydande marknadsvärde, skulle därvid försälgas. Enligt av beskickningen införskaffade uppgifter uppskattas försäljningsvärdet för närvarande till omkring 3 500 000 kronor.

De under en följd av år bedrivna undersökningarna rörande möjligheterna att finna en lämplig tomt har resulterat i att förhandlingar upptagits om inköp av fastigheten 17 rue Barbet-de-Jouy. Byggnadsrätten för denna fastighet, som upptar en tomtyta av 1 748 m² jämte vissa äldre byggnader, medger en nybyggnad som kan inrymma hela det nuvarande lokalbehovet för sändebudsbostad och kansli m. m. Härutöver kan jämväl planeras för framtida eventuella behov av lokalutvidgningar. Ursprungligen begärdes för denna fastighet ett pris av 2 600 000 kronor inklusive omkostnader, varvid förutsattes att fastigheten vid tidpunkten för försäljningen vore fri från hyresgäster. Sedermera har emellertid förhandlingarna baserats på ett försäljningspris av 2 300 000 kronor under förutsättning av att köparen svarar för hyresgästernas avhysning. Med hänsyn till den ekonomiska vinst som sistnämnda alternativ skulle innebära, har de fortsatta förhandlingarna resulterat i att beskickningen bemyndigats förhandla om ett förvärv av fastigheten till detta pris. Sedan Kungl. Maj:ts tillstånd därtill lämnats den 6 november 1958, undertecknades den 8 och 14 november 1958 en preliminär överenskommelse (»compromis») om fastighetens försäljning till svenska staten. Detta tillstånd har lämnats med förbehåll för riksdagens godkännande i enlighet med de riktlinjer, vilka framgår av riksdagens bemyndigande till Kungl. Maj:t år 1952 (prop. 1952: 152; SU 106; rskr 209) att inköpa och försälja fastigheter för utrikesrepresentationen. Förbehållet har accepterats av säljaren utan att någon kostnadsökning härigenom vållats.

Överenskommelsens huvudvillkor är följande: a) köpeskillingen uppgår till 2 170 000 kronor; b) av köpeskillingen erlägges en handpenning av 186 000 kronor vid den preliminära överenskommelsens undertecknande; c) överenskommelsen skall bekräftas av svenska regeringen senast den 30

juni 1959; om ej, återgår köpet och handpenningen tillfaller säljaren; och d) återstoden av köpeskillingen erlägges senast den 10 juli 1959. Kostnaderna för det föreslagna fastighetsförvärvet inklusive arvode till säljarens ombud beräknas till 2 270 000 kronor. Härtill torde komma notariella kostnader för köpets avslutande samt vissa utgifter vid utrymning av lägenheterna.

Såsom framhållits i tidigare propositioner i ämnet kan man vid beräkningen av medelsbehovet under ifrågavarande anslagstitel icke utgå från vissa konkreta förslag. Medelsanvisningen torde i stället få grundas på allmänna statsfinansiella bedömanden under beaktande av att Kungl. Maj:t bör ha medel till förfogande för ett rationellt genomförande av det fastighetsprogram, varom här är fråga. Det är uppenbart, att i det föregående angivna och eventuellt nytillkommande fastighetsfrågor tillsammans är av alltför betydande omfattning för att kunna lösas inom ramen för de anslag, som kan beräknas stå till förfogande under nästkommande budgetår. Med beaktande av anslagsbehovet för nybyggnaderna i New Delhi, Tokio och Moskva samt fastighetsköpet i Paris föreslås, att förevarande investeringsanslag för budgetåret 1959/60 uppföres med ett belopp av 2 660 000 kronor.

Ytterligare uppgifter ägnade att belysa förevarande och följande anslagsfrågor torde, om så befinnes erforderligt, få tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att på angivna villkor inköpa fastigheten 17 rue Barbet-de-Jouy i Paris,

att till *Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 2 660 000 kronor.

2. **Uppförande av kanslibyggnad för beskickningen i Ankara.** Efter framställning av turkiska staten har beskickningsfastigheten i Ankara blivit föremål för en tomtreglering, som betingats av omläggning av till fastigheten gränsande trafikleder. Detta har skett dels genom markkompensation, dels genom att svenska staten erhållit ett kontantbelopp av 180 000 turkiska pund. Detta belopp avser huvudsakligen nuvärdet av den befintliga kanslibyggnaden, vilken genom vägomläggningen måste nyuppföras på annan plats inom tomten. Motvärdet i svenskt myntslag till 180 000 turkiska pund uppgick i december 1958 till 340 000 kronor. Utsikter synes emellertid föreligga att erhålla en högre ersättning än 180 000 turkiska pund, varom beskickningen i Ankara förhandlar med vederbörande turkiska myndigheter. Ersättningsbeloppen bör såsom kapitalåterbetalning tillgodoföras Statens allmänna fastighetsfond: Beskickningsfastigheternas delfond.

Med hänsyn till angelägenheten av att utan dröjsmål åter erhålla en ny kanslibyggnad, kommer byggnadsstyrelsen att utföra en närmare utredning av frågan om uppförande snarast möjligt av ett dylikt kansli.

Medel för detta ändamål synes böra anvisas redan för budgetåret 1959/60. Jag hemställer följaktligen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Uppförande av kanslibyggnad för beskickningen i Ankara* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 340 000 kronor.

Fonden för förlag till statsverket

3. **Utförande av beskickningsanläggningar i Moskva och Stockholm.** I 1958 års statsverksproposition anmäldes, att svenska och sovjetiska regeringarna preliminärt överenskommit att utbyta tomter och å desamma åt varandra utföra beskickningsanläggningar. Denna överenskommelse preciserades i ett avtal, vilket undertecknades av de båda regeringarna den 27 mars 1958. Avtalet förelades riksdagen för godkännande med proposition 1958: 135. Riksdagen lämnade sitt godkännande den 26 april 1958 (rskr 248).

Jämlikt avtalet skall kostnaderna för den svenska beskickningsanläggningen i Moskva bestridas av Sovjetunionen med undantag för de utgifter, som projektering av den svenska anläggningen samt användandet av svenskt material och svensk arbetskraft medför. Kostnaderna för den sovjetiska beskickningsanläggningen i Stockholm bestrides på motsvarande sätt av Sverige med samma undantag som för den svenska anläggningen i Moskva.

Enär Sovjetunionens anläggning i Stockholm väntas bli större än Sveriges anläggning i Moskva, skall kostnaderna avräknas enligt en särskild metod. Detta förfarande innebär i korthet, att Sveriges anläggning i Moskva kommer i stort sett att kosta statsverket lika mycket som om den hade uppförts i Stockholm. Den mellanskillnad, som uppkommer genom att den sovjetiska anläggningen förutsättes bli större än den svenska anläggningen, förskotteras av Sverige, som emellertid gottgöres genom delbetalningar av Sovjetunionen under arbetets gång i fyra lika rater.

Enligt en den 15 november 1958 mellan parterna träffad överenskommelse om tidplan för anläggningarna skall för uppgörande av huvudritningar anslås tiden från den 1 november 1958 till den 1 juli 1959. Under därpå följande åtta månader eller till den 1 mars 1960 skall arbetsritningar utarbetas. Under tiden den 1 mars till den 1 juni 1960 verkställs kostnadsberäkning och ekonomisk avräkning.

Tidplanen förutser slutligen, att byggnadsarbetena påbörjas den 1 juni 1960. Den totala byggnadstiden har fastställts till två år, d. v. s. anläggningarna skall ha färdigställts den 1 juni 1962.

Några preciserade kostnadsuppgifter rörande den *svenska anläggningen* i Moskva kan icke lämnas förrän den i tidplanen redovisade kostnadsberäkningen verkställts. Såsom tidigare framhållits under punkt 1 har i avvaktan på preciserade kostnadsuppgifter bl. a. medel för projektering m. m. av den svenska beskickningsanläggningen förskotterats från anslaget till Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen.

Ytterligare medel härför torde få förskötteras från samma anslag även under budgetåret 1959/60.

För täckande av byggnadskostnaderna för den *sovjetiska anläggningen* torde medel under budgetåret 1959/60 få ställas till förfogande från Fonden för förlag till statsverket. På samma sätt torde de medel för projektering av den sovjetiska anläggningen och för iordningställande av den för anläggningen avsedda tomten, vilka såsom jag tidigare anfört under punkt 1 förskötterats från anslaget till Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen, fr. o. m. ingången av nästkommande budgetår i stället böra förskötteras från förevarande anslag.

Från och med budgetåret 1960/61 torde totalkostnaderna för båda anläggningarna kunna överblickas och samtliga utgifter redovisas under och förskötteras från förevarande anslag i avvaktan på slutlig ekonomisk uppgörelse. Under instundande budgetår bör upptagas ett belopp av 3 000 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utförande av beskickningsanläggningar i Moskva och Stockholm* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Vad ministern för utrikes ärendena sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Pierre Bothén

KAPITALBUDGETEN

KAPITALINVESTERINGAR

FÖRSVARSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, af GEIJERSTAM.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sven Andersson, anmäler under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1959/60 och anför därvid följande.

[1] Inledning

Myndigheternas äskanden

Fortifikationsförvaltningen (skr. 28/8, 18/10, 6/12 och 20/12 1958), flygförvaltningen (skr. 18/8 1958) och försvarets fabriksstyrelse (skr. 18/9 1958) hemställer i sina medelsäskanden för budgetåret 1959/60 om investeringsanslag under försvarets fonder med sammanlagt 241,79 miljoner kronor, varav 235,09 miljoner kronor under försvarets fastighetsfond och 6,7 miljoner kronor under försvarets fabriksfond.

Av de föreslagna investeringarna under fastighetsfonden hänför sig 47,9, 10,64 och 58,01 miljoner kronor till respektive arméns, marinens och flygvapnets delfond samt 118,54 miljoner kronor till befästningars delfond.

Under arméns delfond äskar fortifikationsförvaltningen 23,8 miljoner kronor för kasernbyggnader m. m., 11,8 miljoner kronor för lokaler för försvarets forskningsanstalt, 0,1 miljon kronor för lokaler för försvarsväsendets radioanstalt, 0,5 miljon kronor för centralförråd för sjukvårds-

materiel samt 11,7 miljoner kronor för markförvärv, varav 10 miljoner kronor för påbörjande av anskaffning av ett övnings- och skjutfält å och i anslutning till Gullbergs kronopark i Östergötlands län.

Under marinens delfond äskar fortifikationsförvaltningen 5,6 miljoner kronor för kasernbyggnader m. m., varav 2 miljoner kronor för fortsatt utbyggnad av en helikopterbas vid Berga. För flyttning av Stockholms örlogsbas (Bergaskolorna) äskar ämbetsverket vidare 3 miljoner kronor och för markförvärv 2,04 miljoner kronor.

Under flygvapnets delfond äskar fortifikationsförvaltningen 10,31 miljoner kronor för kasernbyggnader m. m., varav 3,1 miljoner kronor för nybyggnad av hangar vid Norrbottens flygbaskår. Fortifikationsförvaltningen äskar vidare 0,2 miljon kronor för markförvärv. Flygförvaltningen äskar 38 miljoner kronor för flygfältsarbeten m. m., 5 miljoner kronor för anläggningar för el- och teleutrustning samt 4,5 miljoner kronor för markförvärv för flygfältsarbeten.

De under befästningars delfond äskade medlen avses huvudsakligen för fortsatta arbeten inom de under de olika anslagen upptagna byggnadsprogrammen. Dessutom äskar fortifikationsförvaltningen medel för påbörjande av ett nytt större drivmedelsförråd, för nya kustartilleribatterier, för fortsatt utbyggnad av radarstationer samt för utflyttning av Stockholms örlogsvärv till Muskö. För markförvärv för befästningar äskas 1,2 miljon kronor.

Under försvarets fabriksfond slutligen äskar fabriksstyrelsen 2,5 miljoner kronor för maskinanskaffningar och 4,2 miljoner kronor för byggnadsarbeten, varav 3,5 miljoner kronor för fortsatt utbyggnad av en sammansättningsverkstad för ammunition.

Fortifikationsförvaltningen anför i fråga om äskandena för kasernbyggnader m. m. under arméns, marinens och flygvapnets delfonder i huvudsak följande.

Till grund för ämbetsverkets äskanden för kasernbyggnadsföretag m. m. för arméns vidkommande har legat, bland annat, dels resultatet av under åren 1955/57 genomförd detaljplanläggning i fråga om den byggnadsverksamhet, som erfordras med hänsyn till utbildningsorganisationen, dels militärbefälhavarnas förrädsplaner på lång sikt, dels ock underlag till verkstadsplan på lång sikt. Äskandena ha vidare utformats med utgångspunkt från att i propositionen 1958:110 föreslagna ändringar i arméns fredsorganisation bifalles.

I propositionen 1958:110 framlagda förslag till krigsmaktens utformning på längre sikt innebära vissa ändrade utgångsvärden för den byggnadsverksamhet som betingas av krigs- och fredsorganisationen. Med anledning härav har chefen för armén låtit överarbeta 1954 års underlag till mark- och byggnadsprogram, vilket hittills utgjort grunden för äskandena för kasernbyggnadsföretag m. m. Hänsyn har tagits till denna överarbetning.

För marinens del föreligga förhållandevis stora behov av förrådsbyggnader för befintlig och beställd materiel ävensom av utbildningslokaler. Flyttningen av Stockholms örlogsbas (Bergaskolorna) kommer även att medföra betydande kostnader. För genomförandet av beslutad helikopterorganisation erfordras hangarutrymmen, verkstäder och expeditiionslokaler m. m.

För flygvapnet erfordras fortsatta byggnadsåtgärder för höjande av flygsäkerheten, för hangarer, hangarverkstäder och utbildningslokaler samt för markstridsutbildningen.

I fråga om medelsäskandena under befästningars delfond anför fortifikationsförvaltningen bland annat följande.

Atomvapnens inverkan på befästningsverksamheten har nyligen klarlagts i en studie utarbetad av inspektören över rikets befästningar. I studien redogöres för de ökade krav, som ställas på den fortifikatoriska utbyggnaden i ett krig, där kärnvapen utnyttjas i taktiskt eller strategiskt syfte. Samtidigt måste den konventionella vapenverkan fortfarande beaktas. Uppgiften är alltså densamma som tidigare, nämligen att skydda vissa för krigets eller stridens genomförande vitala funktioner samt att underlätta egna truppförbands eldverkan och rörelsefrihet. Planläggning av befästningar grundar sig på en bedömning av den operativa betydelsen av de olika slag av verksamhet, som avses skola skyddas av de särskilda befästningsobjekten. På grundval av resultatet av denna bedömning samt byggnadstekniska och ekonomiska faktorer utformas objekten genom en avvägning i varje särskilt fall mellan skydd, spridning, maskering och skenanläggningar så att ett optimalt utbyte av insatta resurser erhålles. Den fortsatta projekteringen av nyanläggningar bör sålunda även inriktas på skydd mot atomvapen. Därjämte krävs övervägande, huru färdigställda eller under arbete varande anläggningar kunna kompletteras för att giva högre skyddsnivå.

Fortifikationsförvaltningen anmäler slutligen att i äskandena under befästningars delfond tidigare anmälda, efter den 1 april 1958 kvarstående kostnader med hänsyn till automatiska kostnadsstegringar uppräknats med omkring 4 %.

Överbefälhavarens yttrande över myndigheternas äskanden

Överbefälhavaren anför i yttrande (16/10 1958) över myndigheternas framsällningar om anslag för nästa budgetår bland annat följande.

De av myndigheterna beräknade investeringsbehoven innebär — när medel för utflyttning av Stockholms örlogsbas till Muskö och anskaffning av Gullbergsfältet inräknas — en fördubbling jämfört med anslagen budgetåret 1958/59. Huvudparten av ökningen ligger emellertid på byggnadsobjekt, där planläggningen är långt framskriden eller där byggnationen sker i regional myndighets regi — där den nya organisationen nu börjar verka — samt på markförvärv. Vidare utgör en stor del av det belopp, som erfordras för under utbyggnad varande objekt under befästningars delfond, slutbetalningar för redan utförda arbeten. Den del av ökningen av investeringsramen, som måste medföra ett ökat projekteringsarbete,

är därför relativt måttlig. Investeringsmedlen torde därför kunna förbrukas i av myndigheterna föreslagna omfattning. Härtill må anföras att samtliga objekt, som utgör uppställningsplatser eller förråd för materiel, avses för sådan materiel som redan levererats eller är under leverans. Med anledning härav tillstyrkes i princip förslagen till äskanden på sammanlagt cirka 240 miljoner kronor. Därvid bör emellertid framhållas att de för flyttning av Stockholms örlogsbas till Muskö samt för anskaffning av Gullbergsfältet föreslagna medlen kommer att kunna återvinnas genom den försäljning av mark på Skeppsholmen samt från Järvafältet som blir möjlig tack vare flyttningen från nämnda områden.

I fråga om investeringsverksamheten under de närmaste budgetåren anför överbefälhavaren bland annat följande.

När planeringen av materielbeställningar inom ramen för 1958 års försvarsbeslut skall genomföras, synes det vara nödvändigt att de militära myndigheterna ges möjlighet att anpassa anskaffningen av materiel till den möjliga byggnadsverksamheten. En sådan anpassning kräver att statsmakterna anger riktlinjer för investeringsverksamheten i form av investeringsramar för vart och ett av de närmaste åren. Investeringsramarnas storlek måste avpassas med hänsyn till vad som i ÖB-utredningarna 1957 bedömdes erforderligt, d. v. s. genomsnittliga årsanslag av 240 miljoner kronor exklusive utflyttning av Stockholms örlogsbas till Muskö och anskaffning av Gullbergsfältet samt investeringar för genomförande av ett svenskt militärt atomprogram. Sådana riktlinjer är en förutsättning för att de militära myndigheterna skall kunna genomföra en ekonomiskt och tekniskt riktig planläggning av hur anvisade medel skall utnyttjas.

Departementschefen

Den statliga investeringsverksamheten har de senaste åren varit starkt begränsad i förhållande till anmälda behov. För försvarets vidkommande har detta inneburit att de kraftigt ökade behoven av kapitalinvesteringar icke kunnat tillgodoses annat än i mycket ringa utsträckning. För budgetåren 1956/57, 1957/58 och 1958/59 har anvisats respektive 122,894, 109,035 och 117,17 miljoner kronor, vilket motsvarar mindre än hälften av de äskanden, som myndigheterna framlagt.

De av myndigheterna för nästa budgetår äskade anslagen under kapitalbudgeten uppgår till sammanlagt cirka 240 miljoner kronor.

Jag har i det föregående i samband med anmälan av fjärde huvudtiteln för nästa budgetår anfört vissa allmänna synpunkter på försvarets kapitalbudget. Redan i propositionen 110 till 1958 års A-riksdag underströk jag — liksom tidigare försvarsberedningen — behovet av en efter hand ökad kapitalbudget. Riksdagen anslöt sig till denna bedömning. För nästa budgetår framlägges nu förslag om kapitalinvesteringar till ett sammanlagt belopp av 172 miljoner kronor. Den icke obetydliga ökning som således i detta avseende föreslås bör vara ägnad att minska de eftersläpningar, som föreligger på investeringssidan i förhållande till materielanskaffningen på driftbudgeten. Härigenom ökas möjligheterna att effek-

tivt utnyttja de stridsmedel som anskaffas. Likaså skapas mera gynnsamma betingelser för att åstadkomma en rationell fredsorganisation inom försvaret.

Vid bifall till i det följande framlagda förslag om anvisande av investeringsanslag för budgetåret 1959/60 uppgår totalbeloppet till — såsom ovan angivits — 172 miljoner kronor, varav respektive 33,2, 6,4, 46,7 och 80,3 miljoner kronor under arméns, marinens, flygvapnets och befästningars delfonder av försvarets fastighetsfond samt 5,4 miljoner kronor under försvarets fabriksfond. Mitt förslag innebär således att de sammanlagda anslagsbeloppen under försvarets fonder ökas med 54,83 miljoner kronor i jämförelse med motsvarande belopp för innevarande budgetår. — Någon investering i värnpliktslånefonden har icke ansetts erforderlig för nästa budgetår.

Huvudparten av de äskade anslagen avses liksom förut för flygfältsarbeten och fortsatt utbyggnad av skyddade utrymmen av olika slag (förråd för ammunition, drivmedel och tygmateriel m.m., fartygstunnlar, lokaler för luftbevaknings- och stridsledningsorganisationen, fullträffsäkra uppehållsplatser samt fortifikatoriska anordningar för vapenmateriel och radarutrustning). — Anslaget för flygfältsarbeten föreslås ökat med 8 miljoner kronor i syfte att möjliggöra större spridning av flygstyrkorna. För kustartilleriets del sker en ökning av anslaget för vissa fortifikatoriska anläggningar med 4,7 miljoner kronor, vilket möjliggör påbörjande av fyra nya batterier. För fortsatt utbyggnad av radarstationer ökas medelsanvisningen med 3,1 miljoner kronor, vilket gör en snabbare utbyggnad av dylika stationer för marinen och flygvapnet möjlig. Vidare ökas anslaget Övriga befästningsarbeten från 1,8 miljon kronor till 9,63 miljoner kronor. Slutligen framlägges under anslaget Flyttning av Stockholms örlogsbas (Muskövarvet) förslag till utbyggnad under en period av sex år, räknat från och med nästa budgetår, av Muskövarvet till en kostnadssumma i stort sett motsvarande den som angivits för första etappen i chefens för marinen år 1957 avlämnade förslag. För nästa budgetår föreslår jag att 13 miljoner kronor anvisas under anslaget.

Anläggningarna under befästningars delfond kräver i regel ett flertal år innan de kan färdigställas. De för riksdagen anmälda kostnaderna för dessa anläggningar har därför fortlöpande måst justeras på grund av stegringen i byggnadskostnaderna. Såsom förut nämnts har fortifikationsförvaltningen i sina äskanden för nästa budgetår föreslagit en uppräkningskostnad för de olika byggnadsprogrammen under befästningars delfond med 4 % på efter den 1 april 1958 kvarstående kostnader. Kostnaderna för ifrågavarande anläggningar har emellertid ökat även av andra orsaker, såsom ändrat utförande av anläggningen på grund av tekniska skäl, ökade krav på säkerhetsåtgärder m. m. Även beträffande objekt under försvarsgrenarnas delfonder har i några fall, där arbetena sträcker

sig över ett flertal år, kostnadsfördyringar uppstått på grund av stegringar i byggnadskostnaderna. De kostnadsökningar som sålunda skett anmäles i det följande under de olika anslagen.

Jag vill i detta sammanhang understryka vikten av att alla ansträngningar göres för att hålla nere kostnaderna för statliga byggnadsföretag. Möjligheterna till kostnadsbesparingar måste noggrant beaktas vid såväl planering som utförande av de olika byggnadsföretagen under de i det följande upptagna investeringsanslagen.

För att förhindra uppkomsten av arbetslöshet inom vissa delar av landet har i en del fall igångsatts byggnadsarbeten för försvarsändamål. För ifrågavarande arbeten har arbetsmarknadsstyrelsen ställt medel till förfogande. Medel för att av arbetsmarknadsskäl igångsätta arbeten för försvarsändamål är icke inräknade i de investeringsanslag, som i det följande föreslås för nästa budgetår. Eventuellt uppkommande kostnader för dylika arbeten bör liksom hittills bestridas av särskilt anvisade medel.

Försvarets fonder

A. FÖRSVARETS FASTIGHETSFOND

Arméns delfond

[2] Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	900 000	427 859	901 085
1958/59	900 000		
1959/60 (förslag)	1 800 000		

Anslaget avses för olika smärre byggnadsarbeten av investeringsnatur för armén.

Fortifikationsförvaltningen hemställer att anslaget för nästa budgetår uppföres med 1 800 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med 1 800 000 kronor och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 1 800 000 kronor.

[3] Vissa skyddsanordningar vid arméns anläggningar

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	¹ 400 000	² 406 919	³ 499 247
1958/59	¹ 400 000		
1959/60 (förslag)	400 000		

¹ 200 000 kronor under anslaget Byggnadstekniska brandskyddsåtgärder och 200 000 kronor under anslaget Skyddsanordningar vid arméns anläggningar.

² Nettoutgiften fördelar sig å de under 1) nämnda anslagen med 144 779 kronor respektive 262 140 kronor.

³ Behållningen fördelar sig å de under 1) nämnda anslagen med 201 603 kronor respektive 297 644 kronor.

1949—1958 års riksdagar har för budgetåren 1949/59 anvisat sammanlagt 2 450 000 kronor till Byggnadstekniska brandskyddsåtgärder och sammanlagt 2 175 000 kronor till Skyddsanordningar vid arméns anläggningar.

Fortifikationsförvaltningen hemställer att anslaget Byggnadstekniska brandskyddsåtgärder för nästa budgetår uppföres med 200 000 kronor och anslaget Skyddsanordningar vid arméns anläggningar likaledes med 200 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår att anslagen Byggnadstekniska brandskyddsåtgärder och Skyddsanordningar vid arméns anläggningar sammanföres till ett anslag, benämnt Vissa skyddsanordningar vid arméns anläggningar, samt att detta anslag för nästa budgetår uppföres med 400 000 kronor. Anslaget torde få användas dels för brandskyddsåtgärder, såsom brandsektionering av förrådsbyggnader, automatiska brandalarmanordningar, anläggande av branddammar m. m., dels för byggnadsåtgärder för att minska inbrottsriskerna vid arméns anläggningar. Vid utgången av innevarande budgetår kvarstående behållningar å de båda äldre anslagen torde böra överföras till det nya anslaget.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa skyddsanordningar vid arméns anläggningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 400 000 kronor.

[4] Byggnadsåtgärder, erforderliga för effektivisering av värnpliktsutbildningen

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	800 000	662 726	253 488
1958/59	800 000		
1959/60 (förslag)	1 200 000		

Anslaget avses huvudsakligen för arbeten med iordningställande av lek-tionssalar m. m. på kasernvindar eller inom byggnader, som bör få ändrad användning.

1949—1958 års riksdagar har för detta ändamål för budgetåren 1949/59 anvisat sammanlagt 9 950 000 kronor. Riksdagen har härjämte för samma ändamål till vissa i arbetslöshetsbekämpande syfte anordnade arbeten på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåren 1952/54 anvisat sammanlagt 691 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 1 500 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med 1 200 000 kronor och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsåtgärder, erforderliga för effektivisering av värnpliktsutbildningen* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 1 200 000 kronor.

[5] **Förråd för armén**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	6 000 000	6 338 842	5 850 656
1958/59	6 000 000		
1959/60 (förslag)	6 700 000		

1952—1958 års riksdagar har för budgetåren 1952/59 anvisat sammanlagt 36 000 000 kronor för detta ändamål.

Fortifikationsförvaltningen anmäler att förrådsbyggnadsverksamheten under de närmaste åren alltjämt kommer att inriktas på att täcka brister i förrådslokaler för redan befintlig materiel, ersätta olämpliga lokaler, bereda utrymme för nyanskaffad materiel och vidtaga åtgärder för uppläggning av materielen på sådant sätt att kravet på ökad mobiliseringssäkerhet kan tillgodoses. Ämbetsverket hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 10 900 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med 6 700 000 kronor, att användas för de mest angelägna behoven. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förråd för armén* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 6 700 000 kronor.

[6] **Vissa byggnadsarbeten för armén**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	6 000 000	4 761 122	4 126 305
1958/59	8 000 000		
1959/60 (förslag)	7 300 000		

1953—1958 års riksdagar har för detta ändamål för budgetåren 1953/59 anvisat 22 940 000 kronor. Riksdagen har härjämte för samma ändamål till vissa i arbetslöshetsbekämpande syfte anordnade arbeten på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1953/54 anvisat 350 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 9 200 000 kronor, varav 3 300 000 kronor för vissa byggnadsföretag, erforderliga för genomförande av fredsorganisatoriska förändringar, och 5 900 000 kronor för i nedanstående förteckning upptagna byggnadsföretag, av vilka vissa redan anmälts i fortifikationsförvaltningens äskanden för tidigare budgetår.

Förband m. m.	Byggnadsföretag m. m.	Kostnad
Jämtlands fältjägarregemente	Nybyggnad av matinrättning inkl. ång- och värmecentral (etapp 1)	900 000
Hälsinge regemente	Nybyggnad av tygverkstad (etapp 1)	1 000 000
Västerbottens regemente	Om- och tillbyggnad av sjukhus	300 000
»	Modernisering av värmeanläggningar	150 000
Smålands artilleriregemente	Nybyggnad av matinrättning (etapp 2)	500 000
Bodens artilleriregemente	Om- och tillbyggnad av matinrättning (etapp 1)	500 000
Artilleriskjutskolan	Nybyggnad av elevförläggning...	350 000
Luftvärnsskjutskolan	Avloppsreningsverk m. m.	250 000
Bodens tygstation	Byggnadsåtgärder för rationalisering av tygmaterielreparationstjänsten i Boden (etapp 1)	1 000 000
Anordnande av helikopterbas (etapp 1)		700 000
Byggnadsåtgärder för försöksutbildning med robotar		250 000
Summa kronor		5 900 000

Departementschefen

Jag föreslår att 7 300 000 kronor anvisas för nästa budgetår. Anslagsmedlen torde få utnyttjas för de mest angelägna av de av fortifikationsförvaltningen anmälda byggnadsföretagen m. m. samt för byggnadsarbeten, som kan komma att erfordras för genomförande av fredsorganisatoriska förändringar. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta hur anslagsmedlen närmare skall fördelas.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa byggnadsarbeten för armén* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 7 300 000 kronor.

[7] Anordnande av lokaler för försvarets forskningsanstalt

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	4 500 000	2 291 236	3 549 698
1958/59	5 000 000		
1959/60 (förslag)	10 000 000		

Fortifikationsförvaltningen hemställer i sina medelsäskanden för nästa budgetår att 11 800 000 kronor anvisas för anordnande av lokaler för försvarets forskningsanstalt, varav 4 500 000 kronor för nybyggnader i kvarteret Garnisonen, 4 700 000 kronor för ett antal nybyggnader vid försöksstationerna samt 2 600 000 kronor för anordnande av lokaler m.m. för intensifierad forskning avseende skydd och försvar mot atomvapen.

Departementschefen

Jag föreslår att för ifrågavarande ändamål anvisas 10 000 000 kronor för nästa budgetår, vilka medel enligt Kungl. Maj:ts bestämmande torde få användas för de mest angelägna arbetena. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av lokaler för försvarets forskningsanstalt* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 10 000 000 kronor.

[8] Anordnande av lokaler för försvarsväsendets radioanstalt

	Anslag
1958/59	300 000
1959/60 (förslag)	100 000

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att 100 000 kronor anvisas för anordnande av förlägnings- och arbetslokaler för försvarsväsendets radioanstalt.

Departementschefen

Jag föreslår att 100 000 kronor anvisas för detta ändamål för nästa budgetår och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av lokaler för försvarsväsendets radioanstalt* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

[9] Anordnande av centralförråd för sjukvårdsmateriel

	Anslag
1959/60 (förslag)	500 000

Fortifikationsförvaltningen anmäler att, enligt en av försvarets sjukvårdsstyrelse företagen utredning, för ändamålsenlig förvaring av försvarets centrala sjukvårdsmateriel erfordras vissa förråd inom III. och V. militärområdena. Totalkostnaden för nybyggnad av nämnda förråd beräknas av fortifikationsförvaltningen till 2 500 000 kronor. Utbyggnaden avses genomföras successivt under budgetåren 1959/62. För nästa budgetår hemställer fortifikationsförvaltningen, att 500 000 kronor anvisas för påbörjande av ifrågavarande förråd.

Departementschefen

Jag föreslår att 500 000 kronor anvisas för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av centralförråd för sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

[10] **Vissa markförvärv för armén**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	2 700 000	3 322 085	7 604 015
1958/59	1 400 000		
1959/60 (beräknat belopp) ...	5 200 000		

Fortifikationsförvaltningen och flygförvaltningen hemställer i sina medelsäskanden för nästa budgetår att sammanlagt 19 640 000 kronor anvisas för vissa närmare angivna markförvärv för försvarsändamål. Ytterligare utredningar är emellertid erforderliga innan slutlig ställning kan tagas till vissa av dessa markförvärv. Det är min avsikt att senare under riksdagen anmäla dessa äskanden. Jag räknar emellertid preliminärt med att markförvärv för en sammanlagd kostnad av 11 300 000 kronor måste genomföras. Härav belöper 5 200 000 kronor på arméns, 1 700 000 kronor på marinens, 3 200 000 kronor på flygvapnets och 1 200 000 kronor på befästningars delfond. Jag föreslår att för ändamålet beräknas särskilda investeringsanslag på dessa belopp.

Frågorna om beräkning av anslag för marinen, flygvapnet och befästningar upptager jag under respektive delfonder. I detta sammanhang får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Vissa markförvärv för armén* för budgetåret 1959/60 beräkna ett investeringsanslag av 5 200 000 kronor.

*Marinens delfond***[11] Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	500 000	973 082	114 805
1958/59	500 000		
1959/60 (förslag)	500 000		

Anslaget avses för olika smärre byggnadsarbeten av investeringsnatur för marinen.

Fortifikationsförvaltningen hemställer att anslaget för nästa budgetår uppföres med 500 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår att för nästa budgetår anvisas oförändrat 500 000 kronor och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.*
för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av
500 000 kronor.

[12] Vissa skyddsanordningar vid marinens anläggningar

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	¹ 100 000	² 151 813	³ 262 096
1958/59	¹ 100 000		
1959/60 (förslag)	100 000		

¹ 50 000 kronor under anslaget Byggnadstekniska brandskyddsåtgärder och 50 000 kronor under anslaget Skyddsanordningar vid marinens anläggningar.

² Nettoutgiften fördelar sig å de under 1) nämnda anslagen med 61 909 kronor respektive 89 904 kronor.

³ Behållningen fördelar sig å de under 1) nämnda anslagen med 45 289 kronor respektive 216 807 kronor.

1951—1958 års riksdagar har för budgetåren 1951/59 anvisat sammanlagt 550 000 kronor till Byggnadstekniska brandskyddsåtgärder. Vidare har 1949—1958 års riksdagar för budgetåren 1949/59 anvisat sammanlagt 825 000 kronor till Skyddsanordningar vid marinens anläggningar.

Fortifikationsförvaltningen hemställer att anslaget Byggnadstekniska brandskyddsåtgärder för nästa budgetår uppföres med 50 000 kronor och anslaget Skyddsåtgärder vid marinens anläggningar likaledes med 50 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår att anslagen Byggnadstekniska brandskyddsåtgärder och Skyddsanordningar vid marinens anläggningar sammanföres till ett anslag, benämnt Vissa skyddsanordningar vid marinens anläggningar, samt att detta anslag för nästa budgetår uppföres med 100 000 kronor. Anslaget torde få användas dels för brandskyddsåtgärder, såsom brandsektionering av förrådsbyggnader, automatiska brandalarmanordningar, anläggande av branddammur m. m., dels för byggnadsåtgärder för att minska inbrottsriskerna vid marinens anläggningar. Vid utgången av innevarande budgetår kvarstående behållningar å de båda äldre anslagen torde böra överföras till det nya anslaget.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa skyddsanordningar vid marinens anläggningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

[13] Anordnande av vissa förråd och garage

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	600 000	771 733	462 187
1958/59	400 000		
1959/60 (förslag)	500 000		

1951—1958 års riksdagar har för budgetåren 1951/59 anvisat sammanlagt 3 575 000 kronor för detta ändamål.

Såsom framgår av 1955 års statsverksproposition (bil. 25, s. 19) framlade fortifikationsförvaltningen i medelsäskandena för budgetåret 1955/56 en av chefen för marinen upprättad plan över marinens behov av icke fullträffsäkra förråd och garage.

Fortifikationsförvaltningen anmäler att ett genomförande av ifrågavarande plan i huvudsakliga delar alltså är aktuellt samt hemställer att anslaget för nästa budgetår uppföres med 500 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår att för nästa budgetår anvisas 500 000 kronor för de mest angelägna av ifrågavarande objekt. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av vissa förråd och garage* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

[14] Flyttning av Stockholms örlogsbas (Bergaskolorna)

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	2 400 000	1 222 085	1 627 915
1958/59	700 000		
1959/60 (förslag)	600 000		

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1953: 200 angående flyttning av Stockholms örlogsbas beslöt riksdagen, att örlogsbasen skulle flyttas till Stockholms södra skärgård, varvid dåvarande örlogsstationen, med undantag för delar som ägde direkt anknytning till örlogsvarvet, skulle förläggas till Berga. Förevarande anslag avses för de byggnadsarbeten på Berga, som erfordras i samband med nämnda utflyttning.

Vid anmälan av förenämnda proposition (s. 64) uttalade chefen för försvarsdepartementet att det med hänsyn till förändringar i fråga om flottans värnpliktsutbildning, underbefälsorganisation m. m., som inträffat sedan örlogsbasutredningen avgivit sitt betänkande, icke var möjligt att taga ställning till det av utredningen föreslagna utbyggnadsprogrammet på Berga. En översyn borde enligt departementschefen företagas rörande behovet av byggnadsåtgärder därstädes, varvid möjligheterna av en begränsning av byggnadsprogrammet borde undersökas. Sedermera har Kungl. Maj:t uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att i samråd med chefen för marinen överse behovet av byggnadsåtgärder vid Berga och till Kungl. Maj:t inkomma med härav föranlett förslag.

I anslutning till beslut av Kungl. Maj:t den 11 september 1953 att kasern II på Skeppsholmen fick upplåtas till byggnadsstyrelsen för konsthögskolans räkning har det blivit nödvändigt att, som ersättning för nämnda kasern, vid Berga uppföra några av de byggnader, som örlogsbasutredningen beräknat erforderliga i samband med utflyttningen av örlogsbasen. Sålunda har av medel anvisade under anslaget Vissa byggnadsarbeten för marinen ett belopp av 4 200 000 kronor tagits i anspråk för uppförande av två kaserner, sjukhus, skolbyggnad, värmecentral m. m. vid Berga (jfr prop. 1955: 1, bil. 25, s. 21).

I sina medelsäskanden för budgetåret 1957/58 framlade fortifikationsförvaltningen i samråd med chefen för marinen definitivt förslag beträffande den fortsatta utbyggnaden vid Berga. Den totala kostnaden för att genomföra förslaget beräknades till 19 000 000 kronor enligt 1956 års prisläge. Byggnadsprogrammet borde enligt fortifikationsförvaltningen och chefen för marinen genomföras under budgetåren 1957/58—1961/62 (jfr prop. 1957: 1, bil. 25, s. 17). För arbeten enligt byggnadsprogrammet har riksdagen för budgetåren 1956/59 anvisat sammanlagt 3 550 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen anmäler i medelsäskandena för nästa budgetår, att kostnaderna för byggnadsprogrammet numera beräknas till 21 000 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1958. Kostnadsökningarna hänför sig dels till indexmässiga kostnadsstegringar och dels till att i programmet inrymts byggnadsåtgärder för ordnande av mässförhållandena för underofficerare och underbefäl. För fullföljande av utbyggnaden erfordras alltså (21 000 000 — 3 550 000 =) 17 450 000 kronor. Ämbetsverket hemställer att anslaget för nästa budgetår upptages med ett belopp av 3 000 000 kronor, avsett för i det följande upptagna byggnadsföretag.

Byggnadsföretag m. m.	Kostnad
Maskinskola (skolsalsbyggnad, motorutbildningsavdelning och verkstad för Bergaskolorna)	700 000
Mässlokaler för underofficerare och underbefäl	500 000
Förlägningsbyggnad (mindre)	550 000
Förråd för marinkommandot (friliggande byggnad)	400 000
Utvändiga ledningar samt väg- och planeringsarbeten m. m.	575 000
Administration	275 000
Summa kronor 3 000 000	

Departementschefen

Jag kan icke tillstyrka att mer än 600 000 kronor anvisas för nästa budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om anslagsmedlens användning inom ramen för det framlagda byggnadsprogrammet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flyttning av Stockholms örlogsbas (Bergaskolorna)* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 600 000 kronor.

[15] Vissa byggnadsarbeten för marinen

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	900 000	979 689	336 366
1958/59	1 700 000		
1959/60 (förslag)	3 000 000		

1953—1958 års riksdagar har för detta ändamål för budgetåren 1953/59 anvisat sammanlagt 14 400 000 kronor. Riksdagen har härjämte för samma ändamål till vissa i arbetslöshetsbekämpande syfte anordnade arbeten på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1953/54 anvisat 350 000 kronor.

I enlighet med vad som förutsatts i 1953 års statsverksproposition (bil. 25, s. 18) har vidare till nu förevarande anslag överförts den 30 juni 1953 förefintlig behållning på anslagen Byggnadsåtgärder, erforderliga för effektivisering av värnpliktsutbildningen, Modernisering av vissa anläggningar vid marinen samt Bostadsbyggnader vid marinen. Medelsanvisningen på sistnämnda tre anslag uppgår till sammanlagt 4 275 000 kronor.

För ändamål, som avses med förevarande anslag, uppgår den sammanlagda medelsanvisningen således till (14 400 000 + 350 000 + 4 275 000 =) 19 025 000 kronor. Härav har, såsom angivits under anslagsrubriken Flyttning av Stockholms örlogsbas (Bergaskolorna), 4 200 000 kronor avsetts för vissa arbeten vid Berga.

Fortifikationsförvaltningen hemställer att anslaget för nästa budgetår uppföres med 4 500 000 kronor.

Ifrågasvarande medel avses för i det följande upptagna byggnadsföretag.

Förband m. m.	Byggnadsföretag m. m.	Kostnad
Stockholms örlogsvarv	Anordnande av helikopterbas vid Berga (etapp 2)	2 000 000
Flottans skolor i Karlskrona	Tillbyggnad av verkstadsskola ...	300 000
Göteborgs kustartilleriförsvar	Byggnader för radarteknisk utbildning (etapp 1)	600 000
	Byggnadsåtgärder för ubåtsbaser- ing (etapp 1)	600 000
	Merkostnader för vissa äldre byggnadsföretag	1 000 000
	Summa kronor	4 500 000

Det angivna byggnadsbehovet vid flottans skolor i Karlskrona och vid Göteborgs kustartilleriförsvar har anmälts i fortifikationsförvaltningens medelsäskanden för tidigare budgetår.

Behov av en ordinarie helikopterbas för marinens helikopterorganisation anmälades i 1957 års statsverksproposition (bil. 6, s. 139). Såsom framgår av propositionen 1958: 110 framlade fortifikationsförvaltningen i sina medelsäskanden för budgetåret 1958/59 förslag till utförande av en ordinarie helikopterbas vid Berga för marinens helikopterorganisation. Kostnaderna för anläggningen beräknades till totalt 3 250 000 kronor. För budgetåret 1958/59 äskades för en första etapp 1 200 000 kronor. Förenämnda förslag har numera omarbetats inom fortifikationsförvaltningen, varvid resultatet av den genom överbefälhavarens försorg verkställda helikopterutredningen beaktats. Kostnaderna för genomförande av det reviderade förslaget beräknas till 4 300 000 kronor. Merkostnaden i förhållande till det tidigare förslaget hänför sig huvudsakligen till att enligt förenämnda utredning *dels* basen bör bli en central utbildningsanstalt för all försvarets helikopterpersonal, vilket medfört ökat behov av flygtjänstlokaler och verkstadsutrymmen m. m., *dels ock* en utökning av den tidigare beräknade hangarytan ansetts erforderlig. Av medel, som under förevarande anslag anvisats för budgetåret 1958/59, avses 1 200 000 kronor disponeras för utförande av hangarbyggnad och vissa yttre arbeten m. m. Den kassamässiga medelsförbrukningen för byggnadsföretaget beräknas till 2 000 000 kronor för budgetåret 1959/60 och 1 100 000 kronor för budgetåret 1960/61.

Beträffande behovet av byggnadsåtgärder för ubåtsbaserings har chefen för marinen anfört bland annat följande.

För förläggning och bespisning av ubåtarnas personal, viss service för fartygen samt för fartygens underhållstjänst erfordras en viss basorganisation. För närvarande är denna fråga i fred löst genom depåfartyget Patricia. Med hänsyn till Patricias begränsade återstående livslängd har ubåtarnas framtida fredsbaserings börjat utredas. En fredsbas för ubåtar bör helst anordnas som landbas. En dylik ny fredsbas bedömes draga stora kostnader

och torde för den skull icke inom den närmaste tiden kunna inrymmas i de anslagsresurser som bliva disponibla. I första hand måste behovet av förtöjningsmöjligheter tillgodoses. Ubåtar av under byggnad eller under projektering varande nya typer kunna icke förtöjas vid depåfartyg eller vanliga bryggor, utan härför erfordras speciella anordningar. Dessa kunna emellertid utformas så att de bliva användbara såväl för nu befintliga ubåtstyper som för de nya typerna. Våren 1961 bör en sådan pir senast vara färdig.

Fortifikationsförvaltningen uppskattar kostnaderna för en pir av ifråga-
varande typ till 600 000 kronor, vilket belopp äskas för budgetåret 1959/60.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår upptages med 3 000 000 kronor. Jag räknar därvid med att de anmälda merkostnaderna för äldre byggnadsföretag skall kunna bestridas samt arbetena med helikopterbasen fortsättas.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa byggnadsarbeten för marinen* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

[16] *Vissa markförvärv för marinen*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	700 000	573 025	2 868 835
1958/59	200 000		
1959/60 (beräknat belopp) ...	1 700 000		

Under hänvisning till vad jag anfört under punkt 10 får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Vissa markförvärv för marinen* för budgetåret 1959/60 beräkna ett investeringsanslag av 1 700 000 kronor.

Flygvapnets delfond

[17] *Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	500 000	612 487	65 213
1958/59	500 000		
1959/60 (förslag)	1 000 000		

Anslaget avses för olika smärre byggnadsarbeten av investeringsnatur för flygvapnet.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 1 000 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med 1 000 000 kronor och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

[18] **Vissa skyddsanordningar vid flygvapnets anläggningar**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	¹ 200 000	² 334 553	³ 83 316
1958/59	¹ 200 000		
1959/60 (förslag)	300 000		

¹ 100 000 kronor under anslaget till Byggnadstekniska brandskyddsåtgärder och 100 000 kronor under anslaget till Skyddsanordningar vid flygvapnets anläggningar.

² Nettoutgiften fördelar sig å de under 1) nämnda anslagen med 131 925 kronor respektive 202 628 kronor.

³ Behållningen fördelar sig å de under 1) nämnda anslagen med 58 306 kronor respektive 25 010 kronor.

1951—1958 års riksdagar har för budgetåren 1951/59 anvisat sammanlagt 700 000 kronor till Byggnadstekniska brandskyddsåtgärder. Vidare har 1949/58 års riksdagar för budgetåren 1949/59 anvisat sammanlagt 1 175 000 kronor till Skyddsanordningar vid flygvapnets anläggningar.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget Byggnadstekniska brandskyddsåtgärder för nästa budgetår uppföres med 200 000 kronor och anslaget Skyddsanordningar vid flygvapnets anläggningar med 300 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår att anslagen Byggnadstekniska brandskyddsåtgärder och Skyddsanordningar vid flygvapnets anläggningar sammanföres till ett anslag, benämnt *Vissa skyddsanordningar vid flygvapnets anläggningar*, samt att detta anslag för nästa budgetår uppföres med 300 000 kronor. Anslaget torde få användas dels för brandskyddsåtgärder, såsom brandsektionering av förrådsbyggnader, automatiska brandalarmanordningar och anläggande av branddammar, dels för byggnadsåtgärder för att minska inbrottsriskerna vid flygvapnets anläggningar. Vid utgången av innevarande budgetår kvarstående behållningar å de båda äldre anslagen torde böra överföras till det nya anslaget.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa skyddsanordningar vid flygvapnets anläggningar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

[19] Vissa byggnadsarbeten för flygvapnet

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	4 550 000	4 224 645	2 847 587
1958/59	2 400 000		
1959/60 (förslag)	8 200 000		

1953—1958 års riksdagar har för detta ändamål för budgetåren 1953/59 anvisat sammanlagt 18 800 000 kronor. Härjämte har riksdagen för budgetåren 1949/53 till Byggnadsåtgärder i samband med ändring i flygvapnets organisation anvisat sammanlagt 10 700 000 kronor. I enlighet med vad som förutsatts i 1953 års statsverksproposition (bil. 25, s. 25) har den 30 juni 1953 förefintlig behållning på sistnämnda anslag överförs till nu förevarande anslag.

För ändamål, som avses med förevarande anslag, uppgår sammanlagda medelsanvisningen således till (18 800 000 + 10 700 000 =) 29 500 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 8 810 000 kronor.

Ifrågavarande medel avses för i det följande upptagna byggnadsföretag, av vilka vissa förut anmälts av fortifikationsförvaltningen i tidigare medelsäskanden.

Förband m. m.	Byggnadsföretag m. m.	Kostnad
Västmanlands flygflottilj	Nybyggnad av monteringshall m. m. för flygverkstad	1 200 000
Östgöta flygflottilj	Ombyggnad av flygverkstad	165 000
Norrbottnens flygbaskår	Nybyggnad av hangar (etapp 1)	3 100 000
Centrala flygverkstaden Malmslätt	Inredning av materiellaboratorium i f. d. kanslibyggnad	350 000
	Vissa ombyggnadsarbeten m. m. i flygvapendelen av ämbetsbyggnaden å Ladugårdsgärde	115 000
	Hangarverkstäder vid två flottiljer	880 000
	Spänningsomläggningar	800 000
	Modernisering av värmeanläggningar	400 000
	Vägarbeten (etapp 1)	250 000
	Byggnadsåtgärder för markstridsutbildningen	300 000
	Byggnadsåtgärder för förhindrande av föroreningar i drivmedel	250 000
	Merkostnader för vissa äldre byggnadsföretag	1 000 000
	Summa kronor	8 810 000

Beträffande de föreslagna nybyggnaderna av monteringshall m. m. vid Västmanlands flygflottilj och hangar vid Norrbottens flygbaskår inhämtas bland annat följande.

Monteringshall m. m. vid Västmanlands flygflottilj. Utrymmena i nuvarande flygverkstaden är otidsenliga och icke lämpade för rationell drift. Kostnaderna för nybyggnad av monteringshall för fyra flygplan och i samband därmed utökning av befintlig värmecentral samt vissa ändringsarbeten i nuvarande verkstadslokaler beräknas till 1 200 000 kronor.

Hangar vid Norrbottens flygbaskår. Vid kåren erfordras hangarutrymmen för 17 flygplan. Hangaren bör om möjligt kunna tagas i bruk redan under budgetåret 1959/60. Totalkostnaderna för hangaren har av fortifikationsförvaltningen beräknats till 4 000 000 kronor. Härav erfordras 3 100 000 kronor under budgetåret 1959/60 och återstoden, 900 000 kronor, vid ingången av budgetåret 1960/61.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med 8 200 000 kronor, vilka medel enligt Kungl. Maj:ts bestämmande torde få användas för de mest angelägna arbetena.

Under åberopande av det anförda får jag alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa byggnadsarbeten för flygvapnet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 8 200 000 kronor.

[20] Vissa flygfältsarbeten m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	20 000 000	17 442 041	9 420 930
1958/59	22 000 000		
1959/60 (förslag)	30 000 000		

1947—1958 års riksdagar har för detta ändamål för budgetåren 1947/59 anvisat sammanlagt 221 900 000 kronor. Riksdagen har härjämte för samma ändamål till vissa i arbetslöshetsbekämpande syfte anordnade arbeten på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisat 1 250 000 kronor.

Till grund för verksamheten under anslaget har under senare år legat en år 1953 uppgjord flygfältsplan, som omarbetats och reviderats år 1956. Denna reviderade flygfältsplan hade kostnadsberäknats till — inberäknat markförvärv och anläggningar för el- och teleutrustning — 489 000 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1956. Då planen var avsedd att genomföras under en tioårsperiod, utgjorde det årliga investeringsbehovet i runt tal 50 000 000 kronor (jfr prop. 1957: 1, bil. 25, s. 23—25).

För arbeten enligt 1953 års plan har 1954/58 års riksdagar för budgetåret 1954/59 anvisat sammanlagt 125 000 000 kronor.

Flygförvaltningen anmäler i medelsäskandena för nästa budgetår att en helt ny plan för flygfältsarbeten utarbetats samt anför härom bland annat följande.

Begränsningen av flygfältsanslagen har medfört att flygfältsarbeten under de senaste budgetåren endast kunnat utföras till en omfattning mindre än hälften av den som ursprungligen beräknats för samma tid. Flygledningens anser det ofrånkomligt att medelstillsdelningen ökas så att utbyggnadstakten, främst för nya flygbaser, kan höjas. På grund av den eftersläpning, som till följd av otillräcklig medelstillsdelning uppstått i den hittills tillämpade flygfältsplanen, torde det vara svårt att genomföra denna i full utsträckning under den ursprungligen avsedda tidsperioden. Enbart en förlängning av denna tidsperiod skulle icke tillgodose behovet av tillräcklig bredd i utbyggnadsprogrammet, vilket skulle få menlig inverkan på krigsberedskapen. Det har därför blivit nödvändigt att från dessa nya utgångspunkter ompröva flygbasplanen, varvid strävan varit att vidmakthålla eller — med hänsyn till de senaste årens erfarenheter — öka den årliga bredden i utbyggnadsprogrammet på bekostnad av kvaliteten hos varje enskild bas. Denna omprövning av normer och byggnadsplaner har resulterat i att en helt ny plan utarbetats för fortsatt utbyggnad av flygvapnets baser, benämnd »Plan för utbyggnad av flygbaser (PUF 1958)». Sammanfattningsvis innebär den nya planen å ena sidan att ett något mindre antal objekt medtagits och att vissa förenklade och förbilligande konstruktioner och planlösningar valts för utformningen av flygbaserna. Vissa ändringar i förhållande till tidigare planer har å andra sidan inneburit kostnadsökningar. Tillägg och kompletterande anläggningar har medtagits endast i den utsträckning detta ansetts oundgängligen nödvändigt.

Kostnaderna för den nya planen har, med frånräknande av de delar av planen som kunnat inrymmas under ifrågavarande anslag för budgetåret 1958/59 och för vilka medel finnes disponibla, beräknats till omkring 235 000 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1958. Häri har inräknats såväl kostnader för erforderliga markförvärv som kostnader för anläggningar för el- och teleutrustning. I planen har även inräknats vissa erforderliga mindre sambandsflygfält samt utbyggnader av flygvapnets bomb- och skjutplatser. Den nya planen har upprättats med tanke på att kunna genomföras under en begränsad tidsperiod omfattande högst fem år. Detta skulle innebära ett årligt medelsbehov av minst 47 000 000 kronor för såväl flygfältsarbeten som markförvärv och anläggningar för el- och teleutrustning.

För nästa budgetår anmäler flygförvaltningen att det belopp, som erfordras dels för att slutföra sådana under innevarande budgetår påbörjade flygfältsarbeten, för vilka medel tidigare icke anvisats i sin helhet, dels för nya flygfältsarbeten som avses att påbörjas budgetåret 1959/60, utgör totalt 44 500 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1958. Härav erfordras 37 700 000 kronor för budgetåret 1959/60.

I fråga om flygfältsarbetena anför flygförvaltningen i medelsäskandena bland annat följande.

De flygfältsarbeten, som flygförvaltningen planerar för budgetåret 1959/60, omfattar anläggning av nya flygbaser med rull- och taxibanor, startplatser och uppställningsplatser, flygplanvägar, drivmedelscisterner samt uppförande av vissa baracker. Härutöver planeras vissa maskeringsåtgärder samt anläggning av lagringsbehållare för bindemedel. Vid vissa befintliga baser avses utvidgning av uppställningsplattor samt utbyggnad av start- och uppställningsplatser skola ske. Byggnadsprogrammet innefattar härvid också två sambandsflygfält. I kostnaderna för byggnadsprogrammet har även intagits en post för administrationskostnader, till vilken lagts det belopp, som erfordras för att bestrida kostnader för planläggning av sådana flygfältsarbeten som avses komma till utförande vid krig eller beredskapstillstånd.

För fortsatt utbyggnad och modernisering av flygvapnets bomb- och skjutplatser i enlighet med föreliggande flerårsplaner anmäler flygförvaltningen härjämte ett medelsbehov av 300 000 kronor för nästa budgetår.

Flygförvaltningen hemställer sålunda att för budgetåret 1959/60 anvisas 37 700 000 kronor för att slutföra påbörjade flygfältsarbeten och påbörja nya arbeten ävensom 300 000 kronor för utbyggnad av bomb- och skjutplatser, eller sammanlagt 38 000 000 kronor. Vidare hemställer ämbetsverket att arbeten får igångsättas för en kostnad av 6 800 000 kronor utöver anvisade medel.

Ärendet är av den natur att en fullständig redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Närmare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Såsom framgår av det föregående har en ny flygfältsplan utarbetats inom flygledningen. Kostnaderna för den nya planen beräknas till 235 000 000 kronor. Då planen är avsedd att genomföras under en femårsperiod, erfordras investeringar om i runt tal 47 000 000 kronor årligen för budgetåren 1959/64.

Jag anser i likhet med flygförvaltningen att en fortsatt utbyggnad och modernisering av flygbaserna är nödvändig för att flygmaterielen skall kunna rätt utnyttjas. Jag är emellertid icke beredd att nu taga ställning till omfattningen av flygfältsarbetena på längre sikt. För nästa budgetår föreslår jag att för de mest angelägna av ifrågavarande arbeten anvisas 30 000 000 kronor, vilket innebär en anslagsökning med 8 000 000 kronor. Liksom tidigare bör Kungl. Maj:t beredas möjlighet medgiva att flygfältsarbeten får igångsättas för en viss kostnad utöver anslagsbeloppet, förslagsvis för nästa budgetår 6 800 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om byggnadsprogrammets närmare utformning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva att flygfältsarbeten m. m. vid flygvapnet må komma till utförande i den av mig angivna omfattningen;

b) till *Vissa flygfältsarbeten m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 000 kronor.

[21] **Anläggningar för el- och teleutrustning**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	2 000 000	2 144 330	3 443 445
1958/59	3 400 000		
1959/60 (förslag)	4 000 000		

1956—1958 års riksdagar har för detta ändamål anvisat sammanlagt 7 900 000 kronor. Härjämte har 1951—1955 års riksdagar för budgetåren 1951/56 till Flygfältsbelysning m. m. anvisat sammanlagt 4 700 000 kronor. I enlighet med vad som förutsatts i 1956 års statsverksproposition (bil. 25, s. 26) har den 30 juni 1956 förefintlig behållning på sistnämnda anslag överförts till nu förevarande anslag.

För ändamål, som avses med förevarande anslag, uppgår den sammanlagda medelsanvisningen således till (7 900 000 + 4 700 000 =) 12 600 000 kronor.

Flygförvaltningen hemställer att anslaget för nästa budgetår uppföres med 5 000 000 kronor och anför i anslutning härtill bland annat följande.

Anläggningar för flygfältsbelysning. Flygförvaltningen planerar att påbörja nyinstallation av kompletta flygfältsbelysningar av ny typ vid ytterligare två flottiljer, varjämte i samband med fortsatta flygfältsarbeten kompletteringar erfordras av befintliga anläggningar för ban- och inflygningsljus. Försättningsvis kräver flygsäkerheten vissa omplaceringar och nyinstallationer av hinderljusmaster. Flygförvaltningen beräknar för nämnda anläggningsarbeten 770 000 kronor för budgetåret 1959/60.

Anläggningar för elkraft (vid krigsflygfält och uppställningsplatser). I tidigare medelsäskanden har flygförvaltningen anmält behov av förstärkt elkraftförsörjning vid vissa flygfält. Det ökade behovet av elenergi sammanhänger med det stegrade elkraftsbehovet för radio och radar, för transportabel flygfältsbelysning och för särskilda kommandoplatstvagnar, allt erforderligt för ökad flygsäkerhet och effektivare stridsledning. Dessutom har tillkommit ökat elkraftsbehov för uppehållsplatser, verkstadsutrymmen m. m. inom uppställningsområden. För avsedda arbeten beräknas 1 120 000 kronor för budgetåret 1959/60.

Anläggningar för högtalare. Den nya flygfältsplanen förutsätter ett utvidgat kabelnät för signal- och högtalaranläggningarna på flygfälten. Därjämte upptar den tidigare utbyggnadsplanen en fortsatt komplettering av kabelnäten samt speciella anordningar för berghangarer vid flottiljflygfält. Kostnaderna för de för budgetåret 1959/60 avsedda arbetena beräknas uppgå till 140 000 kronor.

Anläggningar för radio och radar. Den för flygverksamheten erforder-

liga säkerhetsorganisationen kräver ytterligare successiv utbyggnad av markplacerad radio och radar. Denna materiel måste även skyddas mot ogynnsamt väder och yttre åverkan. För detta ändamål behöver smärre hyddor och skyddsrum uppföras. Härtill kommer fundament till master samt kabelarbeten. Kostnaderna för dessa anläggningsarbeten beräknas för budgetåret 1959/60 till sammanlagt 1 950 000 kronor.

Anläggningar för telemateriel för luftbevakningen. Arbetena omfattar i huvudsak anordningar för luftbevakningens teleinstallationer, såsom resning av master till radioanläggningar, hyddor för dito, fundament för master och hyddor, provisoriska kraftframdragningar, anskaffning av reservkraftaggregat m. m. Kostnaderna för dessa arbeten beräknas för budgetåret 1959/60 uppgå till 1 020 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med 4 000 000 kronor. Anslagsmedlen torde enligt Kungl. Maj:ts bestämmande få användas för att utföra de mest angelägna av de i det föregående angivna arbetena. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anläggningar för el- och teleutrustning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor.

[22] *Vissa markförvärv för flygvapnet*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	3 000 000	3 735 867	4 702 733
1958/59	1 200 000		
1959/60 (beräknat belopp) ...	3 200 000		

Under hänvisning till vad jag anfört under punkt 10 får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Vissa markförvärv för flygvapnet* för budgetåret 1959/60 beräkna ett investeringsanslag av 3 200 000 kronor.

Befästningars delfond

[23] *Anordnande av vissa fartygstunnlar*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	4 000 000	4 605 274	243 492
1958/59	7 100 000		
1959/60 (förslag)	6 600 000		

1948/58 års riksdagar har för detta ändamål för budgetåren 1948/59 anvisat sammanlagt 46 600 000 kronor. Av ett äldre anslag har härjämte

kunnat disponeras 310 000 kronor. Anslagsmedlen är avsedda för fem olika anläggningar. Kostnaderna för dessa beräknades i fortifikationsförvaltningens medelsäskanden för budgetåret 1958/59 till sammanlagt 66 900 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1957.

Fortifikationsförvaltningen anmäler i sina medelsäskanden för nästa budgetår att kostnaderna för ifrågavarande anläggningar uppräknats med 900 000 kronor på grund av indexmässig stegring av kostnaderna. En uppräkning av kostnaderna har vidare skett med 3 310 000 kronor beroende på att vissa tidigare icke förutsedda arbeten ansetts böra komma till utförande vid de olika anläggningarna. Kostnaderna för anläggningarna beräknar fortifikationsförvaltningen således till (66 900 000 + 900 000 + 3 310 000 =) 71 110 000 kronor. För att fullfölja byggnadsprogrammet erfordras (71 110 000 — 46 910 000 =) 24 200 000 kronor. Härav erfordras 6 660 000 kronor för budgetåret 1959/60.

Fortifikationsförvaltningen anmäler härjämte behov av ytterligare ett antal fartygstunnlar m. m. för en totalkostnad av 192 550 000 kronor. För ifrågavarande objekt äskas dock icke några medel för nästa budgetår.

Ämbetsverket hemställer således att för budgetåret 1959/60 anvisas 6 660 000 kronor.

Ärendet är av den natur att en fullständig redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Närmare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag föreslår att för nästa budgetår anvisas 6 600 000 kronor för fortsätta arbeten på redan beslutade anläggningar.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Anordnande av vissa fartygstunnlar* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 6 600 000 kronor.

[24] **Berghangarer**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	9 100 000	7 783 940	1 571 458
1958/59	7 100 000		
1959/60 (förslag)	70 000		

1949—1958 års riksdagar har för detta ändamål för budgetåren 1949/59 anvisat sammanlagt 93 300 000 kronor. Anslagsmedlen avses för berghangarer vid fem flygflottiljer. Kostnaderna för berghangarerna beräknades i fortifikationsförvaltningens medelsäskanden för budgetåret 1958/59 till 97 710 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1957.

Fortifikationsförvaltningen anmäler i sina medelsäskanden för nästa

budgetår att kostnaderna för ifrågavarande anläggningar uppräknats med 550 000 kronor på grund av indexmässig kostnadsstegring. Kostnaderna för hangarerna beräknar fortifikationsförvaltningen sålunda till $(97\,710\,000 + 550\,000 =)$ 98 260 000 kronor. För att fullfölja byggnadsprogrammet erfordras $(98\,260\,000 - 93\,300\,000 =)$ 4 960 000 kronor. Med hänsyn till pågående utredning rörande den fortsatta utbyggnaden av en av hangarerna erfordras för nästa budgetår endast ett belopp av 70 000 kronor för ifrågavarande anläggningar.

Fortifikationsförvaltningen anmäler vidare behov av kompletterande arbeten beträffande vissa av hangarerna samt beräknar för nästa budgetår medelsbehovet för dessa arbeten till 250 000 kronor.

Ämbetsverket hemställer således att för nästa budgetår anvisas 320 000 kronor.

Ärendet är av den natur att en fullständig redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Närmare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag föreslår att för budgetåret 1959/60 anvisas 70 000 kronor för slutförande av arbetena beträffande en av hangarerna. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Berghangarer* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 70 000 kronor.

[25] Anordnande av vissa drivmedelsförråd

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	3 400 000	3 133 482	323 406
1958/59	5 600 000		
1959/60 (förslag)	5 700 000		

1948—1958 års riksdagar har för detta ändamål för budgetåren 1948/59 anvisat sammanlagt 54 400 000 kronor. Av äldre anslag har härjämte kunnat utnyttjas 1 063 000 kronor. I anslutning till Kungl. Maj:ts beslut den 16 juli 1954 har från förevarande anslag 2 300 000 kronor överförts till fondmedel under tionde huvudtiteln, sedan en av anläggningarna, för vilken detta belopp avsetts, bestämts skola i fortsättningen utbyggas genom försorg av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap. Sålunda har för återstående objekt — tolv olika drivmedelsanläggningar, etappförråd jämte kompletteringar av vissa äldre anläggningar m. m. — kunnat disponeras $(54\,400\,000 + 1\,063\,000 - 2\,300\,000 =)$ 53 163 000 kronor. Kostnaderna för ifrågavarande anläggningar m. m. beräknades av fortifikationsförvalt-

ningen i medelsäskandena för budgetåret 1958/59 till 57 320 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1957.

Fortifikationsförvaltningen anmäler i sina medelsäskanden för nästa budgetår att kostnaderna för några av anläggningarna ökat med tillhoppa 2 500 000 kronor på grund av ökade krav på distributions- och säkerhetsåtgärder. Beträffande två av anläggningarna har å andra sidan kostnaderna kunnat nedbringas med 170 000 kronor. Kostnaderna för ifrågavarande anläggningar m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen sålunda till $(57\,320\,000 + 2\,500\,000 - 170\,000 =) 59\,650\,000$ kronor. För att fullfölja byggnadsprogrammet erfordras $(59\,650\,000 - 53\,163\,000 =) 6\,487\,000$ kronor, varav 2 900 000 kronor för budgetåret 1959/60.

Fortifikationsförvaltningen framlägger i sina medelsäskanden för nästa budgetår förslag till anordnande av en ny större anläggning samt till utförande av kompletteringsarbeten i vissa äldre anläggningar m. m. för en beräknad totalkostnad av 20 260 000 kronor. För att påbörja vissa av de nya objekten erfordras 5 800 000 kronor för nästa budgetår.

Ämbetsverket anmäler härjämte behov av ytterligare anläggningar för en totalkostnad av i runt tal 215 000 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen hemställer således att för budgetåret 1959/60 anvisas $(2\,900\,000 + 5\,800\,000 =) 8\,700\,000$ kronor.

Ärendet är av den natur att en fullständig redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Närmare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag föreslår att för nästa budgetår anvisas 5 700 000 kronor. Anslagsmedlen torde få användas för att fullfölja redan beslutade objekt samt för att påbörja föreslagna kompletteringsarbeten i vissa äldre anläggningar m. m. Enligt vad jag under hand inhämtat från fortifikationsförvaltningen kan den utredning, som pågår beträffande olyckan i Moheda sommaren 1958, förväntas bli slutförd först under våren 1959. Utformningen av nya drivmedelsförråd bör ske under hänsynstagande till vad som kan komma att framgå av denna utredning. Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan utredningen slutförts, fatta beslut om utförande av den av fortifikationsförvaltningen föreslagna nya anläggningen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av vissa drivmedelsförråd* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 5 700 000 kronor.

[26] **Vissa ammunitionsförråd**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	4 850 000	5 544 592	4 616 748
1958/59	4 300 000		
1959/60 (förslag)	6 000 000		

1944, 1947 och 1950—1958 års riksdagar har för detta ändamål för budgetåren 1944/45, 1947/48 och 1950/59 anvisat sammanlagt 55 970 000 kronor. Riksdagen har härjämte för samma ändamål till vissa i arbetslöshetsbekämpande syfte anordnade arbeten på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåren 1952/54 anvisat sammanlagt 2 865 000 kronor, varjämte arbetsmarknadsstyrelsen ställt 1 209 000 kronor till förfogande för sådana arbeten utförda under budgetåren 1954/57. Av ett äldre anslag har vidare kunnat utnyttjas, i avrundat tal, 650 000 kronor. De medel som kunnat disponeras för här ifrågavarande ändamål uppgår således till $(55\,970\,000 + 2\,865\,000 + 1\,209\,000 + 650\,000 =)$ 60 694 000 kronor. Medlen avses för fyra större centrala ammunitionsförråd och vissa provisoriska förråd för försvarsgrenarnas gemensamma behov, för personalbostäder vid ett av centralförråden, för bergförråd och friliggande förråd för arméns behov samt för friliggande förråd för flygvapnet. Kostnaden för ifrågavarande anläggningar m.m. beräknades av fortifikationsförvaltningen i medelsäskandena för budgetåret 1958/59 till 86 634 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1957.

Fortifikationsförvaltningen anmäler i sina medelsäskanden för nästa budgetår att kostnaderna för vissa av anläggningarna, som ännu icke färdigställt, uppräknats med 660 000 kronor på grund av indexmässig kostnadsökning. Beträffande vissa anläggningar har kostnaderna kunnat begränsas med tillhoppa 7 770 000 kronor. Totalkostnaderna enligt prisläget den 1 april 1958 för här ifrågavarande objekt beräknar ämbetsverket således till $(86\,634\,000 + 660\,000 - 7\,770\,000 =)$ 79 524 000 kronor. För att fullfölja byggnadsprogrammet erfordras $(79\,524\,000 - 60\,694\,000 =)$ 18 830 000 kronor, varav 10 050 000 kronor för budgetåret 1959/60.

Fortifikationsförvaltningen framlägger vidare förslag om utförande av friliggande förråd för armén för en kostnad av 21 000 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1958, varav för budgetåret 1959/60 erfordras 3 000 000 kronor.

Slutligen anmäler fortifikationsförvaltningen behov av ytterligare ammunitionsförråd m.m. för en beräknad totalkostnad av 122 625 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1957.

Ämbetsverket hemställer således att för budgetåret 1959/60 anvisas $(10\,050\,000 + 3\,000\,000 =)$ 13 050 000 kronor.

Ärendet är av den natur att en fullständig redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Närmare upplysningar torde få

inhämtas genom de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag föreslår att för nästa budgetår anvisas 6 000 000 kronor. Anslagsmedlen torde få avses för redan beslutade objekt samt för att påbörja vissa friliggande förråd för armén.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Vissa ammunitionsförråd* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 6 000 000 kronor.

[27] **Anordnande av vissa förråd för marinen m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	2 000 000	182 557	4 375 503
1958/59	500 000		
1959/60 (förslag)	1 400 000		

Efter förslag av Kungl. Maj:t i 1954—1958 års statsverkspropositioner har riksdagen för detta ändamål för budgetåren 1954/59 anvisat sammanlagt 5 100 000 kronor. Riksdagen har härjämte för samma ändamål till vissa i arbetslöshetsbekämpande syfte anordnade arbeten på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1953/54 anvisat 410 000 kronor. Anslagsmedlen avses för två bergförråd för ammunition m. m., utvidgning av ett annat sådant förråd, för friliggande förråd samt för personalbostäder vid ett bergförråd. Kostnaderna för ifrågavarande objekt beräknades av fortifikationsförvaltningen i medelsäskandena för budgetåret 1958/59 till 8 205 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1957.

Fortifikationsförvaltningen anmäler i sina medelsäskanden för nästa budgetår att kostnaderna för ifrågavarande anläggningar enligt prisläget den 1 april 1958 beräknas till 14 350 000 kronor. En uppräknings av kostnaderna har därvid skett med 315 000 kronor på grund av indexmässig kostnadsstegring. Vidare har kostnaderna för de båda bergförråden uppräknats med tillhopa 5 830 000 kronor på grund av förändringar i utförandet. Återstående medelsbehov för att fullfölja ifrågavarande arbeten utgör således (14 350 000 — 5 510 000 =) 8 840 000 kronor, varav 2 685 000 kronor erfordras för budgetåret 1959/60.

Fortifikationsförvaltningen framlägger vidare förslag till ombyggnad av ett befintligt förråd för en kostnad av 500 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1958, vilket belopp i sin helhet erfordras för budgetåret 1959/60.

Slutligen anmäler fortifikationsförvaltningen behov av ytterligare förråd för marinen för en beräknad totalkostnad av 43 930 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1957.

Fortifikationsförvaltningen hemställer således att för budgetåret 1959/60 anvisas (2 685 000 + 500 000 =) 3 185 000 kronor.

Ärendet är av den natur att en fullständig redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Närmare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag föreslår att för nästa budgetår anvisas 1 400 000 kronor. Anslaget torde få användas för arbeten med redan beslutade objekt. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av vissa förråd för marinen m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 1 400 000 kronor.

[28] Uppställningsplatser för radarstationer

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	4 000 000	4 172 953	4 344 656
1958/59	5 700 000		
1959/60 (förslag)	8 800 000		

1950—1958 års riksdagar har för detta ändamål för budgetåren 1950/59 anvisat sammanlagt 38 150 000 kronor. Riksdagen har härjämte för samma ändamål till vissa i arbetslöshetsbekämpande syfte anordnade arbeten på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåren 1952/54 anvisat sammanlagt 972 000 kronor, varjämte arbetsmarknadsstyrelsen ställt 2 275 000 kronor till förfogande för sådana arbeten utförda under budgetåren 1954/57. Slutligen har av ett äldre anslag kunnat utnyttjas 1 021 000 kronor. De medel, som kunnat disponeras för här ifrågavarande ändamål, uppgår således till (38 150 000 + 972 000 + 2 275 000 + 1 021 000 =) 42 418 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen anmäler i sina medelsäskanden för nästa budgetår att kostnaderna för färdigställande av påbörjade objekt uppgår till 17 930 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1958. En uppräknig av kostnaderna har därvid skett med 665 000 kronor på grund av indexmässig kostnadsstegring. Vidare har kostnaderna för några av anläggningarna uppräknats med sammanlagt 1 530 000 kronor på grund av förändringar i utförandet, medan kostnaderna för tre större anläggningar kunnat minskas med sammanlagt 6 200 000 kronor. — För de påbörjade objekten har tidigare anvisats 11 530 000 kronor. För att slutföra arbetena med dem erfordras således (17 930 000 — 11 530 000 =) 6 400 000 kronor, varav 3 500 000 kronor för budgetåret 1959/60.

Fortifikationsförvaltningen framlägger i medelsäskandena för nästa bud-

getår förslag om anordnande av ytterligare ett antal uppställningsplatser m. m. för en kostnad av 64 280 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1958. För dessa anläggningar, vilka ännu icke påbörjats, har hittills anvisats 2 500 000 kronor. För ifrågavarande objekt erfordras 8 900 000 kronor för budgetåret 1959/60.

Ämbetsverket anmäler härjämte behov av ytterligare anläggningar för en totalkostnad av 31 075 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1957.

Fortifikationsförvaltningen hemställer således att för budgetåret 1959/60 anvisas (3 500 000 + 8 900 000 =) 12 400 000 kronor.

Ärendet är av den natur att en fullständig redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Närmare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag föreslår att för nästa budgetår anvisas 8 800 000 kronor. Anslaget torde få användas för fortsatt byggande av radarstationer för marinen och flygvapnet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Uppställningsplatser för radarstationer* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 8 800 000 kronor.

[29] Vissa fortifikatoriska anordningar för kustartilleribatterier

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	5 000 000	6 868 542	2 444 890
1958/59	4 300 000		
1959/60 (förslag)	9 000 000		

1951—1958 års riksdagar har för detta ändamål för budgetåren 1951/59 anvisat sammanlagt 42 800 000 kronor. Riksdagen har härjämte för samma ändamål till vissa i arbetslöshetsbekämpande syfte anordnade arbeten på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåren 1952/54 anvisat sammanlagt 2 064 000 kronor, varjämte arbetsmarknadsstyrelsen ställt 600 000 kronor till förfogande för sådana arbeten utförda under budgetåret 1954/55. Av ett äldre anslag har vidare kunnat utnyttjas 100 000 kronor. De medel som kunnat disponeras för här ifrågavarande ändamål uppgår således till (42 800 000 + 2 064 000 + 600 000 + 100 000 =) 45 564 000 kronor. Medlen avses för tretton kustartilleribatterier jämte modernisering av vissa äldre batterier m. m. Kostnaderna för här ifrågavarande anläggningar m. m. beräknades av fortifikationsförvaltningen i medelsäskandena för budgetåret 1958/59 till 65 694 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1957.

Fortifikationsförvaltningen anmäler i sina medelsäskanden för nästa

budgetår att kostnaderna för pågående objekt uppräknats med tillhoppa 586 000 kronor på grund av indexmässig kostnadsstegring. Beträffande tre av batterierna har kostnadsminskningar på tillhoppa 2 400 000 kronor erhållits genom att arbetena utföres i ett sammanhang och icke, som tidigare planerats, i olika etapper. Kostnaderna för ifrågavarande batterier m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen sålunda till $(65\,694\,000 + 586\,000 - 2\,400\,000 =)$ 63 880 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1958. För att fullfölja byggnadsprogrammet erfordras $(63\,880\,000 - 45\,564\,000 =)$ 18 316 000 kronor, varav 4 000 000 kronor för budgetåret 1959/60.

Fortifikationsförvaltningen framlägger härjämte förslag om utförande av ytterligare ett antal kustartillerianläggningar m. m. för en beräknad kostnad av 151 040 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1958. Härav avses 100 890 000 kronor för nya batterier, 21 230 000 kronor för närluftvärn, 13 720 000 kronor för frontverkstäder och kraftstationer och 15 200 000 kronor för komplettering och modernisering av äldre batterier. För budgetåret 1959/60 erfordras för ifrågavarande nya objekt 6 000 000 kronor.

Ämbetsverket hemställer således att för nästa budgetår anvisas $(4\,000\,000 + 6\,000\,000 =)$ 10 000 000 kronor.

Ärendet är av den natur att en fullständig redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Närmare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag föreslår att för detta ändamål anvisas 9 000 000 kronor. Anslagsmedlen torde få användas för fortsatta arbeten på redan beslutade objekt samt för påbörjande av fyra nya batterier.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa fortifikatoriska anordningar för kustartilleribatterier* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 9 000 000 kronor.

[30] Anordnande av vissa lokaler för luftbevakningen m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	1 500 000	2 039 638	3 346 920
1958/59	5 500 000		
1959/60 (förslag)	6 000 000		

1947—1949 och 1951—1958 års riksdagar har för detta ändamål för budgetåren 1947/59 anvisat sammanlagt 35 750 000 kronor. Riksdagen har härjämte för samma ändamål till vissa i arbetslöshetsbekämpande syfte

anordnade arbeten på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisat 320 000 kronor, varjämte arbetsmarknadsstyrelsen ställt 205 000 kronor till förfogande för sådana arbeten utförda under budgetåret 1954/55. Av ett äldre anslag har vidare kunnat utnyttjas 315 000 kronor samt av vissa gåvomedel 48 000 kronor. De medel som kunnat disponeras för här ifrågavarande ändamål uppgår således till $(35\,750\,000 + 320\,000 + 205\,000 + 315\,000 + 48\,000 =)$ 36 638 000 kronor. Medlen avses för utbyggnad av centraler m. m. för stridslednings- och luftbevakningsorganisationen och fasta radiolänkförbindelser. Utbyggnaden sker i enlighet med en av fortifikationsförvaltningen i medelsäskandena för budgetåret 1954/55 framlagd plan, vars genomförande enligt prisläget den 1 april 1957 beräknades kosta 74 525 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen anmäler i sina medelsäskanden för nästa budgetår att kostnaderna för planen enligt prisläget den 1 april 1958 beräknas till 73 683 000 kronor. Härvid har kostnaderna uppräknats med tillhoppa 620 000 kronor på grund av indexmässig kostnadsstegring samt med 503 000 kronor för vissa moderniserings- och kompletteringsarbeten samt för ett nytt objekt, som ansetts böra inrymmas i planen. Beträffande vissa i planen ingående objekt har kostnaderna kunnat nedbringas med tillhoppa 1 965 000 kronor. — För att fullfölja planen erfordras $(73\,683\,000 - 36\,638\,000 =)$ 37 045 000 kronor. Härav bör enligt fortifikationsförvaltningen för budgetåret 1959/60 anvisas 6 230 000 kronor för att fortsätta pågående arbeten och påbörja nya objekt.

Fortifikationsförvaltningen hemställer således att för nästa budgetår anvisas 6 230 000 kronor.

Ärendet är av den natur att en fullständig redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Närmare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med 6 000 000 kronor. Anslagsmedlen torde få användas för fortsatta arbeten enligt den framlagda utbyggnadsplanen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av vissa lokaler för luftbevakningen*
m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av
6 000 000 kronor.

[31] Tygmaterielförråd i berg

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	4 500 000	4 731 009	3 053 423
1958/59	3 300 000		
1959/60 (förslag)	4 800 000		

1951—1958 års riksdagar har för detta ändamål för budgetåren 1950/59 anvisat sammanlagt 32 900 000 kronor. Av äldre anslag har härjämte kunnat utnyttjas 6 040 000 kronor. De medel som kunnat disponeras för här ifrågavarande ändamål uppgår således till $(32\,900\,000 + 6\,040\,000 =)$ 38 940 000 kronor. Medlen avses för följande anläggningar i berg, nämligen tygmaterielförråd och tygverkstad för Bodens tygstation, tygverkstad för Göteborgs garnison, tygverkstad för Norrlands trängregemente m. fl. förband, tygmaterielförråd för Karlsborgs tygstation, tre centrala tygmaterielförråd, optisk verkstad m. m. för Stockholms tygstation samt utrymmen för lagring av torrbatterier. Kostnaderna för ifrågavarande objekt beräknades av fortifikationsförvaltningen i medelsäskandena för budgetåret 1958/59 till 46 890 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1957.

Fortifikationsförvaltningen anmäler i sina medelsäskanden för nästa budgetår att kostnaderna för tre av ifrågavarande anläggningar, vilka ännu icke färdigställts, uppräknats med 480 000 kronor på grund av indexmässig stegring av kostnaderna. Ämbetsverket anmäler vidare att det blivit nödvändigt att uppräkna kostnaderna för tygverkstaden för Göteborgs garnison med 500 000 kronor på grund av vissa förändringar i utförandet. Ämbetsverket beräknar således kostnaderna för här ifrågavarande objekt till $(46\,890\,000 + 480\,000 + 500\,000 =)$ 47 870 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1958. För fullföljande av byggnadsprogrammet erfordras $(47\,870\,000 - 38\,940\,000 =)$ 8 930 000 kronor, varav 4 830 000 kronor för budgetåret 1959/60.

Fortifikationsförvaltningen framlägger härjämte förslag till utförande av ytterligare ett centralt tygmaterielförråd för en totalkostnad av 2 500 000 kronor. För budgetåret 1959/60 erfordras för ifrågavarande objekt 1 100 000 kronor.

Ämbetsverket anmäler slutligen ytterligare anläggningar i berg för förråd och verkstäder m. m. för en totalkostnad av 90 050 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1957.

Ärendet är av den natur att en fullständig redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Närmare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med 4 800 000 kro-

nor. Anslagsmedlen torde få användas för fortsatta arbeten på redan beslutade objekt. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tygmaterielförråd i berg* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 4 800 000 kronor.

[32] **Bergverkstäder vid flygvapnet**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	2 150 000	1 276 124	873 876
1958/59	650 000		
1959/60 (förslag)	500 000		

1957—1958 års riksdagar har för detta ändamål för budgetåren 1957/59 anvisat sammanlagt 2 800 000 kronor. Dessutom har för ändamålet kunnat utnyttjas 1 350 000 kronor från anslaget Övriga befästningsarbeten och 5 045 000 kronor från äldre anslag. De medel, som kunnat disponeras för ifrågavarande ändamål, uppgår således till (2 800 000 + 1 350 000 + 5 045 000 =) 9 195 000 kronor. Anslaget avses för olika byggnadsarbeten inom centrala flygverkstaden i Arboga, centrala flygmaterielförrådet i Arboga och flygverkstaden i Linköping. Kostnaderna för ifrågavarande arbeten beräknades av fortifikationsförvaltningen i medelsäskandena för budgetåret 1958/59 till 28 540 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1957.

Fortifikationsförvaltningen anmäler i sina medelsäskanden för nästa budgetår att kostnaderna för ett anläggningsarbete inom centrala flygverkstaden i Arboga, som ännu icke färdigställts, uppräknats med 50 000 kronor på grund av indexmässig stegring av kostnaderna. Ämbetsverket anmäler vidare att det blivit nödvändigt att uppräknat kostnaderna för samma anläggningsarbete med 700 000 kronor på grund av förändringar i utförandet. Ämbetsverket beräknar kostnaderna för pågående arbeten till (12 072 000 + 50 000 + 700 000 =) 12 822 000 kronor. För fullföljande av ifrågavarande byggnadsarbeten erfordras således (12 822 000 — 9 195 000 =) 3 627 000 kronor, varav 500 000 kronor för budgetåret 1959/60.

Fortifikationsförvaltningen anmäler härjämte behov av ytterligare arbeten vid ifrågavarande anläggningar för en beräknad kostnad av 16 468 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1957. För ifrågavarande arbeten äskas dock icke några medel för nästa budgetår.

Ämbetsverket hemställer således att för budgetåret 1959/60 anvisas 500 000 kronor.

Ärendet är av den natur att en fullständig redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Närmare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag föreslår att för detta ändamål anvisas 500 000 kronor för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bergverkstäder vid flygvapnet* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

[33] Fullträffsäkra uppehållsplatser

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	4 000 000	4 556 977	619 903
1958/59	9 200 000		
1959/60 (förslag)	6 900 000		

Detta anslag avses för anordnande av fullträffsäkra uppehållsplatser för såväl militära som civila myndigheter.

1951—1958 års riksdagar har för detta ändamål för budgetåren 1950/59 anvisat sammanlagt 60 000 000 kronor. Utöver dessa anslagsmedel har för samma ändamål kunnat utnyttjas sammanlagt 7 315 000 kronor från anslag under statens allmänna fastighetsfond m. fl. De medel som kunnat disponeras för ändamål, som avses med anslaget, uppgår således till (60 000 000 + 7 315 000 =) 67 315 000 kronor.

Enligt en i fortifikationsförvaltningens medelsäskanden för nästa budgetår intagen sammanställning avses 33 526 000 kronor av anslagsmedlen för lokaler för militära staber m. m., medan 27 685 000 kronor står till förfogande för vissa civila myndigheters behov och 6 104 000 kronor avses för gemensamma ändamål. Utbyggnaden av anläggningarna sker i huvudsak efter en av överbefälhavaren efter samråd med berörda myndigheter upprättad generalplan, som är föremål för fortlöpande översyn för att modernitetskrav skall kunna tillgodoses i största möjliga utsträckning. Kostnaderna för att genomföra planen beräknades i fortifikationsförvaltningens medelsäskanden för budgetåret 1958/59 till 122 843 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1957.

Fortifikationsförvaltningen anmäler i sina medelsäskanden för nästa budgetår att kostnaderna enligt planen ökat dels med 2 835 000 kronor på grund av indexmässig stegring av kostnaderna och dels med 3 610 000 kronor genom att vissa nya objekt inrymts inom planen. Kostnaderna för denna beräknar fortifikationsförvaltningen således till (122 843 000 + 2 835 000 + 3 610 000 =) 129 288 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1958. För att fullfölja byggnadsprogrammet erfordras alltså ytterligare (129 288 000 — 67 315 000 =) 61 973 000 kronor.

För den fortsatta utbyggnaden under budgetåret 1959/60 beräknar fortifikationsförvaltningen medelsbehovet till 9 000 000 kronor, varav för försvarets del 5 097 000 kronor, för civilförsvarsstyrelsens del 145 000 kro-

nor, för övriga statliga myndigheter vilka avses erhålla utrymmen i de gemensamma uppehållsplatserna 1 065 000 kronor samt för vissa gemensamma ändamål 2 693 000 kronor.

Ärendet är av den natur att en fullständig redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Närmare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Enligt de principer, som fastställts vid 1951 års riksdag, skall för anordnandet av bergum gemensamma för militära och civila myndigheter tillämpas en centralt uppgjord plan. Samtliga kostnader för ifrågavarande uppehållsplatser skall redovisas under försvarets fastighetsfond. De medel som för motsvarande ändamål tidigare anvisats på andra fonder har även, i den mån de icke belöper på rent civila anläggningar, överförts till försvarets fastighetsfond.

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med 6 900 000 kronor. Anslagsmedlen bör huvudsakligen användas för att fullfölja pågående arbeten. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fullträffsäkra uppehållsplatser* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 6 900 000 kronor.

[34] Flyttning av Stockholms örlogsbas (Muskövarvet)

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	200 000	188 795	13 475
1958/59	1 000 000		
1959/60 (förslag)	13 000 000		

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1953: 200 angående flyttning av Stockholms örlogsbas har riksdagen beslutat att örlogsbasen skall flyttas till Stockholms södra skärgård, varvid örlogsvärvet skall förläggas till Muskö. För vissa förberedelse- och utredningsarbeten har riksdagen efter förslag av Kungl. Maj:t i 1954, 1956 och 1957 års statsverkspropositioner anvisat sammanlagt 900 000 kronor under förevarande anslag. Vidare har riksdagen efter förslag i statsverkspropositionen B år 1958 för påbörjande av en första etapp av örlogsvärvets utbyggnad anvisat 1 000 000 kronor under anslaget.

Vid behandlingen av det i 1956 års statsverksproposition upptagna anslaget till flyttning av Stockholms örlogsbas beslöt statsutskottet (utl. 1956: 41) bland annat föreslå riksdagen att, med bifall till två i ämnet väckta motioner, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att för 1957 års riks-

dag måtte framläggas en definitiv plan för Stockholms örlogsvarvs utflyttning till Muskö, innefattande med planen förenade konsekvenser i kostnadshänseende. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag. Genom beslut den 1 juni 1956 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsförvaltningen att i samråd med chefen för marinen och marinförvaltningen utarbeta en sådan plan.

I skrivelse den 26 september 1956 framlade fortifikationsförvaltningen en i samråd med berörda myndigheter utarbetad plan för utflyttningen av örlogsvarvet. Planen anslöt i princip till 1948 års örlogsbasutrednings förslag. I fråga om detaljutförandet föreslogs emellertid vissa ändringar med hänsyn till de erfarenheter, som vunnits efter 1948 i fråga om utvecklingen av nya anfallsvapen, främst atomstridsmedel. Varvets karaktär av krigsreparationsbas sköts vidare mer i förgrunden. Kostnaderna för genomförande av förslaget beräknades till sammanlagt 273 miljoner kronor. I yttrande över förslaget uttalade överbefälhavaren bland annat att den föreslagna anläggningen var för starkt koncentrerad och att en omprövning av de riktlinjer, som uppställts av örlogsbasutredningen, syntes motiverad. Överbefälhavaren hade med anledning därav uppdragit åt chefen för marinen att i samråd med fortifikationsförvaltningen göra en undersökning beträffande örlogsvarvets utflyttning med sikte dels på en central varvsanläggning byggd för freds- och krigsdrift, dels på möjligheterna att anlägga krigsreparationsplatser fördelade till skilda basområden med anknytning till den nämnda centrala anläggningen.

Vid anmälan av den av fortifikationsförvaltningen framlagda planen i 1957 års statsverksproposition (bil. 25, s. 41—43) uttalade departementschefen, som framhöll angelägenheten av att marinens varvsanläggning i Stockholm snarast avvecklades, att en förnyad utredning efter de av överbefälhavaren angivna riktlinjerna syntes lämplig. Därvid borde enligt departementschefen alla möjligheter att nedbringa kostnaderna tillvaratagas, varjämte möjligheterna att tillgodose marinens fredstida varvsbehov genom ett överförande av viss del av varvsarbetena från Stockholms örlogsvarv till marinens övriga nu befintliga anläggningar borde uppmärksammas.

I skrivelse den 17 juni 1957 framlade chefen för marinen i samråd med fortifikationsförvaltningen en reviderad plan för Stockholms örlogsvarvs utflyttning till Muskö. Enligt denna plan hade anläggningarna på Muskö avsevärt begränsats, vilket kunnat ske dels genom en föreslagen minskad omfattning av fredsdriften samt en ändrad målsättning för de reparationer som i krig skulle utföras vid anläggningen, dels genom att vissa reparationsarbeten i krig beräknades kunna utföras vid särskilda, inom marin-kommando Ost utspridda krigsreparationsplatser. Totalkostnaderna för Musköanläggningen, utförd enligt den reviderade planen, beräknades till 194,5—204 miljoner kronor, beroende på hur fastlandsförbindelserna ut-

formades. Anläggningen borde utbyggas i två i fråga om kostnader lika stora etapper, vardera omfattande en tidsperiod av fem år. Båda etapperna utgjorde var för sig självständiga utbyggnadsskeden. Inom den första femårsperioden räknade marinchefen med att en skyddad anläggning för bas-service och begränsade reparationer av fartyg upp till jagares storlek skulle kunna erhållas. Efter ytterligare fem år borde en komplett varvsanläggning för sådana fartyg ha åstadkommits. Härvid skulle utflyttningen av örlogsvarvet vara genomförd. Efter den första etappen borde enligt marinchefen större delen av Skeppsholmsvarvet kunna frigöras, varjämte genom vissa omflyttningar ett område inom norra delen av Galärvarvet (mot Strandvägen) beräknades kunna friställas. För att påbörja den första etappen äskades för budgetåret 1958/59 13 miljoner kronor. I yttrande över förslaget tillstyrkte överbefälhavaren utbyggnaden av första etappen av anläggningen.

Fortifikationsförvaltningen anmäler i sina medelsäskanden för nästa budgetår att totalkostnaderna för första etappen, som beräknats till 97 460 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1957, ökats med 3 620 000 kronor på grund av indexmässig stegring av kostnaderna. Ämbetsverket beräknar således kostnaderna för första etappen till $(97\,460\,000 + 3\,620\,000 =)$ 101 080 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1958. Fortifikationsförvaltningen hemställer att för nästa budgetår anvisas 13 000 000 kronor för fortsättande av första etappens arbeten.

I skrivelse den 24 september 1958 uppdrog chefen för försvarsdepartementet åt chefen för marinen att inkomma med förslag till utformning av en varvsenhet på Muskö under i huvudsak följande förutsättningar, nämligen att varvsenheten bleve så utformad att den i krig fyllde de nödvändigaste kraven på reparation och underhåll samt jämväl i fred bleve en med hänsyn till de betingelser som följde av uppgiften i krig i görligaste mån funktionsduglig varvsenhet, att Stockholms örlogsvarvs nuvarande anläggningar i Stockholm kunde helt nedläggas samt att kostnaderna i huvudsak anslöte sig till det belopp som i den förenämnda, av chefen för marinen den 17 juni 1957 framlagda utbyggnadsplanen angivits för den första etappen. Redogörelse borde även lämnas för de konsekvenser förslaget bedömdes få i fråga om utnyttjande av Karlskrona örlogsvarv och andra varv för uppgifter, för vilka det sålunda utformade Muskövarvets kapacitet icke komme att förslå.

I skrivelse den 8 november 1958 har *chefen för marinen* framlagt förslag till utformning av en varvsenhet på Muskö i enlighet med förenämnda uppdrag. Målsättningen för det nu utarbetade förslaget har varit att varvsenheten i krig skall utgöra en central varvsanläggning, som tillsammans med övriga resurser inom marinkommando Ost skall tillgodose det erforderliga krigsreparationsbehovet för fartyg inom marinkommandot, medan i fred rutinmässig skötsel och sådana arbeten, som motsvarar nor-

malt årsunderhåll, skall kunna förläggas till varvet. Mera omfattande arbeten skall endast utföras på detta varv i de fall det är påkallat för utfyllnad av sysselsättningen, medan dylika arbeten i övrigt skall utföras vid annat marint eller civilt varv. Förbindelserna mellan Musköanläggningen och fastlandet bör enligt marinchefen anordnas såsom färjled. Medel för en första färja har äskats av marinförvaltningen för budgetåret 1958/59 under anslaget Marinen: Fartygsbyggnader m. m. Totalkostnaden för Musköanläggningen, utförd enligt det nu framlagda förslaget, uppgår enligt prisläget den 1 april 1957 till 106 miljoner kronor utöver de medel, som till och med budgetåret 1958/59 disponerats för utbyggnaden av varvsanläggningen. Utanför den framlagda kostnadsramen faller kostnaderna för bogserbåt och färjor, för vilka anslag förutsättes bli äskade inom driftbudgeten. Vid en jämförelse mellan kostnaderna för det nu framlagda förslaget och första etappen i 1957 års förslag framgår att vissa objekt blivit mera kostnadskrävande, beroende på att 1957 års förslag var utformat för att följas av en andra etapp. För andra objekt har av samma anledning kostnaderna i nu föreliggande förslag blivit lägre än i första etappen i 1957 års förslag. Den nu föreslagna varvsanläggningen förutsättes bli färdigställd under sjätte budgetåret räknat från och med budgetåret 1959/60.

Utflyttningen av örlogsvarvet bör av bland annat driftstekniska och drifts-ekonomiska skäl icke ske successivt utan först sedan utbyggnaden av Muskövarvet i sina huvuddelar avslutats. I enlighet härmed kommer nedläggandet av örlogsvarvets anläggningar i Stockholm att ske i stort sett först vid tidpunkten för Muskövarvets färdigställande. Därvid kommer av Stockholms örlogsvarv nu disponerade anläggningar, byggnader och markområden på Galärvarvet, Skeppsholmen och Beckholmen att kunna friställas. Inom dessa områden finnes dock vissa lokaler, som disponeras av andra marina myndigheter och fördenskuil icke beröres av utflyttningen. Frågan om den framtida dispositionen av de områden och byggnader, vilka friställes vid örlogsvarvets utflyttning, förutsättes bli behandlad av den särskilda kommitté, som enligt propositionen 1953:200 avsetts bli tillsatt för ändamålet. Beträffande Beckholmsanläggningen erinrar marinchefen om dess betydelse för den civila sjöfarten. Det är därför önskvärt att denna anläggning genom t. ex. uthyrning till civilt varv eller annat företag i framtiden kommer den civila sjöfarten till godo. Ett bibehållande av anläggningen i marinens regi skulle på grund av uppkommande problem rörande samordningen med Musköanläggningen vara olämpligt. Även driftstekniska och driftsekononiska skäl talar häremot. Beckholmsanläggningens fortsatta användning i marinens regi skulle vidare kräva ytterligare investeringar för kompletterande anläggningar m. m., vilka överslagsvis kan beräknas draga en kostnad av cirka 25 miljoner kronor. Beträffande slutligen konsekvenserna för Karlskrona örlogsvarv och andra varv på ostkusten räknar marinchefen med att den minskade kapaciteten på Muskö-

anläggningen i huvudsak torde få kompenseras genom att i allmänhet mera omfattande underhållsarbeten liksom ombyggnads- och moderniseringsarbeten förlägges till Karlskrona örlogsvarv, där viss överkapacitet föreligger. Detta förutsattes redan i 1957 års plan men kommer att bli ännu mera framträdande vid Musköanläggningens nu föreslagna mindre omfattning. Då det gäller arbeten på mindre fartyg och båtar torde även verkstadsresurserna i Vaxholm, vid Hårsfjärdens örlogsdepå och i Fårösund få ökad betydelse.

Fortifikationsförvaltningen har i skrivelse den 15 november 1958 i anslutning till chefens för marinen förenämnda förslag anfört bland annat följande.

Ämbetsverket bedömer det möjligt att bedriva utbyggnaden av den av chefen för marinen föreslagna varvsenheten på Muskö i sådan takt att anläggningen kan vara färdig att tagas i bruk under sjätte budgetåret räknat från och med budgetåret 1959/60. Såsom förutsättning härför måste dock angivas, att fortifikationsförvaltningen får möjlighet att redan under början av utbyggnadsperioden på lämpligt sätt utlägga beställningar inom ramen för totalkostnaderna, att erforderliga årskvoter i enlighet med nedan intagen plan ställes till förvaltningens förfogande, att arbetet kan bedrivas ostört av byggnadsarbetet ovidkommande förhållanden, att konstruktionsunderlag erhålles i rätt tid samt att transporter till arbetsplatsen kunna fortgå kontinuerligt året runt.

Beträffande kommunikationsfrågan har chefen för marinen föreslagit, att Muskövarvets förbindelse med fastlandet skall upprätthållas med enbart färjled. Fortifikationsförvaltningen kan på denna punkt icke dela chefens för marinen uppfattning. Förvaltningen anser att utöver färjleden bör anordnas en fast landförbindelse, vilken kan ordnas såsom landsvägsförbindelse med i stort sett samma sträckning som föreslogs av örlogsbasutredningen. En sådan lösning medför en minskning av investeringsbehovet med 1,25 miljoner kronor, vartill kommer att den del av investeringsbeloppet, som vid enbart färjeförbindelse erfordras för att täcka s. k. »östkostnader», i detta fall resulterar i en väg. Ett annat sätt att ordna fastlandsförbindelse är med vägtunnel från Muskö direkt till Hammerstalandet. En sådan fastlandsförbindelse medför avsevärda fördelar icke minst ur fortifikatorisk synpunkt och blir, om hänsyn tas till framtida trafik-, drifts- och underhållskostnader, den billigaste lösningen på kommunikationsproblemet. Detta alternativ medför dock ett med 7 miljoner kronor ökat investeringsbehov. Fortifikationsförvaltningen — som med hänsyn till angivna fördelar anser att fastlandsförbindelsen bör ordnas med färjled och vägtunnel — hemställer därför, att det av chefen för marinen föreslagna investeringsbeloppet ökas från 106 till cirka 113 miljoner kronor.

I de av fortifikationsförvaltningen angivna tre alternativen erfordras enligt ämbetsverket i följande tabell upptagna medel, med den fördelning på årskvoter, som anges i tabellen.

Överbefälhavaren tillstyrker i yttrande planerad kostnads- och tidsram samt anför, att nybyggnaderna på Muskö bör successivt anpassas efter

Budgetår	Årskvot, miljoner kronor i alternativ		
	Enbart färjled	Färjled + landsväg	Färjled + vägtunnel
1959/60	13,0	13,0	16,0
1960/61	18,0	18,0	22,0
1961/62	21,0	21,0	25,6
1962/63	23,0	23,0	23,0
1963/64	20,0	20,0	18,0
1964/65	11,0	9,75	8,3
Summa	106,0	104,75	112,9

resultaten av utredningarna rörande flottans sammansättning och beträffande varvs- och underhållsorganisationen i fred och krig. Den av fortifikationsförvaltningen föreslagna vägtunneln mellan Muskö och fastlandet bör icke komma till utförande.

Ärendet är av den natur att en fullständig redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Närmare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Riksdagen fattade år 1953 beslut om utflyttning av Stockholms örlogsvarv till Muskö. År 1957 framlade chefen för marinen i samråd med fortifikationsförvaltningen en reviderad plan för utflyttningen. Totalkostnaderna beräknades till 194,5—204 miljoner kronor. Den nya varvsanläggningen skulle utföras i två lika stora etapper. 1958 års riksdag godkände den första utbyggnadsetappen i enlighet med det framlagda förslaget samt anvisade 1 000 000 kronor för påbörjande av arbetena.

Till frågan om utförande av den andra utbyggnadsetappen har ställning ännu inte tagits. Av olika skäl, det tekniska utförandet av anläggningarna m. m., anser jag det önskvärt att ställning redan nu tages till den slutliga omfattningen av arbetena på Muskö. Det är vidare betydelsefullt att så snart som möjligt kunna tillgodose de mest angelägna beredskapskraven. En utbyggnad av varvsanläggningen på Muskö i den omfattning, som chefen för marinen föreslagit i 1957 års plan, torde icke kunna genomföras utan att andra mycket angelägna investeringsobjekt blir eftersatta. Jag anser att man icke bör räkna med större utbyggnad på Muskö än som kan erhållas för ungefär de kostnader, som i förenämnda plan upptagits för den första etappen. Från dessa utgångspunkter har jag därför anmodat chefen för marinen att upprätta ett nytt förslag till utförande av varvsanläggningen på Muskö. Enligt detta förslag uppgår totalkostnaderna för

varvsanläggningen till 106 miljoner kronor enligt prisläget den 1 april 1957 utöver de medel, som till och med budgetåret 1958/59 disponerats för utbyggnad av anläggningen. Utanför den framlagda kostnadsramen faller kostnaderna för bogserbåt och färjor, för vilka anslag förutsättes bli äskade under driftbudgeten. Utbyggnaden förutsättes ske under budgetåren 1959/65. Utflyttningen till Muskö bör äga rum först sedan utbyggnaden av varvsanläggningen där i sina huvuddelar avslutats. Detta kommer att medföra att av örlogsvarvet nu disponerade anläggningar, byggnader och markområden på Galärvarvet, Skeppsholmen och Beckholmen icke kommer att friställas förrän tidigast år 1965. Frågan om den framtida dispositionen av byggnader och områden, som friställes vid utflyttningen av Stockholms örlogsbas, avser jag att låta närmare utreda. Beträffande Beckholmsanläggningen vill jag redan nu framhålla, att jag icke anser att denna bör bibehållas i marinens regi sedan Stockholms örlogsvarv utflyttat till Muskö. Frågan om den framtida användningen av denna anläggning synes böra bli föremål för särskilda överväganden.

Kommunikationerna mellan Muskö och fastlandet bör enligt chefen för marinen ordnas genom en färjled. Fortifikationsförvaltningen anser för sin del att, utöver färjleden, en fast landförbindelse bör anordnas i form av landsväg eller vägtunnel; ämbetsverket förordar det senare alternativet. Med hänsyn till den avsevärda ökning av investeringskostnaderna, som tillkomsten av en vägtunnel skulle medföra, anser jag mig icke kunna tillstyrka att en dylik kommer till utförande. Däremot har jag icke något att erinra mot att den av fortifikationsförvaltningen föreslagna landsvägen kommer till stånd, något som enligt fortifikationsförvaltningens utredning kan ske inom den angivna kostnadsramen.

Jag tillstyrker således att utbyggnaden av Muskövarvet fortsättes i hudsak enligt det nu framlagda förslaget. Utbyggnaden bör verkställas under en sexårsperiod med början nästa budgetår. För att påbörja utbyggnaden föreslår jag att för nästa budgetår anvisas 13 miljoner kronor. Jag förutsätter, att Kungl. Maj:t skall äga att av de medel, som anvisas under förevarande anslag, disponera erforderliga belopp för fortsatta utredningsarbeten samt för anställande av särskild teknisk expertis inom fortifikationsförvaltningen och marinledningen. — I detta sammanhang erinrar jag om att medel för ändamål, sammanhängande med örlogsvarvsutflyttningen, jämväl beräknats under anslaget Anordnande av vissa fartygstunnlar.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flyttning av Stockholms örlogsbas (Muskövarvet)*
för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av
13 000 000 kronor.

[35] Anläggningar för robotvapen

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	650 000	1 008 649	641 351
1958/59	120 000		
1959/60 (förslag)	700 000		

1956—1958 års riksdagar har för detta ändamål för budgetåren 1956/59 anvisat sammanlagt 1 770 000 kronor. Anslaget avses för batterier och förråd för robotvapen.

Fortifikationsförvaltningen anmäler i medelsäskandena för nästa budgetår att det totala medelsbehovet för här ifrågavarande objekt uppskattas till 47 770 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1958. Fortifikationsförvaltningen hemställer att anslaget för nästa budgetår uppföres med 3 700 000 kronor.

Ärendet är av den natur att en fullständig redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Närmare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med 700 000 kronor. Anslagsmedlen torde få användas för fortsatta arbeten enligt det framlagda byggnadsprogrammet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anläggningar för robotvapen* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 700 000 kronor.

[36] Övriga befästningsarbeten

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1957/58	2 500 000	4 839 271	5 253 927
1958/59	1 800 000		
1959/60 (förslag)	9 630 000		

I det föregående har redogjorts för fortifikationsförvaltningens medelsäskanden för nästa budgetår i den mån de kunnat hänföras till de förlöpande investeringsanslagen under befästningars delfond. Fortifikationsförvaltningen har emellertid härutöver äskat medel för ett flertal andra arbeten m. m. av beskaffenhet att böra bestridas av investeringsanslag under denna delfond. Det sammanlagda medelsbehovet under nästa budgetår för dessa ändamål har beräknats till i runt tal 24 600 000 kronor. En närmare redogörelse för förslagens innebörd torde icke böra lämnas till statsrådsprotokollet, utan närmare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.